

Anna Šochová

Chajn

1. kapitola

Převzetí vlády.

Král Skerit byl ukládán do hrobu, o jakém se zpívá v písních. Stal se rekem, jakým se klaněli i Zahubení. Jeho syn si již nasadil korunu, kterou ze Svatyně přinesla jeho matka, spřízněná s bohy. Odebral hrstku z otcova popela, kterou později rozdělí mezi pohřebiště Sechů a nádobu s popelem předků v tarském paláci. I sama Sachšenská pole vzdávala velikému králi čest, neboť dala zdejší trávě rozkvést bělostnými palicemi. Když položili první těla do jámy, narovnal se stvoly, jako by ještě včera travou nedusaly diny a nedupali muži. Bělostné chomáče během chvilky skryly zkrvavělou zem.

Mladý král Chajn přijal to znamení bohů jako samozřejmou věc. Nyní bude na pěvcích, aby vyložili znamení jako pokyn bohů nebo samotné Matky Země. Boj skončil, důležité je žít. Nenávist a spory zakryje vůle pokračování. Tak to má být a bude.

Chajn přemýšlel o všem, co v tom duchu přijde, co musí právě on říci a rozkázat. Koruna ztěžkla, ale on setrval na svém místě. Přihlížel růstu mohyly, kterou vršili zajatci nad těly svých padlých bratrů. Ti všichni budou poddanými Skerita v zásvětí. Chajn dovolil zajatým ženám, aby natrhaly kvítí u jezírka a poházely jimi nahá těla. Všechny jejich dřevěné části zbraní a zkrvavené hadry byly spáleny a popel uložen ve džbánu vedle Skeritova.

Byl to výraz milosti: duchové budou sloužit králi, nespálená těla mohou povstat z mohyly a chránit ji před zhanobením, zároveň však spálené šatstvo s krví a zbraněmi usmiřuje žal mrtvých nad porážkou. V zásvětí nebudou vysmíváni, jejich statečnosti v boji byl vzdán hold.

Nad zasypaná těla strážců byly v kruhu navršeny kovové části vrhačů střel a hroty šípů, šipky a meče, železné a měděné ozdoby bojovníků a din. Nad Skeritovým popelem se jako zlaté srdce mohyly soustředily drahocenné šperky a drahé kameny. Mnohé z nich vybrali ze svého majetku nebo kořisti královi věrní, velkým dílem se jimi snažili vykoupit Chajnovy pochyby geronové, kteří zůstali stranou boje. Mohyly zpevňovala kopí a pokrývaly štíty poražených.

Dlouhé hodiny Chajn stál na převráceném voze bez pohybu, jediného hnutí tváře. Jenom vítr si pohrával s cípy pláště a konečky čerstvě zastřížených vlasů. Stál osamocen, přesto uprostřed dění. Nikdo ho nerušil, všichni jej s úctou míjeli a zároveň si ukládali do paměti celou podívanou.

Všechny práce řídil Jorab a svému příteli podával hlášení, aniž by se dočkal větší odezvy, než současného přivření víček. Chajn však nemohl mlčet navěky. Jorab přistoupil k vozu mlčky, uklonil se, natočil se k mohyle. Nic víc. Chajn po chvíli pohnul pravicí a naznačil, aby vystoupil k němu.

„Pověz, Jorabe,“ pronesl tiše k druhovi, který mu byl blízký jako bratr, „pověz, jak silná je tvá oddanost a nakolik bys radši stál na mém místě a pohřbíval mne i otce současně.“

Jorab se na Chajna podíval, jako by ho viděl poprvé.

„Králi, jsi darem bohů. Nikdy nebudeš obyčejný smrtelník, kdyby sis to sebevíce přál. Nepomohou ti ani tak lidské a přízemní vlastnosti, jako je nedůvěra, podezřívání nebo strach.“

„Ty mi pochlebuješ? To jsi začal brzy.“

„Ne, Skeritův následníku, synu krále a zlatého posla bohů,“ zdůraznil Jorab další vznešené oslovení. „Je posláním přátel smět upozorňovat na nepříjemné pravdy. Ty máš svoje starosti a já zase svoje. Nebylo by mi příliš zdravé stát se protektorem nenarozeného děcka. Válka by neutichla a udržet moc by znamenalo třeba také útočit na Ťian, smést nevlastního bratra otcovraha a tím vyvolat další vlny pomsty a bojů. Toužím snad po něčem z toho? Odpusť, ale radši zůstanu skrytý a mnohem méně významný za tvými zády.“

„Zasloužil by sis vlastní zemi, Jorabe.“

„Tahle země, králi, si mnohem více zaslouží rozkvět, jakého dávno dosáhli ostatní. Je to bohatá země, s dostatkem vody, zvířat i rud. Dovol jí dýchat bez válek.“

„Zůstal jsem sám, Jorabe, vést války by bylo snazší. Zním krok za krokem, které je třeba udělat, vidím tu tíhu vyjednávání a spleť vztahů mezi gerony, lov lupičů v horách Božích zubů. Nebojím se, ale jsem z toho unavený dřív, než slezu dolů a vyjedu zpět do Taru. Rozhodl jsem, že Rione bude žít v mém paláci. Už je nejspíš na cestě, matka jí poslala lék.“ Zvláště se mu zavlnily rty, jako by Chajn nevěděl, jestli se má ušklíbnout nebo usmát. Joraba zamrazilo, takového Chajna neznal. „Dohlédl jsem na její léčení, i když se jí moc nezamlouvalo. Měla horečnaté sny, ale před ránem jako kdyby začala nový život... Tobě daruji velký dům kupce Kobacha. Byl tak neopatrný, že poslal Kemovi všech pět svých synů. Co s ním uděláš, tvoje věc. Od této chvíle ti patří se všemi lidmi a majetkem, který v něm najdeš.“

„Daruješ mi klubko hadů aferetníků?“

Chajn se usmál.

„Stále jsi po mně první na řadě. Jsi jediný možný ochránce mého syna a Lirik. Král Skerit tak určil a královna Hasel, spřízněná s bohy, volbu potvrdila.“ S chutí Jorabovi vrátil všechnu předchozí obřadnost. „Ber to jako zkoušku svého státnického umu. Jsme mladí, potřebujeme se zocelit. I kvůli tomu klubko aferetníků bude Rione, druhá matka a družka krále, žít u mne, v mém paláci. Uznej, že další její uštknutí v několika dnech nemohu riskovat.“

Jorab snad mohl být s výsledkem rozhovoru spokojený, ale znepokojovaly jej podtóny v Chajnově řeči. Rione, družka krále... Měla to být chvála matčiny oddanosti králi? Jorab se neodvážil ani přemýšlet o tom, že by se jeho matka chovala neslušně, i kdyby tím pouze sloužila velkému Skeritovi. Chce tu hanbu Chajn vynést na světlo?

Zašel do stanu, který mu přenechal Chajn. Ještě tu byly stíny, připomínající poslední chvíle otce a syna před návratem Hasel, důvěrné chvílky královského páru, znovu rozděleného bohy. Chajn si ponechal stan svatební.

Zítra se všichni rozdělí. Král s družiníky a většinou jezdců se vydají do Taru, část zajatců se vrátí do dolů, kde už hlásí zvědové klid. Role se obrátily, dřít půjdou nájemní dobrodruzi a pořádek nastolí muži, které sám Skerit uznal za statečné. Zatímco umíral, roznesla se zpráva o jeho odkazu mezi zajatce. Pochopili, že zažívají čas zvláštní milosti, který jim jistě přinesla královna Hasel od bohů. Když hořela hranice se Skeritovým tělem, padali vzbouřenci na kolena a přísahali věrnost novému králi. Teď ji hned mohou osvědčit.

Také vyčkávající geroni se dočkají svého, ale zatím se vrátí na svá sídla. Sami se musejí zdržet všech vzájemných zpráv a poselství, aby nebyli označeni za zrádce se vším všudy a jejich rod zničen. Pokorně přijmou první mladé písaře z králova domu a budou s uhnutými hřbety odvádět pečlivě vypočítané daně. Bohatství Kematovců připadne vítězům. Chajn poslal tři ze svých družiníků, aby dohlédli na odvezení drahocenností a zajistili klid ve dvorcích. Dokud nevědí, který dvorec komu Chajndaruje, jak kematovský majetek rozdělí, nemají důvod kořistit sami pro sebe. Přitom vědí, že Chajnovi bylo vzorem rozdělení Pegerimu před mnoha lety. Chytré opatření, zvláště, pokud s sebou mají nezávislé jezdce. Přesto je Jorab nevýslovně rád, že nic z toho nebude zařizovat on. Bohové k němu byli laskaví, ušetřili Chajnu život.

Zbývá jen málo času do západu slunce a Chajn si přeje, aby pláň kolem mohly vypadala důstojně. Chce se sám přesvědčit, že na místě tábora nezůstane víc stop, než polehlá tráva, trus zvířat a rozrytá půda ohnišť. Žádná čuvaš nesmí nalézt nic, co by použila k zaříkání.

Jorab nemohl zůstat se svými myšlenkami jen tak. Vydal se znovu na obhlídku tábora. Nebyl sám, Chajna potkal u ohrady zajatců. Když rozpoznali mladého krále, sténání raněných se zmírnilo. Mnozí zaťali zuby, sevřeli rty nebo drželi dlaně na ústech druha. Věděli, proč.

„Jorabe, má smysl je živit?“

„To ještě nevíme. Jejich zbraně jsou dědictvím vyvolených. Mohou být mocnější, než naše udatnost. Tvůj boj proti sevřeným šikům je naštěstí vyděsil natolik, že si neuvědomili svou převahu.“

„Ovšem, na tohle jsem už zapomněl. Co ta tvoje zajatkyně?“

„Zatím je jako pěna, tichá a nevyzpytatelná. Nechal jsem ji s ostatními zajatkyněmi ošetřovat raněné. Chci tě požádat o dovolení, králi, aby lék od královny Hasel, který naši muži již nepotřebují, mohl být nařazen vodou na polovic a posloužil zajatcům.“

Chajn udiveně povytáhl obočí.

„Nepotřebují?! Vždyť byli tak posekaní – zemřeli snad?“

Jorab zavrtěl hlavou.

„Ne, ale za ty dva dny se rány potáhly tenkou kůží, všechny. Muži žehnají tvé matce, ale kdyby se i zajatcům dostalo té milosti uzdravujícího kouzla... Jsi králem nás všech.“

Chajn přikývl.

„Budiž. Postarej se o to. Ta holka ať ti sama osobně nanosí vodu pro svoje lidi. A vysvětlí jí, co jsme darovali.“

Nebylo to tak jednoduché, Jorab svou zajatkyni mezi ženami nemohl dost dobře poznat. Byly již umyté a učesané, malé tetování na rameni, které zahlédl, bylo zakryto. Ženy se snažily vypadat co nejčudněji, i když jim to v mužském oděvu moc nešlo. Musel se spolehnout na záblesk strachu a nenávisti, který vyšlehl z napůl odvrácené tváře. Poznal, že se jí některé ženy podřizují.

„Ty, kterou dovezla moje dina,“ oslovil pánovitě dívku, rozdělující vodu z velkého džberu. Napadlo ho přitom, zda Chajn věděl, že zrovna tuhle u vody najde. „Pojď se mnou.“

Trhla sebou, jako kdyby ji uhodil a otočila k němu zbledlý obličej. Jorabovi bylo jedno, jestli se bojí nebo na co myslí. Vedl ji ke kotli, který hlídal jeden z mladších jezdců.

„Tady je lektvar na vymývání ran. Příliš ho nezbyvá, ale když ho naředíš na dvojnásobek, pomůže skoro všem zajatcům.“

„Já?“

Jorab přikývl. Dívka přistoupila k nádobě, nahlédla do ní a ohrnula rty. „Není toho moc. A nebude tak zázračný, jako předtím.“

„Kdo jsi, že soudíš velkorysost vítěze?!“

Sklopila oči a zrudla. Jorab zostřil hlas.

„Ptal jsem se tě na jméno. Nebo je máš vykreslené tady?“ Ukázal na zakryté rameno. Kupodivu nadzvedla cíp látky, kterou si přes něj uvázala. Jorab nerozeznal, co tetování znázorňuje. „Znak učence,“ vysvětlila pohrdavě, „Otec mne skrýval, předstíral, že jsem kluk. Musel mi dát i svoje znamení.“

Jorab zarazil proud slov:

„Učenec jako z dob Zahubených?“

„Skoro. Určitě umím alespoň číst, psát a počítat.“

Pozorovala ho, jako by v něm viděla špinavého červa.

„To je úžasné. A jméno možná taky máš,“ neskrýval Jorab pobavení. Sklopila oči, ustoupila. „Jsem Filta, Polesarova dcera.“

„Tak tedy Filto, dcero Polesarova, vezmi tamhleto vědro a koukej už se dát do práce. Číst umíš, psát a počítat prý také, ale citu v tobě není ani kouska, když svoje lidi necháš zbytečně trpět a zdržuješ mě tlacháním. Až všem zajatcům rozdělíš obklady, přijdeš na zbytek noci do mého stanu. Nechám ti rohož hned za vchodem. Patříš jen mně, je to jasné?!“

Filta přikývla, popadla nádobu a běžela pro vodu. Jorab požádal chlapce z Domu jezdců, aby jí pomohl lektvar přenést k zajatcům, ale hned potom přišel odpočívat k němu do stanu.

„Hlídal jsi tu od rána, zasloužíš si klid a pohodlí. Vezmi sebou ještě dva své druhy, je tam místa dost.“

Lirik stačil Chajn před pohřbem jenom uvést do paláce a představit své tetě Jalčiši jako novou královnu. Potom se rozloučil a nechal ženy, ať si s podivným začátkem dnů nevěsty poradí samy. Bylo nutno město připravit na oplakání mrtvých a oslavy vítězství zároveň. On spěchal zachránit Rione, splnit úkol, daný matkou.

Jalšiči neváhala a ihned přizvala k jednání přední Lemu chrámu Asam Balčiši adžekalmin Tuiru. Poradu spojily s malou rodinnou oslavou svatby. Lirik jim musela vyprávět o bitvě i Skeritově smrti, o Hasel a jejím mládí. Byly všechny pobledlé přestálým napětím a ze všech zpráv, ale snažily se zachovat nadhled.

„Zaplatila za to příliš krutou daň,“ usoudila Jalčiši. „Nejdřív ji odtrhnou od syna, potom před očima zabijou manžela. Neměla bych s ní.“

„Ale Jalčiši, nemůžeme soudit bohy!“ Lema chrámu samozřejmě nesměla zapomenout na své živitele. Jalčiši mávla rukou. „Vždyť Hasel sama o nich nikdy

moc nadšeně nemluvila. Hodili ji sem, protože chudáka Hates jim sežrala moduva a oni potřebovali světlovlasou královnu. Nic víc, jen, že šitroko daleko žádná taková nebyla, Istí a podvodem ji strčili do Skeritovy náruče. Bylo to nakonec dobré pro oba, ale mohli se také pořádně nenávidět. Nepamatujete se už, co se stalo o Haseliných dnech nevěsty?!”

„To odnesla voda Tarany a nikdo nehledí zpátky,“ namítla Tuirá. „Byly jsme všechny zoufalé, před námi nebylo nic.“ Obrátila se k Lirík: „Ty o těch časech nic nevíš, ale my dvě jsme byly mezi dcerami rodů, které obdarovaly krále. Která z nás by měla první dítě, tedy hlavně syna, stala by se královnou. Jenže pochop, že když se objevila jakási dívka, seslaná bohy, všichni chápali, že ona bude brzy jediná. A co my? Buď by se král začal utápět v rozkoších s námi a na ni nějak zapomněl, nebo bychom šly domů. Co ale s dcerami, které už poznaly muže? Ani to, že nás král vrací kvůli bohům, by nepomohlo. Ztratily bychom cenu, nejspíš skončily u vodních kol.“

„To je strašné,“ vyděsila se Lirík. „V jednu chvíli jste byly skoro královnami a hned na to zbytečné a zavržené...“

„Přesně tak, moje milá. Jenže Hasel to pochopila a vrátila nám čistotu. Tedy tělesnou, staly jsme se před lidmi opět pannami. Ona byla součástí světa bohů, jí to prošlo.“

„Hasel by nás mohla nechat v tichosti zemřít, nikdo by ani nešpitnul. Pro spoustu lidí by nějaký ten jed znamenal vyřešenou nepříjemnost. Hasel nám darovala život. Je naší matkou a paní zároveň. I naší sestrou, protože tak se k nám chovala po celou dobu.“

Balšiši se odmlčela. Paní Jalčiši odvrátila hlavu a Lirík pochopila, že i když Skeritovu smrt oznámil rychlý posel, nestačila ji ještě jeho sestra přijmout. Ani Tuirá, ba ani chladně se tvářící Lema Balčiši. Uvědomila si stín na svých dnech nevěsty a svém nenadálém štěstí.

„Byl mi skutečným otcem, věděla jsem, že se mu mohu obdivovat a milovat jej právě tak.“ Rozplakala se a Jalčiši ji objala. Plakaly všechny, i když samostatně kalmín Tuirá a boží služebnice Balčiši dovolily téct slzám tiše, bez štkání a vzlyků. Plakaly, dokud se Lirík neutišila.

Potom Balčiši podle starých kásachů doporučila, aby byly obeslány všechny chrámy ve městě. V každém mají veliký chylátový pohár, který na tyčích nosí čtyři muži. V chrámech si určí nosiče, ti poháry donesou a také po příjezdu krále do chrámů vrátí. Do každého má Lirík rozdělit šperky a drahocenné předměty tak, aby byly více, než z poloviny zaplněné. Do každého se potom zapíchnou rozkvetlé haluze oblíbeného keře toho kterého božstva. Chrám boha Šramtuše, který rozhodl o vítězství, dostane poháry dva.

„Jak mám sáhnout na Chajново zlato?!”

Lirik ta představa upřímně vyděsila.

„Chajn ví, co se sluší. Zná kásachy,“ uklidňovala královničku Balčiši. „On musí pohřbít otce a ty zatím vládnout Taru. Takže, co uděláme nejdřív? Například můžeme očekávat, že sem od Kemovců přivenou nějaká stáda. Bylo by vhodné rozdělit je, aby lidé mohli slavit...“

„Odpust', vznešená Lemo,“ troufla si odporovat Lirik, „ale v některých domech budou slavit, v jiných oplakávat, v některých nebudou vědět, co vlastně mají dělat. Já bych dala nějaké to zvíře do každého domu, i těm, kteří nám věrní nebyli. S plným břichem se i nenávist ztiší.“

Ženy na sebe pohlédly. Dorozuměly se pohledem a přikývly.

„Pravdu díš, královno. Budeme ti kdykoliv nápomocny radou, ale je znát, že Haselina ruka vsadila korunu ze Svatyně na správnou hlavu. Pojdme se tedy domluvit na přesném pořadí všech obřadů, než ti skutečně nastanou dny nevěsty.“

Návrat mužů do Taru byl velkolepý, město se stačilo na přivítání svých hrdinů dostatečně připravit. V měsíci Roglun to nebylo až tak těžké, celá země byla vyšňořená kvetoucími stromy. Chajna zasypaly posbírané okvětní plátky a zdi domů byly v širokých pásech pokryty motýly. Dokonce i duhové ptáci ztratili ostýchavost a poprvé se právě v tuto dobu slétli do Taru.

Lirik vyšla z paláce slavnostně oděná, s Haselinou korunou na hlavě, vstříc Chajnovi a jeho věrným. Královský pár společně vstoupil do chrámu Asampoděkovat za přízeň bohů. V téže chvíli vyšel z paláce průvod chrámových služebníků, oděných do barev toho kterého boha. Odnášeli se velké chylátové poháry s drahocennostmi do svých chrámů. Tarští trubači každou skupinu zdravili zvláště a lidé do pohárů přihazovali vlastní obětiny jako dík za vítězství i životy svých drahých.

Ze dvou dvorců Kemova rodu, které byly Taru nejbliž, skutečně již navečer stačily dorazit houfy zvířat a vozy, plné drůbeže, určené pro nasycení tarského lidu během slavností. Do každého domu rozdělili tarští jezdci stejný díl vykrmených din, sireí a vodních ptáků. Na příkaz královny Lirik bylo dělení určeno podle velikosti domu a lidí v něm, bez ohledu na podezření z podpory Kemovců.

„Den smíření, den smíření,“ vyvolávali mladičcí jezdci v ulicích. Dveře domů se otevíraly a lidé přijímali dary, slibovali obětovat bohům, oplakávat i radovat se, přijmout každou další zprávu s pokorou i vděčností.

Stejně tak v domě Kobachově. Starý kupec neměl přesné zprávy, ale když uslyšel, že Kemovi věrní do jednoho padli, uzavřel se v nejzašší místnosti, aby nikdo nebyl svědkem jeho hlubokého žalu a prohry. Neodvážili se ho rušit. Všichni znali čas, potřebný k rozjímání a dobrovolné, čestné smrti. Mezitím rozevřeli dveře

domu, přijali dary, ale zároveň byly všechny ženy, děti i sluhové odhodlaní stůj co stůj ubránit právo na Kobachovy poslední chvíle.

Byl to podivný čas. Sami bohové se radovali s tarskými vítězi, dali naplno rozkvést všem stromům v sadech, keře šecha omamovaly sladkou vůní, duhová ptáci se vznášeli mezi větvemi – a tady vůbec netušili, nač přesně připravit bohatou hostinu. Bude to kar za Kobacha a jeho syny? Budou s trpkostí slavit jako ostatní kolem? Bude to poslední jídlo, než sem přijdou královi lidé a začnou se mstít? Ženy si šeptem připomínaly, co kdy vítězní geronové nebo kdysi Skeritův otec Kirunnařizovali.

„Ať se stane cokoliv, přijmeme svůj osud důstojně. Naříkat můžeme později, v ústraní,“ rozhodla nejstarší z Kobachových sedmi žen, Krytyp. „Všechno je hotové, tady Drea dohlédne na dům. My všichni z Kobachovy krve a domu půjdeme pozdravit krále.“

Ulicemi právě cválal mladičký jezdec a vykřikoval, že král s královnou již vešli do chrámu. Až poděkují moudré Ásam, pozdraví lid a poté začnou slavnosti na počest vítězství a svatby, samotnou Hasel požehnané.

Byl nejvyšší čas. Krytyp pověřila jednoho ze zbylých synů domu, aby šel před nimi a voláním jim uvolňoval cestu. Spěchali, i když prostranství mezi chrámy a palácem bylo velice blízko. Kobachův rod patřil k nejbohatším, jeho rozlehlý dům stál hned v sousedství chrámu Šramtuše. Skupině žen a dětí se podařilo prodat do střední části cesty, kterou měli projít královští manželé. Pořádek a volný průchod tu hlídalitarská jezdcí. Další královi věrní stáli na stupních před chrámem a lidé provolávali slávu jejich statečnosti. Vykřikovali jednotlivá jména a muži, nerozeznatelní v houfu, odpovídali zvednutím paže. Když zavolali jméno Gerela nebo dalších, kdo právě plnili další úkoly, Jorab na nejvyšším stupni mezi sloupy pozvedl obě paže a vykřikl, kde dotyčný je. Pokud věděl, že padl, dal znamení chlapci vedle sebe, který zamával rudým praporem. Lidé vždy ztichli a vzdali mrtvému čest.

Přijížděly sem stále ještě vozy s raněnými, řadily se u bočního vchodu do chrámových prostor Ásam, kde již raněné začaly prohlížet chrámové služebnice. Většinu si hned poté mohly rozebrat rodiny. Zajatci si posedali u chrámové zdi a čelili zvědavým i nenávisným pohledům příchozích. Nikdo jim neublížil, vždyť se stali majetkem vítězů – a nikdo z Tařanů nemohl vědět, zda právě jeho domu nebude někdo z poražených přidělen.

Konečně se za Jorabem objevil královský pár. Dokonce i troubení bylo přehlušeno pozdravným řevem, který se zvedl nad rozlehlým prostranstvím. Jorabpozdravil a ustoupil Chajnovi a Lirik z cesty. Chajn mu pokynul, aby šel hned za nimi, sotva o půl kroku, na straně Lirik. Jako její bratr nebo strážce.

Sestoupili pět stupňů širokého schodiště, než se dav začal tišit. Chajn zvedl paži a skutečně dosáhl okamžitého mlčení.

„Zdravím tě, lide Taru! Přináším poslední pozdrav od krále Skerita a poselství od královny Hasel. Naše zem bude vzkvétat, požehnaná bohy. V každém domě až do konce roglunu budeme oslavovat statečnost všech, kteří tuto budoucnost vykoupili svou krví a budeme se radovat z naděje, kterou nám dali. Královna Hasel určila za svou nástupkyni Lirik a předala jí svou korunu. Lide Taru, pohleď na mou jedinou manželku a svou královnu!“

Jásot opět přehlušil troubení. Potom se ztišil, protože Chajn, Lirik a jejich doprovod sestoupili ze schodů. Tam na chvíli postáli, než jezdci uklidní davu. Z chrámu důstojně vyšlo všech dvanáct Lem a šest a šest z každé strany doprovázelo novomanžele s Jorabem na cestě do paláce, k oslavám a dnům nevěsty.

Když se přiblížili ke Kobachově rodině, vykřikla Krytyp podle starého zvyku:

„Toraš, toraš!“

Chajn si vyměnil pohled s Jorabem a Balčiši. Ta dala znamení jezdci, který ženu hned tlačil zpátky do davu.

„Mluv, jak jsi žádala.“

Krytyp rozechvěle vystoupila a padla na kolena.

„Králi, královno, zdraví vás nehodná žena z Kobachova domu...“

„V Taru dnes není žádného Kobachova domu, ženo. Ještě nezapadlo slunce nad mohylou velkého krále a v městě Taru zmizelo několik domů. Místo nich jsou tu jiné, například dům Jorabův.“

Chajn promluvil zvučným hlasem, který zazněl jako třesknutí kovu o kámen. Žena pobledla, ale zjevně nechápala. Všichni natahovali krky, aby viděli, jak to dopadne. Nebyla tu jediná, kdo sem přišel pro nejnovější zprávy, protože se bál o svou budoucnost.

Balčiši ženu Krytyp napomenula, jako by ji viděla poprvé:

„Odejdi a vyzdob dům, který se narodil do nového života. Buď vděčná za každé rozhodnutí pána domu, v jehož stínu dlíš.“

Jorab mlčel. Pokud by ženu oslovil, buď by ji tím přijal za svou anebo musel vyhnat. Znovu si vyměnil pohled s Balčiši. Lema ještě jednou promluvila:

„Staré jméno odlož před dveře domu. Dnes ještě za světla městem projedou vozy se sběrači toho, co přestalo být.“

Potom tarští jezdci ženu zvedli a strčili k jejím lidem. Houf těch, kdo se právě přestali nazývat Kobachovci, zamířil zpátky. Teprve před prahem domu Krytyps nářkem padla na zem. Pochopila, že nádobu s prachem předků i

samotného Kobacha nebo jeho tělo musí vynést na ulici a ponechat osudu. Vtáhli ji dovnitř a radili se, co dál. Překřikovaly se ženy i zbylí chlapci. Nakonec se rozhodli starého muže vyrušit, pokud ještě žije, a podat mu pohár s jedem.

Krytyp požádala, aby ji doprovázela Drya, mladá dívka ze země Surutum, která prosvětlovala Kobachovo stáří. Otevřely společně dveře komory, ale jedu již nebylo třeba. Kupec Kobach završil zánik svého rodu a jména důstojně, snad ještě předtím, než Krytyp odvedla rodinu k chrámu. Zabalili tedy jeho tělo do oblíbeného džekalu a vynesli, jak Lema Balčiši přikázala. Vedle něj postavili nádobu předků.

Začali zdobit dům, jak se sluší, ale Krytyp zůstala sedět u dveří, jako by chtěla vyčkat příjezdu sběračů. Nechali ji tak. Ona přece vystoupila z davu, směle oslovila krále, ona tedy za svou opovážlivost zaplatí. Není dobré starat se o poznamenanou. Všichni přece chtějí žít, ať se pánem domu a jejich osudů stane kdokoliv. Krytyp je stará žena, je správné, že umožnila žít všem ostatním.

Jorab připil na nového krále a královnu, vyslechl oslavné písně o Skeritovi a Hasel, ale nečekal do svítání na další den veselí. Prošel dům, kde odpočívali strážníci, promluvil s veliteli hlídek, obhlédl prostranství se stany pro hosty. Byl spokojený, všechno mělo svůj řád. Nastal tedy čas navštívit svůj nový dům.

Už zařídil, aby Polesarovu dceru Filtu zavedli dva mladí tarští jezdcí do jeho domu. Ten mladší z nich, Teram, se mu líbil, Jorab hned přemýšlel, že by ho po skončení výcviku přijal do služeb. Nebo by měl zůstat blíž k Chajnovi? Těžká volba. Ačkoliv, pokud bude Teram věrný Jorabovi, Chajnovi bude sloužit také... Prozatím Terama požádal, aby pro něj ráno přišel a doprovodil ho do paláce.

Když svou zajatkyni uviděl Jorab sedět nehnutě vedle Kryty hned za vraty, nijak se mu to nelíbilo. Na prostranství mezi budovami nebylo ani živáčka. Jorab se postavil s rukama v bok a mlčky si ty dvě změřil. Krytyp hned pochopila, co má dělat. Padla na kolena a sklonila tvář k zemi.

„Odpusť, můj nový pane. Troufale jsem pozvedla hlas před samotným králem. Byla jsem však až do té chvíle poslušnou ženou a ctíla rozhodnutí pána domu. Ty o mne jistě nestojíš, nemusíš věřit v mou oddanost. Uposlechnu, ať o mně rozhodneš jakkoliv.“

Jorab si přímosti cenil.

„Rozumím, žeš chtěla ochránit ostatní. Rozhodla ses jako paní domu a proto smíš rozhodnout o sobě samotné. Dovolím ti, abys truchlila za minulým životem a smrtí všech, kdo odešli bez návratu. Smíš si oholit hlavu a dokonce žebrat u těchto vrat – z druhé strany, ovšem. Anebo vstaň a ujmi se správy domu, jak se patří. Pokud se rozhodneš pro mne, budeš za mnou stát oddaně a věrně, jako bys byla

mou matkou. Nic menšího nežádám, rozumíš? Svěřím ti běh života dní i nocí. Rozhodl jsem se skrze dcery tohoto domu množit svůj rod. Dnes ne, projdu dům a vyberu si komoru ke spaní.“

Krytyp zvedla hlavu a užasle na něj hleděla. Jorab už si ale měřil Filtu.

„Co s tebou? Žila jsi v takové divočině, že se na služebné práce nehodíš. Někam se uklid', řekni si o jídlo a kout na spaní...“

„Můj pane, postarám se o ni. Postarám se o tvůj dům,“ vstala Krytyp z prachu dvora. Už se stačila vzpamatovat a oči jí zasvitly nadějí. Jorab přikývl. „Dobrá, ale bude to s ní těžké, tomu věř. Musí se naučit všemu, co má žena ve vznešeném domě znát. Teprve potom budu zkoumat, nakolik ovládá písmo nebo zbraně. Měj ji stále na očích, ručíš mi za to, že mne nepřekvapí žádnou zradou.“

Krytyp sklonila hlavu a naznačila úklonu.

„Můj pane, nikdy jsem nezapomněla na božskou paní Hasel, která se ke mně milostivě snížila na cestě do bezpečí. Nosila jsem dítě v čase, kdy ona čekala krále. Tehdy onemocněly chrše, ale než stačily uhynout, vypravil král Skerit vozy. Věř, že slunce těch dní mi září doposud.“

Popadla Filtu za ruku a přitáhla ji k sobě. Dívka se nezmohla na protest, nedokázala se ani podívat na Joraba. Byla bledá, zřejmě unavená nebo polomrtvá strachy. Stará žena ukázala k vyřezávaným dveřím mezi dvěma štíhlými sloupy:

„ Pane, tvůj dům je ti otevřen. Ukážu ti lázeň a nejlepší komory, aby sis mohl odpočinout. Tvá matka jistě také přijede...“

„Ne, Krytyp, tady skutečně povládněš ty. Moje matka bude sídlit v Chajnověpaláci.“

„Rione byla vždy výjimečná mezi služebnými i urozenými ženami.“

„To ano, Krytyp. Moje matka jde cestou, na kterou ji vyslala božská Hasel. Na to ať nikdo v mém domě nezapomíná.“

„Stane se, pane.“

Krytyp začala věrně a ochotně sloužit vítězi sotva tak dospělému, jako byla polovina chlapců, které na tomto dvoře viděla vyrůstat – a před několika málo dny odjíždět do boje. Byla šťastná a nechtěla si připustit jedinou výčitku. Zač taky? Ji starý Kobach vztekle udeřil, když prosila, ať nejde proti králi. Co mohla dělat víc? Teď ji bohové odměnili: Hasel znovu sestoupila mezi smrtelníky a jí místo ztracených poslala jiného chlapce, svého oblíbence, kterého kdysi houpala na kolenou. Laskavá bohyně nezapomíná na ty, kdo ji nesou ve svém srdci.

Rione si dopřála cestu ve voze. Předstírala oslabenost těla, ale ve skutečnosti vůbec nevěděla, co má dělat, jak se tvářit. Co Chajn zamýšlí? Hodlá se bavit tím, že nechá Rione vládnout paláci jako předtím, za Skeritova života? Nebo ji přinutí sloužit i po nocích, když se odplíží od Lirik? Bude to skrývat?

Snad jen pro jednu, pro dávné dětské trápení, potřeboval zvítězit nad Skeritovou památkou... Rione, skrytá za těžkými závěsy vozu, mohla skrytě oplakávat muže, kterého vždycky ctíla. Milovala ho jinak, než svého Pjomita, ale tak silně, že dosud nevěřila, jak bez něj dokáže vstoupit do paláce.

Chajn, její malý Chajn, kterého milovala stejně vřele jako Joraba? Čím se to stal té noci, kdy přivezl zázračný Haselin dar a vyléčil ji? Nebylo snadné pomyslet na to, že se stala jeho milenkou. Že ji přinutil oplakávat Skerita a přitom se roztouženě otevřít jemu. Slyšela znovu jeho vítězné JÁÁ! když vyvrcholil.

Najednou zaslechla Ebaltův hlas. Její synovec zastavil průvod a s kýmisi hovořil. Znělo to přátelsky, takže by bylo vhodné utřít si oči. Sotva to Rione učinila, poklepal Ebalt dlaní na závěs u vchodu.

„Kaj-mačuv se ptá, zda tě smí pozdravit, této.“

„Kdo? Ach ovšem, Kajim... Ovšemže, Ebalte. Nech nás o samotě.“

Nebylo sice dvakrát vhodné přijímat takto ve voze, vystlaném k ležení, muže. Je to však bratr Skerita - a strýc Chajnuv. Rodina, pomyslela si trpce. Kajim strčil do vozu hlavu a bystrými očima přelétl Rioninu tvář a postavu. Stáhla se víc dozadu a posadila.

„Je tu dost místa a pohodlí, Kajime. Prosím, vyprávěj o tom, co tě přivedlo na cestu k Taru. Nebo na Sechun?“

„Oplakáváš krále?“

„Ano. Oplakávám krále i vlastní neschopnost, která mne vzdálila od Hasel, Tuším, že druhou příležitost mi bohové nedají.“

„Jsem na cestě do Taru. Poslyš, co kdyby se mladý Ebalt vrátil? Moje jméno tě ochrání před vším a tahle malá šelmička,“ vytáhl z vaku bílé zvířátko s koráلكově černými očima, „ta nám dá vědět o zvědavcích dřív, než je spatří ti tři Ebaltovimuži.“

S tím Rione souhlasila. Nelíbilo se jí, že Ebalt opustil Sechun. Vždycky tu někdo z Batitovců byl, aby chránil původní sídlo králova rodu. Kajim zmizel a potom najednou vyhrnul vchodové závěsy tak, aby každý mohl spatřit, že paní Rione a Kaj-mačuv spolu hovoří ve vsí počestnosti. Pustil na střechu svou šelmičku a teprve potom se uvelebil u Rioniných nohou a pověděl jí o Latél.

„Podezíral jsem už dva roky tu velitelku lupičů se zlatou maskou na tváři. I kdyby to nebyla Latél, jistě šlo o ženu příliš poznamenanou a plnou nenávisti. Byla chytrá,

nikdo o nic nevěděl, dokonce ani to, že lupičům velí právě ona. Chci se domluvit s králem na tažení do hor. Obchodům prospěje, když se tudy budou moci znovu ubírat skupiny kupců.“

„Takže to byla Latél... Nakonec se jí podařilo vládnout mužům, jak chtěla. Zabíjet je, mrzačit, vybírat si milence.“

„Ano, kruh našich setkání se uzavřel. A co ty, Rione? Jaká je tvoje cesta?“

Zachvěla se.

„To se ptá Kajim, syn Skeritova domu nebo Kaj-mačuv?“

„Ptá se tě muž ze starých dob, Rione. Byla jsi příliš zvláštní žena, abys neupoutala pozornost všech mužů. Alespoň těch, co se mnou bývali ve stráži. Latélina krása směřovala k pokušení, tvoje k oddanosti.“

Zrudla.

„Co ty o mně můžeš vědět, Kajime. Byla jsem ženou Světce, neuznaného krále a...“

„Pššt, vím i to poslední. Znamení mi ale také pověděla, že tahle cesta je poslední křížovatkou, kdy se naše cesty protnou – nebo spojí.“

„Kajime?“

Netušila, jak to dokázal, ale seděli najednou sami v měkkém pažitě uprostřed lesa. Nazí jako v den zrození. Polekaně se rozhlédla, ale nedokázala nic víc. Kajimji líbal a objímal bez ptaní a tak, že sotva popadala dech. Bohové, vždyť... Vždyť jsem stará žena!

Zasmál se, jako by promluvila nahlas.

„Buď moje, Rione, poznej, co ti nabízím.“

Nečekal na odpověď. Stejně už věděla, že Kajim nenabízí málo.

Zabydlení domu, plného čeledi předchozího pána není zrovna nejbezpečnějším kouskem, ale Joraba to netížilo. V tomto kraji nebyl prvním ani posledním pánem, který převzal vládu po zrádci. Život zde měl mnohem větší cenu, než věrnost potrestaným. Ostatně první dny přečasto odhalí stopy nevůle a těžké práce je všude dost.

Spal tedy první noc pohodlně, i když se zbraní po ruce. Nařídil, že pokud sám nevyjde, ani Krytyp k němu vstoupit nesmí. Pouze matka, pokud přijede. Nerušil ho nikdo, spal až do svítání. Probudil se odpočatý a naslouchal zvukům ranního

ruchu. Dávala o sobě vědět pouze zvířata, rozeznal ženské kroky, krátké, jak dovoluje úzká tunika mladých a netěhotných. Skřípělo vahadlo u studny a podle ozev šepotu bylo znát, že ho nechtějí budit. Včera se vyhnul síni, kde se všichni shromáždili u jídla. Nikdo se tam nesmál, nekřičel ani neplakal, slyšel jen šum běžných hovorů. Za chvíli utichli, snad jim Krytyp oznámila, že přišel nový pán.

Takže co teď? Nejspíš by měl v některém chrámu požádat o písaře – nebo v Chajnově paláci? Bude nutné sepsat majetek domu a také prohlédnout spisy o obchodech starého kupce. Po obchodních stezkách ještě mohou putovat jeho lidé a zboží. To, co není přímo v domě, případně výnos z obchodu, by bylo vhodné věnovat na obnovu škod – a pro další rozkvět.

Jorab se protáhl, oblékl a vyšel z komory. Před dveřmi hned zvedla hlavu Krytyp. Copak tu seděla celou dobu? Zaraženě pozoroval, jak vstává. Podal jí ruku a vytáhl k sobě.

„Chci vést tvůj dům, ale neručím za všechny hlouposti, které by komu mohly projít hlavou,“ omlouvala se Krytyp. „Jsi prozíravá,“ ocenil její obětavost Jorab. Pokrčila rameny. „Nebylo mi do spaní, ale dům byl klidný. Připravím ti něco k jídlu. Pojď, náleží ti místo pána domu.“

V síni nebylo ani stopy po včerejších hodovnících. Krytyp ukázala na židli s vysokým opěradlem, přes kterou kdosi přehodil modré sukno.

„Včera jsem to sama připravila a zakázala komukoliv tu usednout. Poslechli mne. Ve vlastním zájmu, samozřejmě.“

„Stačí mi trocha ovoce, Krytyp. Hodovat budu v paláci a nesluší se, abych váhal nad tím, co mi předloží. Brzy pro mne přijde Teram, chlapec z Domu jezdců, který ještě s dalšími chránil ležení s královnami.“

Krytyp se vzdálila a za okamžik slyšel Jorab tleskání a rozkazy. Dům rychle ožil. Než si Jorab stačil prohlédnout malby na všech stěnách síně, vstoupila bledá žena s krásnýma mandlovýma očima a nejistým úsměvem.

„Tvá služebnice Drya nese ovoce a pohár dobrého vína, jak sis přál.“

Půvabně poklekla a Jorabovi se přitom zardálo, že k němu byli bohové obzvláště milostiví. Sáh po nabízeném poháru, ale rozmrzele si uvědomil, že je tu navíc.

„Připij na mé zdraví, Dryo, protože tě mohu z řad služebnic povznést mezi vládkyně domu.“

Zaváhala. Jorab se poháru nedotkl, posunkem ji znovu vyzval, ať okusí vína první. Sám si uštípl několik kuliček natrpkých hroznů. Vešla Krytyp. Také ona nesla košík s ovocem. Mladou ženu tu nečekala.

„Dryo?!“

„Nech ji pít, Krytyp. Ať sama zvolí zítřek.“

Drya se začala třást, až víno vyšplouchlo. Tehdy štítivě odhodila pohár a utekla. Jorab vstal.

„Je čas, Krytyp, abys nechala svolat všechny, kdo žijí v domě. Dryu ať přivedou sluhové. Máme tady nějaké kleštěnce, nebo ne?“

Krytyp se kousala do rtu, bledá strachy. Pochopila, že Drya chtěla Joraba otrávit.

„Ano, kleštěnce máme, ale... Pošlu nějakého chlapce pro královské strážce. Ach, odpusť, chtěla jsem uvést jezdce Terama, kterého čekáš.“

Do síně vstoupil Teram, který všechno zaslechl. Pozdravil a čekal rozkazy. Pohled mu zabíhal k odhozenému poháru a louži na mozaikové podlaze. Jorab mu pokynul, ať se postaví vedle něj. Krytyp odběhla.

„Klubko jedovatých aferetníků, Terame,“ ozřejmil chlapci Jorab. „Nestačil jsem ještě vytrhat jedové zuby.“

„Je správné vstoupit do jejich hnízda sám?“ V Teramových očích se objevily pochyby. Jorab přikývl. „Je to zvyk po otci. Také rád procházel hnízdy, plnými jedu a smrti. Neskrýval se před nebezpečím ani zradou. Když ho dostihla, ukázal, že je mnohem nebezpečnější, než si vrahové mysleli. Ano, byl jsem tady sám. Dal jsem svým mužům příležitost oslavit vítězství s rodinami. Střídají se na stráži a na veselících.“

Do síně již vstupovali potichu lidé domu. Pobledlé ženy, vyděšené děti, nejistí sluhové. Dva siláci mezi sebou drželi Dryu. Přivedli ji k jedové louži a přinutili kleknout.

2. kapitola

Jorab pozdravil krále a posadil se na své místo. Netrvalo dlouho a Chajn ho k sobě přivolal. Využil dohadů mezi gerony, kterým předhodil několik návrhů. Joraba tím překvapil, ale rychle mu došlo, že jim dopřává pocitu spolurozhodování. Už na Sachšenských polích byl přece rozhodnutý, co bude dál...

„Tak povídej, už tě zkusil některý aferetník uštknout?“

Jorab přikývl.

„No a? Žena? Krásná? Dýka nebo jed? Stála za to?“

Podle přimhouřených očí Chajn v duchu viděl prostopášnou noc. Jorab se trpce usmál.

„Byla to nejmladší žena toho starce. Poslal jsem ji k rodině, oholenou. Stála by za to, ale já nemám rád aferetníky, ba ani náramky z jejich kůží. Její děti jsem poslal k Ásam, aby se nikdy nedozvěděly, odkud pocházejí.“

„Znám tě dobře příteli, abych viděl, že věc má háček.“

„Je ze země Surutum. Šla pěšky.“

„Výborně! Jsi opravdu schopný, Jorabe. Potěšil jsi mne. Tvá matka už přijela?“

„Nevím, snad pojede přímo sem. Ebalt poslal zprávu, že ji provází Kajim.“

Chajn se zamyslel a pokynul Jorabovi, aby se vzdálil. Dnes dosáhl hladkého přijetí záměru vztyčovat Skeritovy stély se zákony v každém větším sídle a také platbu daní ze dvorců poražených a váhajících geronů. První zprávy byly příznivé, na žádném místě se nepokusili o odpor. Sražení a přitisknutí k zemi vítězstvím královských a viditelnou přízní bohů se báli pohnout jen malíčkem proti vladaři. Tak to má být. Zvedl dlaň a ruch v síni utichl.

„Chtěl bych připomenout všem starý zvyk. Pokud nějaký zajatec nebo člověk z darovaného domu zkusí uškodit byť jen myšlenkou nebo hloupostí novému pánu a jeho rodině, bude vykázán k vodnímu kolu, k útrapám vdov nebo zahrabán v poušti do písku. Toto vítězství nám bylo dáno také jako příkaz k smíření. Proto se postaví bohům každý, kdo se protíví novému řádu. Děti z daného domu budou dány do chrámů, kde ztratí jméno a minulost. Pokud však pocítí takový člověk nespravedlnost, se zvoláním Toraš! smí dojít až k mému rozsouzení.“

„Tak jest! Ta je správné! Smíření dostojíme!“

V hluku snaživých geronů, kterým nebylo toto oživení starých zvyků proti mysli, se Chajnovy oči setkaly s Jorabovými. Cokoliv se stalo v jeho domě, stvrdil král jako správné. Tehdy k němu přistoupil jezdec a oznámil příjezd Rione.

„Je čas, druhové moji, abych potěšil svou nevěstu a královnu. Pěvče Kruleme, zazpívej o mém otci a matce.“

Tenhle pěvec byl vytáhlý hubený muž a snad během těch let, co ho Chajnpamatoval, vůbec nezestárl. Možná si barvil vlasy na černo, ale to je jeho věc. Nyní se postavil pod Chajnuv trůn, prohrábl struny svého nástroje a zvučným hlasem zanotoval:

„Na Sachšenských polích rudý déšť padá,

slunce tvář zakrylo prašným oblakem,

královna Hasel na boj shlíží věčně mladá...“

Jistě je správné, aby zemí a vůbec po celém světě putovali pěvci a vyprávěli o všech důležitých událostech a o slávě panovníků, ale Chajn měl pocit, že poslech jediné takové povznášející písně je dostačující. Bohužel jich dnes vyslechl již pět a trpce litoval, že místo nich netrávil víc času s Lirik.

Spala pootevřenými ústy, vypadala jako dítě. Chajn se nemohl vynadívat. Neměl zatím dost příležitostí Lirik pozorovat při spánku. Je tak křehká, napadlo ho. Přesto už nosí krále, slavného a silného, jako je on. Lidé si budou jejich jména přeříkávat s úctou ještě po staletích... Opatrně se položil vedle své ženy a naklonil se, odhrnul pramen vlasů ze spánku a něžně ji políbil. Ani se nepohnula.

Přetáhl jí příkrývku přes ramena, chvíli se zkoušel poddat únavě, ale vzpomněl si, že přece jen potřebuje cosi jiného. Například uvítat Rione. Připomenout se jí. Chvíli si s tím nápadem pohrával, oči mu zasvítily. Umí jiné věci, než Lirik...

Rione vstoupila do paláce jako omámená. Neuměla si představit, co se s ní dělo. Kajim ji nechal probudit ve voze před první bránou Taru, jenom se jejímu údivu zvláštěně hřejivě usmál a zmizel. Jako správný průvodce nasedl na dinu a městem provázel zakrytý vůz. Milovali se nebo ne? Rione byla rudá až po kořínky vlasů, protože na tuhle základní otázku ona, při svých zkušenostech matky dospělých dětí, vůbec nedokázala odpovědět.

Z vozu vystoupila neočekávaná, bez zvláštního uvítání. Přesto se zpráva o ní rychle roznesla a upjatá Jalčiši se s Rione setkala ještě před síní, v níž dny nevěsty slavily ženy. Rione pozdravila první, ale Jalčiši třepla prsty.

„Jsem jen stará teta našeho krále, moje milá. Ty zůstáváš, jako druhá matka i vychovatelka obou. Ujmi se svého úřadu, ty jsi hostitelkou při dnech nevěsty. Nikdo tě nemůže dost dobře zastoupit.“

„Co umím a znám z vedení paláce, pochází od tebe.“

„Je dobré, že si to pamatuješ, ale víc, než nějakou radu ode mne nežádej. Několik dní jsi byla pryč a už mne ze ženského dvora brní hlava. Pojd', Rione, převezmi si to a užívej ve zdraví.“

Zasmály se a poslední ostny napětí mezi sestrou a milenkou se zlomily. Jalčiši se do Rione zavěsila a odvedla ji mezi ostatní svatebčanky.

Také Kajim byl přijat hodovníky s otevřenou náručí. Zbavoval geronynepříjemností. Ženy, znalé bylin, byly potřebné v každém sídle, ale jak začaly zaříkat a očarovávat, bylo lepší se jich zbavit. Nejčastěji zaříkávaly mužnou sílu a na tu byl každý geron velice citlivý.

Kajim usedl vedle Joraba.

„Doprovodil jsem tvou matku do Taru. Překvapilo mne, jak mladě vypadá.“

Jorak se na Kajima podíval, ale ze tváře nic nevyčetl. Rozhodl se promluvit přímo:

„Podezíráš ji?“

Kajim zavrtěl hlavou.

„Ne, Jorabe, tvá matka je čistá. Nezezárila jako jiné, protože žila dlouhá léta šťastně. Možná se něco naučila u Světců, ti také ovládají stárnutí těla. Ze tváře tvé matky navíc mluví krása všeho, co nosí uvnitř. Rád bych byl mužem, který ten poklad udrží.“

Jorab chvíli mlčel. Vzpomínal na Chajnova slova u mohyly. Těžce vzdychl, onKajimovi pomoci nemohl, i když byl podle zvyků hlavou rodu.

„Rád bych byl mužem, který rozhoduje o její budoucnosti. Rione patří paláci.“

Kajim pohlédl ke královu místu.

„Není lepší správkyň paláce, Jorabe, Rione mu již vládla celé roky. Stala se matkou všech tady. Věřím, že je dost silná, aby čistou zůstala dál. Teď mi ale pověz, Jorabe, jak se ti rozmotává klubko hadů? Našel jsi v něm už aferetníka?“

Jorab si povzdechl a jeho myšlenky se vrátily k válečné kořisti, k jeho bohatému domu.

„Našel. Byl krásný, Kajime, ale hned zkoušel uštknout.“

„Víš proč?“

Jorab zavrtěl hlavou a vyprávěl Kajimovi všechno, co o ženě jménem Drya věděl. Ten pročísl prsty svůj krátký vous.

„Rozhodl jsi dobře, Jorabe. I s tím, že ses uvěřil té nejstarší ženě. Pamatuju, jak to tehdy bylo, ženy Taru všechny ke královně přilnuly. Dopadal na ně odlesk její božskosti, byla přívětivá a neznala pýchu. Ano, ženy se staly Haselinýmipoddanými. Možná díky jim nebyla vzpoura tak mocná a nebezpečná. Říkal jsi, že ta žena je ze Surutum? Pověz mi, na kterém místě ji měli zanechat. Prověřím si ji.“

„Bude nalezenou věcí, Kajime. Pokud ji nenajdeš první ty, nemohu ti dát svolení k ničemu dalšímu. Jen, co tvůj úřad obnáší. Určitě bych ale nechtěl, aby se bez dozoru mohla proměnit jako zlořečená Latél.“

„Ujednáno. Zajistím, aby si provždy pamatovala, že tvou milost má ctít.“

Jorab nevěřičně potřásl hlavou, ale Kajim už vstal. Obešel hodovníky, připil si s nimi, obřadně se uklonil přicházejícímu králi. Chajn ho objal a propustil. Připomněl mu chystanou výpravu do pouště k Božím zubům.

Potom král usedl na své místo a oznámil geronům další věc k rokování: Nově rozhodl o tom, že tři největší zrádcovské dvorce se rozdělí vždy na pět dílů. Ty se přidělí mezi zasloužilé jezdce a syny domu. Nechal donést velkou mapu, první soupisy majetků, které dovezli rychlí poslové, a svitek se jmény, který sestavil. Začalo rokování o nových hranicích panství, o zvířatech a lidech, kteří komu připadnou.

Obešlo se to celé bez hádek a půtek, mnozí geroni neměli námitek proti novým sousedům. Většina z nich se v tuto chvíli stala těmi významnějšími a už přemýšlela o starých sporech, které rozdělením dvorců zaniknou.

Když Chajn písaři nadiktoval, na čem se shromáždění shodlo, nechal všechny listiny odklidit a na řadu přišly voňavé pečínky.

„Zpívej, Kruleme, zpívej!“

Pěvec si utřel mastná ústa, zhluboka napil z číše, polaskal struny svého nástroje. Postavil se doprostřed síně a zanotoval škádlivou píseň o kupci, kterému cestou pouští došla voda, ale rozhodl se raději umilovat k smrti, protože jeho zbožím bylo třicet otrokyň.

„Ta první s boky širokými
jak hrnec na vaření kaše,
s prsy něžně rozkvetlými
studem sotva dýše.
Svlékly mu ji, položily,
k útoku se hotovil...“

Rozesmátí muži do rytmu bušili rukama do stolů a Chajn se nepozorovaně vytratil. Nešel za Lirik, jak by se od manžela čekalo. Zamířil do Rioniny komory. Nečekal dlouho. Ženy sice odcházely ze svatebního veselí dříve, ale Rione se ujala role hostitelky a mezi její povinnosti patřil i dohled nad správným návratem žen do stanů a komor jejich mužů.

„Ty? Vždyť...“

Nenechal ji domluvit. Přihlásil se o svá práva, o správu svého dědictví. Rione se mu poddala, tělo ji zase zradilo. Přesto se od Chajna hned odvrátila a vzlykla.

„Propusť mne, prosím.“

„Ne, to v žádném případě. Lirik potřebuje víc klidu, než já mám chuť jí poskytnout. Budeš za mnou chodit do komory svitků. Stanovím přesný čas. Ne,

stanovím jich víc. Někdy se musím skutečně dozvědět, co bys mi o paláci mohla říct.“

„Kdyby o mne někdo požádal, co mu řekneš?“

Chajn se zvedl a otočil Rione k sobě. Její vyděšené oči se zalekly v přítmí. Chajnazaplavil vztek. Koho mohla potkat?! Byl si jistý, že té noci pro ni existoval jenom on. Otec se už nepočítá.

„Kdo?! Nějaký chám ze Sechunu?“

Rione zavrtěla hlavou. Dívala se Chajnovi do tváře a pomalu ztrácela ostych. Dokázala uvolnit jeho prsty a odstrčit ze svého ramene. Znovu se stávala vychovatelkou a matkou, která má navrch.

„Kajim mne doprovázel. Známe se už tak dlouho. Kdyby on chtěl ženu, šla bych za ním.“

Chajn vstal a upravil se. Chladně ve dveřích zahodil několik slov, která jako by ho ani nezajímala:

„Nic neříkal. Jestli to zkusí, nabídnu mu nějakou mladší. Tvoje místo je tady. A na lavici, kterou dají do komory svitků.“

Rione se stočila do klubíčka. Byla bezmocná. Věděla, že od ní Chajn dostane přesně to, co chce. A Lirik? Tolik se bála jejího hněvu a opovržení. Je pouze otázkou času, než si před ní začnou uplívovat všechny ženy tohoto domu. Snad by ale Kajim nějak dokázal... Vzpomínala na to, co se stalo ve voze. Nebo spíš pod tím stromem. Byl to pouhý sen? Nebo umí Kajim opravdu čarovat? Trpce zjistila, že vzpomínky na sladké omámení Chajnovy doteky téměř vymazaly z její paměti. Zbyly jí jen stopy jeho lačných rukou a síla mladého těla. A radost, ke které ji dovedl. Kdo kdy uvěří, že ji její krásný chlapeček opravdu tolik chce? Je tak osamělý, potřebuje lásku a oporu, kterou tak nešťastně hledá...

Jorabův dům nachystal pánovi další překvapení. Když se nad ránem vrátil, nestačil si ani pořádně odložit a do místnosti tiše vstoupily dvě ženy. Poklekly a prosily o slyšení.

„Chcete prosit o milost pro Dryu? Je pozdě. Když ji nenajde nikdo jiný, patří Kajmačuvovi.“

Zbledly, ale zavrtěly hlavou. Ta silnější sebrala odvalu a promluvila:

„Pane náš, jsme ženy tohoto domu, ale víc trpěné, než žádoucí. Já dala domu dva syny a šest dcer, ale chlapci zemřeli ještě malí a dcery byly odvezeny do Surutumjako zboží. Jen proto si mne držel, že umím rodit hezké dcery. Určil syna, který mi tři poslední udělal. Tlusté on nechtěl ani vidět.“

„Já, pane,“ ozvala se ta druhá po tíživém přiznání družky, „Já jenom dvakrát porodila dceru. Prý ani hezké nebyly, vzali mi je dřív, než začaly chodit. Staly jsme se obě služkami, pouhými škubačkami peří. Já byla dcerou Skeritova domu, přísně mne oddělili od všech, abych neposlala ani vzkaz.“

Jorab se k ní sklonil a otočil její tvář ke světlu. Potom si prohlédl i tu druhou. Pamatoval si je dobře. Líbily se mu od prvního pohledu, i když si všiml zanedbaných a starých šatů služek v nízkém postavení. Urážené a ponížené, jak oddané asi dokážou být?

„Jste obě hezké a dost mladé, muži tohoto domu byli slepí. Co vlastně žádáte? Když jsem se rozhodl, že dům dostane nové děti ze mne, zamýšlel jsem se těšit i s vámi. Chcete snad přesto odejít do nějakého chrámu nebo zpátky do rodin?“

Podívaly se na sebe. Jorabova dlaň pohladila oblou šíjí té první.

„Nechtěly jsme být přítěží, pokračovat v ponižujícím životě...“

Mávl rukou. Bylo toho už dnes víc, než dost. A nebylo mu proti mysli užít hned teď ženské blízkosti.

„Jsem unavený, ale smíte mne uložit a zůstat tu. Rána jsou chladná, postel široká, aspoň mne zahřejete.“

Kdyby něha a vděčnost mohly otužilého mladého muže ohrožit na životě, ocitl se Jorab jenom krůček od propasti smrti. Když se potřetí probouzel ze slastné únavy, napadlo ho, že by se měl zeptat na jejich jména dřív, než znovu ho umilují do bezvědomí. Tahle stránka vlády nad domem se mu velice zalíbila. Jak a kdy se ale dostane zpátky do paláce, to vůbec netušil.

3. kapitola

Kajim pozdravil subroň, vyrostlý z krve Skeritovy sestry. Poklekl, dotkl se prsti a zavřel oči. V mysli mu proběhly dávné děje. Po zasazení smrtících šípů se tu mihla postava pěvce, kterého Kajim neměl moc rád, ale stíny jeho smrti ho rozechvěly hrůzou a soucitem. Strašlivá obluda... Po něm sem přišla Haslet, krásná a ještě skoro dítě. První Skeritova žena, symbolicky provdaná dlouho po své smrti. Obrovský stín moduly zakryl i ji. Dlouho křičela, strašlivě dlouho. Kajimovi na čele vyrazil pot. Zaryl prsty do země a třásl se. Pokud by otevřel oči, vidiny by se nevrátily a nepokračovaly. Někdy je umění, které si osvojil, příliš kruté.

Konečně je tu další děj. Tajemné vejce... Kajim se zachvěl. Tušil, že se dotýká samotných bohů. Skerit, klidně čekající, puklina po obvodu, rozevírání schrány. Bohové! Zlatá kůže! Pověsti nelhaly. A byla tak nádherná... Kajim se

pousmál Haselině snaze o rychlé zahalení. Skerit možná nic neviděl, ale on víc, než dost.

Díval se dál. Haselin návrat, pokleknutí u kamenného vejce – co to dělá?! Kajim nechápal, ale neodvážil se zasáhnout. Zahlédl stín moduvy. Stála. Ne, Kajim postřehl, že se velice, velice pomalu sune ke kořisti. Náhle se stalo několik věcí naráz. Se zatajeným dechem sledoval Skerita, postříkanou dinu i Hasel, obludné tělo zabitě moduvy.

Sledoval všechno, co přišlo potom, zmizení vejce i dlouhý klid, kdy jenom vítr pohyboval trsy pruhované trávy. Řídké návštěvy lovců, Skerita, Světců... Skerit a Chajn, potom už jen Světci – ne, jeden Světec. Našel sklepení, ale nic víc z tajemství starého sídla na kraji Živé země. To je dobré znamení. Kajim se snažil vtisknout do paměti postavu i tvář muže, který se příliš zvědavě ochomýtlá kolem rodových tajemství.

Ted! Kolem subroně prošli dva muži se spoutaným zajatcem. Dovedli až na kraj pásma pruhované trávy, uvolnili hadr z hlavy – ale Kajim už dávno rozeznal ženskou postavu. Nechali jí spoutané ruce, mizerové. Posadili se a pozorovali, jak Dryaklopýtá pískem začínající pouště. Ti dva čekali, že se vrátí. Nejspíš by si chtěli užít. Jenže Drya zvedla hlavu a šla, nejspíš s očima upřenýma k pohoří na obzoru. Není moc rychlá, odhadoval Kajim, ale pokud vydrží jít až do noci, dostane se ke karavanním stezkám. Pokud bude opatrná, najde nějaký kus nože nebo ostrého střepu dřív, než ji uvidí nějaký člověk a zotročí.

Odhadoval její náskok, jenže znovu postřehl pohyb, který sem příliš nepatřil. Světec! Ty dva složil, aniž by Kajim stačil postřehnout, jak. A vydal se pro Dryu. Za chvíli ji vedl, rozvázanou, ale se smyčkou na krku. Prošli kolem Kajima a ten velmi pozorně hleděl do krásné tváře. Rychle odhadl, že Světec použil omamný pohled. Oslnila ho čistota, kterou uviděl. Surutum, v původu je odpověď!

Vzdal díky památnému stromu, poděkoval krvi zemřelé i její ochraně. Naplněn obrazy minulých dějů se vydal za Světcem a jeho kořistí. Přemýšlel o tom, co si přečetl za nehybnou tvář ženou jménem Drya a co všechno to znamená ve spojení se Světcovým uměním.

Filta, dcera Polesarova, neměla zdání, co si myslet. Její pán Jorab si jí vůbec nevšímal, naopak. Přicházel z královského paláce a těšil se se ženami domu. Ba co víc, domem se šířila radost. Filta ohrnovala ret, kdykoliv si uvědomila, že Jorabsi hraje na opracovávače ženských. Pohrdala jím zato, nenáviděla ho, tím spíš, že nechápala, na co ji tady má.

Určitě bylo výhodné, že se Filta přidružila ke Krytyp ve chvíli, kdy první žena seděla a čekala na ortel. Byla to pomoc od bohů, to bylo jasné. Krytyp, sražená k zemi za to, že chránila ostatní ženy domu a jejich děti. Tomu Filta náramně dobře rozuměla a cenila si té statečnosti i vnitřní povinnosti, dotažené až do konce.

Tehdy si Jorab jakési její uznání přece jen vysloužil, ale potom ztratila iluze. Ona, která umí vymýšlet a kreslit mechanismy, má škrabat peří?! Nejnižší a nejhnusnější možnou práci jí Krytyp určila. Možná, snad, to znamená součást toho, co ten chlap určil. Má prý umět všechno, co je součástí ženského vedení domu. K čemu to ale? Aby ji zdeptal a ponižil? Naštěstí netuší, jak snadno by toho mohl dosáhnout...

Filta nenáviděla smrad spařeného peří a olepené ruce. Pokud jí dali ryby, bylo to ještě horší. Tam u nich, v horách, plných hutí a šachet, tam ryby byly vzácností a Filtajen tušila, že je nutné je vyvrhnout, některé i stahovat z kůže. Tady teď sahala na jejich slizká těla denně. Musela zajíždět prsty pod jejich šupiny a trhat je, zatímco sebou některé tělo ještě mrskalo. Hnusná práce! Zvláště pady měly nádherně duhové šupiny a jakmile porušila ochranný sliz, vyhasínaly jí zářivé barvy pod rukama. Každým dotykem zabíjela jejich krásu. Připadala si jako nejodpornější vrah.

Krytyp původně určila, že ponižující a odporná práce bude Filtu ničit pouze několik dní, ale když Jorab přijal Milin a Taju jako družky svých nocí, ke škrabání se už nevrátily. A žádné jiné se k Filtině práci nesnížily. Má to být útěcha nebo trest? Pořád jí to vrtalo hlavou. Bouřila se, protože musela poslouchat spoustu ženských řečiček, tisíce bezobsažných slov a vět, které si ženy kolem spokojeně říkaly, aniž by se snažily sebekriticky přemýšlet. Nechtěla být jako ony, kdákat jako nějaká nosnice, důležitá kvůli snášce vajec. Nechtěla rozebírat porody a nemoci dětí a počet úklon v chrámu Asam, který zajistí uzdravení z horeček nebo kašle.

„Jsi silná,“ zastavila se u Filty Krytyp. „Pozoruji, že s těmi ptáky skoro válčíš, ale bez radosti z vítězství.“

Dívka pokrčila rameny.

„Koho to zajímá? Vždyť vůbec nevím, co tu dělám.“

„Škubeš ptáky a zvykáš si, moje milá. Jsi v domě, jaký si zasloužíš. Nejsi hloupá, ale netušíš naprosto nic ani o svém původu, ani o ženském světě. Jorab je mladý svými roky, ale matka s otcem mu dali velký díl vlastní moudrosti. Možná jednou rozhodne, jaký osud ti vybrat. Teď ti dal čas, abys srovnala krok s ostatními.“

Filta ohrnula ret.

„Co je tohle za život? Proč musím spadnout mezi obyčejné holky? Vždyť znají jenom těch pár stěn, kotlíků a...“

„A co znáš ty? Muži nebývají zvědaví na nějaké učené dívky. Leda, když jim k tomu zatančí a ukrátí jim čas. Když se nad ně nevyvyšují, jen tak zpolehounka někdy řeknou maličkost a pán ví, že na to přišel sám. Když muže obdivují a nezní v tom faleš ani předstírání. Co z toho znáš? Nic. Tak škubej, poslouvej, pozoruj a uč se. Jsi dívka, vracíš se k tomu, co ti těžký život mezi nejhrubšími vydědenci sebral.“

„Nechci být jako ony,“ vyhrkla Filta a střelila očima k Mile, která prošla kolem s prázdnou mísou od ovoce. „Nechci být stejná a...“

„Tak nebud'. Přeber si, co jsem ti řekla. Škubej ptáky a vyvrhuj ryby. Možná jsi jenom zbrklá, lae ted' z tebe moc té učenosti nečiší. Vida, už jsi hotová, připravíšpady na uzení.“

Krytyp se otočila a pokynula dvěma chlapcům, aby škubačce donesli koš s čerstvými rybami.

Rione dost dobře netušila, jak se před Lirik tvářit. Byla pyšná, že se její schovanka stala královnou. Ne pouze ženou krále, ale uznávanou ženou po jeho boku, korunovanou Hasel. Ba co víc, po zásluze. Lema Bakšiši i králova teta Jalčišise již stačily postarat, aby úcta k prvním rozhodnutím královny letěla zemí.

Lirik byla jednou z jejích dcer, Hasel by jejich vztah označila jako „dceru srdce“, ženou jejího „syna srdce“ a – zrazenou manželkou. Před příchodem první skutečné královny od dob Zavržených by to problém, nebyl. Jenže Rione je přece zároveň strážkyní odkazu?

Samozřejmě, že všechno musí zůstat v tajnosti. Jenže Rione nikdy neuměla lhát. Jak dokázat, aby nezranila Lirik? I kdyby byla mladší, krásnější, vždycky by odhalení Hajnova chování – a její vlastní prohřešky – znamenaly Liriččinu bolest.

Zatím bylo možné zastoupit nevěstinu matku, dohlížet na proud slavností, zajištění hostin a zábav. Lirik po horečnatých dnech kolem války, příprav návratu krále a oslav zůstávala ospalá a unavená. Nikdo se nedivil, Chajn se dost často vzdaloval ze společnosti mužů a všechny hlídací babky s jejich oříšky nechal posedávat kolem stanů a vykázaných místností hostů. Samozřejmě proto, aby předešel nemravnostem a sporům, ale také pro jejich zkušený a vycvičený sluch. V komoře se svitky se hromadily nové záznamy. Chajn do nich nedovolil nahlédnout ani Rione. Její místo bylo skutečně pouze na lehátku.

Rione si v chůzi upravila záhyby, s nimiž nebyla moc spokojená. Vždycky, když šla od té neblahé komory a dalšího průběhu své zrady na Lirik, zabočila do spížního křídla a ochladila tváře v chladném sklepení. Pokud vyšla odtud a leskly se jí oči, mohlo to být přičteno vínu. Raději ať ji každý pomlouvá kvůli drzému upíjení z královských zásob!

Kolik dní ještě zbývá? Jednou Lirik pozná, že Rione tajně nepije. Něčí oko zahlédne, jinší ucho zaslechne a zvěst roztáhne křídla. Rione tušila, že její milá chráněnka podřimuje i kvůli prvním týdnům očekávání. O to větší měla strach, aby odhalení tajemství toho, co se děje v komoře svitků, neublížilo dítěti.

„Rione, pořád jsi tak pečlivá? Nebo ti nechutná ředěné víno?“

Jalčiši měla ostrý zrak i jazyk jako vždycky. Rione sebou trhla a zrudla. Ihned si však uvědomila, že má právo vypadat divně i jako nevinná. Zvedla hlavu a podívala se Skeritově sestře do očí:

„Chajn poslal babky tam, kde podle něj zajistí klid hostů. Jenže já vím, že přesné pochůzky strážných umožní prosmyknout se těm, kdo by nemuseli mladým přát. Je dobré, když někdo chodí všude tam, kde smí, aniž by bylo možné zjistit, kdy a proč to bude.“

„Jenže tahle stráž navíc přivolává otázky a naopak se může stát obětí jiné nenávisti, k vlastní osobě.“

„Pomluv se nebojím, vzdorovala jsem jim většinu svého života. Obestřelo mne to i různými pověstmi. Například tvůj doprovod, paní, je příliš dobře slyšet. Proč máš ta k funícího strážce?“

Jalčiši přikývla a ustoupila stranou. Připojila se k Rione a vedla ji do sálu. Přitom nenápadně vdechla vzduch u její tváře.

„Věřím, že Tvá péče o náš mladý pár je důležitá. Jsi bystrá, Rione, a oddaná.“

„Jsou přece jako moje děti. Nečiním rozdíl mezi nimi, nezapomínám však na rozdílné postavení. Ale tak je to přece i v jiných rodinách.“

„Něco mi říká, že mluvíš a cítíš stejně, ale ještě tu stojí blednoucí stín. Truchlíme všechny, moje milá. Ve vsí dnešní slávě ochutnáváme slzy nad ztrátou.“

Rione si oddechla.

„Stín toho, kdo odešel, můžeme chlácholit obětinami své služby jeho cílům.“

„Rione, chválila bych tě, ale právě teď nevím, co dalšího tu stojí. Není to jenom Skeritův stín...“

Rione se ohlédla. S úlevou mohla pronést pravdu:

„Není. Je tu už Chajn. Přichází náš král.“

Jalčiši zvažněla a ohlédla se. Chodbou skutečně zněly rázné kroky a brzy spatřila spokojenou tvář svého synovce. Když je míjel, napadla ji docela obyčejná věc. Zvolala:

„Rione, vždyť tys ještě nenavštívila dům svého syna! Věnuješ všechn čas našim milovaným novomanželům! Chajne, slavnosti téměř končí, ale nový dům potřebuje pocítit, že matčino zkušené oko prohlédne jeho pasti. Dovolíš Rione odejít? Vidím, jak ti slouží a přitom umírá mateřskou zvědavostí.“

Chajn se otočil, svažtil obočí.

„Hm, vskutku. Chtěl jsem, aby se Jorab se svou kořistí vypořádal sám,. Byla to taková malá hra s aferetníky, nechtěl jsem do toho svou druhou matku zatáhnout. Nehodlám se o ni s Jorabem dělit, ale máš pravdu, tetičko. Rione, předej vládu nad palácem mé milé tetě a na tři dny si odejdi uspokojovat zvědavost. Jsem zvědav, co mi po návratu povíš, Jorab se nám na hostiny vrací s hlubokými kruhy pod očima.“

Vysekl jim úklonu a rozesmátý odkráčel. Rione nevěřila svým očím ani uším. Jalčiši ji zatahala za šaty.

„No tak, vyjdi ven a nadechni se městského vzduchu! Vždyť doopravdy nevíš, jaké to je, vpadnout do synova domu a přísně zjišťovat, jestli se o jeho pohodlí opravdu dobře starají! Vychutnej si to, tady je všechno sehrané a nuda. A jestli máš smutky nebo starosti, tak ti slibuji, že když začneš trochu řídit, báječně se ti uleví!“

To si Rione dost dobře neuměla představit, ale když se zamyslela a vybavily se jí někdejší Jalčišiny velitelské dny, usmála se.

„Já sice nedovedu řídit dům tak, že se i v přilehlém okolí všichni třesou strachy, ale přece jenom jsem něco okoukala.“

„Tak to jsem zvědavá,“ ušklíbla se Jalčiši a rázem omládla o dvacet roků. „Teď ale honem, já slyším zpěv červeného mnicha! Takový tu zazněl naposledy za života mého otce. Pojd!“

„Jsem Kaj-mačuv, ale na to jste se vlastně neptali, že ne?“

Kajim se vůbec nebál dívat Světcům zpříma do očí, jednomu po druhém. Shromáždili se tu, v čele se třemi nejstaršími. Problesklo mu hlavou, že ti původní, kteří vzkřísili staré obřady po příchodu Posla bohů Hasel, už mezi nimi nejsou. Snad vybrali dobře své nástupce.

„Nepochybuji o nás, Kaj-mačuve. Pochybuji o sobě a svých záměrech,“ vážně pokývl hlavou ten, který ho oslovil po příchodu ke Svatyni. „Ty jsi ten, kdo čerpá ze špatných studní, otrávených zdrojů.“

„Někdy musím jed ochutnat, abych rozeznal jeho pach a ochránil ostatní,“ odtušil Kajim. Věděl, že Světci se čarodějných praktik štítí. Nebo se tak alespoň tváří. „Nebyl jsem Světcem, pouze obyčejným strážným paláce, jak víte. Naučil jsem se však zacházet i s věcmi, které se naštěstí na tuto horu nedostanou.“

„Chceš snad naznačit, že potřebujeme tvé rady? Nebo ses neobratně pokusil požádat o radu či věštbu?“

Kajim se rozhlédl. Všichni sice vypadali podobně, lišili se nanejvýš věkem ve vyholené tváři, ale přece jen... Ten správný tu nebyl. Rozhodl se pro otevřenost.

„Porušena je smlouva s bohy. Do otroctví byla uvržena bytost, která je poutána starobylými zvyky.“

„Dobře. Znamení nám sice tak závažnou událost nenaznačila, ale postaráme se o to. Víš něco víc?“

„Světcům nebývají odkryté všechny události, pokud neotáčejí děním světa. Já přicházím na samém počátku. Dnes po poledni přivedl jeden ze Světců do tábora žen...“

Mezi Světci se ozvalo nesouhlasné zamručení. Kdyby se kajim obnažil a předvedl nějaké sprosté gesto, nemohl je pobouřit víc.

„O ženách mluvit nebudeme.“

V tu chvíli se kajimův pohled ostře zabodl do očí jednoho z mladších Světců. Ten znejistěl, sklopil oči. Po něm druhý, třetí. Kajim se vrátil k těm třem nejstarším. Nemuseli se otáčet, aby zjistili, že zůstali sami.

„To je starý trik, Kaj-mačuve. Nepochybovali jsme, že ho ovládáš. Jak jinak by sis poradil se spolkem pěti vědem? I když jsi selhal...“

Kajim se lehce uklonil.

„Jen jedna z nich škodila. Dal jsem jí možnost přestat. Ostatní se stáhly, když jsem přišel dokončit práci. Nic neobvyklého.“

„Proč přicházíš k nám? Jednoho ze Světců obviňuješ z čarování a nedovolených kouzel?“

Kajim přikývl a rysy Světců ztvrdly.

„Kvůli ženě?!“

Kajim znovu přikývl, ale hlavu již nesklonil.

„Mluv!“

„Žena ze země Surutum, která dostojí zvykům, jimž byla zasvěcena. Královským zvykům, Světci.“

Podívali se na sebe.

„Žena, která šla pouští se svázanýma rukama, ale stále ještě plná síly. Šla směrem k zavátému městu, jehož zdobené věže vyčnívají z písku. Šla a přesně směřovala, své kroky řídila podle vrcholků surutumských hraničních hor. Nepadla vyčerpáním, byla sražena k zemi lovcem.“

„Lovcem nebo Světcem? Nerozumím...“

„Světcem, který ovládá provaz se dvěma koulemi.“

Světci na sebe pohlédli a rychle se dorozuměli beze slov.

„Běž si ji vzít.“

„A on?“

„Chytni vítr v poušti. Dokaž, že víš přesně, který to je.“

Kajim se na ně ostře podíval, ale zahalili se do lhostejnosti. To znamenalo jediné: mají svého Kaj-mačuva. Světce, obcházejícího zavedené zvyky a nepsané zákony. Možná i ty psané. Ode dneška nepřítel, který Kajima začne hlídat a běda, pokud ho přistihne ve slabé chvíli. Zaváhal:

„Přečetl jsem stopy v písku a viděl muže, kteří tu ženu do pouště vyslali. Nebyli uspáni dost silně, pamatovali si sen o krácejícím Světci.“

Teď bude ten chlap pečlivější, ale snad nepochopí Kajimovy možnosti. V duchu si zopakoval, co zatím řekl. Mohl být spokojen, protože pokud tu nestál ten výjimečný mizera, nedostanou se k němu odstíny a tóny slov ve významu, který by správně rozeznal a odhalil. I červení mniši mají své hranice. Hm, měl by se obrátit na toho vyvržence na jižní straně země a podvolit se výcviku, který mu nabízel. Nebo se spolehnout na tu ženu, Dryu?

Poděkoval a popřál Světcům úspěch ve zjištění, co a jak se stalo. Nepochyboval v jejich spravedlnost. On sám dostal za úkol prověřit onu ženu, zda není ovládaná pomstou. Neřekli mu, kudy jít, ale to nebylo třeba. Tábor zavržených žen byl přece k rozeznání díky dýmu z ohnišť. Přesto se snažil kroužit kolem hory se Svatyní, jako by si nebyl jistý. Viděl několik samostřílných nástrah a dvakrát ucítil závan vyděšené smrti. Nejméně dvě ženy střely zabily na místě. Pečlivě hlídané místo!

„Hej, Kde jste kdo? Hledám cestu do ženského tábora! Mám svolení nejstarších Světců. Buď mne vpustíte nebo vyvedte ženu jménem Drya!“

Jako kdyby se vztyčil z prachu země, stanul před ním Světec. Spíše učedník to byl, s tváří skoro dívčí.

„Kdo jsi a jak dokážeš svá slova?!“

„Jsem Kaj-mačuv, Světče, ale proč bych měl něco dokazovat? Pokud máš svěcení, jistě ti moudrost Světců předala vědění o mé žádosti a celém dění.“

Mladíček zrudnul, ale snažil se rozpaky překonat:

„Kaj-mačuv? Copak ty bys sám cestu nenašel?“

„Jsem zdvořilý, Světče. Neotevírám tajemství, která otevírat nepotřebuji. Ctím Světce i jejich schopnosti a nehodlám být s nimi ve sporu. Ta žena, Světče, je ze země Surutum a byla odvedena do tábora dřív, než stanoví zvyky.“

Tenhle mladíček byl velice bystrý a možná k němu zároveň dorazilo nějaké znamení nebo zpráva. Oni se Světci rádi ukazují jako vyvolenci se spojenou myslí, i když Kajim už pár let věděl, že na to musejí dosáhnout vyššího zasvěcení. Nyní tedy pozoroval zblednutí ve tváři, okamžik zaujetí s pohledem nad Kajimovu hlavu. Poté mladík naznačil, aby vyčkal na místě, a odešel. Za nedlouhou chvíli zahlédl Kajimpostavu ženy. Když jí pohlédl do tváře, oddychl si. Byla to ona.

„Teď pojd', neohlížej se a mlč,“ nařídil jí.

Poslechla, sklonila hlavu. Kajim mávl pláštěm a zachytil větévku, která se bůhvíjak uvolnila a málem šlehla ženu přes vlasy. Potom se opatrně vyhnuli několika propleteným aferetníkům. To ještě bylo docela žertovné špásování. Kajimpředstíral, že spoléhá na ochranu pevného pláště, ale přitom jím během mávání ohraničil bezpečný prostor. Použil ochranné kouzlo dřív, než kdosi cíleně zamířil šipku. Právě na něj, nikoliv na Dryu. Šipka sklouzla po plášti od krku po hrudi až doKajimovy dlaně.

„Vrátíš se,“ slíbil jí, a dovolil přilípnout k ozdobnému okraji kazajky. Měl tam už čtyři podobné. Čtyři posly smrti, kteří se vrátí k těm, kdo je vyslali. Tohle byl však první, vyslaný od ochránce života a budoucnosti světa.

Lirik si užívala poslední dny nevěsty. Bylo příjemné volit si, kdy opustí svatební lože se závěsy, kdy se zasměje, zazpívá anebo bude hodovat s ostatními ženami. Rione se o všechno starala a a Lirík byla velice vděčná, že ji má. Jí jediné se právě dnes dokázala svěřit, s tím, co úžasně mladá Chajnova matka ihned uhodla. Rionetím způsobila velikou radost. Zamžily se jí oči a šeptala cosi o tom, že Hasel toužila potkat, ale osud rozhodl jinak.

Možná jí chtěla povědět ještě cosi dalšího, protože ji požádala o schůzku na chodbě mezi soukromou částí a komorou svitků. Pozdravily se, ale Rione hned položila prst na ústa a chytla Lirík za ruku. Vedla ji jako malou holčičku. Otevřela dveře do komory a Lirík se zatajil dech. Sem vešla pouze několikrát.

„Posad' se sem, paní moje.“

Chajn tu má lehátko? Pravda, Lirík vůbec netušila, co její manžel dělá, protože oslavy mužů a žen jsou oddělené. Takže on, chudáček, možná pod záminkou manželských radovánek chodívá sem, odpočine si a hledá ve svitcích, co přesně dělat dál...

„Ach, Rione, bylas mi matkou a Hajnovi také, nejsem tvoje paní, říkej mi jako dřív,“ usmála se na Rione, která zůstala stát. Nejen to, dokonce poklekla. To bylo velice divné. „Rione, co se děje? Tady nemáme, co dělat.“

„Já ano, paní a královno. Král si přeje, abych sem chodila.“

„Kvůli správě domu? Proti tomu nemohu nic říct, král tě poctil zvláštním právem,“ cítila se hned Lirik lépe. On byl Chajn někdy dost vzteklý, když se mu něco nezamlouvalo. Nechtěla by ho rozhněvat. Rione však sebrala odvalu a podruhé řekla nevěstě v tomto paláci, že je podvedena:

„On se mnou neprobírá správu domu a vedení slavností. Jsem nástrojem jeho... jeho spokojenosti, dědictví, zdrženlivosti k tobě, která jsi unavená – jak teď od tebe vím, i čekáním jeho syna.“

Ticho, které Lirik připadalo jako strašlivý tlak, bránící nádechu, dlouho nepřerušil jediný zvuk.

„Ty?!“

Rione vrátila dívce vyděšený pohled.

„Jsi... Jsi stará!“

„Jsem. Marně jsem prosila, abych směla odejít.“

Lirik chtěla křičet, že ne, že je to její vina, nějaké úklady a když byl Chajn opilý a... Nemohla. Věděla naprosto jasně, že Chajn dostane všechno, co chce. A že chce mít všechno. Vzpomněla si, jak žárlivě syčel, že si král Skerit přivlastnil jeho matku. Chtěl po Liriku, aby se spolu milovali stejně náruživě, jako ti dva.

„Okradla jsi mne...“

Víc nedokázala říct. Schoulila se, najednou jí byla zima. Neodtáhla se však, když přes ni Rione mateřsky přehodila svůj široký teplý šál.

„On dovolil, aby mne Jalčiši vystřídala v hostitelské povinnosti. Odejdu na několik dní do Jorabova domu, Lirik. Bude se věnovat jen tobě. O mém návratu potom rozhodni ty. Ty jsi paní paláce a královna. Já nemohu dělat nic víc. Sloužím tomuto paláci, miluji všechny děti, které jsem vychovala a nevím, co dál. Král řekl, že jsem ženou tohoto domu.“

„Cože?“

Lirik si nedovedla představit, že zůstane bez Rione. Tolik se těšila, že jí tady zůstane a bude ji hýčkat a... Vstala.

„Možná je dobře, že tě Chajn tolik potřebuje. Je to muž, král, možná mě tím chrání. Aby mi nezkazil dny nevěsty, jako se to stalo Hasel. Potřebuje hodně žen, to vím. Odejdi, ale jenom na několik dní. Zůstaneš dál ženou našeho paláce. Potřebujeme tě...“

Dál nemohla, vzlyky roztráslly její tělo. Rione ji podepřela, Lirik se kupodivu neodtáhla.

„Královno, omlouvám se za svou drzost, která tě rozrušila. Připadám si jako nádoba na úlevu, ale nechtěla jsem si stěžovat. A nechci, abys mne podezírala ze zrady. Jak jsi řekla, poslouchám jeho vůli.“

„Už dost, chci být sama. Radši si lehnu a zatáhnu závěsy. Jdi za synem, Rione. Já zatím naberu sílu, jak se na tebe klidně dívat, až se vrátíš.“

„Odvedu tě, dceruško moje. Skeritův rod si zvláště vykládá dny nevěst...“

„Já si to s ním vyřídím... Jednou,“ slibovala si Lirik.

4. kapitola

Rione před sebou poslala chlapce, svou návštěvu nechala oznámit i Jorabovi do sálu, ale přece jen zatajila dech, když se před nosítky rozevřela široká brána domu. Byl to jeden z největších soukromých paláců, tady v Taru. Vchod do samotného domu mezi zdobenými sloupy dával najevo, že majitel na okázalosti nešetřil.

Rione uvítala žena, která se představila jako Krytyp. Měla už prošedivělé vlasy. Ovšem, uvědomila si Rione, tato žena přece oslovila krále! Byla to odvaha, jakou se sluší ocenit. Chránila své lidi, nicméně bude vhodné zjistit, nakolik si do budoucna hodlá vzít na starost skutečnou ochranu svého pána, Joraba.

„Pán se vrátil z paláce před úsvitem. Mám ho vzbudit?“

„Ne, on ví, že přijdu... paní Krytyp.“

Žena se mírně uklonila. Rione se rozhodla nebyť nijak nepřátelská.

„Slyšela jsem o tvé statečnosti, paní. Otevřeně promluvit ke králi si netroufá jen tak někdo, ať vládne Skerit nebo Chajn.“

„Tvé uznání je mi ctí. Jen málo lidí poznalo oba panovníky tak zblízka.“

Rione přikývla a v doprovodu Krytyp prošla domem. Ocenila úspornost a praktičnost rozložení kuchyňského dvora, dílen, stájí, komor se zásobami i těch spacích. Pochválila také kuchyňský kout s pěti pecemi na placky.

„Postačí vám? Žije zde hodně lidí,“ zapochybovala. Krytyp přikývla: „Toto je ještě původní část domu, před zastavěním velké zahrady. Na kuchyň pán tehdy nepomyslel, ale potom rozhodl, že pícky nemusíme roztápět. Udržujeme je horké

stále. Pokud je v domě méně lidí, zbylé chleby naši chlapci rozprodávají v ulicích. Nejsnáze se tak učí obchodovat. Filto!“

Od jedné z pecí se zvedla poměrně snědá dívka. Přistoupila k ženám až tehdy, když se pohledem ujistila, že další dívka pokračuje v práci a právě vytahuje hotovou placku. Krytyp ji pochválila:

„Tohle umíš opravdu dobře, Filto. Paní Rione, tohle je jediná dívka zvenku. Jmenuje se Filta, dcera Polesarova.“

Rione si ji pozorně prohlédla. Tak tuhle si přehodil její syn přes sedlo, když chtěla na voze spustit nějaké vražedné samostřily!

„Stála jsi sice proti králi, ale slyšela jsem o tvé odvaze. Pověz, na ty vozy tě dohnalo zoufalství nebo povinnost k otci?“

Filta pokrčila rameny. Potom jako by ji šlehl proutkem, napřímila se a oči jí hrdě zaplály:

„Můj otec byl veliký muž. Bojoval proti bezpráví a já jsem mu pomáhala. Naučil mne mnohému, číst a psát, počítat, rozumět mechanice a...“ zaváhala. Rione se zeptala přímo: „A zabíjet?“

Filta sklonila hlavu.

„Nestačila jsem... Umím střílet z luku sirey, to je všechno.“

„Opravdu? Divoké sirey? Osamělé samce nebo jen vyplašené rodinky?“

„Ale paní,“ odfrkla Filta, „nikdy jste žádnou neviděla? Rodinky se dají chytat do ruky. Já dostala i i takhle velikého samotáře!“

„Jak to mluvíš s paní Rione?!“ Krytyp skoro zesinala, ale Rione ji zadržela. „PaníKrytyp, je tu nějaké místo, či dokonce cvičiště ve střelbě? Filtiny dovednosti mne velmi zajímají.“

„Ano, u stájí... ale nelekněte se, prosím, někde tam mají hnízdo mňoky, nemůžeme se jich zbavit.“

Filta ohrnula ret, ale dívala se stranou. Rione otočila její tvář k sobě. „Jestli si tahle dívenka nevymýšlí, můžeš ji postavit na stráž. Za chvíli se dozvíme, jak dobře ovládá luk a šípy!“

Kajim odvedl Dryu dost daleko od území Světců. Šli pěšky, dina je následovala. Dorazili na rozcestí, kde stála chatrč z proutí. Bez dveří, se střechem ze staré trávy. Kdosi ji pečlivě udržoval, nedávno opět proutí na rohu omazal jílem. Uvnitř byla

pryčna pro dva nebo tři lidi, s připravenou hromadou další suché trávy. Kajim holí udeřil do sena a po dřevě zašustily nožičky mnoha maličkých obyvatel.

„Pojď dál, hadi tu nejsou, ani mouše. Možná tu zůstalo pár brouků. Potřebuješ si odpočinout.“

Drya přikývla. Měla tvář skoro popelavou. Kajim se na ni pořádně podíval a beze slova sáhl po měchu, který nesla dina.

„Napij se, musíme si promluvit. Mohu počkat, než se trochu prospíš, ale byl bych rád, kdybys vnímala už teď.“

Opět mlčky přikývla. Kajim se zamračil. Vytáhl z vaku kus oděvu a naznačil, aby se svlékla. Kůži měla čistou, ale Kajim jí hned nové oblečení nedal. Vyšel z chtrče, utrl několik velkých žlutých květů a odfoukl z nich pyl na Dryinu hrud', záda a hýždě.

„Tak přece,“ spokojeně komentoval podivné vlasy, přilehlé ke kůži. Prohlédl i ruce a nohy, ale tam už nic nebylo. Vytáhl z vnitřní kapsy kazajky zelenou mast a pečlivě jeden vlas po druhém u kořínku potřel. „Bude to svědit, ale dohodnu očistnou koupel v chrámu a tam se toho zbavíš. Poslouchej mne dobře, nasázeli na tebe Vlasy smrti. To se dělává vzácným zajatcům. Pokud nedostanou denně lék, vlasy jim vrostou do útrob a změní se v červy, kteří tělo vyžerou zaživa. Proto jsi tak omámená a ospalá, blížil se čas první dávky. Teď se obleč, za chvíli únava opadne.“

Poslechla, oči rozšířené hrůzou. Viděl, jak postupně v otupené mysli ožívá všechno vědění o strašlivém nebezpečí, které odhalil. Oblékala se vláčnými pohyby, jako by byla zvyklá přítomnosti cizích očí. Vůbec ji neuvedlo do rozpaků, že jí dal mužskou volnou halenu a nohavice.

„Jako kdyby ožily staré kásachy, vid'?" Možná jsi jim dala ožít ty sama. Podle starého zvyku jsi musela provést čin závazku. Jorab byl dost chytrý, aby tě ušetřil okamžité smrti. Ten chlapec tě dokonce litoval, pamatuj si to. Vyslal mne za tebou, nechtěl, abys zemřela nebo zažila ponížení. Aby ses proměnila v další zlořečenouLatél.“

Její oči již již hleděly pozorněji.

„On mne daroval?“

„Ano. Jenže jsem si musel pospíšit. Naštěstí pro nás oba Světec porušil staré zvyky, ulovil tě jako zvěř.“

„Jak to víš?“

„Jsem Kaj-mačuv, to ti v táboře neřekli?“

Pokrčila rameny. Zjevně netušila nic o skutečně čarodějných kouscích. Její oči nepoznamenal strach, když jí vysvětlil, že to jméno znamená lovce čarodějnic. Zabíječe škodné, vražedkyně a traviček.

„Ty ses držela kásachů a zvyků Surutum. Zřejmě pocházíš ze starého rodu, kde je čest víc, než sám život. Nevím ještě, na jaký způsob si tě podržím, ale musíme spěchat do Taru. Tam tě ponechám v chrámu, protože mne čeká výprava proti Latéliným lupičům.“

„Latél? Ta králova zavržená družka? To už je tak strašně dávno... Copak ji za trest nepohřbili v písku?“

Kajim se ušklíbl. To její „strašně dávno“ bylo jeho mládí. Sice dost zelené, ale přece jenom byl tehdy zodpovědný za všechno, co způsobil.

„Ano, pohřbil jsem ji, ale pár let mi to trvalo. Mezitím si nasadila zlatou masku. Copak v kupcově domě nikdy nemluvili o lupičích, které vedla?“

„To ano, ženský démon se zlatou maskou, o tom vím. Jak ale mohla obyčejná žena dělat takové věci? Jak ji mohli ti ostatní poslouchat?“

Kajim pokrčil rameny.

„Možná nebyla tak obyčejná a ještě se leccos dalšího naučila.“

„Chci jet s tebou! Možná se dozvím něco o bratrovi, který v té poušti zmizel.“

„Mám snad potom ještě hlídat, abys ho neosvobodila, kdyby se stal lupičem? Nebo vás pak zabít oba? Poslyš, Dryo ze Surutum, jsem už dost zralý muž na to, abych dělal takové věci a zbytečně přihrával krvelačným démonům další pochoutky. Teď si lehni a odpočívej. Přivolám si další dinu, abychom zbytečně neztráceli čas.“

Drya poslušně ulehla. Kajim ji přikryl pláštěm a potom si před chýší začal povídat s dinou. To Dryu vrátilo hluboko do dětství, do rodného paláce v srdci Surutum. I tam měli zaříkávače, který mluvil s dinami jejich řečí. Propadla se do snů, které ji děsily. Otevíraly se před ní několikery dveře a za nimi se rozvíjelo dění, které se zpočátku podvolovalo její vůli. Byla bohatá, mocná, dokázala ovládat muže. Zachránila bratra, vyvolala vzpouru proti vládci. Nebo se zalíbila králi a on ji vyzdvihl tak vysoko k sobě, že se mohla otočit zpátky do minulosti a krutě mstít každému, kdo poznamenal její život. Ale potom...

Bělovlasý Gerel zamyšleně stál na terase velkého domu velitele, jednoho z několika pyšně se vypínajících nad chumlem bídnych chatrčí. Tohle město potřebuje řád, napadlo ho. Právě teď, dokud je spousta té špíny neobydlená, všechno strhnout, vyhloubit strouhy kanálů, oddělit čistou vodu z hor od špinavé říčky. Postavit jednoduché stavby, dělené ulicemi. Širokými i pro skupinu jezdců,

postranními pro dva dvoukoláky. Tam na těch svazích se drží cosi zeleného, tam ať si vybudují políčka ti, kdo už jsou příliš staří a zmrzačení prací v dolech. Tohle místo je zbytečně moc špinavé a bezútěšné, přitom by tu měl kvést obchod a řemesla, jak tomu bývalo za zavržených.

Společně s Deranem přivedli zajatce zpátky do dolů a hutí na úpatí Pašavskýchhor. Nepotřebovali velký doprovod královských, protože ti, kdo bojovali statečně a uznali Chajna za svého krále, stali se nyní pány nad životy zrádců. Byli poctěni tím víc, že vedli gerony a jejich syny, urozené muže, kteří nad nimi ohrnovali nos.

Přišli sem a lidé, ubití věčným otroctvím a nevýslovnými příkořimi, konečně uvěřili na nějakou spravedlnost. Ať se v okolní Živé zemi dělo cokoliv, taky vládli dozorcí. Dědiční a nijak nesesaditelní, dokud nedošlo k Polesarově vzpouře. I Skerit měl tolik starostí s udržením vlády, že tenhle špinavý kraj unikal jeho pozornosti. On sám sem poslal do otroctví jen něco málo zlodějů a podvodníků a spokojil se s tím, že do Taru pravidelně putují povozy s kujným železem, stříbrem a mědí.

Daman, syn Skeritova zahradníka Domita, přinesl zprávu o splněném úkolu. Gerel se otočil:

„Všechno je uloženo a zabaleno?“

„Tak je, veliteli. Pět vozů poveze truhly. Nejstarší svitky jsem podložil chmýřím z trávy. V uzavřeném prostoru dodá svitkům vláčnost a prodlouží jim život.“

„Jsi dobrým žákem svého otce. Nebyl kolem toho rozruch?“

Daman pokrčil rameny.

„Lidé reptají, že ty svitky by Polesar radši rozvařil, než vydal Světcům. Když jsem řekl, že si je žádá král Chajn, sice dál reptají, ale už se rozešli.“

„Řekni jim, že je sice žádá král, ale Polesarova dcera k nim bude mít přístup. Až složí přísahu věrnosti. Zatím oplakává otce.“

Daman rozpačitě přešlápl:

„To jim budeme lhát?“

Gerel se zamračil:

„Já nelžu. Mohu se mýlit, mohu chybně předvídat, ale vím velice dobře, že Jorab, který Filu hostí ve svém domě, bude ty svitky zkoumat s ní. Má to v úmyslu, jakmile se to děvče uklidní.“

„Eee, mohu něco říct, pane?“

„Samozřejmě. Jsme na území, které se probouzí z nepřátelství. Byl jsi tady zvědem, takže mluv, každá podivnost je důležitá.“

„Ta Filta... Otec ji dal zapsat do seznamů jako chlapce. Několikrát ji taky vykoupil z nástupu do dozorčí služby. Jenže já jsem se doslechl, že ji jako chlapce dal zapsat až po smrti své ženy. Ona to vlastně jeho žena nebyla, jen služka, kterou si pro sebe vykupoval, aby nešla k někomu dalšímu. Nebyla sice moc hezká, ale jeden mladý dozorce byl na řadě a opil se. Vtrhli do Polesarova domu, zbili ji a znásilnili, když byl Polesar tady v tomhle paláci. Vždycky sem chodili velitelé a učenci rokovat o další těžbě, o tom, kolik se čeho vyrobilo, jaké stroje se musí opravit a tak podobně. Ta holka byla u toho, prý ji otec našel napůl mrtvou...“

Gerel se zamračil.

„Pošlu o tom Jorabovi zprávu. Takové věci dívku poznamenají a může potom udělat cokoliv. Paní Rione by to také měla vědět, ta ženským rozumí líp, než všechny Lemy v tarských chrámech. Díky, Damane. A co ty, ty nemáš potíže s lidmi? Žil jsi tady jako špeh.“

„Popíjel jsem s několika mladými dozorci, takže si dávám pozor na to, co jím apiju teď. Dva z nich se chovali k vězňům docela slušně, jenže ti by se naopak mohli mstít za své sesazené otce.“

„Podívej, Damane, na ty svahy. Co kdyby ti staří dozorci založili políčka a starali se o nějaké to bejlí a zeleninu? Na obživu by jim to stačit mohlo, co myslíš? Jsi zahradníkův syn, popřemýšlej a tak za dva dny mi řekneš, kdo by se na to hodil.“

„Možná by se to dalo zahrnout do služby,“ podrbal se Daman ve vlasech. „Ono to chvíli trvá, než políčka vydají úrodu.“

„Ty dva mladé dozorce hned zapoj do výběru. Nebudeš potom muset být tak ostražitý,“ napadlo Gerela. „A kde se zapomněl Deran? Už tu měl být! A s tou službou je to dobrý nápad. Možná by se sem měl přijet podívat některý ze tvých bratrů. Tebe bych nerad připíchnul k záhonkům.“

„Veliteli, já bych sice mohl některého určit, ale posoudit by to měl především otec – a schválit král. Otec je už dost starý, myslím, že ta cesta k mohyle ho dost vyčerpá. Byl Skeritovi oddaný a určitě si nenechá vzít osobní zasazení všech keříků a květin, které připravuje.“

Gerel se zamračil. Jemu nebylo dáno ani pořádné rozloučení. Nemohl tam udělat naprosto nic, nijak prospět neuvěřitelně mladé Hasel ani příteli a králi. Kéž by měl možnost, podobnou Domitově! Konečně přispěchal Deran z Gralemu.

„Odpusť, pane, špatně jsem se dostával z té velké jámy se štolami. Je to hrůza, oni se tam i pohřbívají...“

„Ano, slyšel jsem. Daman mne varoval, abych nechodil moc blízko. Přemýšlím nad zprávou králi. S Damanem jsme zatím probrali vybudování políček támhle na

těch osluněných svazích. Město by bylo méně závislé na dovozu potravin. Nemáš zprávu o písářích? Já bych teď přijal i Světce, jen abychom to tady dali do pořádku.“

„Už by měli být na cestě sem, pane. Proslýchá se, řekl mi posel z města Maku, že prý paní Jalčiši už rozkázala chystat vše potřebné na cestu a stěhování.“

„Tak to víš víc, než já,“ zachmuřil se Gerel ještě víc. „Doufal jsem, že tu víc, jak dva tři měsíce nezůstanu. Jestli si Chajn usmyslel, že mu tady povedu dolů a hutě, tak si nevybral nejlíp.“

„Nepůjde to bez bojů, pane. Nikoho ráznějšího v téhle chvíli král nemá.“

„Pojďme připravit, co všechno zahrneme do naší zprávy, Derane. Na otírání medu kolem huby jsem už moc starý.“

Přesto se usmál a oba mladíci se ulehčeně přidali. Králova vůle je jasná, vyměnit dozorce za některé omilostněné účastníky bitvy. Ale držet je od sebe tak, aby se zbytečně nevyřizovaly staré účty? Vyznat se ve zhnisaných ranách na duši kdejakého obyvatele tohoto kraje? Narovnat práva, pošlapávaná kvůli dozorcům, kteří nehleděli na osobní svobodu a výsady těch, kteří sem nepřišli z trestu? Na to všechno museli najít odpovědi oni tři a nelépe již včera.

Jorab se spokojeně dospal, něco málo pojedl s ženami, se kterými se už stačil potěšit a teprve potom si vzpomněl na matku. Řekly mu, že je již dávno vzadu v hospodářské část. Podivil se, ale nespěchal. Jen ať si to matka všechno dobře prohlédne, vedení domu rozumí mnohem lépe, než on. Nařídil, aby pro ni připravili nejlepší místnost a vypočítal lahůdky, jaké by neměly chybět při jejím uvítání.

Jakýsi hluk ho varoval, že se děje cosi zvláštního. Trochu se zamotal mezi místnostmi, kam ho šalebně zavedly zřetelnější výkřiky, ale to bylo způsobeno průduchy pod stropem. Konečně vyšel do dvora ke stájím, kam už stačil zapomenout cestu. Zůstal na místě jako opařený a zíral na matku.

„Ó, tak tohle Filta nepřekoná,“ užasla Krytyp, když ve středu terče Rionin šíp vytlačil předchozí. „Co to tu děláte?!“ Jorab se málem vyjádřil mnohem příkřeji, ale ohled na matku mu poněkud upravil slova. V tu chvíli na sobě uviděl pohledy všech, co se tlačili podél stěn, ale hlavně těch tří. Krytyp rychle sklopila oči a couvla do stínu, ale Rione a Filta, obě pouze ve spodních řízách, s tvářemi rozpálenými vzrušením, stály a klidně opětovaly pánu domu zhrozený pohled. Rione kývla hlavou, jakoby ji syn pozdravila přivítal. Prsty zvedla uvolněný pramen vlasů od očí.

„Výborně, Jorabe, právě tebe potřebujeme. Zahvízdej nám na mňoky. Já to už zkoušela, ale Filta mne rozesmála a už to nejde.“

Jorab užasl. Nechápal, co to matka dělá. Chce ho snad zesměšnit?! Podmračeně pohlédl na Filta a ta hned povadla. Než se ovládla a nasadila obvyklou lhostejnou masku, zachytil zkroušený výraz. Usmířeně přikývl a zkřivil rty do úsměvu.

„Chceš střílet mňoky jako na Sechunu?“

„Bez tebe, synu, se nám to nepodaří a naše poměřování nebude úplné.“

To už Jorab tichounce vábil škůdce ze skryše. Než si jeho lidé stačili všimnout, co se děje, Filta zvedla oči a její úžas Jorabovi velice zalichotil. Založila šíp a přejížděla pohledem udusanou hlínu podél stájí. Rione ji následovala. Jorabnehnutě stál a vyluzoval nejbábivější zvuky, jaké znal. Přitom okouzleně sledoval pohyby obluzen. Byly ladné jako tanec, ale přitom tak účelné, že z nich mrazilo.

První střílila Filta. Jorab se nenechal vyrušit, ani když zvířátko s pískotem padlo na dosah jeho sandálu. Očekával dotek ježaté srsti a soustředil se pouze na svůj úkol. Vylákal další mňoku. Tu zasáhla Rione. Rána byla tak silná, že odhodila prostřelené tělíčko k tomu prvnímu. Filtě zaplály oči, rychle střílila po další – a hned se mrzutě stáhla. Jorab nemusel pohnout ani očima, hned mu bylo jasné, co se stalo: poslední mňoka zůstala v díře. Její smrt okamžitě varovala ostatní zvířata, aby zůstala v úkrytu.

„Konec lovu, konec her,“ rozhlédl se Jorab po lidech. Krytyp tleskla a dvůr se vyprázdnil. „Co s vámi, lovkyně? Filto, postarej se o mňoky a potom za námi přijď – hm, upravená, samozřejmě.“

Filta přikývla, malinko se uklonila a když procházela kolem Rione, dostalo se jí pohlazení po paži. Začervenala se. Potom se Rione vážně podívala na Joraba a odložila svůj luk se šípy k Filtinu.

„Veď mne, synku. Musíme si promluvit o několika velice důležitých věcech.“

Drya se probudila velice dobře odpočatá, i když slunce stálo skoro stejně vysoko, jako předtím. Vždyť ve snech prožila nejmíň deset životů? Ještě se jí z každého točila hlava. Kdyby jí teď řekli, že má jeden vyvolit a žít, váhala by u každého. Hm, ale KDO by jí co říkal? Je tu pouze ona a Kaj-mačuv, divný muž. Mladší, než její bývalý muž kupec. Divný, i když jí zachránil život a znovu to chce udělat. Ona mu patří a měla by poslouchat jeho vůli...

„Tady je tvoje dina, pojedeme do Taru. V chrámu Asam tě nechám ošetřit, očistit koupelí. Potom se rozhodneš. Můžeš tam zůstat nebo jet se mnou do pouště k Božím zubům. Rozhodl jsem se, že ti dám na výběr. Pokud se mnou ale pojedeš, musíš mne na slovo i na tichý pokyn ruky poslouchat. Jako bys byla můj stín, část mého těla. Pokud máš jakékoliv svoje plány, odlož je, dokud nebudeme zpátky v Taru. Je možné, že se budeme muset dostat z kouzelných pastí čarodějky.

Potom i zdánlivě kruté nebo nesmyslné činy mají svou hlubokou příčinu: Musíme přežít, všichni.“

Vzpomněla si na Vlasy smrti a otrásla se odporem. Věřila mu na slovo a chtěla být jeho nejlepším spojencem. Uvědomila si v prázdnotě svých citů jednu velikou rostoucí sílu: nenávisť.

„Nenávidím je,“ řekla tiše. „Nenávidím ty muže, kteří mi tohle udělali. Proto budu sloužit tobě, který jsi je přelstil. Poslechnu tě, neboť se nevyznám v žádném čarování. Jen o jedno tě prosím, nenuť mne zabíjet bratra, pokud se s ním shledám. Dala bych mu nanejvýš nějaký nůž, aby čestně zemřel... Zadusím v sobě slzy, když o něm rozhodneš, ale nechci mít na rukou jeho krev.“

Kaj-mačuv jí podal ruku jako muži a s vážnými očima, chladnými jako stín smrti, pravil:

„Přijímám tvou přísahu, Dry-mana. Z chrámu tě odvedu a pojeděš po mém boku.“

Dry-mana stiskla pravici skoro tak pevně, jako on. Všechno, čím byla, zmizelo. Nadechla se. Dostala nové jméno a nový začátek. Nasedla na dinu a po několika krocích ji pobídla do klusu. Po jejím boku jel muž, kterému bude sloužit, jak přísahala. Čaroděj, možná skutečný Čaroděj-bojovník, ochránce čistoty světa, o jakých se v jejím rodném paláci vyprávěly legendy. Kásachy, jak je nazývá on...

„Hej, pane!“

Otočil k ní hlavu.

„Nechci selhat hned na začátku, pane. Do chrámu Asam prý dali moje dvě dcery. Co když je tam potkám? Co když mne poznají a já...“ Hlas se jí malinko zlomil. Nevěděla, co by dokázala provést, ale pláč dětí, i těch ostatních v domě, ji dokázal dohánět k nepředloženostem. Vždycky byla zoufalá z dětského nářku. Kaj-mačuv přikývl. Natáhl ruku a stisknul její zápěstí.

„Jednou je najdeš. Až na tebe budou moci být hrdé, Dry-mana. Tvoje jméno znamená Vítězný sen.“

Vyhrkly jí slzy. Zhlédla měkký úsměv v jeho očích, ale mohl to být pouhý záblesk. Možná ho tam chtěla vidět? Ne, objevil se, ale zároveň ji přenesl přes hloupé ženské starosti. Před nimi bylo mnoho důležitějších úkolů, museli rozhodovat o životě a smrti, chránit nevinné. Proto se cítila mnohem silnější, i když ji pustil a popohnal dinu k ještě rychlejšímu trysku.

V.Kapitola

Jorab mrštil pohárem proti zdi. Chytil se za hlavu, jako by se mu chtěla rozskočit. Rione seděla proti němu a pozorovala ho. Musela mu to říct a zároveň si uvědomovala, že Jorabovi převrací život naruby. Měl by ji někam odvézt, určit ponížující práci, volat Chajna k zodpovědnosti. Pokud by ovšem nešlo o krále a jeho druhou matku.

„Sloužím mu, synu. Je to král. A řekla jsem to Lirik, aby mne mohla odehnat.“

Jorab zvedl hlavu a ušklíbl se.

„To sis tedy namluvila pěknou hloupost. Lirik tě teď bude mít v hrsti. Ona to vůbec není hodná vzorná holčička, nemysli si. Chajna můžeš brzy omrzet, palác je plný mladších žen. Ale Lirik, ta tě už nepustí. Ví, že se s tebou nemůže rovnat. Ty jsi tak upřímná, matko, že sama sebe zničíš.“

Rione smutně přikývla.

„Nemám nikoho, komu to říct, aniž by mne odsoudil. Nikdo mi neporadí a kdybych to řekla třeba Balčiši, tak mne vykáže z chrámu. Ví, že ty na den dva nemusíš jít do paláce, tak doufám, že se uklidníš. Nikdy jsem před tebou nic nepředstírala...“

„Já vím, ale naložilas mi dost divné břemeno.“

„Ty mně také, synku. Jdou zvěsti, že se těšíš s královým darem víc, než by se čekalo.“

„Než by se čekalo?“ podivil se Jorab. „Matko, jsem mladý muž, který po výcviku a docela krvavé řeži užívá odměny. Je to sice poněkud aferetníky prolezlé hnízdo, ale snažím se je očistit. Ta trocha zábavy je snad někomu protivná? Copak muži v okolních domech neplodí další a další děti?“

Rione užuž měla na jazyku, že ne se ženami povadlymi, ale místo toho zrudla a sevřela rty.

„To chceš dělat? Uzavřít se s ženami a oplodnit celý dům?“

„Samozřejmě. Ty ženy rodí silné, zdravé děti a já potřebuji v domě mít svou krev. Po matkách přijdou na řadu dcery a teprve potom bude tenhle dům Jorabův.“

„Asi máš pravdu,“ přikývla Rione a povzdychla si. „Už nejsi chlapeček, studující společně s Chišim kásachy. Už se budete přít o ženy, ne o staré zákony a jejich smysl. Snad tenhle vesele bouřlivý čas nezasáhne stín z Tianu“.

„Ovšem. Nesmím zapomenout, že bych mohl vejít do Tianu a prohlásit se tam králem. Víš, že to otec nechtěl a já hodlám ctít víc prince Pjorima, než jakési vzdálené předky, kteří se vraždili pro pouhé zdání. Ne, já jsem rád, že patřím sem a ani myšlenkou nechci provokovat tu nepochopitelnou zášť tam daleko.“

Poklekl u matky a položil jí hlavu do klína.

„Kéž by mi bylo všechno tak jasné, jako tohle!“

Rione ho pohladila po hlavě, prsty zajela do hustých kadeří.

„Jsi krásný jako on, můj milý. Pěvec Ponbo je ještě v paměti žen všech Živých zemí, na to nezapomínej. Ze svého domu jistě učiníš bezpečný kout, do něhož zvenčí nepronikne ani jedová slina. Máš tu i statečnou bojovnici...“

„O té mi ani nemluv!“

Jorab zaprotestoval dost prudce, ale u matky vydržel. Všechny děti milují vískání ve vlasech.

„Vyprávěj,“ pobídla ho.

„Není co, matko. Málem jsem ji zabil, když jsem ji viděl, jak natahuje ten strašlivýstříleč šípů. Dobré dva tucty najednou a věřím, že by dolétly hodně daleko! Na poslední chvíli jsem ránu stočil a jenom ji omráčil. Nevím, jak jsem poznal, že je to dívka. Snad záblesk v očích? Snad blesk poznání, seslaný bohy. Od té chvíle nevím, co si s ní počít. Ovšem, chci, abychom díky ní rozluštili, co Polesar znal a dokázal, jenže... Je to těžké.“

„Nerozumím tomu, proč muž jako Polesar, který by měl být důležitější, než všichni dozorcí, stál v čele vzpoury.“

„Byl prý otrokem, sloužil jako ostatní...“

„Ne, chlapče, tak to nebude. Víš, pokud se pamatuji, odsouzenci, kteří přežili v těžké práci tucet roků, dostali vždy svobodu. Hm, přesněji se dá říct, že dalších pět roků zůstávali v těch místech a živilo se nějakými službami kolem dolů a hutí, stávali se dozorcí nebo mistry řemeslníky, čističi a nosiči vody. Potom buď odešli nebo stoupali v úřadech. Jenže Polesar, jak se zdá, zůstával bez práv a beze cti. Nejméně dvoj nebo trojnásobek určené doby.“

„Možná ještě déle, matko, vždyť on se narodil jako syn otroka, byť učeného. Je z rodu učenců.“

Rione si zděšeně přitiskla ruku na ústa.

„Bohové! Tak strašlivá křivda! Hrubá síla zotročila um a vědění! Tohle by měl Chajn také vědět!“

„Zeptáme se Filty, jak se tam žilo a co o křivdách na svém rodě ví. Neměla by už tady být?!“

„Vida, tak sem utíkáš z hostiny,“ nakrčila Lirik svůj nosík a rozhlédla se po komoře se svitky. Spokojeně zaznamenala, že lehátko je zaházené listinami. Chajn se otočil a přivítal ji téměř otcovským polibkem na čelo. Takže má starosti, věděla hned Lirik.

„Život běží dál, moje milá, ať máme svatební veselí nebo ne. Nesmím se spokojit se zdáním. Tady jsou všichni geroni celí nadšení, jak hodlám pokračovat v otcových plánech, jejich ženy tlachají o hloupostech, ale za zády můžou vymýšlet další zradu.“

„Měl sis tu nechat Gerela a všechny ty ostatní staříky, ti by jistě rychle rozeznali, kde se co chystá.“

„Na to nám tady bude stačit Rione a strážné babky,“ ušklíbl se Chajn. „Já svoje věrné potřebuju mít v kraji. Gerel zůstane, kde je. Požádal jsem Jalčiši, aby odjela za manželem.“

„Opravdu?“ Lirik radostí zatleskala. „To je lepší, než nějaký náramek! Sice mne přivítala jako královnu a mazala mi med kolem pusy, ale na ty její slídivé oči nejsem zvědavá.“

„Už se přece nemusíme skrývat,“ rozesmál se Chajn. „Jsi korunovaná mou matkou, poslem bohů, před tím i teta musela sklonit hlavu.“

„Jenže až se zjistí...“

„No a co? My určujeme zákony, my jsme nedotknutelní. Potřebujeme jenom ten stav udržet, upevnit moc dřív, než lidi přejde to nadšení. A tety se už nikdy bát nemusíš, bude mít starosti až nad hlavu. Gerel mi poslal dost zvláštní zprávy. PodPašavskými vrchy si nějak moc žili po svém.“

„To ti nemusel psát Gerel,“ ohrnula Lirik pohrdavě rty. „Copak jsi neviděl tu holku, vyuzenou kouřem? To si tedy Jorab pořídil kořist!“

„To děvče budeme potřebovat, Gerel mi posílá vozy s tím, co našel v domě jejího otce. Uvidíme, jestli je tak učená, jak ze sebe dělá.“

„Copak se to smí, aby nějaká holka byla učená jako Lema?!“

„Lirik, nech toho. Pamatuju se, jak ses vzpouzela všemu, co tě nezajímalo, ale právě mechanika a její zákonitosti jsou důležité pro mne a pro spoustu věcí, které chci zařídit. Netrap tím svou krásnou hlavinku a jdi se bavit. Tvé dny končí ageronské matrony se vrátí na své dvorce. Počkej,“ Chajn se zaposlouchal. „Dva

úder. Přichází Kaj-mačuv. Nežlob se, ale musím s ním promluvit velmi důvěrně o tom, co má vykonat.“

Lirik poslechla a rychle zamířila do hodovní malé síně. Ozýval se odtamtud zpěv a chřestění náramků tanečnic. Zkusila odhadnout podle rytmu, co se tam vepředu asi děje. Úplně zapoměla na to, kdo přichází, i na stín strachu, které jeho jméno provází. Zabíječ čarodějnic!

Trhla sebou, když před ní stanul, jako kdyby ho zavolala. Mlčky se uklonil a ustoupil jí z cesty. Zvedla bradu a prošla kolem něj bez pozdravu. Nemohla udělat nic jiného, roztřásla by se jinak strachy. Kdy se žena mění na čarodějnici? Jak se to pozná? Ví on o tom nápoji, který ji naučila matka připravit z vlastní krve a... Zaslechla, jak mávnul pláštěm a otočila se. Chodba byla prázdná. Ovšemže, nic nemůže dělat. Jí neublíží, nemůže. Ji korunovala Hasel!

Pohladila si podbříšek a zasmála se. Chrání ji dítě, má to být syn. Hasel to věděla, Hasel ji chrání. Kaj-mačuvovi může podstrčit Rione. Vždyť kdo by uvěřil tomu, že zdatný krásný mladý král sáhne po vyschlé babě... Zvesela se Lirik vydala potěšit posledními slavnostmi svých dnů nevěsty.

Po očištění se Dry-mana natáhla na vykázané lehátko. Zalila ji obrovská úleva. Služebnice chrámu se na nic nevyptávaly, ale byly bledé. O Vlasech smrti nejspíš dosud jenom slyšely. Byla to stará, prastará věc, dovezená sem z krajů u nekonečné vody. Natřely ji jakousi mastí, vzývaly Ásam, potom oblily zelenavou tekutinou. Vlasy odpadly. Ta místa rázem zabořila, jako kdyby do Dry-many zajely žhavé jehly. Čekala to, ale zakousla se do dřevěné destičky, neboť v chrámu vlídné bohyně se nevydávají bolestné skřeky.

Teď tedy mohla spát. Naposledy přejela prsty po několika místech, na něž dosáhla. Namísto Vlasů smrti na nich byly malé bouličky, důkazy toho, jak zelená tekutina ničí stopy Vlasů v kůži. Zítra ráno bude mít celé tělo jako v ohni, ale zároveň bude její pokožka tvrdnout, aby už žádná taková hrůza nedokázala proniknout do těla.

Lehký dotek na čele ji okamžitě probral. Poznala nejvyšší Lemu, dříve královskou souložnici Balčiši. Prudce se posadila.

„Paní, své děti uvidím, až toho budu hodna...“

„Snila jsi o nich, vid'š? Víš, kdo jsi. Nebo kým jsi byla. Teď mi ale pověz, jak se stalo, že tě Kaj-mačuv dovedl k očištění. Kdo ti vsadil do kůže Vlasy smrti?“

„Byl to jeden Světec. Kaj-mačuv mi řekl, že používá nedovolené čáry a díky tomu mne Světci vydali. Já... Já nevím přesně, paní, jak se to seběhlo. Vydala jsem se do pouště a najednou jsem poslušně následovala Světce do Tábora zavržených žen. Potom ještě vím, že mi řekli, že pokud opustím tábor, kouzlo mne zabije.“

„Vím, proč jsi šla do pouště a slovo Kaj-mačuva tě v mých očích očistilo. Pověz mi ale, tys věděla, kam v poušti jít, nebo jsi jen hleděla k obzoru?“

Dry-mana zaváhala, ale potom odhodlaně pohlédla Lemě do očí.

„Jsou dva vrchy v hraničním pohoří Surutum. Když se překryjí před poutníkovými očima tak, že vytvoří pravidelný a ostrý zářez právě na šířku zapadajícího slunce, zahlédne v písku nevelký hrbol. Je to nejvyšší věž paláce před zkázou světa. Je ostrá jako nůž, tam jsem chtěla přeríznout svá pouta. Snad bych se i dostala dovnitř. Nakázali mi jít do pouště tam, kde se vrcholy začaly přechýlávat...“

„Zemřela bys, není tam vzduch.“

„Jsem z rodu, který tomu paláci vládl, paní. Slyšela jsem o podzemní chodbě, hluboko, hluboko pod pouští. Snad bych ji našla dřív, než bych omdlela.“

„Věřím ti. Zoufalství dovede vykouzlit hodně síly a náhoda se usmívá vstříc odhodlaným. Tvé tajemství neprozradím. Poznal Světec, jak zvláštní kořist získal?“

Dry-mana si dovolila pohrdavý úsměšek.

„Nemyslím, paní. Hned mne zařadili k hrubé práci. Běloskvoucí řízy Světců někdo musí prát a bílit na slunci. Musela jsem odměčat a propírat skvrny. Ubohé ženy! Velebily mou krásu, která jim dá odpočinout, až si Světcí začnou přicházet za úlevou.“

„Za úlevou?“ podivila se Lema.

„Ano, paní. Jsou to muži a víš přece, jak nepokojnou mysl mají. Ti mladší by se nesoustředili na vzývání bohů.“

„Ach ano,“ vzpomněla si Balčiši a zamračila se. „Vzpomínám si, že kdysi chtěl Rione jeden z nich zavléct na takové místo.“

Pootočila hlavu a zaposlouchala se do jakéhosi vzdáleného šumu. Proud světla zalil její tvář, těsně ovinutou černou rouškou. Dry-mana si uvědomila, že ta žena nemá žádné viditelné vrásky. Šikovní způsob, jak vypnout pleť. Obdivovala vzpřímenou postavu, zahalenou do bílého, volného šatu. Vypadala jako socha, zdobená čtyřmi modrými pruhy nápisů od krku dolů, až k nohám. Kde má vlastně ruce? Nebo je to plášť?

„Odpočivej, Dry-mana. Začínáš nový život. Služ věrně tomu, kdo hlídá zlá kouzla. Staň se stejně dobrou legendou, jaká předchází jeho jméno. Služebnice chrámu Ásam za tebe budou obětovat písně a dary.“

Filta jen velmi neochotně zamířila k místnosti, odkud slyšela hlasy paní Rione a jejího syna. Krytyp ji zahlédla a tleskla. Na její pokyn jedna z dcer domu vzala mísu

s ovocem a vstoupila s ní dovnitř. Ohlásila přítom Filto, takže ta rozmrzele vešla za děvčetem. Krytyp přistoupila ke dveřím tak, aby nikdo nemohl jednoznačně říct, že poslouchá, co se děje uvnitř.

„Vida, naše šikovná lovkyně přišla,“ usmála se Rione a poděkovala děvčeti. „Ty, prosím, ohlídej, aby na chodbě nikdo nebyl. Požádej mým jménem paní Krytyp, aby ohlíkala jeden ohyb chodby a ty stůj u druhého, ano?“

Děvče se uklonilo a odběhlo. Jorab se natáhl na lavici, jako kdyby ho přemohla únava. Podepřel si hlavu polštáři a koukal do stropu. Možná ho je opravdu unavený, podívala se na něj Filto zamračeně. Nebylo by divu. Všichni tu vědí moc dobře, že vyvádí se ženskými, jako kdyby neměl přijít zítřek.

„Pojď ke mně, děvče, posad' se tady,“ ukázala Rione na malé sedátko. Ne na zem, jak by otrokyni příslušelo, ale také ne na lavici vedle sebe. Ono tam vlastně moc místa nebylo. Filto vděčně přikývla a poslechla.

„Jsi skutečně dcerou Polesara, vůdce vzbouřenců? Pověz mi o tom, co se tam u vás vlastně stalo.“

„Měli jste špehy, víte víc, než já.“

„Ne, Filto, takhle ne. Odpovídej, nač jsem se ptala. Uvědom si, že na straně krále stojí bohové. To je důležité, protože oni stanovili, kde je pravda a vítězství. Ptali byste se snad vy, jako se ptám já, jako se ptá král?“

Filto pokrčila rameny.

„Chtěli jsme svobodu.“

„Svobodu? Copak ty nejsi svobodná dcera svobodného muže? Učenec stojí výše, než pouzí dozorcí!“

Filto pootevřela ústa. Jorab se na ni podíval a ušklíbl.

„Matko, ona mlčí! Kdo by byl řekl, že se ti to podaří tak snadno?!“

„Chovej se k ní zdvořileji, synku. Je dobrého rodu a může nám objasnit, co se tam dělo.“

Filtě vhrkly slzy do očí.

„Paní, jsi laskavá. Nemohu být dobrého rodu, nejsem hodna...“

Rione ukázala na její rameno:

„Tam prý je znamení učenců. Stála jsi po boku svého otce, jistě ti předal mnoho ze svých vědomostí. Filto, v Taru a jiných městech je již velice málo učených lidí. Snad jsou ukryti v chrámech, snad jsou mezi Světci někteří tolik znalí, že by mohli

tvého otce nahradit. Jenže já tomu příliš nevěřím. Pověz o sobě tolik, abychom mohli odhadnout, jak se v pod Pašavskými vrchy žilo.“

„Slyšíš, paní, vlastní slova? Mluvíš jen o Pašovských vrchách. Mluví se o dolech a hutích a městě. Ale nic z toho nemá jméno, které by užíval svět. Ta jména zmizela se Zahubenými. Byla příliš nesrozumitelná, byla v jazyce učenců. Dnes se největší důl na železnou rudu nazývá Jáma, protože je to strašlivá, obrovská rána, vykopaná do těla země. Na nejnižší místa jsou spouštěni jen odsouzenci na smrt, protože stačí nabrat jen trochu hlíny a pokud se zdrží, udusí se dřív, než je vytáhnou. Jámu neopouštějí stovky nejubožejších lidí. Jsou pokryti blátem, spí tam, jedí a takové se množí. Ženy s děckem smějí z Jámy odejít, ale svobody se nedočkají... Město? Jaké myslíš, že je tam město, paní? Říká se mu Dozorák, protože několik skutečných staveb tam patří pouze dozorcům. Ti mezi sebou bojují o moc. Nikdy jsme neslyšeli, že by Kirun nebo jeho syn Skerit mezi ty mizery vstoupili. Ne, králové jen posílali další vězně, další pokrm pro Jámu.“

„Je tam jenom Jáma? Myslela jsem, že mezi vrchy je patnáct – ne, sedmnáct dalších dolů.“

„O těch se mnoho nemluví,“ potřásla Filta hlavou. „Jsou rozděleny mezi dozorce a myslím, že o tom, kolik se v nich čeho vytěží, vědí jen oni sami.“

„Dobře, děvenko. Vidíš sama, jak jsi důležitý svědek. Povím o tobě králi, možná tě vyslechne sám, až dostane zprávy od Gerela. Hm, jenže královský palác má svoje zákony... Měla by ses učit ženskému vystupování. Myslím tím chování dívky z urozené krve. Pokud opustíš dům mého syna a vyjdeš nebo budeš v nosítkách nesena ulicemi Taru, musíš dělat jeho jménu čest.“

Filta jí visela na rtech.

„Jorabe, věřím paní Krytyp, že Filtu naučí leccčemu, co bylo na její výchově zanedbáno. Hm, šaty má nevhodně široké. A z nepříliš dobré látky. Jorabe, doporuč paní Krytyp, aby z Filty udělala dívku na úrovni tvých sester.“

Jorab nadzvedl obočí.

„Takže uznáváš, že jsem postupoval správně, když jsem žádal, aby se učila ženským pracím?“

„Nikdy jsem o tvém vedení domu nepochybovala, synku. Nemáme však tolik času, král jistě bude chtít o Dozoráku a Jámě slyšet co nejdříve. A ty, Filto, se uč velice pilně. Nyní jdi za paní Krytyp. Ať přijde, ráda bych s ní ještě něco probrala dalšího.“

Filta vstala a zmateně se uklonila jak Rione, tak Jorabovi. Málem netrefila ze dveří. Rione naslouchala vzdalujícím se krokům a otočila se k synovi:

„Tuhle vynech ze svých her se ženami. Naprosto nic se nezkazí tím, když zůstane jedinou dívkou v domě, které se nedotkneš. Naopak, pokud se s ní budeš chtít potěšit...“

„Ale matko, co si myslíš? Nemusím mít každou. Nechceš si ji uchovat pro toho svého milánka?!“

Rty se mu zkřivily nad dvojsmyslem. Rione vstala, jako kdyby ji uhodil. Potom si pomalu sedla a Jorab mávl paží.

„Odpust', ještě jsem si nezvykl. Já vím, že jsi Chajna zahrnula do své mateřské lásky a přitom jsi nikoho z nás nijak neošidila. Naopak, Skerit byl nejlepším možným otcem, jakého jsi nám mohla najít – po našem vlastním.“

„Správně, Jorabe, to si říkej a na to pamatuj. Ten zbytek...“ Vzdechla si. Bylo jí doslova špatně, kdykoliv si připomněla, co po ní Chajn vyžaduje. Zároveň to ale skrývalo zvláštní zdroj pýchy. „Myslím, že ani Chajn se jí nedotkne. Je tvoje. Nech ji přivyknout, dej jí čas, hodně času. Teď ještě cítí nepřátelství a je zvenčí, není součástí domu. Až začne říkat MY namísto VY a JÁ, potom uvidíš, co dál.“

„Co vlastně bude dál?“

Rione zvedla hlavu.

„Dva nebo tři dny tady zůstanu a dohlédnu na proměnu Filty. Potom se vrátím do paláce.“

Jorab ukázal ke dveřím, Stála v nich Krytyp a tvářila se úslužně.

Ve Velké síni se rozhostilo rozpačité ticho. Chajn nežádal málo. Třebaže Kajmačuv odpřisáhl, že žena se zlatou tváří, velitelka pouštních lupičů, je mrtvá, stále tu ještě visela hrozba její moci. Král žádal, aby pod zástěrkou správy svých dvorcůgeroni vyslali své syny na výpravu, která osvobodí zajatce.

„Kajim se v Božích zubech vyzná, lupiče již před časem vystopoval, ale připravovanou výpravu odložil otec kvůli vzpouře. Není důvod ji odkládat. Dokonce se domnívám, že svatby a oslavy vítězství uspaly jejich ostražitost. Proto žádám o vaše syny. Zvědové, pokud jsou v Taru nebo ve městě Jarud, nebudou vidět nebezpečí v hrstce mladíků, kteří jedou domů. Jarud již vypravuje karavanu, na kterou mohou zaútočit.“

Chajn mluvil chladně, bez jakéhokoliv žáru v očích nebo hlase. Tváře geronůvázněly, protože už začali poznávat mladého krále. On se neptal, jak to zpočátku vypadalo. Nehodlal naslouchat jejich námitkám. Skláněli hlavy a probírali se jeho slovy. Měl pravdu, to uznávali. A nebylo zbyty, to začínali chápat.

Zato mladíci u dveří do síně ožili nadšením. Veliká výprava! Právě oni pobijí lupiče, vysvobodí zajatce a ponížené příbuzné! Povede je Kaj-mačuv, nemusejí se bát kouzel...

„Připíjím na odhodlání a statečnost mých druhů,“ zvedl Chajn pohár a mladíci vyskočili a rozkřičeli se štěstím.

„Chtěl jsi je, tak doufám, že je zvládneš,“ šeptl Chajn po straně strýci. Kajimstejným způsobem odpověděl: „Zvládnou, králi, je tam pro každého aspoň jedna hezká otrokyně. A zlato, což znamená nezávislost na otcích.“

„Nějaké bys mi mohl přivést, bohatství je pro krále docela potřebné,“ zažertoval Chajn. „Tar a ještě předtím Jarud by měl vidět nějakou kořist. Pamatuj na ty pověsti, které o lupičích kolují!“

Kajim přikývl.

„Já sám bych žádal, králi, jen jednu milost.“

„Jakou?“

„Přímluvu u Rione, Je to žena, s níž bych rád spojil svůj život.“

Chajn strnul. Pomalu položil pohár a zadíval se na Kajima.

„Potřebuji Rione v paláci. Rozumí mnoha věcem lépe, než Lirik. Lirik byla ještě nedávno hýčkaným dítětem, navíc čeká dítě. Nepočítal jsem s tím, že by Rione odešla z paláce.“

„Vím, že žádám velikou milost, králi. Možná mne Rione odmítne.“

„Dohodneme se, až se vrátíš. Jsi muž, který si zaslouží velkého uznání, Kajime. Možná se moje královna rychle naučí rozumět všemu, co se od ní čeká. Co já od královny očekávám. Zatím si vedla dobře.“

6.kapitola

Vyrazili ještě před úsvitem. Kajim si mezi mladíky vybral třiadvacet jak podle rodu, tak podle toho, co o nich věděl a samozřejmě odhadl. Dry-mana byla oblečená jako muž, vlasy stočené pod kápí. Kajim ji těsně před odjezdem vyzbrojil noži a šipkami. Přiznala, že obojí uměla používat jako dítě, ale dlouho v kupcově domě necvičila.

„Nevadí. Několikrát si odpočineme a hlavně necháme odpočinout dny, ti mladíci si berou vlastní zvířata. Ty využij každou přestávku.“

„Ano, pane. Myslím, že je správné, když mají zvířata, na jaká jsou zvyklí. Starší diny, jak jsem slyšela, někdy v poušti a boji nerespektují přání příliš mladých jezdců.“

„Vidím, že jsi poslouchala kupecké historky. Jestli jsi zvyklá příběhy také vyprávět, budu rád. Mladíci si velmi potrpí na vyprávěnky a já nechci, aby příliš přemýšleli o krutosti lupičů. Už vědí, že jsou bez ochrany kouzel, ale nerad cítím mezi svými muži strach.“

„Rozumím, pane.“

Neptal se, jak jí je. Pokud ho něco zajímalo, dozvěděl se to od Lemy, alespoň tak to Dry-mana chápala. Udělal pro ni mnohem důležitější věci, to je hlavní. Nějaká líbezná slovíčka nebo ohledy pro ni dnes naprosto nic neznamena.

Nyní vyjížděli od ustupující noci vstříc novému dni, který nad písky pouště vydechují Boží zuby. Diny byly spokojené, klusaly v klidném tempu mezi políčky, připravenými k prvnímu sázení. Diny frkáním zdravily zavlažovací kanály a očividně byly rozhodnuté dosáhnout alespoň města Jarudu bez odpočinku. Zda jsou tak odhodlaní a schopní i jejich jezdci, se ještě ukáže.

Minuli stín dvorce Bešimu, vyrostlého na kraji osady, po východu slunce už přebrodili široký a mělký Kemský potok. Postupovali rychle a nikdo se neopozdoval. Mírně zvlněná krajina jim zakrývala město Jarud až do chvíle, kdy vyjeli na návrší těsně u polorozbořených hradeb. Uviděli bránu, ke které mířily povozy, jezdci a pěší.

„Ve městě se držte u mne. Zním dobrý dům, kde si odpočinete a posilníte se na další cestu.“

Nečekal na souhlas a pobídl dinu. Vmísili se mezi ostatní poutníky a poslušně se drželi na dohled svého velitele i v úzkých uličkách za tržištěm. Kaj-mačuv zabušil na nevzhledná vrata v nijak zdobené zdi. Otevřela se pomalu, ale rovnou dokořán, aby všichni projeli dovnitř.

Hlavní dům byl neokázalý, prostá hranatá stavba bez ozdob. Ve vchodě, krytém prostým závěsem, stála bělovlasá žena s nezakrytou hlavou.

„Paní Liomli,“ pozdravil ji uctivě Kaj-mačuv. Po něm sesedli a sklonili hlavy i mladíci, třebaže o urozenosti jakýchkoliv žen ve městech, která pojmenovala královna Hasel, měli potomci geronů jisté pochybnosti.

„Vítejte v mém domě, poutníci,“ uvítala je stará dáma a pohybem ruky pozvala dovnitř. Z nižší stavby podél dvora vyběhli tři chlapci a začali se starat o diny. Jezdci stáhli sedla a vaky a následovali svého velitele. „Přivolám tanečnice a dám prostříť k malé hostině,“ oznámila paní Liomli, když uvedla hosty do velké místnosti. S vrstvou rohoží na podlaze. Dvě děvčátka již přiskočila ke stěně, u níž byly vyrovnané sloupce širokých polštářů. Hbitě je stahovala a s úklonami

rozkládala tak, že do vnitřního prostoru mohly být hned přinášeny široké podnosy – taly, plné ovoce.

Nebyli očekáváni, jistě ne v takovém množství, protože je nejdříve příběhly rozptýlit mladičké tanečnice a teprve po prvním tanci s bubínky hosté dostali poháry s vínem. Nuril z Najetimu mohl oči nechat na malé tanečnici a paní Liomli si vyměnila pohled s Kajimem. Dohodli se beze slov. Dry-mana jejich němou domluvu zachytila a rozhlédla se, zda někdo další z mladíčků nekouká na tanečnice podobně. Nic, jen sotva dospělí chlapani, vypuštění mimo otcovský dohled. Na ni se ostýchali i pohlédnout, nejspíš nevěděli, co si myslet – a navíc je velitelova. Opravdu tu neměla, co dělat, takže využila první příležitosti, aby se brzy vzdálila.

„Podívej, matko, našel jsem zápis o dalším obchodě. Za pár dní by měl do Tarupřijet příbuzný kupce Sotro se zbožím. Hm, asi koření a látky z východu. Tohle není pro mne... Poradíš mi?“

Rione se naklonila blíž a zamyslela se. Jorabovi péče o dům docela prospívala, ale na kupeckou stezku by ho neposílala. Rozumí jiným věcem, než je hodnota zboží a zájem na tržištích.

„Když vede celou skupinu sám, bude jistě celkem zkušený. Uvidíš, s jakou dorazí. Nepatří přímo k domu, není tvým poddaným, ale zboží, o které se stará, většinou ano. Nezapomeň, že mu patří určitý díl – na to se radši zeptej v chrámu Ásam. Díl se stanoví podle hodnoty dovezeného zboží. Pokud by byl přepaden lupiči a alespoň část zachránil, je dílem polovina.“

„A když si to nechá a bude obchodovat na vlastní pěst?“

„Potom by byl roven lupičům a moc obchodu nenadělal. Jorabe, bylo by lepší v něm mít společníka, než nepřítele.“

Požádali paní Krytyp, aby přišla a o Sotrovi jim pověděla. Znělo to docela dobře. Sotrovi bylo jen o málo víc, než Chajnovi, ale na cestách byl už skoro od deseti let. Byl synem domu, do něhož se provdaly dvě dcery toho, kdo předtím žil v tomto domě.

Rione s Jorabem současně přikývli, že rozumí. Jméno mrtvého a zavrženého kupce se nesmělo vyslovit, aby nepřivolalo nepokojného ducha ze zásvětí. Krytyp si oddechla. Teď mohla vypravovat a Sotra líčit docela otevřeně.

„Vždycky to byl tichý chlapec. Přišel do domu ještě docela malý, po smrti matky. Starala jsem se o něj, slýchala, co říkal v horečkách. Myslím si, že jeho matka zemřela špatným způsobem a tak či onak u toho byla jedna ze dcer odtud. Ta Sotra poslala k nám. Vždycky se mne ptali, jestli malý něco říkal, ale já jen, že se bojí tmy a křiku. Možná by musel zemřít, ale možná že také proto byl brzy vyslaný s kupci do světa. Vždycky to byla cesta na jih, přes Boží zuby, jenom

někdy ho vzali na východ. Až před dvěma roky, kdy zemřeli dva zdejší synové, začal Sotro jezdit sám, právě na východ. V Kalebské pahorkatině dlouho lupiči nebyli.“

Rione přimhouřila oči a usmála se:

„Soudím, že v tobě Sotro našel druhou matku. I když nepatří k domu, nemůže zůstat před jeho vraty. Rozumím ti, také mám děti srdce. Požádám syna, aby rozhodl, co bude dál, s ohledem na Sotrovy schopnosti a tebe, paní Krytyp.“

Obřadnost oslovení Krytyp dojala.

„Děkuji vám. Nebudu nic za chlapce slibovat, nevím, jaký vítr se kolem něj otáčí. Budu obětovat v chrámu, aby mu nikdo nepopletl hlavu.“

Jorab upil z poháru a přikývl.

„Je to nepochybně schopný muž, ten tvůj syn, paní Krytyp. Podle toho, s jakou přijede do Taru, se bude odvíjet vztah mého domu. Tvým synem ale zůstane, jak dlouho si budeš přát.“

Čímž bylo řečeno, že pokud Sotro zklame, ale bude o svou druhou matku schopen se postarat, může Krytyp odejít za ním. Krytyp se rozbušilo srdce. Doufala, že Sotro obstojí. Jeho návrat se stal zdrojem děsivých snů od chvíle, kdy odvedli Dryu. Jorab byl mladý, ale velmi jasně věděl, co chce.

„Já... děkuji. Chtěla bych požádat o svolení navštívit paní Tuiru s pěti děvčaty. Prý hledá nové džekalminen.“

Jorab přemýšlivě svraštil obočí. Rione se dotkla jeho ramene dřív, než stačil cokoliv říct.

„Pokud vybere některou, bude to veliká čest pro Jorabův dům. Moudře činíš – a to nabídneš k vyzkoušení jenom pět? Tuiru prý rozezná zručné prsty a přesné oko i u maličkých. Myslím, že můžeš vzít děvčat celý houf.“

Krytyp tázavě pohlédla na pána domu. Pochopil, že možnost výběru džekalminen, tkadlen koberců, stojí nad jeho souhlasem? Přikývl, ale zkřivil rty. Zatvářila se tedy, jako že o povolení žádala naprosto samozřejmě a nyní vděčnosti neví, kudy kam.

„Jsem poctěna tvou důvěrou, pane. Děkuji i vám, paní Rione, za laskavý zájem. Nyní dohlédnu na omáčku k pečínce.“

„Do paláce půjdu s tebou, paní Krytyp. Pomohu dohlédnout na děvčata a ukážu jim zahrady. Většina se tam už nikdy nedostane.“

Co na to řekl Jorab, už Krytyp nevěděla. Vyšla z místnosti dřív, než se vzpamatoval.

Ráno vyjelo z města Jarud o jezdce víc. Kaj-mačuv neztrácel čas, aby ho ostatním představoval. Ani Dry-mana pořádně netušila, kdo ten zahalený muž je. Ráno sedlal dinu na dvoře s ostatními, se zvířetem byl jako srostlý. Sedlo patřilo mezi drahé tak před pěti roky a připadalo jí známé. Ostatně i pohyby toho muže, ale odkud by ho tak mohla znát, když roky nevystřčila nos za vrata domu? Dina ji nezajímala, zvířata rozeznala nanejvýš podle toho, ke komu se otáčela. Neměla tedy jediné pořádné vodítko a ten člověk ji nezajímal až tolik, aby slídila. Jediné, co ji na tom muži znepokojovalo, byl pohled Kaj-mačuva, který cítila v zádech. Proč?

Slunce stálo vysoko na obloze, když velitel nařídil krátký odpočinek, především pro diny. Zastavili se u malého návrší nad pramenem, kde mohly diny spásat bujnou travu. Rostla tady i řada bylin, které zvířatům dodají sílu a vytrvalost. Muži sáhli do zásob, jedli a pili, ale Dry-mana místo odpočinku roztáhla velký šátek, nožem začala byliny ořezávat rozprostírat na plátně.

„Myslíš, že proschnou?“

Ohlédla se. Nuril z Najetimu? Pokrčila rameny, ale uvědomila si přitom, že ji ten mladík oslovil tak váhavě, jako by netušil, jak se k ní chovat.

„Dry-mana, Nurile. Ani paní ani služka. Jen Dry-mana. Stín ve stopě velkého Kaj-mačuva. Nevím, nakolik proschnou, ale svázání jim do večera neuškodí a dinám prospějou víc, než kdyby tu zůstaly.“

„Dry-mana,“ opakoval zaraženě. Složené jméno bylo spíš pro bojovníka, než pro ženu. „Mhmmm... já... potkal jsem dívku. U paní Limlí.“

„Toho si, myslím, všiml skoro každý.“

„Je krásná.“

„Je to mladičká tanečnice, krásná jako všechny ostatní, Nurile. Osloví srdce muže a potom se mu stane hvězdou. Bude ti svítit, až se vrátíme?“

Nuril se posadil do trávy a svěsil hlavu. Byl hodně mladý, snad nakonec nejmladší ze všech, co se tady okolo protahovali.

„Dry-mana, já vím, že bude sloužit jiným. Stojím vysoko nad ní, měl bych se vydat do jiného života, do hor... Přesto bych chtěl... Radši požádám krále o službu, koupím malý domek a Jurav vykoupím... Bude chtít?“

„Máš cíl, Nurile. To je dobré, moc dobré. Tvoje sny tě ctí. Vrátíš se jako hrdina, až zničíme lupičské hnízdo. Vrátíš se bohatý. Co víc by mohla tanečnice žádat?“

Rozzářil se.

„Líbil jsem se jí, já to vím!“

Vyskočil a rychle odkráčel ke své dině. Starostlivě zkontroloval, zda nemá nikde otlaky. Dry-mana ho pozorovala s úsměvem. Takové dítě! Co to blábolil o horách? Počkat, dítě? Otočila se k neznámému jezdcí. Poznala ho, poznala někdejšího chlapce, kterého skoro úzkostlivě chránila Krytyp. Vídala ho poslední léta jen málo, pořád byl na cestách a splýval jí s ostatními syny domu, vysílanými za obchodem. Ani jméno si hned pořádně nevybavila.

„Pane,“ oslovila Kaj-mačuva, odpočívajícího pod šechem keřem. Otrhával oříšky z větviček, jako by na světě nebylo nic důležitějšího. Nelouskal je, to bude nejspíš její, ženská práce. Zvedl oči a čekal. „Pane,“ nadechla se znovu, „Proč je s námi Sotro, syn domu, kde jsem žila?“

„Žila tam Drya, ne ty,“ odpověděl a Dry-mana zrudla. Políček by držela radši. „Sotro není synem domu, jeho příběh znám. To já jsem ho jako chlapce převezl ze dvorce, kde zemřela jeho matka. Viděl to a hrozila mu smrt. Chci vědět, kolik zapomněl. Chci mu dát příležitost, aby si vydobyl slavné jméno dřív, než předstoupí před Joraba. Požádal mne o to v noci a já souhlasil.“

„Poznala jsem ho až teď,“ přiznala Dry-mana. „Když odhalil a omyl tvář. Nestarala jsem se o nikoho, kdo cestoval a přicházel přespat do domu. Drya se nestarala. Pán ji žárlivě střežil...“

„Uvidíme, co z toho mrněte vyrostlo. Překonal dost útoků na svůj život. Vrať se k té svojí sklizni. Jsi dost moudrá, abych ti nemusel takovou věc přikazovat, to mne těší.“

Oči se jí nad nečekanou pochvalou rozsvítily, ale její pán ještě neskončil.

„O každém odpočinku se cvič. Ten nůž by ses měla naučit vrhat... Sem.“ Ukázal před bílý kámen ve svahu. „Pro začátek od místa, kde teď sedí Sotro. Vyrazíme, až vítr rozčísne horko.“

Podívala se k nebi, rozhlédla po okolí, ale nepovšimla si jediné známky toho, že by se mělo počasí jakkoliv změnit. Studený vítr ale znamená blízko pouště deštivou noc. Usoudila, že nařeže ještě jednou tolik bylin a půjde házet nožem. Zatím jenom pila, neměla vůbec hlad.

Než byla hotová se sklizní, trhali oříšky skoro všichni. Dry-mana se rozhlížela po Kaj-mačuvovi. Má házet nožem, když hned za kamenem přecházejí ostatní? Sotrok ní přistoupil.

„Kaj-mačuv řekl, že máš umět házet. Byla to první věc, kterou jsme musel znát, abych nebyl jen pohůnkem.“

Ukázal na místo v polovině vzdálenosti mezi nimi a kamenem. Dry-mana se připravila, soustředila, hodila a Sotro přivřel oči. Nůž se zabodl do země sotva dvě dlaně od cíle.

„Umíš to. Víš, kam to letí, stačí si zvyknout na ten který nůž. Ještě třikrát se pokus trefit to správné místo a potom si vyber cíle blíž a blíž bílému kameni. Já ti nůž přebrousím.“

Zaklonil hlavu a soustředil se. Dry-mana rychle přistoupila k noži, vytáhla ho a vrátila se. Tentokrát hodila přesně. Sotro spokojeně mlaskl.

„Umíš to, opravdu. Hod' ještě desetkrát a dones mi nůž.“

Dry-mana se spokojeně divila, jak přesně předpověděl, že bude její cvičení trvat. Mlčky Sotrovi podala nůž. Na východě se objevila tmavnoucí mračna, ale vítr cítit nebyl. Sotro vytáhl zelený kámen, podobně kalný jako chylát. Dry-mana viděla, jak všichni ostatní sedlají, ale jeho dina už byla připravená.

„Tumáš,“ vrátil jí Sotro zbraň. „Dokončím to večer, jen jsem to srovnal.“

Přikývla a běžela se připravit k odjezdu. Kaj-mačuv mávl paží. Jako by měl oči i vzadu, právě se vyhoupla do sedla. Vyrázili a studený vítr se otočil kolem nich, aby jim čistil cestu od prachu. Diny se mu rozeběhly v patách, natěšené vyhlídkou na další dobrodružství.

Rione s úsměvem pozorovala děvčátka, ohromená rozlehlou palácovou zahradou. Krytyp se stále rozhlížela a napomínala je, starostlivá a skoro vyděšená z pocty, jaké se jim všem dostalo. Provázel je starý zahradník, ztěžka se opírající o hůl. Vlastně nebyl tak starý, vždyť do Skeritových služeb nastoupil jako muž v plné síle. Když si uvědomila, jak ztěžka se vleče, zeptala se ho soucitně:

„Co se stalo, jsi nemocný?“

Zavrtěl hlavou.

„Byl jsem na Skeritově mohyle, je tam dost hadů, vzali mi kus života...“

Rione si sáhla na hrud'. S uštknutím aferetníka jí splývala nejedna divná událost. Domit přikývl. „Ano, já vím. Miloval jsem ho, kéž bych je viděl oba spolu! Ale zasázel jsem všechno. Vždycky jsem ránu nařízl, zalil protijedem a sázel dál. Do další sklizně se mohyla pokryje plazivou zelení a rozkvétat bude každý měsíc jinými květy...“

„Děvčata, tam za těmi stromy jsou chrše. Zůstaňte tam tiše stát, ať je nepolekáte.“

Krytyp zvedla oči k nebi, vyděšená dalším úkolem, ale hned pochopila, že ti dva potřebují zůstat sami. Rione počkala, až se drobotina bázlivě vzdálí.

„Neodpustím si, že jsem tam nebyla. Snad bych Hasel pomohla, snad by...“

„Bohové to zařídili. Proč by tě jinak posílali na aferetníky?“

Podívala se na něj, jako by ho viděla poprvé.

„Zkvašená míza šechy a jed čistí rány, copak to nevíš?“

„Zkvašená míza... měsíc před zraněním. Tys čekala dlouhé boje?“

Zarazila se, zavržela hlavou.

„Přišel Světec, že prý ve Svatyni vyslechl radu připravit další dávku. Aferetníci tou dobou bývají klidní, když je chlapci sbírali pro Sachšenská pole, nikomu se nic nestalo. Nechápu, jak jsem mohla sáhnout rukou do tmy! Taková hloupost, sama bych se za trest uštkla.“

Domit zavržel hlavou.

„Světec, povídáš? Odešel, když tě poslal na aferetníky?“

„Ne, nabídl se, že dohlédne na sběr mízy, hned přiběhl... To on mne ošetřil.“

Rione se na Domita podívala, jako by ho viděla poprvé.

„Bohové... Hasel je neměla ráda.“

Vzdychl.

„Podvedli nás všechny. Odpusť, ale jdu si odpočinout. Dohlédni na ty malé. Ať na ně žádná chrše neplivne.“

Rione pospíšila za Krytyp a děvčaty. Neodvážily se zatím ani k tepané mříži zábradlí nad výběhem, kde se pokojně pásli nejošklivější a zároveň nejzáračnější tvorové, kteří kdy žili. Tady mohla Rione vzpomínat na Hasel, na to, jak našla chršev hrozném stavu, jak se o ně starala. Krytyp také vyprávěla o své cestě z Taru, když Skerit poslal všechny těhotné do bezpečí. Děvčátka poslouchala s otevřenými ústy a Rione se zdálo, že tam někde za keřem stojí Hasel a usmívá se.

„Chtěl bych, aby vám Dry-mana pověděla o tomto místě,“ pozval Kajmačuvvšechny k ohni. „Já udělám kolem kruh, až do svítání z něj nesmí nikdo vykročit.“

Všichni zpozorněli. Velitel nic bližšího nevysvětloval, jen ukázal na Dry-manu. Ta už rozdělila dinám byliny z poledního okamžiku, odskočila si a snědla kus placky. Pořád neměla chuť k jídlu. Vzala si vak s vodou a usedla k ohni. Ostatní se sesedli do kruhu.

„Když jsme sem přijížděli, vítr pokryl celou tu pláň před Božími zuby prachem. Není vidět nic, než narudlé vlny písku a prachu, dokud si diny nevyhrábly skrytá stébla trávy. Tak to bude ještě jeden den a jednu noc. V našem kruhu, který Kajmačuv právě zařiká, je poslední studna, jak ji vykopali kupci ještě v časech Zahubených...“

Naslouchal i Sotro, třebaže tohle vyprávění musel dávno znát. Dokonce ještě lépe, než Dry-mana uměla vyprávět. Jel tudy za obchodem vícekrát, než Dry-mana slyšela příběhy vyprávět. Nepřerušil ji ani nedoplnil, třebaže k němu otáčela zrak.

„Říká se, že v údolí Velké Matky žití, která kdysi rozdělila Boží zuby, byly velké peřeje, právě na začátku hor. Když bohové zatřásli zemí, propadlo se dno řeky tak, že několik týdnů zůstala východní část říše bez vody. Veliká města Miav, Tian, Jam a Kol stála nad hlubokými koryty, plnými bahna. Králové nařídili, aby úrodné bahno bylo vyzdviženo a přenášeno na okolní pole. Lidé neztráceli ani chvíli, ale kněží varovali před rozmary bohů. Znamení a věštby ukazovaly na zkázu světa. Skutečně, po dvou dnech sáhlo po souši moře. Obrovská vlna zalila zemi až k Tianu, rozbořila a smetla, co jí stálo v cestě. Od Gorylského pohoří až k Božím trůnům si moře ukouslo svůj díl.“

Mladíci ani nedýchali, očima viseli na rtech vypravěčky.

„Bahno, včas vytěžené ze dna Matky však bylo tak úrodné, že zajistilo obživu Miavu a Tianu. Jam a Kol byly v troskách, jsou z nich dnes jen větší vesnice. Velká Matka žití se tu pravidelně zvedá, proti proudu sladké vody sem proniká moře. S ním i mořské ryby, které se tu loví. To je dnes jediné bohatství východního pobřeží.“

Mezi Božími zuby, do kterých směřujeme, tekla Velká Matka žití úzkým a hlubokým korytem. V něm, ve dvou velkých průvrách, kdysi Zahubení založili velká sídliště vyhnanců. Byla uzavřena před okolním světem a život tam prý byl jen o něco lepší, než vězňů v dolech Pašavských vrchů. Celé to údolí zmizelo, zasypané balvany a pískem. Velká Matka žití po tom propadnutí do útrob země si hledala cestu, zalila celý náš kraj až k Taru. Dvacet dlouhých dní trvaly záplavy, než si řeka opět našla cestu k pobřeží.“

„Říká se, že samotná Matka Země nesnesla zpučnost Zahubených...“ pronesl do ticha Sotro. Dry-mana přikývla. „Je to tak. U nás v Surutum mne učili, že se nesmím dívat k severu, do Kraje stínů. Tam začínala největší říše Zahubených, plná podivných stvoření a předmětů. Válčili mezi sebou a vymýšleli zbraně, snažili se měnit lidi i zvířata, zotročovat jejich mysli. Možná ten první strašlivý výbuch byl jejich posledním plivnutím do tváří bohů a teprve potom byli smeteni a zahubeni.“

„Prý hořelo severní nebe,“ vzpomněl Nuril z Najetimu.

„Ano, říkalo se to. Lidé, na které dosáhlo to světlo z ohně, zkameněli a potom se rozpadli v prach. Hory rozdrtil na písek a vítr zasypal celá města. Jen pět Živých zemí zůstalo zelených v pustině. Pět srdcí Matky Země. Pět míst, kde bylo jen

málo Zahubených a lidé žili postaru. Věštby říkají, že Matka Země se v bolestech nad tolikerou smrtí a zmarem posadila do paláce na dně moře a jen poslední své děti nechala v rozevřené dlani nad hladinou. Není nic, mimo pětice Živých zemí v kameni a poušti, není nic jiného kolem, pouze nekonečné moře. Říká se, že i v dlani Matky Země zůstalo mnoho hlubokých ran, v nichž se písek propadne pod nohama živého tvora a zahubí ho v hlubinách. Proto nesmíme na cestě k Božím zubům vstoupit za to táhlé návrší, za nímž je zasypané bývalé koryto řeky.“

„A co Setechejská oáza? A prý jsou na severu a jihu nějaké ostrovy v moři?“

Dry-mana pokrčila rameny. Kaj-mačuv přistoupil k ohni a dokončil její vyprávění:

„Ano, Maraku Bejmatovče, je tomu tak. Byl jsem na pobřeží, procestoval celou dlaň laskavé Matky. Viděl jsem ty ostrovy, jsou pusté. Nezvedá se tam kouř z jediného ohniště a nikdo se neodvážívá vyplout na průzkum. Moře kolem je plné vírů a nebezpečných bouří. Myslím, že se bohové stále prou o to, zda nezahubí i zbytek světa.“

„Má potom smysl žít?“

Nuril propadl beznaději. Kaj-mačuv přikývl.

„Ovšem, že to smysl má. Jsme povinováni Matce Zemi. Je to zkouška, při které musíme obstát. Věřím, že dokážeme žít lépe, než Zahubení. Setechejská oáza není místem pro člověka, její velikost se mění. Podle mne i ta potvrzuje trvajících spory mezi bohy. Proto je nutné zvítězit nad lupiči, dokázat dalším krůčkem, že jsme hodni důvěry. Po Zahubených však zbyla také dobrá a špatná kouzla. Až do svítání nesmí nikdo z vás opustit zaříkaný kruh.“

Dry-mana chtěla cosi dodat, ale Kaj-mačuv naznačil mlčení. Ukázal jí, aby ulehla vedle něj. Uvnula okamžitě, stejně jako všichni kolem. Jen Kaj-mačuv pokynul ohni, aby se zvedl a jako horký plášť se jeho jazyky rozprostřely nad tábořištěm. Diny spokojeně zafrkaly a stiskly se k sobě. Nad teplým pláštěm fičel studený víchř, ale do zaříkaného kruhu nepronikl.

Návrat Rione do paláce proběhl, jako by se naprosto nic nestalo. Se zatajeným dechem Rione vyslechla slova Lirika na uvítanou a prošla palácem, zda je všechno, jak má být. Chajin si ji pozval do komory svitků, ale tentokrát se jí ani nedotkl. Probral s ní novinky, které mohou přinést útok na lupiče.

„Chci, aby tady všichni zůstali, dokud mi Kajim nedá zprávu o vítězství. Od tebe chci slyšet, co si myslíš o té Jorabově holce. Tam v té truhlici je velmi pečlivě zabalena spousta svitků z domu jejího otce. Ani mne nenapadne to otvírat, aby se něco nepoškodilo.“

„Domit a Tuira by mohli vědět, jak svitkům prodloužit život, pane. Tuira objevila před několika lety staré nákresy a vrátila jim pružnost. Myslím, že je napouštěla nějakým olejem. To určitě zná i Domit, ale nevím, jestli se spolu tehdy radili.“

„Domita pěkně sebralo to sázení na mohyle. Měl by už dokončit učení těch svých dětí, ať nám jeho vědění zůstane. Co to bylo včera za děti? Chceš palác zaplavit holčičkami?“

Ušklíbl se tak jednoznačně, že Rione zrudla.

„Nebyly tu ke tvému potěšení, pane. Tuira hledá další dívky na učení. Říká, že mnoho džekalmin je nadaných, ale jen málo vytrvalých.“

„No a? Vybrala si?“

„Zřejmě tři, ale dnes ještě přijdou děvčátka z chrámu.“

„Dobrá... Co myslíš, nebylo by načase vybrat taky někoho k chrším? Nějakou vdovu s odrostlými dětmi, docela věrnou a oddanou našemu domu.“

Rione zavrtěla hlavou. Nenapadala ji jediná. Vždyť Niruppi hledali docela dlouho. A ani jako vdova neskončila s vlastním životem, dokázala najít muže i s tím, že páchne po chrších.

„Co myslíš, že mám nechat chrše jenom tak nebo že žádnou takovou neznáš? Taky bych mohl nějak nenápadně vdovu z některé udělat.“

Žertoval nebo to myslel vážně? Rione se zadívala Hajnovi do očí. Měl u kořene nosu zamyšlenou vrásku.

„To nemyslíš doopravdy, že ne?“

Mávl rukou.

„Zapomeň na zákazy a příkazy. Najděme způsob, jak by někdo ještě mohl být rád, že zůstane bez muže. Jsou přece takové, které mají modřin a ran víc, než je správné pro udržení poslušnosti. Nebo tu může být přímo v paláci některá, co teskní po mém otci. To bys mohla zjistit, jste jako sesterstvo, že ano?“

Stiskla rty.

„Skerit mi všechno nesvěřoval. Byl to muž, zdravý a silný, pán nad palácem s mnoha ženami. Ale poptám se.“

Chajn se zazubil, jako by se mu povedl veselý žertík.

„Vraťme se k té holce. Asi měla docela veselé dětství, Gerel píše, že poznala muže už jako dítě. Jakkak se nám ovíjí kolem Joraba? Slyšel jsem, že se po nocích ten jeho dům docela neúnavně otřásá. Posad' se a povídej...“

Pohostinně shodil svitky z lehátka, posadil se a poplácal místo vedle sebe. Poslechla, ale zůstala vážná. Hlavou jí vířily desítky otázek.

„Ta...Filta, Chajne, je docela pozoruhodná dívka. Myslím, že už jí rozumím. Ne, ta se nebude kolem mého syna ovíjet a ani tobě to nedoporučuji. Umí příliš mnoho způsobů, jak zabíjet, řekla bych. Je vhodné v ní získat spojence. Bez použití tvých svůdcovských kousků.“

„Žárlíš?“

Sáhl jí na rameno, ale odmítavě jeho ruku smetla a vyskočila. Tváře jí hořely rozhořčením.

„Chajne, jsi král nebo potřebuješ obskočit každou, o které slyšíš?! Nehraj si s ohněm, i moje trpělivost má svoje meze. Jenom naprostý hlupák by nechápal, co důležitého mu radím!“

„Sedni!“

„Ne! Chvillemi ti sice geroni můžou věřit, že jsi dospělý a král, ale mne neoblafneš. Jsem jako tvá matka a vidím až pod tu tvou rozčepýřenou kšticí. Začni myslet nebo skončíš jako loutka, ovládaná chtíčem!“

Vyskočil, popadl Rione a hodil s ní na lehátko. Měla pocit, že mu jde pára z nosu i uší, jak byl vzteklý. Rozpřáhl se a pěstí bouchl do zdi za lehátkem. Měl zavřené oči. Čekala, co přijde, ale stál tam, opřený o napjatou paži. Zachraptěl.

„Jdi, jdi pryč. Zmiz, než tě zabiju. Musím být sám.“

Poslechla ho, vzdálila se rychle a bez ohlednutí. Neviděla tedy, jak se svezl na lehátko a třepe rukou. Na kloubech se objevila první krev.

„Matka? Ta by mi to pofoukala, ty náno,“ ulevil si tiše.

Dry-mana se probudila za svítání. Sotva otevřela oči, viděla Kaj-mačuva, hledícího k zaříkané hranici. Bylo chladno, vítr ji hned uhodil do tváře. Nebe bylo plné mraků, oheň vyhasl. Posadila se a zachumlala do pláště, kterým byla přikrytá. Aniž by se na ni podíval, pán ukázal prstem:

„Věštby se naplňují, pohled.“

Zaříkanou hranici prozrazoval předěl mezi suchou a mokrou zemí. Za ní leželo tělo, pokryté bílými vlákny.

„Vlasy smrti,“ vyjekla Dry-mana a stulila se ke Kaj-mačuvovým nohám. V hrůze si honem přejížděla dlaněmi po těle, zda se k ní hrozba příšerné smrti nevrátila.

„Ne, tebe se víckrát ani nedotknou. Paní Liomli nechala zhotovit placky s kořením, které jsem jí dal. Podívej, déšť dílo dokončí.“

„Kdo to je? Koho postihlo prokletí?“

„To přece můžeš zjistit sama.“

Sebrala odvalu a vstala. Procházela mezi spícími, jen Sotro otevřel oči, nikdo jiný se ani nehnul.

„Nuril, Nuril z Najetimu chybí,“ oznámila rozčileně. Postavila se vedle Kajima a stiskla rty. Pozorovala, jak těžké kapky vody pročesávají bílá vlákna a táhnou je dolů, vytrhávají z těla.

„Jsme blízko místa, kde Matka Země otevřela jeden ze svých boláků a hnis čas od času prýští ven. Prach ho přikryl, déšť probudil. Vlasy smrti ovládly Budilovu mysl, vydal se za jedem, který Vlasy vábil. Rozmnožily se, ale vysílily a zahynuly.“

„Nuril žije?“

„Ne. Sice ho Vlasy nestačily úplně vyžrat, ale byl mrtvý už v Jarudu.“

„Chtěl žít po svém, vykoupit a odvést si malou tanečnici, i když ho otec posílal ke...“ pohlédla na svého pána se strachem v očích. „Měl se stát Světcem, myslím. Odejít do hor, to řekl.“

„Nejspíš se s nějakým setkal,“ přikývl Kaj-mačuv. „Vyžádal jsem si v Jaruduvěštbu. Paní Liomli je nadaná žena, i když předstírá, že vede dům pro zábavu a odpočinek mužů. Začala se plnit.“

„Je to dobrá věštba?“

Za nimi stál Sotro. Kaj-mačuv pokrčil rameny.

„Předpovídá smrt i marné tužby, Sotro. Je vždycky na lidech, aby ji zvrátili ve svůj prospěch. Ty Vlasy smrti mohou ukazovat snahu Nurila ovládnout. Jen on ví, co všechno řekl Světcem, který mu tohle udělal.“

Teprve nyní Sotro zahlédl tělo, objevující se pod vrstvou bílých vláken. Odvrátil tvář.

„Slýchal jsem o tom, ale nikdy... Všichni na cestách se odjakživa báli čarodějky, která s nimi kouzlila. Ženy se zlatou tváří.“

„Ta už není, Sotro, já ji zabil. Nebyla však jediná, kdo uměl s Vlasy zacházet. Řeknu vám první část věštby. Byla příčinou noclehu na tomto místě i mých kouzel:

Bílé nitě

zloby lité

cizí vůlí

ovládnou tě.“

Dry-mana hleděla na Nurilovo tělo a nebyla schopna jediné myšlenky. Znovu a znovu si opakovala slova věštby. Bílé nitě zloby lité...

„Už vím! Dovol mi ty nitě posbírat. Nesou kouzlo a kouzlo se může otočit.“

Kaj-mačuv se zamyslel.

„Ty, Dry-mana, je smíš beze strachu držet, to ano. Ale co dál? Jak chceš otočit Vlasy smrti? Aby dávaly tělu dorůstat...“

Dry-mana s rozzářenýma očima přikývla.

„Nikdo to celé věky nezkoušel, ale Vlas smrti do rány vložený, do pásku spletený...“

„Pokládal jsem to za dětskou říkačku.“

„Stará říkadla nesou paměť lidu, říká se v Surutum.“

„Zkus to, Dry-mana. Je den, za zaříkaným kruhem již nic nehrozí. Sotro, vzbud' je všechny.“

Sotro se podíval na ženskou postavu, obírající nevinně vyhlížející vlákna z mrtvoly.

„Mám dvě otázky, Zabíječi čarodějnic: Tuhle si pěstuješ kvůli věštbě? Jak zařídíš důstojný pohřeb toho chlapce?“

„Za chvíli uvidíš. Udělej, co jsem řekl. Jíst asi hned nebudou, ale napít a ulevit si musejí. Naplňte vaky vodou, brzy vyrazíme.“

Bylo, jak řekl. Dry-mana rychle vlákna naplnila kus plátna, který včera posloužil na byliny pro diny. Byla zmáčená deštěm, ale obrala tělo pečlivě. Chtěla odejít, když si všimla záblesků v zemi okolo. Natáhla ruku - a vtom jako by svět zmrtněl. Zarazila se. Pozorovala těžké kapky vody, jak dopadají na ta lesklá místa a přímo vyzývají, aby si prohlédla předměty, ležící těsně u povrchu. Zlato, nepochybně. Tohle jako náramek, tam je oblina poháru...

„Hnis Země,“ zašeptala. Hnis bývá pln jedu, ať skrývá cokoliv. Pomalu se zvedla, otočila a kráčela zpátky k zaříkané hranici. Točila se jí hlava. Tolik, tolik bohatství, copak o něm lupiči nevědí?

Znovu se ohlédla. Muži i Kaj-mačuv zůstali kdesi daleko, byla tu jen ona a bohatství, které by ji osvobodilo. Mohla by žít jako Liomli ve svém domě, ve městech na Velké Matce žití bylo příležitostí dost.

Jako co by žila? Jako čuvaš? Kaj-mačuv jí věří... Otočila se k hranici. Vzdalovala se od ní, to ne! Hodila uzel s vlákny a skočila. Sotro ji zachytil, svalila by se k zemi.

„Co vyvádíš?!“

Rozhlédla se a našla Kaj-mačuvovy oči. Přimhouřil je a slabě přikývl. Vyskočila Sotra odstrčila.

„Neviděla jsem tě, dávala jsem pozor na... na hnis Země. Nešlápnu do něčeho, co pořádně nevidím.“

Kaj-mačuv znovu přikývl, ukázal, ať uzel připevní za své sedlo a foukl do ohniště. Objevil se plamínek. Kaj-mačuv k němu strčil cíp pokrývky zpod Nurilova sedla. Okamžitě vzplál. S hořící přikrývkou rázně překročil hranici a spustil ji na tělo, jako by se nebál, že ho oheň spálí. Nedovolil jim hledět na spalované tělo déle, než v duchu přeříkali modlitbu pro utišení ducha.

„Vzhůru do sedel! Kdo přežije, sesbírá jeho popel.“

Vyrazili a teprve, když slunce protrhlo mraky, vzpomněl si Kajim na další věštbu paní Liomli:

„Ve vyhnanství bude králem,

Živé země zpola srdcem,

Posílí ho ruka smrti,

jestli zášť a zlobu zvrátí.“

Každá část věštby oslovuje jednoho muže. První byl ten chlapec. Kdo může být králem? Hrozí snad něco Chajnovi? A proč se nejdřív nezmiňuje ve věštbě Dry-mana? Neměl na přemýšlení klid ani čas, v dálce zahlédli oblak prachu.

„Tam, skryjte se!“

Sotro ukázal na několik nízkých keřů. Poslechli ho jako velitele dřív, než skutečný velitel cokoliv udělal. Jenom Dry-mana se očima tázala Kaj-mačuva, co bude dál.

„Sotro je kopec, vodívá své lidi po stezkách. Vysvětlí jim, cos uviděl.“

„Jsou to kupci, mají náklad, ale jsou bez vůdce. Nebo se snaží vzbudit pozornost.“

„Je to buď past nebo už kdosi jiný hodlá vzbudit pozornost lupičů,“ přikývl Kaj-mačuv. „Jsi dobrý velitel, Sotro. Protože nač by kupcům byla past na lupiče, pokud jedou již směrem od Božích zubů?“

„Pane, oni mohou čekat mnohé, ale jistě je na světě věc. Která je překvapí,“ promluvila Dry-mana, i když ji nikdo neoslovil. Zadívali se na ni, jako kdyby udělala cosi velmi nepřístojného.

„Co máš na mysli?“

„Budu žena. Krásná skoro jako ta jejich čarodějka. Budu předstírat, že jedu s varováním. Tam na obzoru, sotva den cesty odtud, jsou Boží zuby. Pomůžeš mi, pane?“

Kaj-mačuv se dlouho nerozmýšlel.

„Pokud se ti podaří ty muže otočit, vydáme se za tebou. Budeš tam sama, Dry-mana, celý zbytek dne a noc.“

Přikývla, tohle chápala velice jasně. Bude muset lupiče ovládnout. Není třeba všechny, stačí jeden nebo dva nejdůležitější. Jeden bude mezi jezdci. Podívala se na své oblečení. Potřebuje cosi, co nebude vypadat omšele a zaprášeně. Sotrookamžitě pochopil, co její zamyšlený pohled znamená.

„Mám s sebou vyšívanou košili od své druhé matky. Má vzory, které mi mají dodat vážnosti v cizích krajích. Když dovolíš, rozčešu a zapletu ti vlasy. Čarodějka se nemusí starat o vhodnost svého zjevu. Na ochranu ti postačí nějaký dobrý, drahý plášť.“

Mladíci se podívali jeden na druhého. Začali se přehrabovat ve svých vacích a postupně před Dry-manou navrhli, co měli přepychového. Kaj-mačuv ale musel nařídit, aby se aspoň otočili, když se měla převléknout. Najednou si chlapci uvědomili, že mezi sebou mají ženu, mladou a opravdu velmi pohlednou, přinejmenším. Když se omyla a převlékla, Sotrovi dovolila rozčesání svých vlasů. Kaj-mačuv už nechal mládež, ať se sesedne kolem a zírá na proměnu. Je to i poučné pro život. Podobná kouzla proměny žen bývají skrytá mužským očím od chvíle, kdy přejdou do výchovy otců, až po svatební veselí.

Sotro Dry-maně vpletl do vlasů dvě barevné stužky a několik zlatých kroužků. Kaj-mačuv vybral nejvhodnější plášť a spony, které nebyly výrazně mužské. Odněkud vykouznil malou skříňku s líčidly.

„Uprav se jako svůdnice ve tvém otcovském domě. Na krk ti zavěším moduvídráp, do vlasů přidám několik vláken Vlasů. Sotro, podívej se, jak jsou blízko.“

Mladý kupec se zamračil.

„Tolik se snaží zvířit prach, že se takřka nehnuli z místa. I boj by vypadal jinak.“

Dry-mana ohrnula ret.

„Copak jsou tak hloupi?“

„Ne, Dry-mana. Očekávají jezdce proti sobě. Ti nemohou pohyb tak dobře odhadnout. Věnuj se líčení, už bude čas.“

Poslechla a mladíci kolem žasli ještě víc. Usmála se, četla v jejich očích velice živé a chtivé představy. V přepásané košili ke kolenům, nezavázané až skoro k pasu, s chocholem bílých Vlasů smrti na vrcholu černých pletenců, s tváří nalíčenou po vzoru princezen Surutum. Když se po nich rozhlédla podruhé a vítězně, jeden po druhém sklopili oči a zaraženě přešlapovali. Jen Sotro se usmíval. Kaj-mačuv prohlédl dinu a vyměnil jí sedlo i pokrývku. Vybral dvě nejlepší dýky.

„Tu svou máš mít u pasu,“ poradil. „Vlasy mohou říznout do kůže každého, kdo není chráněn, moduví dráp namočený do džbánu vína povzbudí mužskou touhu a hlavně výdrž, ale tenhle spolehlivě uspí každého, kdo polkne jediný doušek. Ne okamžitě, ne ve džbánu z chylátu. A tady máš kuličku, která tě představí. Hm, dám ti jednu na uvedení a druhou pro každý případ. Když s ní uhodíš o zem, promění se v oblak růžového kouře. Bylo by dobré, kdybys z něj před očima tamtěch vyjela.“

Dry-mana se kousla do retu. Něco jiného jsou představy a něco jiného nebezpečí, z něhož ještě ani neukousla.

„Chci to dokázat, pane.“

„Já vím. Jdi. Tvé jméno je Dry-mana.“

Sotro dal znamení, že se oblaka prachu přiblížila. Byl nejvyšší čas, aby „čarodějka“ vyjela. Poprosila dinu, aby jí pomáhala. Svezla se v sedle na stranu a zvíře vyběhlo z úkrytu. Brzy se otočilo a zamířilo ke „kupcům“. Dry-mana se narovнала, nechala dinu klidně kráčet, dokud nehodila kuličkou o zem. Oblakem růžového dýmu dina proskočila, jako by to dělala každý den. Jak-mačuv se pohodlně uvelebil pod keřem aferetu.

„Teď je to na nich. Počkáme do večera. Maraku, máš první stráž, vystřídá tě Reduz Bešiova klanu. Potom mne vzbudte. Vy ostatní se věnujte zvířatům. Zaslouží si vyčistit srst. A nechci slyšet, že na takovou práci nejste zvyklí.“

7.kapitola

Gerel hrozně nerad cokoliv předstíral, i když se většinu života musel podrobit zvyklostem a také mnoho let tajil své city ke králově sestře. Samozřejmě přísnou vládkyni Skeritova paláce ctil, poslouchal a cenil si toho, že mu naslouchá a nejančí, aby bylo za každou cenu po jejím. Jenže teď je jejím manželem a pánem. Sice už docela dlouho, aby si na to zvykla a jejich děti skoro dospěly, ale zřejmě

také příliš málo na to, aby to Jalčiši došlo. Rozhodla se přijet mezi brlohy, jaké neměly ani nejbídnější nepotřebné vdovy nebo mrzáci. Podle počtu vozů se dokonce očividně přistěhovala.

V době, kdy bylo nutné hlídat si záda i pokrmy, kdy mohla zabíjet jakákoliv ruka, nespokojená s novými pořádky. Gerel samotný byl klidný, nevadilo mu nepohodlí ani ostražitost. Jenže přítomnost Jalčiši ho může učinit zranitelným.

Teď tedy, při pohledu na vozy, řadící se před jeho velitelstvím, pečlivě rozvažoval, co řekne. Musel předstírat, že Jalčiši přijela na jeho přání a také, že ji rád vidí. Musel se ovládnout, aby nezvýšil hlas, dokud nebudou zcela v soukromí. Je tu ovšem k nalezení kousek místa, kde by mohl řvát a vysypat na její tvrdou palici všechno, co v sobě dusí?!

Zahlédl Jalčiši, jak vystupuje z vozu a štítivě šlape do všudypřítomného bláta. Ušklíbl se. To je jenom začátek, má drahá. Jenom krátce sprchlo, právě, když chtěl dát smést vrstvu prachu z toho kousku dláždění, který se jakýmsi zázrakem u velitelova domu uchoval. Pomyšlení na to, jak Jalčiši bude postrádat svou oblíbenou lázeň a vodu z jejich studny na Gerelimu, mu najednou velice zlepšilo náladu. Otočil se a spěchal uvítat svou manželku s tváří rozzářenou a upřímným úsměvem.

Deran z Galemu ho již předešel a paní Jalčiši vítal s úctou a bází skoro posvátnou. Jalčiši ji přijala jako samozřejmost, pánovitě se rozhlédla:

„Tak dlouho jste tu! Cožpak tohle není město?!“

„Jsme daleko od Taru, paní. Zvůle dozorců, kteří oblast ovládli, proměnila všechno v trosky.“

„Hm. Vidím, že jsem přišla právě včas. Obnovíme ulice, odvodňovací strouhy a kanály... Kde je tvůj velitel?“

Kupodivu i Jalčiši si byla schopna uvědomit jisté omezení velitelovy manželky. Přelétla očima odrbané skupinky zvědavců.

„Kde je tvůj velitel, můj slavný manžel a pán?!“

Deran sklonil hlavu, ale už za sebou slyšel rázný krok Gerela. Jalčiši ho obešla a s úsměvem přijala vřelé uvítání svého muže.

„V chrámu Asam mi dívky překreslily staré plány tohoto města. Za Zahubených se jmenovalo Borodo. Jistě tu zbyly základy domů, sklepení a...“

„Pojďme dovnitř. Slunce praží a brzy se zvedne prach.“

Jalčiši přikývla. Otočila se k Deranovi.

„Prosím, ukaž našim lidem, kam složí věci pro dům a sazenice. Jelmi!“

„Ano, matko?“

Zpod plachty vozu, z něhož vystoupila Jalčiši, vykoukla polodětská tvář.

„To snad ne,“ neudržel se Gerel. „Nebudu tu přece sama,“ pospíšila si Jalčiši. „Jelmi se postará o naše ženské záležitosti. A abych nezapomněla, je tady i Darase zásobami.“

Zavalitá osoba zatáhla Jelmi zpátky do vozu a snažila se nějak vylézt, aniž by utrpěla její důstojnost. Byla to marná snaha, ale smích se neozval. Všichni přihlížející zírali s otevřenými ústy. Deran se rozhodl ženě pomoci, ale jeho oči mířily spíš dovnitř.

„Dej pokoj, mladej, nějak se ven dostanu, i kdybych ta prkna musela rozkousat,“ funěla Dara a máchala pažemi. „Jsem se jenom zamotala... No neboj, já určitě nahoru nepoletím, a když trochu uhneš, tak tě nerozlácnu.“

Konečně se uvolnila. Ozval se zvuk trhané látky.

„Cha, já věděla, že je zrada v tom svrchním hadru! Nejsem zvyklá,“ seskočila čiperně, jako kdyby žádného předchozího zápasu nebylo. Deran se konečně dočkal a dvorně pomohl štíhlounké dívce se sladkou tváří. Měla vlasy stažené jen zlehka, stužkou a bez dalších ozdob, ale Deran měl co dělat, aby nevzdychl obdivem jako všichni okolo. Ta neměla širší cestovní tuniku, kdepak, její tělo obepínalo jemné plátno těsně, až to bralo dech. Svrchní závoje byly tak jemné, že každá křivka těla dokonale prosvítala.

„Jelmi!“

Gerel nechal Jalčiši stát a dceru zvedl do vzduchu jako malé děvčátko.

Deran ustoupil, ale přesto zaslechl jak velitel šeptl dívce do ucha:

„Zbláznila ses?! Máš sedět doma!“

„A kdo by velel povozům?! Připravila jsem to nejnutnější, tati. A ještě dřevo...“

„Dřevo?“

Gerel už neměl dalších slov. Uvědomil si, že čumilů přibylo a je čas zmizet v soukromí stěn. Pokynul Jalčiši, ať konečně vstoupí do domu, kývnutím hlavy pozdravil Daru a Jelmi opatrně přenesl až ke schodům před vchodem. Deran za nimi hleděl, dokud ho Dara nedloubla do žeber.

„Na slavného reka tedy zrovna nevypadáš. Tak buď aspoň užitečnej.“

Z barevného dýmu vyjela dina s jezdkyňí, připomínající bájně čuvašské rekyně ze starých příběhů. Zvířený prach se již rozptýlil a dina zpomalila až u prvního těla. Ženu v sedle mrtvola nevyvedla z míry, nechala se nést dál, k mužům, kteří opodál zůstali zírat s otevřenými ústy.

Byli čtyři a v rukách drželi cosi jako dlouhé biče.

„Volali jste mne?“

Podívali se na sebe. Žena byla mladá, krásná i hrozivá zároveň.

„Kde jsou ostatní?! Kdo postoupil na místo vznešené Latél?!“

Nevěděli, co odpovědět. Kouzelnice s chocholem z Vlasů smrti? Ukázala prstem na okolní těla:

„Vidím, že je to schopný velitel, předstírat probíhající přepadení den poté. Je dobrý, přivolejte mi ho.“

„Nejdřív pověz, kdo jsi ty. Co můžeš vědět o naší paní?“

Čuvašiny rty zkrivil úsměv. Neotočila se, nepotřebovala hádat, kde se tady vzal. Kolem ní vstávali z písku a prachu ozbrojení muži, skrytí pod stopami boje.

„Měli tam zůstat,“ pronesla chladně. „Musela jsem použít kouzlo přenosu, abych se sem dostala dřív, než Chajnovi muži. Celá námaha s léčkou přišla vniveč.“

„Máš pocit, že ty sama jsi malý úlovek?“

„Úlovek? Přišla jsem tě varovat. Latél, matka běsů mne požádala.“

„Podívej se na mne! Nezmámíš mne pouhými slovy.“

Otočila se. Byl to mladý muž, svalnatý a velice pohledný, ale s tváří strnulou a studenými očima. Sešpulila rty a zvedla bradu. Shlížela na něj jako královna.

„Přišla jsem pro bratra. Ten bude hoden dozvědět se víc.“

Muž neovládl opovržení.

„Bratr?! To sotva. Taková samice by neztrácela čas...“ Zaklel a odplivl si. Neviděl, jak čuvaš zbledla. Ovládla se však velmi rychle a tiše pronesla v rodné řeči: „Tam, v zavátém městě, ve staré svatyni zahubených, jsou ukrytá kouzla, která zoufalce změní ve vyšší bytost. Tam našla Latél svůj druhý život a tam také písek pohltil její tělo. V otcovském paláci mi vštípili vědění, jak to místo nalézt. I ty by sis měl vzpomenout na staré příběhy Surutum.“

Nehnul ani brvou.

„Můžeš říkat, co chceš. V jednom ale máš pravdu: Past na Chajnovce se nezdařila. Ustoupíme. Ty jedeš s námi.“

Hvízdl a další tři muži přiváděli diny. Zdánlivě se vynořili odnikud, ostatně právě tak, jako předtím čuvaš. Ta ani nemrkla, pozorně sledovala především velitele. Stejně chladná a klidná, jako on.

„Jak se vlastně jmenuješ?“

„Této ženě říkali Drya. Unesli ji z paláce a prodali starému kupci, protože jim byli v patách mstitelé. Zavřená v ženské části, celé první dva roky v kobce bez oken, vyrostla, dospěla, stala se potěšením pána domu.“

„Dost!“

Tentokrát zbělel ve tváři on. Nasedl na dinu a otočil se k čuvaš. Teď byla jeho tvář rozpálená nenávistí a vztekem.

„Jsme z jednoho domu, ale to je už pryč. Odejdi, využij kouzel, jako ses osvobodila sama. Paní se zlatou maskou byla jen jedna jediná, nemůžeš ji nahradit. Nebudeš mi připomínat moje selhání. Když znám tvůj osud, jsme vyrovnáni.“

Přikývla.

„Přijela jsem varoval velitele a pomoci bratrovi. Mohu odejít.“

Mlaskla na dinu, obrátila se zpátky.

„Počkej!“

Stanula.

„Vede je Kaj-mačuv, zabíječ. Vjela bys mu rovnou do náruče, musejí tu být každým okamžikem. Beze mne zahyneš.“

Pokrčila rameny.

„Nemám dalšího poslání. Byla jím pouze tato cesta.“

Přejel ji pohledem, chvíli přemýšlel, než přikývl.

„Ano, tak je to správné. Našla jsi bratra a ten ti dá novou cestu. Jedeš s námi.“

Filta se králi uklonila přesně, tak, jak bylo zdvořilé, ale ještě ne ponížené. Jako by byla druhou Rione. Chajn sevřel rty a nepokrytě si ji prohlížel jako ženu. Jako žádoucí ženu. Dívka mu klidně pohlédla do očí. Chladně, na samém prahu opovržení.

„Proměnila ses, dcero Polesarova. Pobyt v domě urozeného muže a výchova k ženským povinnostem ti prospěly. Divoká zajatkyně mi připadala jako rodná sestra moduvy, jedovatá a nebezpečná až do morku kostí.“

„I moduvy na sebe berou hezčí šat, pane, svlékají několikrát svou ošklivou kůži během růstu.“

„To není dobré přirovnání. Moduvy se krášlí kvůli svatebním obřadům. Ty jsi tady kvůli pokladům vědění tvého otce a jeho předků, to ti přísluší.“

Filtu tím dokonale zmátl. Otočila hlavu k Rione, potom k Jorabovi. Ten se spokojeně uculoval a pohled jí neopětoval. Chajn pokynul Filtě, aby přistoupila k pěti truhlám.

„Mí muži proložili svitky chmýřím trav, takže by se neměly tolik trhat. Je nutné ještě nějaké opatření, abys je mohla roztřídit a prozkoumat?“

Filta přišla blíž, jako ve snu pohladila víko jedné z nich. Rozhlédla se, zamyšleně zavrtěla hlavou.

„Moudře jsi rozhodl, králi. Otec si vždycky stýskal, že jim nemůže dát péči, jakou by zasluhovaly. Některé se snažil prepisovat, ale neměl dost blán. Zkoušel i hliněné tabulky, ale nedovolili mu je vypalovat. Pokud tu nejsou, zůstaly u páté huti.“

„Hned pošlu posla. Za mám zástupcem Gerelem odjela paní Jalčiši, která bude vědět, jak s tabulkami naložit.“

Filta přikývla.

„Tabulek bylo hodně, huťaři věděli, jak jsou cenné. Snad nepřišly vniveč. Ať posel osloví přímo muže od hutí a předá jim můj pozdrav. A tyto truhly zde... Nebudu je otevírat, dokud nebude nalezena vhodná komora s dostatkem světla, ale bez přímých slunečních paprsků. Kdybyste měli okna, chráněná sklem proti prachu...“

Chajn se zamračil.

„Nežádáš málo a vůbec nejsi uctívá. Máš pravdu, zůstalo v tobě dost moduvíhojedu. Ano, určila sis sama, kým tady budeš. Rione je dost schopná, aby takovou komoru našla a dala připravit. Jorabe, ty ji sem budeš vodit a dohlížet na její práci. Sám ses vždycky rád hrabal v takových věcech, takže jim rozumíš. Tvůj dům je dost blízko, aby nezůstávala pod mojí střechou zbytečně dlouho.“

Rione přitakala.

„Už tuším, kde by ta komora mohla být.“ Oslovila Filtu: „I když budou v oknech skla, přesto ke komoře může zavanout pach od chrší. Neuškodí tvým svitkům?“

Filta pokrčila rameny.

„Nevím, paní Rione. Nikde kolem Pašavských vrchů se chrše neukázaly dobrých padesát – ne, sedmdesát let.“

Chajn je přerušil:

„Rione, jdi jí to ukázat. Když uvidíš Tuiru, ať za mnou přijde, našel jsem nákresy starých vzorů. Jorabe, než se sejdeme s gerony, projednáme pár důležitých věcí.“

Na odchodu se Rione ve dveřích setkala s Lirik. Ukonila se, po ní překvapeně Filta. Lirik se zastavila a zkoumala dívčí tvář.

„Hm, taháš sem něco mladšího?! Má příliš tmavou kůži, tím Chajna neuctíš. Vlastně to uráží i mne.“

Rione se znovu uklonila a zkusila odejít. Lirik zvedla ruku, ať počká, a majetnický oslovila Chajna:

„Tobě se snad líbí?!“

Chajn pokynul Rione, ať odejde. Filta se dívala na jednoho po druhém a vůbec netušila, co si má myslet. Jorab klopil oči a zatínal pěsti. Rione ji vzala za ruku a mírně škubla. Musely jít, dokud to jde. Chajn se pohotově ušklíbl:

„Má drahá, nejspíš by ti prospěla krátká procházka. Měla bys vědět, co se opravdu v paláci děje. Rione je ti k ruce, ale já potřebuji její znalosti mnohem víc, než ty. Pečení placek a vřískání ženských kolem kuchyně a dvora je hlavně tvoje záležitost. Dny nevěsty už minuly.“

Lirik se bleskově ohlédla. Rione byla pryč, dveře zavřené, takže snad Chajnovopoučování neslyšela. Zato na Joraba pohlédla s takovou nenávisť, až mu to vyrazilo dech. Pyšně se zabodla očima do Chajnových.

„Jsem královna. Sama Hasel...“

„Nojo, no jo,“ mávl rukou Chajn. „Věděla přece, že nosíš dítě její krve, tak zajistila, aby mělo právo na trůn. Když už ale mluvíš o tom, že jsi královna, tak laskavě začni vzpomínat na Lirik, jakou jsem znal. Máš mi stát po boku, starat se o své záležitosti a neotravovat vzduch. Tu holku potřebujeme, stejně jako Rione. A tady Joraba. Tak si konečně uvědom, že Hasel chrání zájmy Skeritovy a své krve. Chce, abychom pozvedli tuhle říši tam, kde má být, navzdory běsům, se kterými zápasí. Tobě Skeritova krev taky zachránila krk, už kdysi na Najetimu. Teď to rozebírat nebudu, protože se otočíš, vyjdeš támhle těmi dveřmi a začneš se chovat, jak máš.“

„Co si to...“

Chajnovův hlas zchladl a skoro řezal. Každé jeho slovo odplavovalo z tváře jeho ženy krev, až připomínala vyděšenou služtičku, dokonce snad poslední v řadě.

„Jsem král a ty pouhá žena. Na tobě je cenné jenom moje dítě. Buď pokorná a vděčná za to zdání, které se teď ozývá v písničkách. Matka byla k tobě laskavá, nic víc. Tady, v mém domě, se už nikdy na Hasel neodvolávej. Nějakou úctu si nejdřív musíš zasloužit. Zmiz.“

Dupla si, ale stačilo Chajnovu zdvižené obočí, aby hned utekla se slzami v očích. Jorab přešlápl a odkašlal si.

„Neměl jsem, jak odejít.“

Chajn se rozvalil na lehátko a ukázal na malou stoličku.

„Naopak, příteli, bylo to nutné, musel jsi tu zůstat. Je to v rodině, jsi jako můj bratr a taky záloha, její ochrana. Aspoň vidíš, co je zač. Kdyby se něco stalo, nenecháš se oblafnout ani ovládnout. Doufám. Nalej si víno, zrovna jsem si trochu namísil – a mně tak půl poháru, potřebuju si uchovat jasnou hlavu. A víš co? Myslel jsem, že z těch opileckých žvástů geronů vyrostu, jak pořád mluvili o ženských, ale něco na tom bude. Jak nosí děcko, je s nimi k nevydržení. Úplně se mění. Tohle není Lirik, jakou jsem potají tiskl ve stínu stromů, aby nás otec neviděl...“

Jorab poslechl, podal králi pohár a usedl proti němu. Stačil mezitím rozvážit, co řekne.

„Chajne, stalo se moc věcí najednou, vždyť viděla Hasel, zažila její přízeň... Kdykoliv zavřu oči, vidím ji před sebou. Ne Posel bohů, ale samotná bohyně to byla. Dotkli jsme se tam všichni něčeho nesmrtelného. Nesud' Lirik tak přísně. Všichni ti budou podlézat, ale ona je ti postavena na roveň.“

„Postavena, hmmm. Já jí to zdání ponechám, ale mezi námi dvěma, vlastně třemi, musí být jasno. Nebude mne omezovat. Já jsem tady zasypaný tisíci nutných záležitostí, mezi staříky abych proklouzával jak mezi vzácnými střepey, ale taky chci trochu žít. Hele, ty si vesele obskakuješ jednu holku za druhou a já abych žil jako Světec? Vlastně ne, ti mají ten svůj tábor. No tak vidíš, i Světcí si občas zařadí a určitě ty ženské střídají. To yb nebylo spravedlivé, abych se nějak odříkal, uznej.“

Jorab pokrčil rameny.

„Vždycky přece platilo, že děti domu chrání a hlídají mužovu rodinu. Proto se rodí. Proto král Skerit dovolil mnoha dcerám domu odejít jinam, aby jejich děti byly ve skutečnosti oddané tvému domu víc, než otcovskému.“

„Máš pravdu, chlape,“ rozzářil se Chajn. „Trochu jsem to zanedbával, ale tyhle povinnosti si budu plnit milerád! Jo a proč jsem si tě...“ Stručně Joraba seznámil s úmyslem vzkřísit centrum Pašavské oblasti. Vyprávěl, jak mu Jalčiši strčila pod nos jakýsi náskok a zaníceně mluvila o pokladech pod sutí. „Město, kde se soustředil život, se prý jmenovalo Borodo. S chutí jsem podpořil tetino nadšení. Tvrdí, že pod sesutou půdou, na které stojí většina chatrčí, zůstala velká část pobořeného města. Chce je vyhrabat a obnovit. No, starý dobrý Gerel si zaslouží

nějakou tu poctu, bude z něj místokrál. A Jalčiši se vyřádí tam, nebude mi tady čenichat. On jí měl otec taky občas plné zuby..." Napil se. Zuby mu připomněly Kajimovu výpravu. Vysvětlil Jorabovi, že právě kvůli ní gerony zdržuje v Taru. Ne, že by je opravdu podezíral z nějaké spolupráce s lupiči, ale Najetim, Kem, Bešia, ty všechny leží tím směrem a dost blízko Božím zubům, o menších dvorcích ani nemluvě.

„Nepochybuju, že to zvládne. Možná mu potom svěřím Rione, ale chtěl bych, aby oba zůstali tady, v paláci. Přemyslím, co se zajatci, protože když jsem se hrabal v hlášeních o té ženské s maskou, narazil jsem na popis nějakých dolů. Co by tak mohlo v Božích zubech být? Co s těmi chlapy tam? Potřebujeme je slavně osvobodit, ale taky jim dát nějakou budoucnost..."

Kaj-mačuv nařídil, aby všichni odpočívali. Až budou mít zapadající slunce v zádech, vydají se podél návrší, u něhož číhají tekuté písky. Marak z Bejmatu se tvářil zamyšleně. Stále se plazil k místu, odkud bylo vidět tam, kde v růžovém oblaku skončila Dry-mana.

„Bojíš se o ni nebo toho, co se tam stalo?“

„Nejde mi na rozum, proč tam bylo tolik zvířeného prachu. Vítr nevál směrem k nám, takže pokud zvířily prach diny a kola vozů, museli bychom něco zahlédnout. Už by nás mījely..."

Kaj-mačuv zavrtěl hlavou.

„Myslím, že bychom našli nějaké mrtvoly a pár nástrah. Snad i varovnou střelu, která se na nebi roztrhne a ozáří kraj. Staré vědění Zahubených se uchovalo v mnoha částech světa. V Taru se na zdi natírá sladký lep, aby se slétli motýli a nazdobili každý dům. Jinde se vymýšlejí barevné jiskry, které při slavnostech osvětlí noční nebe. Lupiči mohou mít mnoho věcí, Latél uměla využít každé maličkosti.“

„Patří to i do tvých kouzel?“

Velitel se zamyšleně zahleděl do Marakovy tváře.

„Jsi dost chytrý, abys věděl, že si nehraju. Oslňovat hračkami, jaké jsou v některém koutě světa nevídané, to může kdejaký šikovný mizera. Předvede se na tržišti, předstírá... Nechtěj vědět, co mne učily čuvaš. Jenom jsem nahlédl do toho jejich světa, ale stačilo to. Těch několik záblesků bylo dost velkých, abych věděl, že Zabíječ nikdy neskončí. Ani kdyby už nikdy doopravdy nezabil. Moc ve špatných rukou musí vidět hranice.“

„Je to velké poslání, pane.“

„Nestál jsem o ně a neděkuji za osud, který mne dovedl až sem.“

Marak pohodil hlavou směrem k dřímajícím druhům.

„Oni věří, že dokážeš vidět i pod písek, že neutronou v jeho vírech.“

„Věřit mohou. Chodil jsem tudy i v noci.“

„Dobrá, budu věřit s nimi. Vyhneme se pasti a nedáme o sobě vědět. Co potom?“

„To se dozvíš na místě. Jsme sice králova prodloužená paže, ale kolem nás se ovíjí další úmysly.“

„Je tady zrádce?! Kdo?! Sám sis každého vybral... pane.“

Ve tváři mladého muže bylo znát rozhořčení. Kaj-mačuv si prohlížel jeho hladkou tvář a řídký, pečlivě pěstěný plnovous. Napadlo ho, že v jisté knajpě v Tianu by chlapi schválně bouchali dveřmi, zda mu ta ozdoba průvanem neopadá. Stěží skryl pobavený úsměv.

„Je to zkouška, Maraku. Zkouška, která prověří každého z nás. Mne, nakolik dokážu velet hrstce gerontských synků, vás, jak se osvědčíte v nezvyklém boji, ba dokonce i Dry-mana musí dokázat, že drží slovo. Je to zkouška i těch, které prý lupiči zajali.“

„Prý?!“

Kaj-mačuv ho poplácal po rameni a ukázal, ať se vrátí k ostatním. Ještě chvíli mohou nabírat síly. Dry-mana jim sice prozradila při svém vyprávění dost, ale právě jen tolik, kolik tihle mladíci snesou. Odhadl výšku slunce nad obzorem a sytost červených stínů, dloužících se od každého kamene keře a kopce. Po levici se táhlo návrší, jehož stěna jim pomůže vyhnout se nástrahám. Právě v čase zapadajícího slunce dokáže zkušený poutník jako on rozeznat nástrahy věčně nenasytného písku. Nahmátl váček se semeny. Snad JIM bude stačit. Nedovedl si představit, jak by Chajnovi vysvětlil zmizení kteréhokoliv z těch kluků... Jak si věřil ohledně přemožení lupičů, tak jej nyní znepokojily myšlenky na ty, které chrání návrší. Je dobrý čas, nevycházejí. Nebo jen zřídka... On sám je netoužil poznat zblízka. A nepřál to nikomu z lidí, které znal.

Lirik přecházela po cestičkách zahrady. Kopala do kamínků a nezapomněla pěstí bouchnout do každého kmene, kolem kterého prošla. Sotva ji Rione zahlédla, zadržela Filtu, otočila ji a poslala za džekalminen.

„Řekni, že tě posílám do dílen, abys okoukla základy. Osnovu, základní uzly a tak. Nevíš, kdy se ti budou hodit. Jsou tady věci, do kterých nesmíš strkat nos. Rozumíš?!“

„Myslím, že ano. Královská rodina... Budu mlčet.“

„Chytrá holka. Já věděla, proč se mi od první chvíle líbíš. Upaluj.“

Rione se otočila, aniž by ji zajímalo, že Filta opravdu půjde, kam jí přikázala. Měla teď jiné starosti. Když ji Lirik uviděla, vjela si prsty do vlasů a roztrhla stuhy, které držely její účes. Bolest ji rozzuřila. Trhala ze sebe šperky i závoje, plakala a dupala.

„Nenávidím ho, nenávidím!“

„Pššt, holčičko. Pššt, jsem u tebe.“

Rione ji objala a a pevně sevřela. Dokázala utišit všechna vzteklá děcka, i když tohle už bylo trochu přerostlé. Lirik se přestala zmítat a vzlykala pláčem úlevným, sytým na slzy.

„Nejsem nic, než nosička syna. Nic víc! A tolik mi sliboval...“

„Pššt, je ještě mladý, padla na něj váha vlády příliš brzy. Muži nedokážou dělat víc věcí najednou, na to ještě přijdeš... I Skerit se musel učit úctě k manželce, a to jí byla skoro bohyně.“

„Ale já nechci čekat, já chci...“

„Všechny chceme, zlatíčko moje. Pojd', upravíš se. I na tebe naložila Hasel veliké břemeno, já vím.“

Lirik popotáhla a rozhlédla se. Byla dost chytrá, aby si uvědomila, že takhle nemůže z místa. Nesmí dopustit, aby se palácem roznesly jakékoliv řeči. Je královna... Kousla se do rtu a sklopila oči.

„Prosím, dej mi něco. Zahalím se a vklouznu dovnitř.“

„Tumáš, moje milá. Půjdu s tebou a až budeš odpočívat, povím ti o veliké naději všech žen. O tom, co od Hasel vím o daleké budoucnosti. O vládě žen nad světem i nad muži, která závisí právě na tobě. Na synovi, kterého nosíš.“

„Nechci to, nechci! Bojím se, víš? Roste to ve mně a nic proti tomu nezmůžu. Procpe se to ven a nebude dbát mojí bolesti. Ach, Rione, já nechci umřít!“

„Pššt, máš přece mne. Jsem zkušená babičí bába. A ty jsi zdravá, se širokými boky, mladá právě tak, aby z tebe dítě vyklouzlo skoro bez bolesti. Pojd'.“

Lirik se k ní důvěřivě přitulila. Právě v tu chvíli, kdy Rione prudce bodlo v břiše. Bohové, co je to? Zatla zuby, sevřela Lirik a přitiskla ji k sobě. Ta jí spokojeně položila hlavu na rameno a Rione mohla nabrat dech.

„Mám tě ráda, Rione. Ty mne nikdy nezradíš, že ne?“

„Nedokázala bych ti ublížit, holčičko,“ zasípěla starší žena a také její oči se zalily slzami. Co teď? Co bude dělat? Kam se schová?! Vedla královnu k malé brance, kde hrozilo nejmenší nebezpečí, že je někdo uvidí. Opatrně si položila dlaň na břicho a snažila se, aby Lirik nic nezpozorovala. Dítě v jejím věku! A čí? Kterého z těch dvou?

Zbytečné otázky. Bude to dítě domu a Chajn si ho přivlastní. Jestli tu má někdo důvod k pláči, je to jen a jen ona. Ach, Hasel, vědělas o tom?

Po dlouhém rokování nastal večer. Všichni byli unavení, i když se nad celou oblastí, od velitelského domu až k osamělým šachtám na stříbrnou rudu v mezi vrchy, šířily nadějně zprávy. Příjezd urozených žen znamenal potvrzení všech nadějí. Král Chajn jim poslal svou příbuznou!

Gerel zavedl Jalčiši do komory, kde měl nepříliš pohodlné a široké lůžko. Objal ji a nedbal, že se nepřivinula, že zůstala chladná. Občas se tak tvářila, ale on vždycky dosáhl svého. Odtáhl tkaninu od jejího krku a políbil ženu právě tam, kde... Zachvěla se a Gerel se spokojeně usmál. Pořád to s ní umí.

„Budeme se muset zmačknout, jako za starých časů. Stýskalo se mi, i když jsem tě nechtěl vystavit nepohodlí...“

„Ne.“

Vydechla to slovíčko, ale stejně ho zasáhla. Nechal se odstrčit a nevěřícně zatřepal hlavou.

„Cože?“

„Já...“ Jalčiši se nezvykle zadržela řeč. „Už nemohu mít muže. Zaslíbila jsem se Asam... abys přežil. Stala jsem se Lemou a přišla jsem, abych vyzvedla z trosk zdejší chrám.“

Gerel zůstal jako opařený.

„Mám tě ráda a budu dál tvou ženou přede všemi – dokud nenajdeme...“

„Mlč!“

Stála a dívala se, jak tam přechází a byla strašlivě bezradná. Věděla, že se provinila, ale zároveň se ptala, proč. Proč je to tak strašné? Nevadilo by jí, kdyby se dotýkali, hladili – ale nic víc. Jeho to ostatní těšilo pořád, ale ji provázel víc a víc strach. Jelmi nebyla jejich poslední dítě, to ztratila před třemi lety, ani o tom Gerel nevěděl. Zakázala o tom mluvit, ale věděla, že je na takové věci už moc stará. Jenže Gerel...

Proč jenom není jako ostatní muži, nedopřeje si několik dětí domu?! Pořád je statný, na Gerelimu schne několik mladších žen... Jenom syn se dokázal postarat. Jalčiši těžce vzdychla. Zaslíbila se Asam, protože se opravdu bála, že Gerel zemře na Sachšenských polích. Teď jsou poprvé od té doby spolu a ona pozapomněla, že by se mohl těšit...

„Odpust' mi to...“

Mávl rukou, posadil se na lůžko.

„Jdi pryč, když tu nemůžeš být. Lemo.“

Znělo to jako nadávka a Jalčiši ten políček dostala přímo do tváře. Sáhla si na ni, skutečně hořela, jako by ji Gerel neudeřil pouze slovem. Nastavila druhou.

„Miluji tě a vždycky v tobě budu ctít jediného muže, před kterým jsem se kdy sklonila.“

„Lema...“

Začal se tiše smát. Vrtěl hlavou, díval se na ni a smál se.

„Důstojná, soucitná a moudrá Lema...“

Rozpálila se jí i druhá tvář. Měl pravdu.

„Neřekla jsem, že přede mnou není obtížná cesta, místokráli. Kéž ti spánek přinese úlevu.“

Přestal se smát, něco zavrčel a uplivil si jako před čuvaš. Jalčiši ho už radši nechala o samotě. Zamířila na terasu, hrud' sevřenou úzkostí. Copak není po všem? Volala svou bohyni moudrosti a prosila o znamení, které by jí ukázalo, jak dál. Stála tam dlouho, bohyně Asam měla jiné starosti. Hleděla směrem k městu, které hodlala obnovit v původní, ne v mnohem větší kráse. Chajnovi se její plány zamlouvaly, v dolech i hutích se může úplně zastavit práce na celé tři, čtyři měsíce. Dokázala by to jako pouhá žena místokrále?!

Lupiči se stáhli „na první ránu“, jak tomu říkali. Dry-mana rychle pochopila, že je to jen obranné místo. Do skutečného sídla, do bájně jeskyně, zařízené jako palác, ji s sebou nevzali. Bylo tu sice dost pohodlí i zásob, ale žádný přepych. A hlavně spousta zbraní.

„To jsou metače střel,“ poznala jednu z těch podivných věcí. „Na Sachšenských polích prý měli vzbuřenci třířadové, ale Chajn všechny nařídil zničit. Mnoho lidí velebí prudkost boje, která překazila jejich použití.“

„A ty?“

Podívala se bratrovi do očí.

„Já byla v domě, který připadl Chajnovu skorobratrovi. Jak velí náš zákon, po smrti pána jsem podala jed tomu novému, Jorabovi.“

„Žije.“

„Ano, nařídil mne pohřbít v poušti.“

„Už chápu, jak ses dostala k odkazu mé paní. Troufla sis na Joraba, třebaže syna čuvaš, ve jménu našich zvyků. Tak je to správné. Jsi hodna jména našeho paláce, své krve. Se mnou jsi všude doma. Pojd’.“

Zavedl ji hlouběji do jeskyně, kde byly připraveny jakési kouty na spaní. Měkké a pohodlné, skryté za závěsy. Prostor osvětlovalo několik pochodní. Ukázal na to nejširší lože, se spoustou polštářů.

„Nastává noc, nikdo se tě ani nedotkne – pokud nebudeš chtít ty sama. Tady smíš, paní určila jiná pravidla, než bývá zvykem.“

„Nebojíš se, že ten... Kaj-mačuv přijde v noci? Copak tví lidé vidí i ve tmě? Nebo zapálí ohně a prozradí svou polohu?“

„Jsi jenom žena, neznáš bojové lsti. To oni, příchozí, se prozradí ohněm. A moji muži je pobijí jako bezbranné sirey. Mimochodem, dnes jsme si všimli, že nevylezají ani velcí brouci s kusadly, ačkoliv je jejich doba kladení vajec. Jakoby se něco chystalo, uvidíme. Kdyby se zachvěla tem, utíkej ven. To se každý stará sám o sebe.“

Dry-mana poděkovala. Dlaní pohladila hladkou pokrývkou.

„Voní ... po květinách,“ pochválila překvapeně. „Je to místo, které ti patří. Bylo její. Kéž tě její duch ochraňuje.“

Hlas lupiče se nalomil.

„Tys ji miloval.“

Přikývl, ztuhle se otočil a odešel.

Dry-mana se za ním dívala. Odtud nebylo k východu vidět, jeskyně se několikrát zatočila. Pokud by se otřásla zem, jak varoval, snadno by tu mohla zůstat uvězněná. Zvedla hlavu, ale strop jeskyně byl příliš vysoko. Protože se ale na zemi neválely žádné kameny, zaplašila strach. Písek tu byl tak zdusaný, že jeskyně musela sloužit bez nehody mnoho a mnoho let. Bohové, takové pohodlí! Jaké to asi bude v tom jejich paláci? Natáhla se na lůžko Ženy se zlatou maskou. Prokletá čuvaš Latél, lepší slovo pro ni Kaj-mačuv neměl.

„Přeješ si něco, paní? Mohu ti posloužit?“

Jeden z těch mladých, které uviděla jako první tam venku, se uctivě klaněl. Úsměv jí zvlínil rty, jeho žádostivost mu dodala výrazu, jaký ji vždycky rozesmával. Starý kupec ji někdy přivolal, aby zatančila před cizími muži. Bylo z ní vidět sotva polovinu toho, co teď.

„Ne, dnes musím být sama. Očekávám sen, v němž se dozvím, co přijde dál. Kam vede má cesta, rozumíš? Nepřeji si být rušena.“

„Spusť tedy závěsy, paní – ne, udělám to sám. Bývá to zvykem...“

„Nech to tak,“ zadržela ho. „Chci zůstat všem na očích. Kdyby k někomu tady chtěla promluvit mými ústy... Chápeš?“

Přikývl a rozpačitě se vzdálil. Několikrát se ohlédl, jestli si to přece jenom nerozmyslela. Bylo to velice příjemné, být prošena, moci muže využít jako služebníka. Spokojeně se natáhla, zavřela oči. Možná by se měla svléknout... Představila si, jak na ni zírají, ale nedotknou se, protože jejich paní to kdysi určila jinak. Bylo to příjemné, zvláštní a dráždivé snění.

Potom se lekla, že cítila zachvění země. Otevřela oči a prudce se posadila. Nad ní stál ten Světec, který ji ulovil v poušti. Usmíval se a natáhl ruku k příkrývce, kterou si držela na prsou.

8. kapitola

Damanovi s Deranem se podařilo shromáždit muže, kteří měli na ostatní dostatečný vliv. Gerel jim oznámil záměry na vzkříšení města Borodo a na to, že zdejší život by měl mít stejná pravidla, jako všude v zemi.

„Tento kraj bude zdrojem bohatství, vašeho bohatství a spokojenosti, nejen několika málo lidí a krále. Nikdo se nesmí zbytečně obávat zvláště mocných. Vaše děti mohou vyrůstat v dostatku, bez dřiny od časného věku. Jděte a oznamte všem, že mohou přijít a podílet se. Někdo radou, jiný vlastníma rukama.“

Gerel počkal, až se uklidní rozruch, který jeho slova vyvolala. Chápal, že něco jiného je o změnách slyšet, představovat si je a dohadovat se – a něco jiného mít je nadosah.

„Jsou tady první úkoly: Kam přemístíme odkopanou hlínu a kamení ze sesuvů? Místa vrstva dosahuje až šesti sáhů hloubky. Nebo výšky, jak chcete. Druhá otázka: Bude nutné zastavit hutě, jaké a na jak dlouho? Dělníci z dolů půjdou vykopávat město všichni. Mimo několika skupin, které klid využijí na opravu výztuží a prohlídky štol. Mám pocit, že někde se rubá jen proto, aby se sekalo do skály. Třetí otázka: Je čas, vhodný k sázení, což obrátilo naši pozornost také

k možnostem vytvoření políček na jižních svazích hor. Souhlasíte, aby i jejich budování patřilo do služby na dolech a ve městě? Borodo potřebuje mít alespoň část zásob, které nemusí dovážet.“

Rozhostilo se ticho. Potom se začal ozývat jeden hlas za druhým. Gerel všem odpovídal, aniž dal najevo sebemenší rozmrzelost. Dozvěděl se i to, že lidé žádají postavení chrámu nebo svatyně. Touží děkovat bohům za jejich přízeň a prosit v časech bídy a neštěstí.

„Až odkryjeme chrám Asam, který je prý na západ od tohoto domu, uvidíme, co bude dál. Viděl jsem nakreslené svatyně dalších božstev, které lemovaly jeho obvod.“

Mezi muži zašuměly dohady. Odkudsi zezadu vylétla otázka:

„A kde budeme žít, když si odkopeme základy našich domů?“

Gerel pokýval hlavou.

„To je vážná otázka. Já jsem voják, ne stavitel, ale kdybych rozhodoval o táboru pro vojáky, začal bych tam, kde je hlíny nejmíň. Všichni na jižní a východní straně od tohoto domu mohou začít u vlastní chatrče. Sledovat dláždění, které odtud pozvolna klesá, vyčistit odtokové kanály, z vykopaného kamení navršit hromady, které později použijí na zdi nových domů. Tak nějak znovu vyrostla města na Velké Matce žití. Lidé očistili základy domů a pokud nemohli hned znovu postavit zdi, upletli rohože, upevnili mezi kůly a pomazali jílem. Mám k tomu podmínku: domy tu okolo stály velké, takže stejnou velikost by měly mít i teď. Chatrče však jsou natěsnané, protože o kus dál prý hrozily další sesuvy nebo cosi dalšího. Nabízím tedy směnu. Kdo se nyní vzdá pohodlí ve prospěch souseda, dostane svůj dům blíž chrámu Asam, kde prý zůstaly zasypány i mnohem vyšší zdi.“

Jeden šlachovitý muž neurčitého věku nadšením úplně povyskočil.

„Ano, to je pravda! Než dozorcí nechali zasypat některé vchody, dalo se sklepeními procházet! Můj praděd byl v takovém domě, byl tam i chlév s kostrami zvířat... Já se svého doupěte milerád vzdám, když dostanu zrovna ten!“

Všichni se zasmáli a začali živě rokovat. Gerel přikývl a pořádal Damana, aby dal ty ochotné hned sepsat. A zaškrtl na mapě, kterou už několik dní s mladým písařem připravovali, domek, o který přijdou. Pro osamělé muže měli připravený dům se dvěma dlouhými křídly, určený mladým dozorcům. Nyní byl obydlený sotva ze čtvrtiny.

Deran dohlížel na pořádek, Gerel dodával setkání důležitosti. Setrval na místě a muži k němu přistupovali, plaše a polohlasně ho zdravili, představovali se. Deran za chvíli k veliteli přistoupil:

„Pane, představují se ti pouze jménem, ale Damanovi už několik mužů ohlásilo i řemesla, která měli v rodě. Možná je nezapomněli?“

Gerel hned spokojeně Deranovi uložil, aby tu možnost prozkoumal. Teď jsou všichni sdílnější a pokud se mezi nimi řemeslníci najdou, dostanou příležitost ukázat, co umí.

„Poslal jsem na Gerelim pro šest chlapců, budeš jim velet. Jsou dost velcí, aby se podíleli na stráži v domě a pomohli dohlížet na kopání. Jsou zvyklí na těžkou práci. Umí i základy písma.“

„Chlapci budou chránit vaše ženy?“

„Ochranu snad potřebuje malá Jelmi, ale ta má zakázáno kamkoliv se hnout bez Dary. Myslím, že sem do domu přijdou další ženy, někdo přece musí nakrmit kopáče. Mnoho cizích lidí v domě sice není moc dobré pro bezpečí rodiny, ale jak říká: Dara se postará o Jelmi a to stačí. Před Jalčiši bychom spíš měli chránit my tohle město. Dneska město, zítra celé hory...“

Vzdychl si a bylo znát, že nežertuje. Deran zpozorněl. Zdálo se mu to nebo Gerel ve tváři rázem zestárl?

Dry-mana sešpulila rty, i když jí Světcovy oči omamovaly. Připomněla si, co říkal Kaj-mačuv. Tenhle Světec používá zakázané věci, není to opravdový světec, ale čaroděj. Prokoukne ji, takže nesmí dát najevo strach. Tehdy se příšerně bála a to mu dalo velikou moc nad její vůlí...

„Tak tebe zajímá, co mám pod přikrývkou?!“

Nepoznávala vlastní hla. Nikdy tak sladce a falešně nemluvila. Bylo však nutné dělat cokoliv, co oddálí smrt. Nepochybovala, že když ji odhalí, zavolá ostatní a... Světcovy prsty zaváhaly, nechaly přikrývku být. Dívala se mu na špičku nosu a potom radši na chřípí. Nebylo docela klidné. Ruka muže putovala na ramena, vklouzla pod hluboce otevřenou košili. Kdyby sklouzla níž, narazila by... Dry-mana si olízla rty a usmála se mnohem upřímněji. To muže potěšilo. Odtáhla sena kraj lůžka, přikrývku stále držela před sebou.

„Pojď ke mně.“

Položil na lůžko koleno, potom si sedl, druhou nohu stále na zemi. Je možné z téhle pozice rychle vyskočit? Možná. Pokud ale Drya – vlastně dnes Dry-mana udělá, co ji naučil ten starý požitkář... Jednu ruku měl Světec stále na její hrudi, druhou si uvolňoval hadr na bedrech.

„Pomůžu ti,“ vydechla a myslela to vážně. Švihla nohou, prudce na něj skočila. Obsedla i ruku. Úplně strnul, vzápětí zaskučel. Ještě aby ne, když zlomila, co už ztvdlo!

Nedala mu ani mžik na vzpomínání. Přikrývku odhodila a už měla dýku. Bodla muže do břicha. Zespodu, aby nijak nestačil zachytit ruku. Znovu a znovu. Svíjel se, ale neseťrásl ji, jen chytl za vlasy. Něco drmolil. Čaruje?! To ne!

Bodla znovu a ještě jednou. Potom nalehla na nůž v jeho břicho, úplně tím Světcovo tělo rozťásla. Jeho klín byl mokrá. Že se nestydí, pouštět to do oblečení a lůžka... A ještě by škubal vlasy, mizera! Vytáhla druhý nůž. Sekla po prstech ve svých vlasech. Pozor na ucho, to budeš ještě, holka, potřebovat!

Koutkem oka zahlédla stříkající krev. Hned jí před očima vyvstalo, co prý dělá Kaj-mačuv s čarodějnicemi. Zároveň nadskočila, protože druhá ruka pod jejím zadkem nebyla nečinná. Nějak se vzpomatoval a vzchopil k obraně. Sevřel ji a tiskl, aby to zabořilo. Uměl to, nejspíš nebyl pod ženou poprvé.

„Jau!“

Světec se nebránil moc dobře. Takhle ji naštvat! Dry-mana se napřáhla šmíknout po jeho zápěstí, ale on sebou znovu mrsknul, nůž se svezl a... rozřízl Světcův krk. Snažila se udržet rovnováhu, padla na ruku – zrovna na tu s nožem v jeho krku. Prořízla se až – nestačila pomyslet, těsně uhnula před vytrysklou krví.

Začalo se jí to líbit. Je tak nešikovná, že ho opravdu zabije líp, než kdyby to měla nacvičené! Tomu snad nikdo neuvěří... Odskočila ze svíjejícího se těla, snažila se uhnout louži krve. Soustředila se na dokončení práce na krku.

Sice byla z kuchyňského dvora uvyklá živému masu, ale neměla správný nůž. Zjistila to, když narazila na kost. Znechuceně žížlala po obratlech a lámala si hlavu, jestli se dokáže strefit do mezery mezi nimi. Kdyby aspoň nepoužil oči! Štítla se ho dotknout, stačilo, že ta mazlavá krev je všude.

„Fuj, to ale škrábe! Vždycky se z toho oklepu, když jedu nožem po kosti, věřil bys?!“

Skoro nadskočila, když zaslechla nepatřičnou odpověď:

„Co děláš?!“

Někdo sem šel. Poznala ho, ale oči měla jen pro to, co držel v ruce. Meč, to je ono! Kdyby se rozmáchl mužský, je hlava odseknutá hned. Hodila hlavou, aby bratr přistoupil blíž. Dávala přitom ale pozor, aby ho nenapadla nějaká hloupost.

„Hele, přesekni to. Čaroděj se musí...“

„Zbláznila ses? Je to náš ochránce!“

„No, tak už není. Právě dochrčel, mizera. Měl u mne vroubek, víš?“

Její bratr odstoupil. Možná jen proto, že celým tělem projelo škubnutí. Hm, ryby sebou mrskají víc, když se přetne mícha.

„Mám tě, mizero,“ odfoukla spokojeně vlasy ze tváře a ten kousek kůže, co ještě hlavu s tělem spojoval, hravě rozřízla. Slezla dolů a dala ruce v bok. Podívala se bledému vůdci lupičů do očí.

„Teď už není cesty zpátky. Buď mi dej nějaký ostrý meč nebo to udělej sám, ruce a chodidla, aby se nemohl vrátit ze záhrobí.“

„Odkdy se čarodějní ničí navzájem TAKHLE?!“

„V něčem byl lepší on, v něčem zase já. Víím, co dělá se slabšími, než je – tedy byl, on.“

„Poštvala jsi na nás Světce, víš to?“

Zavrtěla nechápavě hlavou. Možná to naříkavé oznámení souviselo s táborem zavržených žen, s tím, že Světci užívali služeb tohoto muže. Pozorovala bratra, jak stojí a na čele mu vyráží studený pot.

„Byli jsme jeho otroky,“ zašeptal. „Všichni teď zahyneme, opředeni Vlasy smrti. Nikdo nám nepomůže.“

Zírala na něj. Takže oni nebyli nelítostnými jen tak, aby si nakradli a naloupili bohatství... Pochopila moc dobře, jak se museli každou hodinu bát... Ale ona už je z toho děsivého snu venku. Podívala se na mrtvolu. Měla chuť na ni plivnout, ale nebyla si jistá, jestli ještě nemůže nějak obživnout a mstít se.

„Pro takového není jména!“

Bratr klesl na kolena a skryl hlavu do dlaní. Dry-mana zatla zuby. Muž, který se sesype jako vysušená hromádka písku! Hlavu měla tak jasnou, že v ní myšlenky okamžitě přímo zazvonily.

„Zavolej je sem a navzájem si pomažte Vlasy smrti jeho krví. Vzávejte všechny bohy, aby se ty prokleté potvory zadusily. Nebo aspoň zdržely.“

„Jeho krev?!“

Zvedl hlavu, štítivě pohlédl na tratoliště.

„Ano. A dělej, už zasychá. Uf, něčeho bych se napila.“

Vrhl na ni zděšený pohled. Pokrčila rameny a posunkem znovu požádala o jeho meč. Vydal jí ho a otočil se.

„Tak běž, já si poradím...“

Napřáhla se – a potom si uvědomila, že by to měla nechat na těch mužích. Vždyť jestli to odsekne už teď, nepomůžou si. Krev vyteče a zbytečně se vsákne do látek. Taková škoda je to! Zamračila se a nejrady by do Světce koplá.

Nikdy tak pohodlně nespala... Snad v té jejich hlavní jeskyni bude něco podobného - nebo ještě pohodlnější. Rozhlédla se po okolí, byly tu porůznu tři tácy s jídlem. Placky, mističky s máčením... Někdo lupičům nachystal bohaté občerstvení, předtím to tady nebylo. Že by si vzala trochu ovoce? Zahlédla jakýsi džbán s vínem. Přičichla, ale něco ji odradilo. Hodila do něj moduví zub. Vodu, tu by potřebovala. Musí se dostat ke své dině. Jenže to už slyšela, jak se sem chlapi ženou.

Vyděšeně supěli, nebyli schopni slova. Už viděla, jak v běhu odhazují, co mají na sobě. Hrůza, kolem některých vlály Vlasy, dlouhé od hrudi až na zem. Kolik roků asi museli trpět?! Vrhli se k lůžku a strkali, jen aby dosáhli na krev, na další život. Než je najde Kaj-mačuv.

Dvacítka mužů se opatrně pohybovala podél nízkého hřebenu. Noc byla docela světlá, takže viděli každý velitelův krok. Kaj-mačuv vedl svou dinu tak obezřetně, jako by za každým sebemenším keřem číhalo nebezpečí.

Sotro byl zamračený, nelíbilo se mu to. Je to Kaj-mačuvova lest? Vždyť tam, kde rostou keře, nemůže být tekutý písek. Alespoň on to tak zná a chápe. Písek nejspíš teče tam, kde se může pod větší váhou cosi prolomit...

Marak, jdoucí před ním, dal Sotrovi znamení. Skutečně, zaslechl šustění písku. Vpředu nahoře, i Kaj-mačuv strnul. Jen oni tři poznali, že je tu nad nimi kdosi – nebo cosi. Diny zůstaly klidné, moduva to nebyla. Ani had, zatoulaný v dosud vyhrátém písku. Jestliže jsou ale diny klidné a nahoře je člověk? Jak by ho mohla vnímat přátelsky zvířata z mnoha koutů země?!

Kaj-mačuv se rozmáchl a cosi přelétlo hřeben valu. Sotro se zastavil, zpozoroval pohyb. S kým se to Zabíječ domlouvá?! Tušil tady nějakou zradu. Poslal úplně zbytečně na smrt tu ženu, nechal zemřít mladíka z Najetimu, v Jarudu nocoval v domě, kterým procházejí podivní lidé a odkud vedou nitky do půlky světa...

Chtěl upozornit Maraka před sebou, ale ten se dost vzdálil. Dina do něj netrpělivě šťouchla nosem, Sotro uskočil stranou. Byla to chyba, ihned zapadl po kotníky. Pustil otěž a dina uskočila. Co teď?! Každým pohybem se propadal. Bylo to skoro jedno, písek ho vtahoval tak i tak – a nízký eldrenový keř se mu skoro vysmíval. Má sice kořeny bohaté, ale nepřiliš hluboké, proto tu roste, na tekoucím písku! Stejně se chytl a přitáhl.

Tuhé eldrenové listy zašustily a Kaj-mačuv se ohlédl. Jako by uslyšel zoufalé Sotrovy myšlenky, vždyť Marak šel dál a Sotro kvůli vlastní hlouposti nechtěl volat o pomoc. Teď se zabodl pohledem do velitelových očí a zbytek nechal na něm. Kaj-mačuv musí rozhodnout.

Stalo se. Pokynu zdvižené dlaně porozuměli rázem všichni. Opatrně se otočil Marak a Blen před ním, vrátili se. Sotro měl už písek u hrudi a cítil, jak mu pevně

objímá spodní část těla. Vtahoval ho nemilosrdně, stále stejně pomalu, ale tak, aby dokázal odhadnout, že ti dva včas nepřijdou. Marak byl nejistý, Blena zdržoval.

Kaj-mačuv cosi vzal u sedla své diny a hodil. Před Sotra dopadl konec provazu, velký uzel. Hmátl po něm a viděl, že všichni v řadě provaz uchopili a táhnou. Ten uzel byl dobrý nápad, pomáhal Sotrovi provaz udržet.

Všichni napínají síly, jen Marak je nějak příliš stranou, nohama zarytý a tělem příliš přitisklý k valu. Jako kdyby potřeboval jistotu, že se důkladně zapře. Jediný Sotro však uviděl výraz jeho tváře. Dychtivá zvědavost, co to ke všem bésům znamená?!

Hned se soustředil na sebe. Měl pocit, že mu takhle za chvíli chlapi vykloubí ramena. Ne, takhle to nejde, vždyť jsi slýchal, jak dostat z písku lidid, znělo mladěmu muži hlavou. Poslechl, našel správnou vzpomínku. Provaz se znovu napnul a Sotro se pomalu zhluboka nadechl. Šlo to obtížně, písek ho svíral až k ramenům. Dokázal to však a hned prudce vydechl, jak se to prý má. Skutečně, hned byl prudce vytažen až k pasu. Kaj-mačuv posunky odpočítal, kdy znovu zatáhnout. Během tří zabrání si ho druhové přitáhli.

Blen ho hned zvedal a oprašoval, ale Sotro ho zadržel. Otáčel se k Marakovi, postřehl úžas v Blenově tváři – a potom už jen uhnul pře Marakovými botami, které prolétly kolem jeho obličeje.

Kaj-mačuv dělal, jako by se nic nestalo. Trhnutím vyrval provaz mužům z ochablých dlaní a tím je přiměl otočit se k němu. Vyděšení a nechápaví rychle poslechl a prchali odtud. Na místě, které jejich velitel již pokládal za bezpečné, se vyšvihli do sedel a diny s nimi uháněli ke světlu ve skalách.

Sotro už jel po boku velitele. Otřepal se ze svých potíží docela rychle, takže hned zase přemýšlel, co to světlo může znamenat. Vypadalo na dost silný oheň, copak jsou lupiči tak hloupí? Nebo je to léčka? Nebo je to...

V záři ohně brzy rozeznali postavu s chocholem na hlavě. Dry-mana! Copak mohla překonat bandu chlapů?! Diny je donesly až do půlky úbočí, kde museli všichni sesednout a plahočit se vzhůru, k nohám ženy, která obelstila lupiče. Nebo je.

„Nepřeháníte to s tím plížením?! Pojdte radši s tasenými meči, tady už se to probouzí. Pane, kdybych věděla, že skoro do svítání...“

„Nezmenšuj své zásluhy ostrým jazykem, Dry-mana,“ napomenul ji Kaj-mačuv. Sotro se pousmál, ale i když Dry-mana hned skláněla hlavu a ustupovala pokorně před mužem, jak se sluší, podívala se na něj tak, že se mu udělalo špatně. Odněkud ten pohled znal...

„Nic nejezte a nepijte,“ doporučovala jeho druhům, kteří ji míjeli a opatrně se rozhlíželi, připraveni zaútočit na sebemenší podezřelý pohyb. Oheň plál silně, protože ho Dry-mana vydatně živila vším možným, co tu našla. Hluboko v jeskyni,

ozařované posledními pochodněmi a nějakými deseti olejovými lampičkami ve skalní stěně, zůstali muži zírat na krví zbrocené lupiče, ležícími v jednom chumlu. Jen velmi těžko se daly rozeznat kusy masa a vnitřností, poházené mezi nimi, na nich a na zemi. Blen se shýbl a opatrně zvedl jeden z těch kusů. Hned ho zahodil, odvrátil se a zhasil plamínek lampy prudkým vychrstnutím zvratků. Ostatní se po sobě podívali. Blen se opřel o skálu a namáhavě pravil:

„To... to byl kus ruky. Dlaň s prsty visí na kousku ...něčeho.“

Znovu zalil lampu obsahem žaludku, zatímco jeho druhové ustoupili o dva tři kroky. Bylo zdvořilé nechat jeho potřebě kousek soukromí. Jen Kaj-mačuv se tázavě podíval na Dry-manu. Mávla rukou.

„Ten Světec... Jeho krev omámí Vlasy smrti...“

Najednou bylo vidět, že na ni padla strašlivá únava. Tam, kde nebyla pomalovaná ani zamazaná krví, její pokožka zpopelavěla. Sedla si, hlavu složila do dlaní.

„Bratr?!“

„Ten taky. Takhle by zabíjel každý. Všichni byli otroky...“

„Prosíš o milost?“

Zavrtěla hlavou. Kaj-mačuv jí podal svůj vak s vodou. Žíznivě se napila.

„Nevím, co chtít. Ty rozhodni, ty jsi velitel. Pane.“

„Každému Světcova krev nepomůže. Záleží na čase, jaký s Vlasy smrti prožili. Ty, kdo se vzbudí čistí, odvedeme do Taru. Ostatní směji sami zvolit smrt. Dýku nebo jed. Bohové ať rozhodnou.“

„Bohové ať rozhodnou,“ zašeptala Dry-mana a po ní rozsudek opakovali ostatní.

Filta přicházela v doprovodu Joraba do paláce již skoro deset dní. Nesetkala se už ani s královnou, ani s králem, pouze paní Rione občas vstupovala do komory, kterou pro ně a Polesarovy truhlice dal Chajn připravit.

Prohlédli již téměř polovinu svitků. Jorab část odložil stranou a právě, když jim Rione přinesla ovoce, chtěl svitky ukládat zpět. Už začal měsíc turta, měsíc růstu stromů a také druhé sadby. Brzy přijdou chladné měsíce, deště a plísně.

„Podívej, chmýří sachšenské trávy se rozpadá,“ znepokojeně nahlédl Jorab do truhly. „Co jiného by mohlo svitky uchovat?“

Filta pokrčila rameny.

„Proč je tam chceš vracet? Bylo by jim lépe v koších. Otec je tak měl celé roky.“

„To si nemyslím. Tyhle jsou velmi staré, starší, než mají v chrámu Asam, bohyně moudrosti. Jsou na nich některé podrobnosti, které Lemy od Asam zakreslené nebo zapsané nemají. Neměli bychom se jich zbytečně dotýkat, ale ani je přenášet. Nemyslím, že by se jich lidé měli vzdát a nechat je rozpadnout v nějakém chrámu.“

„Doufám, že bys je nedal ani Světcům!“

„Co je to s tebou? Najednou jako kdyby tě popadl nějaký běs.“

Filta opravdu stála, jako kdyby po něm chtěla střelit, hodit dýkou, nasypat mu písku do očí nebo cokoliv podobně zábavného. Jorab zavrtěl hlavou a radši se sklonil ke svitkům. Bylo by vhodné je překreslit, nejen uložit... Ale oni sami? Už měl na jazyku, že Světci by mohli poslat písaře, ale včas se vzpamatoval. Král Skerit dal sice umění písma vyučit mnohé ze synů svého domu, ale hodně jich padlo na Sachšenských polích.

Tehdy ho napadlo, že nebyli ani nějak zvláště uctění. Chajn přidal k popelu předků jen otcův popel. Nebo snad přece jenom i popel z hranice reků? Pravda, hořely odděleně, podle příslušnosti k rodům. V každém případě je jejich popel blízko Skeritova a duše poražených hlídají jejich klid.

„Vzdychl sis tak těžce, synu.“

„Ach, matko, nevšiml jsem si... Kde je Filta?“

„Poslala jsem ji za děvčaty z džekalové dílny, ať přijde na jiné myšlenky, měla v očích slzy.“

„Nevím proč, najednou jako kdyby ji něco kouslo.“

Rione mávla rukou. Jorab si všiml, že má pod očima stíny. Unaveným hlasem pronesla:

„Probírá se tady vzpomínkami. Pro tebe jsou to pozoruhodné zápisy a kresby, pro ni dny jejího života. Myslím, že v něm bylo velice málo pěkného.“

„Co je s tebou, matko? Najednou mi připadá, že stárneš.“

Zarazil se.

„Odpusť, nechtěl jsem tě urazit.“

Rione posmutněle potřásla hlavou.

„Kdepak, chlapče, máš pravdu. Je tu málo žen mého věku. Já vím, hned tě napadne džekalmin Taira nebo králova teta Jalčiši, možná Krytyp, ale věř, po mnoha letech jsou tady v Taru tak věkovité ženy.“

„Stejně mám pocit, že je toho víc.“

„To nech být, dohání mne věk a slabosti těla. Co ti dělá starosti? Zabral ses do myšlenek tak, že jsi neslyšel, jak se s Filtou zdravíme.“

Jorab matce vysvětlil, jak vzácné a bohužel ohrožené záznamy tu má. Rione pokývala hlavou a usilovně vzpomínala.

„Víš, než se Hasel stala královnou, učili mne Světci zacházet s věšteckými sny, které mne někdy děsily a většinou jsem je vyložila chybně. Na příkaz Nejstaršího se mnou ti muži zacházeli jako se sobě rovnou, takže vím, že ochraňují opravdu velmi, velmi staré svitky. Tím se příliš netají, ale já vím ještě to, že jsou uloženy uvnitř hory, volně položené v policích a pod prachem. Není tam zcela sucho... Víc ti neřeknu. U těch nejtajnějších byla Hasel, ne já.“

Jorab se kousl do rtu. Moc mu toho neřekla, to je pravda. Nebo je pravda až tolik prostá?!

„Filta mluvila o koších. Napadá mi, že koše, upletené jako hranaté truhly, mohou ležet v policích. Nejvzácnější svitky budou volně dýchat a přece budou chráněny před zničením. Možná ještě vnitřek košů vystlat řídkou tkanou látkou...“

„Výborně, můj synu! A zdalipak víš, že ve tvém domě byl složen náklad, poslaný Sotrem z města Jarud? Drahocenné látky jsou složeny právě v takových dvaceti koších, které připomínají truhly s víkem.“

„Sotro? Takže on se vrátil? Krytyp je jistě nadšená. Dodržím, co jsem si předsevzal...“

„Ne, on se nevrátil. Podle všeho odjel s Kajimem bojovat s lupiči. Asi chce podíl na kořisti, aby se postavil na vlastní nohy.“

„To na věci nic nemění. Podívám se na ty koše a a vezmu si jen ty. Ale až se ten chlapík vrátí. Děkuji, matko, za skvělé zprávy. A hele, Filta se vrátila! Už je čas vrátit se domů, cestou ti povím, co jsem vymyslel.“

Vyšli z komory, kterou Jorab uzavřel. Objal matku, vzal Filtu za ruku a Rione zamyšleně sledovala, jak s ním dívka poslušně odchází s hlavou mírně nakloněnou, aby jí neuniklo jediné Jorabovo slovo.

Vzpomněla na dny, kdy naslouchala ona slovům pěvce Ponba, jak ji Ponbův hlas převedl přes bažiny smutků až ke dni, kdy se stala jeho ženou a on jako Pjomit vstoupil do rodu jejího otce. Potom se znenadání kuličky vzpomínek sesypaly a zbyla jediná. Ta, kdy její muž veřejně přiznal, že je princ Pjorim, když umíral ve Skeritově a Haselině náruči.

„Paní Rione, paní Rione!“

Trhla sebou. No ovšem, Lirík si ji žádá. Od toho výstupu v zahradě se necítí dost bezpečná před svými strachy z rostoucího dítěte, kdykoliv se Rione vzdálí. Jak nebyť unavená? Ve dne v noci být nablízku vyplašené holčičky...

Na hlavní chodbě potkala Chajna. Ani se nedivil, že ho pořádně nepozdravila, jenom se zeptal:

„Lirík?!“

„Královna si mne žádá.“

„Ovšem, ona je v přesile,“ ušklíbl se Chajn a Rione přidala do kroku.

„Ovšem, jsme v přesile. A ty si mne nežádej, nebo ti jednou něco řeknu,“ brblala si nezřetelně. Jinou úlevu neměla, protože strážná babka s oříšky hned za rohem vykukla, jestli přece jenom něco neuslyší.

9. kapitola

Objevení první strouhy na odtok vody a splašků vyvolalo mezi kopáči ohromné nadšení. Dlažba se směrem od Gerelova domu svažovala docela mírně, jenže prostranství tu bylo velice rozlehlé a několik domků zmizelo jen proto, aby bylo odkryto celé bývalé tržiště.

„Borodo nemívalo žádné hradby, chránily je hory,“ vysvětlovala Jalčiši mužům nad nákresy, obkreslenými z potrhanych svitků. „Proto se právě tady mohlo rozprostírat tak veliké prostranství, určené jen trhu. Je větší, než plocha mezi chrámy a palácem v Taru. Tady někde by měla být nádrž, kde se napájela zvířata. Lidem byly určeny čtyři zdobené nádrže a tady na jižní straně měly všechny domy vodu přiváděnou potrubím. To prý uměli dělat místní hrnčíři ještě v časech mého děda.“

„Na okraji Jámy jsou kusy starého potrubí, které slouží ještě dneska,“ ozval se Hers, který se již Damanovi hlásil jako potomek hrnčířů. „Jenže hlína, kterou bychom mohli dnes na tohle použít, ta je ztracená. Ještě můj otec se snažil kopat v místech, kde měla být, ale zbytečně. Jenom tím porušil nařízení a dozorci ho spustili až na dno Jámy, odkud živý nevyšel.“

Jalčiši ukázala na zakreslený konec údolí, odkud vedla cesta ke třem vzdálenějším šachtám na stříbrnou rudu.

„Tady se to jmenuje „Cihelna“. Deran se tam byl podívat, místo je zarostlé, ale zůstaly tam zbytky pece a vyhloubené díry. Možná i tady můžeme najít několik

míst s lepší hlínou. Určitě ale bude Borodo potřebovat cihly. Takže kdež začneme s cihlami, můžeme čekat při kopání hlíny jemnější vrstvu, z níž lze dělat dobré džbány a podobně. To pro začátek není špatné.“

Muži jako jeden otočili hlavy ke Gerelovi. Přikývl.

„Moji poslové požádali staré mistry z měst Deran a Mak, aby zvážili cestu sem. Deran má zapsány snad všechny muže, kteří se hlásí ke vzpomínkám, jak jejich dědové a otcové udržovali zbytky umění různých řemesel. Dokonce i několik dozorců, ale jejich jména probereme, až přijde čas.“

„Možná vím, koho myslíš, pane. Když se budou starat jen o práci, přijmu jejich dílo a zapomenu, kolik mi kdo z nich dal ran. Ale nepřijmu žádného do svého domu a nepozdravím ho na ulici.“

Gerel přikývl a rozhlédl se po ostatních. Připojili se k Hersovi, přešlapovali, možná konečně promluví někdo další, než dva tři, uznání za vůdce.

„A kde budou spát? V domě dozorců se krade. Netuším, kam si to kdo schovává, ale věci, které jsme si odnesli z chýší, ubývají,“ namítl hubený malý mužík, bojácně žmoulající malou čapku. Bylo znát, že ho promluva stála dost odvahy, ruce se mu skoro třásly. Gerel stiskl rty a beze slova pohlédl na Derana. Ten pokrčil rameny.

„Tady se krade všude. Co nedržíš, to ti někdo vezme. Mám pocit, že každý, kdo vlastní alespoň špinavý střep, se hned cítí líp, než ostatní.“

Hers se zamračil:

„Neber to na lehkou váhu. Jsi sice králův člověk, ale o nás nic nevíš. A jsi mladý, s tváří hladkou, sotva se ti na ní chmýří udrží. I ten střep je důležitý, když nemáš vodu a potřebuješ se očistit. Hovnem páchnoucího tě mezi sebe lepší lidi nepustí. To můžeš jít tak někde v Jámě, ale nemůžeš brát z jedné hromady placek s ostatními.“

Pohlédl na zaraženou Jalčiši a rozpačitě si odkašlal. Nastalo hrobové ticho.

„Dobře, žes to zmínil,“ překvapila muže klidným hlasem Jalčiši. „V Taru je zvykem, že nikdo neočůrává zdi a potřebu je možné vykonat v zákoutích k tomu určených. Všechny domy takový kout mají, někdy s více otvory vedle sebe. Tady to také muselo být, ale kouty v tomto domě jsou dávno nepoužitelné. Prý jen v tom vašem domě dozorců je ještě dost hluboká jáma... Jenže odpadní strouha, vede ke starým kanálům. Prý se hned začala používat – ale bez vody. Bude nutné vymyslet, jak to udělat, aby výkopy a čištění nakonec nebyly zbytečné.“

„Nikdo nevyvezl kalové kádě, kam tedy máme chodit?!“

Jalčiši jen nadzvedla obočí. Gerel se podíval na Damana. Ten pokrčil rameny.

„Před čtyřmi dny to bylo odvezeno. Dělá se to po deseti dnech.“

„Takže co se děje?!“

„Nejspíš se někdo nechce tahat s hlínou až tam, kam jsme nařídili.“

Jalčiši přikývla.

„Nám ženám přísluší starost o vaše plná břicha. Vy si jistě poradíte s tím ostatním. Pánové, je na čase odejít.“

Dívali se za ní a když zmizela z dohledu, ze všech jako když spadne tíha. Daman s Deranem si vyměnili pohledy a přikývli, jako by skutečně mluvili beze slov. Před těmito muži je dozorci ujistili o klidném průběhu prací.

Gerel svraštil obočí a nakrčil nos. Nejednali pouze o smrdutých věcech, museli do nich doslova hrábnout. To jim Jalčiši připomněla. Kdepak, tahle část Živé země byla něco jiného než Sechun a Haseliny hrátky s hnojem. Hodila by se její kouzla, to ano...

„Jestliže jsem už slíbil kopáčům, že co naleznou, bude jejich, potom o vyčištění kanálů platí totéž. Krádeže budu přísně trestat. Do Jámy se vejde zlodějů dost. A každý večer ti, kdo budou čistit kanály a odtokové stoky, dostanou tady, v tomto domě, plný pohár vína.“

„Z Gerelimu nebo Taru?“

Gerel se otočil k mužičkovi, který si stěžoval na krádeže. Schoval se za Herse, honem mrkal, že to bylo myšleno v žertu. Gerel si jeho jméno nepamatoval, ale hned postřehl, jak mnozí podstoupili. Pořád se bojí trestů a rozmarů. Proto na odvážlivce spiklenecky mrkl:

„Pokud není nutné sem vozit sudy přes Tar, bude to víno jen jako pro krále. Spokojen?“

Síní zazněl úlevný smích.

„No, tak teď mi můžeš poradit, jak mi slibovala matka. Podívej se na zprávy od Jalčiši a jsem zvědavý, co ty na to.“

Chajn hodil svitek na lehátko, kam se Rione nechtělo ani podívat.

„Myslel jsem, že to bude docela jednoduché, ale zdá se, že mají příliš málo lidí na výkopy. Klidně bych vydržel ještě pár týdnů bez dodávek všech těch drahocenností, ale oni chtějí stihnout všechno. Jenže tohle není šechový oříšek a jestli si Jalčišimezi Pašavskými vrchy vyláme ty svoje žlutnouce zuby, čeká nás další vzpoura.“

Rione opatrně zvedla svitek.

„Ovšem, ti dozorcí v Borodu přece bez žen nezůstali... Jen blázen by si bral ženu a matku svých dětí někam mezi verbež. Stačí vztek a zoufalství a právě rodiny nenáviděných dozorců jsou první na ráně. Těmi blázný ovšem nemyslím Gerela, ba ani Jalčiši.“

„U Jalčiši si můžeš myslet, co chceš,“ shovívavě se zazubil Chajn. „Musíme ale vymyslet něco s těmi ženskými.“

„Ono je tady víc vdov, můj králi. Ne všechny vdovy po zabitých se budou hodit novým majitelům dvorců. Přimluvila bych se za to, aby každá dostala jeden vůz, mohla si vzít své věci a nějaké zásoby – a odjela tam, pomoci Jalčiši budovat město. A ty ženy po dozorcích, z okolních dvorců a osad, ty ať jsou označeny jako vdovy také. Dej jim tu volnost, králi. Pokud některý dozorce byl dobrým manželem, mohou se k němu vrátit. Ať samy rozhodnou o svém osudu. Na rodovém sídle by se jich brzy zbavili, zato v Borodu mohou žít. Jejich vůz bude jejich domem, dokud nevkročí do některého z obnovených.“

„Hezky jsi to vymyslela. Jenže jak je ti chlapi uvidí, vykašlou se na práci. Nevíš nic o hladu chlapa. Umí být jak hladové moduly. Zvířata, která jsou schopná ženskou roztrhat. Kdepak, Rione, tomu musí předcházet nějaké nařízení. Někaký bič anebo strašák. Já nejsem zvědavý na všeobecné odpouštění a objímání. Ona by se taky mohla leckde objevit kudla v zádech, jasné?!“

„Myslíš, že by ty ženy hned... Že by ty vozy byly jako nevěstince?“

„Nevěstky nebo znásilněné, ono by to nakonec vyšlo nastejno. Nepodceňuj ty lidi, všichni se přece provinili. Nedovedu si představit ty vyhládlé chlapy, co by to s nimi udělalo. Hm, no, jak jsem říkal, dovedu, ale nechci.“

„Radši se nebudu ptát, kde ti to otec ukázal nebo kdes to viděl... Proč by ty ženy nemohly vařit, pomáhat s těmi políčky, o kterých hned začal přemýšlet Daman? Prát mužům, zašívát, chystat koupel, ošetřovat zranění... A prošli dost velkými hrůzami, aby si vážili dnešní naděje. Vždyť ani tvůj otec tam dlouho nikoho neposlal, nejvýš to byli provinilci ze dvorců. Ti mladší se ani neměli, čím provinit, narodili se tam.“

„Dobrá, nějak to dáme dohromady. Nejsem zvyklý je třídít, podle mne je to tam jedna verbež, dozorcí i ostatní...“

Rione se nečekaně usmála a Chajn přerušil znechucené hodnocení Gerelovapůsobiště. Čekal, co z Rione vypadne.

„Děkuji ti.“

„Za co, prosím tě?“

„Za ty ženy. Všechny jsme jako sestry, závislé na vůli pána domu. Ty staré a utahané se posílají šlapat do vodního kola, dokud úplně nepadnou. Je málo tak velkých domů, aby se tam držely strážné babky s miskami oříšků.“

Chajn mávl rukou, tohle ho moc nezajímalo. Zarazil se.

„Když už jsme u toho ženského údělu, nezdá se ti Lirik nějaká divná? Kdy už se konečně vzpamatuje?! Pomalu abych se bál pusti ji lidem na oči.“

Rione zvažněla.

„Nevím, co stačila zažít na rodném Najetimu, ale strašně moc se bojí porodu. Má prý pocit, že se stala pouhou nádobou na uzrání tvého syna. Vůbec se netěší na dítě. Jen pozoruje, jak v ní roste a cítí se být bezmocná.“

Chajn otočil oči ke stropu.

„Co by ještě chtěla?! Je královnou, druhou po Hasel. Korunovaná Hasel. To už přece něco znamená, ne? Mám jenom ji – no, tak i tebe, ale žádnou jinou. I když mě odmítá. No a když čeká dítě, tak snad už nemá, čeho víc dosáhnout.“

„I Hasel děsilo těhotenství. Bála se, aby bylo všechno v pořádku. Vyčítala bohům, že to na ni všechno uvalili Istí, že je tady pro zachování Skeritova rodu.“

„No a snad to bylo v pořádku, ne?! Vždyť jsou to ženské!“

Rione si vzdychla.

„Chajne, ženy i děti občas při porodu zemřou. Někdy se musí muž rozhodnout, jestli chce víc to dítě nebo tu ženu. Většinou se rozhodne pro dítě, ale když se narodí dcera a matka zemře, považují to dítě všichni za poznamenané. Nebo prokleté. Toho se bojíme. Že muž, když bude zle, přes všechny řeči své o lásce nechá ženu rozpárat a dítě vytáhnout. Rozřízlé břicho ještě žádná nepřežila.“

„O tom jsem neslyšel,“ zbledl Chajn. Rione vážně přikývla. Ztěžka dýchala, byla rozčilená. „Nemluví se o tom, ale věděla to Hasel a asi bych to byla právě já, kdo by se tě musel zeptat, pro koho se rozhodneš. Možná bych to byla já, kdo by musel i...“

„Dost!“

Chajn si otřel orosené čelo. Rione zavravorala a posadila se. Chajn ji zkusil zachytit, ale odstrčila ho.

„Ty jsi nemocná? Co je ti? Teprve teď vidím, že jsi jako oteklá...“

Podívala se na něj a trpce stiskla rty. Tušil, že se dozví něco hodně nepříjemného. Kratince poprosil bohy, ať mu právě ona neřekne, že umírá. Vypadá hrozně.

„Jsem jenom stejně nemocná, jako Lirík. A také se kvůli tomu necítím dobře. Vůbec nevím, co budu dělat a...“

Slova mu běžela kolem uší. Zíral na ni a nechápal, co mu říká. Konečně mu to zazvonilo kdesi v hlavě, ale nevěřil, že slyšel správně.

„Jsi stará. Jak jsem mohl vědět? Počkej, opravdu?!“

„Jedeš!“

Okřikla ho jako malé dítě, když se chtěl dotknout jejího břicha.

„Ty nic nepoznáš, vždyť je to jen krátce. Budu rodit tak měsíc nebo dva po Lirík.“

Chajn se okamžitě vzpamatoval. Oddechl si, pobaveně poodstoupil a v očích mu zasvítilo. Téhle zprávy se nenadál a jen vší vůlí ovládl bláznivou radost, že Rionetady bude dál, pro něj – a ještě takhle. Prohlížel si její postavu a byl pyšný, že tenhle stará strom omladil natolik, aby mu vydal plod. Myšlenky se mu rázem srovnaly do odvážných plánů.

„Tak je to jednoduché! Prostě budeš mít nějaký ten věštecký sen a já se u lemyBalčiši poradím. Pro Lirík nechám připravit zvláštní dům, kde bude s tebou pobývat pár dní předtím a hodně dlouho potom. Místa je tady kolem hlavního paláce dost. Bude stát v zahradách a budete mít klid. Co říkáš? Rychle za sebou mi přijdou dvě děti a jedno vyberu. Nebo přijde jenom jedno – ale nikdo nebude vědět, co za tím bylo. Zůstane mi korunovaná královna i dědic. S Lirík si to nějak domluv, ale měla by věřit, že to bude pro její bezpečí.“

„Měla by to být Haselina krev – ale co když nosím tvého bratra?“

Pokrčil rameny. Rione překvapením klesla brada. On že by se vzdal následovnictví své krve?! Nechápala to.

„To se dozvíme až ty děti přijdou. Jestli jsou jenom moje, budeš mít menší nebo o dost později. A bylo by možné, aby přežilo uštknutí aferetníka?“

Rione zavrtěla hlavou. Sama se těmi otázkami trápila každý den. Hned porozuměla Hajnovu klidu, ale nic na světě není jednoduché. Od příchodu Hasel už vůbec ne.

„Od těch dob, co se bohové zase pletou do lidských věcí, nedokážu posoudit vůbec nic.“

Chajn si k ní přisedl a podal jí pohár s vínem.

„Napij se, jsi bílá a zelená zároveň. Snaž se, aby na tobě nikdo nic nepoznal, potom se uvidí. Vyber a připrav kojnou, vymysli, co všechno v tom malém domku musí být. A udělej si něco s vlasy, moje dítě musí mít ještě dost hezkou matku, ne stařenu.“

Poslušně se napila. Když zvedla oči, uviděl Chajn, že byly zalité slzami. Něžně je otřel a políbil Rione na čelo.

„Matko... Zase ti tak budu říkat. A jenom my dva budeme vědět, že si to zasloužíš z více důvodů.“

„A Lirik.“

„Co Lirik?“

„Ta to musí vědět také.“

„Ne. V žádném případě! Na to je času dost. To bych nedoporučoval, ani kdyby se chovala jako dřív. Teď by si ještě mohla usmyslet, že na ni líčíme nějakou past.“

„Možná máš pravdu, Chajne. Všude vidí spiklení a nebezpečí. Podezírá dokonce i Filto, že by ji mohla ze msty otrávit nebo střelit nějakou jedovatou šipkou.“

„Takže ten domek by mohla spíš uvítat, co říkáš?“

Rione přikývla. Chajn vstal, nalil si vrchovatě vína a naráz je vypil.

„Teď už jdi. Mám příliš hodně věcí k přemýšlení. Matko.“

Zasmál se, ale Rione radši nezkoumala, jaké tóny v tom jeho smíchu zazněly.

Třetí ráno v jeskyni skutečně rozdělilo živé a mrtvé. Pěti lupičům krev Světce nepomohla. Svíjeli se a s vytřeštěnýma očima prosili o dobití. Vlasy smrti na nich vidět nebyly, pronikly do útrob, živily se a množily. Všichni se od umírajících drželi dál, stejně jako od přežívajících. Sotro tomu nerozuměl. Nač se tady čeká?! Kaj-mačuv seděl nehybně na plochem kameni a zíral do kraje. Dry-mana u jeho nohou mlčela a mezi prsty probírala šňůrku s korálky, volně omotanou kolem zápěstí levé ruky. Sotro by čekal, že bude po žensku vítězná, spokojená, že hlavně těm mladším okolo dá vědět, jak si skvěle poradila a že na ni nemají. Místo toho je skleslá a poničená víc, než kdyby se na ní celá tlupa vystřídala.

„Zabíječi,“ oslovil velitele, „Co bude dál? Myslel jsem, že pronikneme do té hlavní jeskyně a...“

Kaj-mačuv ukázal na výstupek ve skále, kde se dalo usednout tak, aby Sotrovyoči byly ve stejné výšce, jako velitelovy. Sotro poslechl, ale nikdo dlouho nepromluvil. Kupodivu nešlo o ticho tíživé, ba ani rušené úpěním a skřeky.

„Dry-mana,“ pronesl konečně Kaj-mačuv skoro otcovsky laskavě, „Pohlédni na kraj mé kazajky a vzpomeň, co to znamená. Víím, žes tehdy vnímala, i když nechápala, co se děje.“

Kazajku měl rozepnutou, Dry-mana jen opatrně zvedla ruku a otočila lem ke světlu. Sotro tam dost dobře neviděl, všiml si jen kovového záblesku. Žena sklonila hlavu, prsty se jí roztráslly.

„Je to tak, Dry-mana. Ani já netušil, že jich je víc.“

Zabodl se pohledem do Sotrových očí.

„Jsme na nedobré místo, Sotro. Poslouchal jsem slova věštby, ale ta neříkala nic o tomto zvratu. Varovala, předjíkala, co se opravdu stalo, ale teď – mlčí. Bohové žádají můj vlastní rozum, aby zvolil cestu. Dry-mana nás opravdu zachránila a dostali jsem několik vzácných chvil, kdy se osudy odmičely a čekají.“

„Jsi velitel, je přece správné, že musíš rozhodnout?“

Kaj-mačuvovy oči se mírně usmívaly, nic víc. Přesto měl Sotro pocit, že odpovědi dostal několik najednou. Naléhavě promluvil:

„I kdybys měl v tuto chvíli rozhodnout o dalším běhu světa, vzpomeň, v jakém kvasu se nacházíme. Poté, co se bohové odvrátili od našeho světa, mezi nás přišla královna Hasel. S ní ožili Světci, strážci svatých tajemství a řádu světa. Chrámů všech bohů začaly vzkvétat, kněží přijímají věštby a lidé nalézají pomoc. Z bahna Velké matky žití vyrůstají města, všechny Živé země jsou spojeny obchodními stezkami, mimo téhle bezpečnými.“

Zlatá Hasel se vrátila před bitvou, která mohla zmařit vše, co dosud bohy těšilo. Cožpak tohle nic neznamená? Věřím, že ať rozhodneš jakkoliv, následky se stanou pouhou hrstkou písku v bouři.“

„Jenže ten písek může oslepit důležitého bojovníka, možná samotného krále...“

Slova Dry-many sklouzla po skále tiše, ale dost srozumitelně. Sotro přikývl.

„Moudrý král nebo bojovník tou zkušeností zesílí, slaboch padne. Jsme opravdu zrnka písku a nemůžeme vědět, kam nás bouřný víchř nese.“

„A co ty? Ty sám, Sotro? Patříš k domu, kterému vládne někdo jiný. Zbohatneš a obrátíš se proti němu? Chceš se mstít?“

Překvapeně se na Dry-manu podíval.

„Ty mne znáš?“

Nezvedla hlavu.

„Je tady bouřný víchř, Sotro, v tom se nemýlíš. V duši každého z nás. Tobě v Taruzůstala druhá matka a nevíš, jak se s ní zachází. I kdyby sis oddechl, že nejsi vázán k domu, který tě chránil před pomstou, tvá čest se musí ptát alespoň

na tu jedinou bytost, která si tě zavázala. Jenže dům připadl Jorabovi, který s králem vyrostl. Co způsobí tvá čest, co způsobí tvá touha po nápravě věcí?“

Sotro se prudce narovnal a opřel, jako by ho ženina slova odhodila. Zalupal po dechu, ale hned namítl:

„Ano, v tom domě žije jedna nebo dvě duše, o které bych se chtěl postarat. Ale rozhodne čest. Věřím, že Jorab, vychovaný Rione, Haselinou družkou, dokáže cítit odlesk bohů, který na něj dopadá. Chápu ovšem, co mi naznačuješ – tedy doufám, že chápu správně. Každý z nás tu stojí na rozcestí a jeho činy změni směr větru. I ty, Dry-mana, i ty, pane. Je to tak?“

Kaj-mačuv neodpověděl, zato položil dlaň na Dry-manino rameno. Vzhledla k němu, Sotro na okamžik zahlédl usazenou tvář. Znovu sklonila hlavu a ještě víc si přetáhla kápi, jako by se její obraz mohl odrážet na některém kameni.

„Ten podivný Světec, Sotro, kterého tady lupiči rozřezali na kousíčky, nebyl tím, kterého jsme již potkali. Nevím, zda můj pán jistě věděl, že čaroděj nechodí světem jediný, ale já svou nenávist a strach vlila do zabití jiného.“

„Stalo se, co mělo být, Dry-mana. Jsi příliš mladá a necvičená. Kdybys nebyla ve střehu před největším nebezpečím, jaké znáš, nepřemohla bys ho. Možná by tě ten pravý zabil – ne, zcela určitě by tomu tak bylo. Možná, že by na tebe ale stačil i tenhle mladý. Kdybys věděla, že to není ten tvůj a podcenila ho.“

Sotro přeskakoval pohledem z jednoho na druhého. Nechápal, o čem přesně mluví. Čaroděj? Mezi Světcí? Několik? Snad jen Červení mniši jsou opravdu zvláštní, ještě nějaké ty čarodějnice kolem Tianu a věštcí. Zkrátka mnozí z těch co posbírali kousíčky dávného vědění. Hodně jich je v chrámech a kněží si je hýčkají... Ale jak se Světcí srovnávají s temnými kouzly?! Musel však přiznat, že objevení hrůzných Vlasů smrti, o nichž slýchal pouze vyprávět, nemohlo přijít zčistajasna. Konečně se dočkal velitelova rozhodnutí.

„Počkáme. Ráno zapálíme mrtvé a ostatní půjdou nazí. Slunce bude pražit dost, aby Vlasy omámilo. Je to jen slabá pomoc, ale já na lupiče ničím plýtvat nebudu.“

Chajn konečně dokončil prohlídku zápisů zabavených majetků a rozhodl o rozdělení dvorců a majetku. Nařídil, aby vdovy mohly opustit dosavadní domovy a jeho poslové objeli celou zemi. Všechny manželky dozorců z Pašavských vrchů byly prohlášeny vdovami s právem přijmout po příjezdu do Boroda své muže zpět a podílet se na jejich osudu. Vyjmenoval také všechno, co jim rodiny a dvorce byly povinné poskytnout. Jako doprovod žen byli vysláni chlapci z Domu jezdců.

Chrám boha Šramtuše králi daroval dvacet bloků modrého kamene, které byly kdysi dávno, prý ještě před zkázou Zavržených, přivezeny do Taru. Byly objeveny krátce po přenesení nádob s dary za vyhranou bitvu na Sachšenských polích pod sutí někdejšího domu pro kněze boha války. Věštba určila, že do nich mají být

vytesány zákony krále Skerita. Chrám se zavázal dohlédnout na práci kameníků a Chajn chrámu přislíbil všechny léčivé výměšky z určené chrše po celý rok. Smíření Skeritovců s bohy pokračovalo, sledované celou zemí.

Přicházely ovšem i zprávy o nespokojených geronech a několika cestách mezi jejich dvorci. Chajn se s Jorabem radil, jak brzy bude vhodné svolat sněm. Brzy začnou dva nejteplejší měsíce roku, geroni se budou vymlouvat na zavlažování. Jenže pokud se něco chystá, bylo by vhodné je tady mít po ruce a během rokování ulámat hroty sporům.

„Byla by jedna báječná příležitost, Jorabe,“ zasní se Chajn s pohárem vína v ruce. Byli sami v komoře svitků, Filta byla s Rione u Tuiry. Jorab si marně lámal hlavu, nač Chajn myslí. Když se jeho příteli rozlil po tváři spokojený úsměv, začal být nesvůj.

„Co teď dělá Filta? Ještě je taková divoška nebo se dokáže chovat způsobně?“

„Nechápu, Chajne... Vždyť víš, že přepisujeme ty staré svitky.“

„Prosím tě, den co den sami dva, nerušení. Doufám, že je ti jasné, že to odporuje dobrým mravům a může vyvolat pomluvy?“

Chajn vypadal náramně spokojeně, takže Jorab tušil nějakou nekalotu. Začínal se obávat nejhoršího. Udivil ho vlastní přiškrčený hlas, když se zeptal přímo:

„Ty Filtu chceš, že ano? Necháš ji tady přepisovat a...“

„Nenechám, Jorabe. To bych si dal! Znáš Lirik, jak by v tu ránu začala řídit. Nene, já mám jenom na mysli, že je to holka se zajímavým původem – aspoň pro Bodoro. Povýšení sňatkem by mi pomohlo uklidnit kus panství. A svatby jsou naprosto báječnou příležitostí pro sjezd všech významných geronů. Zvláště, když se jedná o někoho hodně vysoko postaveného.“

„Ty ji chceš provdat? To bych nedoporučoval...“

„Co já, ty bys ji měl chtít provdat. A sebe oženit, chlape. Nebo mne považuješ za slepého?!“

Jorab mlčel a hleděl kamsi do neznáma. Chajn do něj přátelsky strčil.

„Tys to nějak nezvládnul, co? Dělá potíže? Zeptej se matky, co by s ní mohlo pohnout. Na některé se musí zlehka, víš?“

„Nevím. Pořád je zvláštní. Vezmu ji za ruku, ale nic víc. Je pořád ostražitá, paní Krytyp mi žaluje, že utíká od žen, kdykoliv začnou hovořit – a prý mě chválí. Jako kdyby ji uráželo, že musí žít u mě.“

Všechny zajímá jenom jedno. Zamávej jí před nosem svatbami a zapoj tu svou správkyni domu. Když nevěsta pláče, po svatební noci se prý směje o to víc.“

„U Filty bych se na tohle netěšil. Musím vědět, že mě chce, jinak bych si mohl po ránu stěžovat spíš na studenou čepel v břicho.“

„Kdybych ji neznal, tak si myslím, že se bojíš.“

Jorab se zhluboka napil. Už dlouho s Chajnem nežertovali o ženách, ale tohle začínalo být vážné.

„Upřímně se přiznám, že bych z ní chtěl mít paní domu. Ale takovou, jaká je matka. Jak si pamatuju, že žili s otcem. A potom jak jsme žili tady, všichni společně.“

„Nejsi zrovna skromný, Jorabe. Tak víš co? Máš na to dva týdny. Něco vymysli a byl bych moc rád, kdybychom začali chystat svatby. Na začátku Baglu budeš mít milující ženušku, co říkáš?“

Nalil Jorabovi neředěného. Potřeboval to.

Gerel z terasy pozoroval, jak se tržiště před jeho domem proměnilo. Byl večer, stíny se dloužily, do údolí klesala tma. Těšil se pohledem na neuvěřitelný rozsah díla, které křísí ze zapomnění kdysi nádherné město.

Brzy sem dorazí vozy s ženami. Mají je doprovázet chlapci z Domu jezdců. Kde se budou pást diny, které ty vozy potáhnou? Další starost, i když by měla náležet Jalčíši. Tažné diny ovšem znamenají maso. Správce Bodoru odkoupí zvířata a nasytí kopáče zase něčím onačejším.

Důležité jsou první zdi, které se zvedají na troskách původních. Dnes ještě dobře vidí za obvodové zídky a může odhadovat, jak velkou část domu ten který majitel vzkřísí nejdřív. Hers objevil přívod i odtok vody a jeho plány jsou nejspolehlivější. Každý den chodí na společné dílo již za úsvitu a pracuje bez odpočinku. Nají se až jako poslední a rovnou odchází na svou stavbu. Vida, už zhasl lampu. Spí přímo tam, doma, pod plachtou. Dům o dvou velkých komorách u dvora a třech menších, jediný, který hned od začátku bude mít i komoru s lázní a záchodem. Prý na druhém dvoře objevil základy hrnčířské pece... Je mu práno, i když dosud žádný mistr z měst na řece nedorazil. Pokud se Hers bude snažit obnovit umění otců sám, pořádně se nadře.

„Pane...“

Na terasu vyšel Deran. Gerel ho mávnutím paže pozval blíž.

„Podívej se, chlapče, Odtud je vidět vlastně i tvoje dílo. Místo změti chatrčí tu vstává z ruin skutečné město. Škoda, že už pořádně nerozeznáš Hersův dům, je příliš tma.“

„Paní Jalčiši si přeje rozšířit odkrývání tam, na druhou stranu, ale nemáme dost lidí. Obávám se, že by to zdrželo práce tady, kolem tržiště.“

„Aha.“ Gerel se zamyslel. „Ne, pokračujme, jak jsme se původně dohodli. Potřebujeme, aby byl vidět rychlý pokrok. A změna dohodnutého, to je přesně to, co by nám podrazilo nohy. Ti lidé tady byli zvyklí na podvody, lži a zrady. Chrám Asama jeho okolí musí počkat, dokud nepřidělíme prvních dvaapadesát domů těm nejpracovitějším. Těm, kdo první obětovali své chatrče. S paní Jalčiši nadále jednej zdvořile, vyslechni její přání, ale o postupu rozhoduj já. Jasně?“

„Jasně, pane,“ ulehčeně souhlasil Deran. „Můžu ještě něco?“

Gerel roztáhl paže:

„Copak nevidíš, jak moc mám práce? Povídej, co máš na srdci.“

Deran přešlápl, najednou ho přemohly rozpaky, nevěděl, jak začít. „Poslyš,“ pobaveně začal Gerel, „jestliže jsi o Jalčiši mluvil s malým zaváháním a teď koukáš jak obětní zvíře, vychází mi z toho jenom jiná žena. Některá ti popletla hlavu a potřebuješ za ní?“

„Ne tak docela, pane,“ přiznával Deran. „Já bych... Tedy, mám pocit, že pro... pro malou Jelmi je to tady tuze nebezpečné. Nebo spíš je lepší říci nevhodné. Je středem zájmu, chlapi si o ní vyprávějí, chválí její krásu...“

„V tom s tebou souhlasím,“ přikývl Gerel. Nepotřeboval světlo, aby poznal, že Deran z Galemu je rudý až za ušima. „Jsem rád, že je tu někdo se zdravým rozumem, kdo sdílí moje obavy. Myslím, že se dřív nebo později najde dost lstivý mizera, který obejde i ostražitou Daru. Tobě se Jelmi líbí?“

„Líbí,“ přiznal Deran. Honem si odkašlal a zdánlivě zdvořile dodal: „Jen slepý by mohl říci něco jiného, pane.“

„Dobrá. Postav si dům za chrámem Asam a potom do něj můžeš Jelmi odvést. Doufám, že se toho dožiju. Až ti narostou pořádné vousy, požádám Chajna, aby tě stvrdil mým nástupcem. Platí?“

„Platí,“ vydechl ohromený Deran. „Ale...“

„Ale?“

„Stále budu dost mladý, i teď mi pomáhají zkušenosti ze dvorce, protože lecčemu rozumím. Vidím, jakým břemenem ta správa Boroda, dolů a hutí je. Jsem moc rád, že rozhoduje někdo jiný, že to neleží na mně.“

„Jsi upřímný, tak já budu taky. Než ti ty vousy narostou, uplyne nejméně pět roků. To budeš dost starý, abys tohle všechno dokázal ovládat. Tak jako Skerit, když se stal králem. A budeš tou dobou o dost starší, než je dneska náš Chajn. Časy jsou

tvrdé, chlapče. Bohové nakládají břemena mužů na mladíky, kteří sotva dokázali vyhrnout ženě šaty k pasu. Nechávejí na našich modlitbách, zda dokážete včas zmoudřet nebo zda vás to břemeno rozdrťí.“

„Proto chce paní Jalčiši rychle obnovit chrám?“

„Možná. Jenže bohy může chválit i mezi troskami. Zatím potřebujeme dát lidem domy a vdechnout život skutečnému městu. Co neuděláme v téhle době nadšení, povleče se a zapadne. Nejdřív ať se lidé mají, kde usadit. Přijedou ženy. Ženy znamenají zdržení, ale také brzké svatby a do domů přijdou děti. Děti se mohou učit i v chrámu, ale nejdřív potřebují povyrůst. Takže chrám Asam potřebuje místnosti pro školu a lemy a tak vůbec za čtyři nebo pět roků. Navíc očekáváme, že v těch místech jsou domy zachované nejméně do poloviny patra, když ve sklepech a přízemí rejdlili zvědavci. Nevidím důvod spěchat právě dnes zrovna tam. Po téhle první části se obnova rozeběhne náramně rychle, s tím počítej.“

„Děkuji, pane. Paní Jalčiši zdvořile odkážu na vás.“

„Zaslechla jsem několikrát své jméno. Mohu se dozvědět, o čem se tu jedná beze mne?“

Do teplého večera zavanul chlad. Muži se otočili ke dveřím. Deran se lehce uklonil a chtěl zmizet, ale Gerel ho zadržel. Napřímil se a odpověděl:

„Potvrdil jsem postup prací. Chrám Asam přijde na řadu podle plánu, ne podle tvého přání.“

Jalčiši zvedla hlavu:

„To má být trest nebo msta?“

„To je věc mužů. Tvou věcí budou ženy, které sem míří ve vozech. My, muži, zařídíme, aby tu bylo brzy dost domů, do kterých budou moci vejít.“

„Tak odkryjte chrám, domy jsou tam zachovanější!“

Jalčiši si dupla.

„Tady rozhoduju já, ženo. Odejdi do své komory. Jelmi nesmí být sama“

„Neurážej mě! Nechtěj, abych se mstila!“

„To už jsi udělala. Teď se stáhni do světa žen. A modli se k Asam, abych ti dovolila něco jiného.“

Jalčiši se otočila a beze slova odešla.

Gerel se podíval na Derana, který tu stál se sklopenou hlavou.

„Asi tě bude nenávidět za to, žes tohle slyšel. Ale do rodiny tě právě díky tomu přijme bez výhrad. Dej si na ni ale pozor, bude velice mocná.“

„Nechtěl jsem, pane...“

„Ale JÁ chtěl. Někdo musel být u toho, když ze sebe dělá víc, než je. Abych přehlušil všechno to, proč jí věčně odpouštím.“

Mávl rukou a Deran pochopil, že právě teď je čas odejít.

Vše proběhlo, jak určil Kaj-mačuv. Jen s malou výjimkou: Nazí lupiči byli uvázáni na diny, aby se skupina mohla rychleji přesunout. Kaj-mačuv zřejmě cestu do hlavního sídla lupičů znal, protože obloukem objeli místa, která lupiči běžně sledovali. Dry-mana opět použila lest náhlého objevení čarodějky a dožadovala se velitele.

Hlídky neměly dobré velení. Čtyři z nich seběhly ze svých míst. Dry-mana koutkem oka zahlédla, jak se cosi pohnulo ve skalní stěně nalevo. Pohnulo a zůstalo tak. Redu z Bešiova klanu je skutečně skvělý lučištník. Byli zvědaví a hloupí jako sirey. Podařilo se jí vyvolat dost rozruchu, aby vylezli ven, sebejistí a klidní. Mimo čarodějky se k nim přece nikdo dostat nemůže. A tahle ženská stojí za podívání... Očividně si nebyli jistí, co s jejím zjevením udělat. Vlasy smrti, svázané do chocholu na vyčesané koruně vlasů, je držely v uctivé vzdálenosti. Moc dobře je znali, stejně jako ti na první ráně.

Bylo to docela rychlé, Kaj-mačuvovi muži se dokázali připlížit dost blízko. Dry-mana jenom špatně odhadla chlapa, který stál před ní. Stálo jí to škrábanec na paži, ale Sotro ho dorazil jediným máchnutím meče.

Redu se Sotrem se vrátili pro zajatce. Byli to jediní zajatci zde, v jeskyních lupičů nebylo nikoho dalšího. Ano, našli tu kobky s mřížemi, popisované těmi, kdo se vrátili po výkupném k rodinám. Byly opuštěné. Ani Kaj-mačuv nenašel stopy po lidech, které by byly méně staré, než několik měsíců. Nenašli ani vchod do dolů, kde měli lupiči něco těžít. Jen tři vstupy do spletence chodeb v podzemí. Kaj-mačuvrychle rozdělil úkoly.

„Tohle všechno je nutné zatarasit. Pokud někdo stačil utéct, ať tam zůstane. Pokud by někdo mohl odtamtud přijít, ať neprojde. Vy tři si vezměte na starost vchod hned na kraji, vy tři támhle ten a vám ukážu, kde vezmete kamení a další věci na ten poslední. Redu, najdi místo, kde byly ustájené jejich diny. Odved tam naše zvířata. Ty a ty jděte s ním... Dry-mana, kam jdeš?!“

Neposlouchala ho. Šla jako omámená do temného zákoutí s nepřehlednou kupou věcí. Bylo tu mnoho proutěných košů a schránek všech možných tvarů, ramena vahadel, součásti sedel. Zmuchlané plachty, potrháné pokrývky pod sedlo, nánosy prachu a písku. Dry-mana se však sveřepě prohrabávala k jedinému místu.

Konečně vítězně stanula u předmětu, který Kaj-mačuv nemohl ze svého místa rozeznat.

„Jsou tady!“

„Co jsi našla?“

„Svatební nosítka, pane. Svatební nosítka, jakých putují vznešené nevěsty z prvního domu. Mého domu, pane.“

„Když potomek s předkem se spojí,

klid cesty dvou zemí strojí...“

„Cos to říkal, pane?“

Kaj-mačuv potřásl hlavou.

„To nic, Dry-mana. Během téhle cesty se mi vybavuje jedna věštba. Hledám souvislosti. Nechápal jsem ji a napůl zapomněl.“

Dry-mana se k němu otočila.

„Nechci to znát, pane. Věřím, že jdeme vstříc dobrému osudu. I když jsme ztratili Nurila – a Maraka. Kde ten je?“

„Radši mi pověz, jak jsi pod těmi krámy našla ta svoje nosítka.“

Dry-mana ukázala před sebe. Z místa, kde dosud Kaj-mačuv stál, neviděl naprosto nic.

„Světlo ozářilo vyřezávanou hlavici tyče, můj pane. Všechny ji známe. Všechny svatební nosítka se zdobí stejně po celé věky. A všechny dívky od útlého věku sní o tom, že je právě tato nosítka odvedou do dnů, plných štěstí.“

„Jenže žádná z nich nesmí být otrokyní, takže tebe se to už netýká. Jsi čarodějnice, jenom tak jsi mohla zahlédnout, co se ukáže jen skutečné princezně, nevěště krále!“

Kaj-mačuv pohlédl na nahého vůdce lupičů. Jeho tvář plála opovržením i vítězoslávou. Dry-mana svésila hlavu, ale její pán si přísně zajatce změřil:

„Co jsi hledal na téhle cestě, muži ze Surutum? Tvá cesta měla skončit v Taru. Tam jsi mohl nalezenou princeznu vykoupit a vrátit. Ty ses ale spokojil jen s její dcerou. Jedna čistá princezna místo druhé. Tak teď nesud' tu, kterou jsi nechal napospas domu. Spíš nám pověz o svém druhém úkolu.“

„Druhý úkol?!“

Dry-mana ožila. Pochopila, že byla pouze loutkou v plánech svého příbuzného. Nevadilo jí, že konečně zná osud své nejstarší dcerky, o němž jí nikdo nic nedokázal povědět, ale celé to opovržení a blahosklonné přijetí bratrem při jejich prvním setkání.

Muž sklonil hlavu. Mlčel, ale pro Dry-manu byl náhle směšný a nicotný. Zakrýval si ohanbí, jako by to byla nejdůležitější věc na světě. Ze zad mu přitom povlávaly dlouhé Valsy smrti, které se brzy probudí.

„Mohl bys ještě chvíli žít, protože neznáme kola osudu. Ta dávají i vězňům a otrokům v dolech Pašavských vrchů naději. Jenže ty mlčíš a Vlasý smrti se brzy probudí. I když jsi snad můj bratr, říká to jen ústní zvěst, nijak ses mi neprokázal – a já si nepamatuji ty desítky dětí, které běhaly po paláci. Ne, ty zemřeš pomalu, strašlivou smrtí a beze jména. Nikdo z těchto mužů nebude mluvit o tom, cos dělal a odkud jsi. Mluv nebo pojdi. Mlč nebo získej rychlou smrt čestného muže. Dovolíš to, můj pane?“

Obrátila se ke Kaj-mačuvovi. Ten němě souhlasil. Sotro pokynul mužům, kteří byli na doslech, aby odstoupili.

„Pojďme dokončit, co velitel nakázal. Tajemství jejího domu zabíjejí.“

Dokonce i zajatci velmi ochotně následovali nové pány lupičského doupěte. Ti tři zůstali na místě, ale z dálky to vypadalo, že mezi nimi zavládlo mlčení. Přesto ještě dřív, než byly vchody do podzemí důkladně zataraseny, vyšla Dry-mana ze zákoutí a v její ruce se zableskl nůž.

10.kapitola

Východ slunce zakrýval hlubiny Jámy oparem, který se snažil milosrdně schovat všechnu hrůzu, o níž dosud Jalčiši s Jelmi slyšely. Jejich oči se pokoušely rozeznat dlouhá nízká stavení, přilepená ke srázným stěnám lomu na druhé straně.

„Tamhle napravo je vidět jedna ze staveb, které pokrývají celou stěnu od kraje až téměř ke dnu. Je tu deset takových míst, kde se vytahují lidé i vytěžené rudy nahoru. Přes veliké kolo, které můžete vidět třeba tamhle,“ ukazoval vytáhlý mladík velitelově ženě.

„Jé, toho jsem si vůbec nevšimla! To úplně splývá s hlínou,“ podivila se Jelmi a napínala zrak směrem k obnaženým pásům, v nichž se střídaly různě hnědé horniny.

„Za chvíli slunce opar vypije a Jáma ožije. Jak se kola roztočí a, ožijí desítky žebříků, které spojují jednotlivá patra a vchody do štol. Jak vystoupá slunce nejvýš, proniká až k samotnému dnu Jámy, kde jinak převládá šedohnědá mlha, Někdy

vítr až sem nahoru vynese divný puch,“ vysvětloval mladík z tarského Domu jezdců nejmladší Gerelově dceři. Ta žasla právě tak mile, jak se od hezkého děvčete čekalo:

„Je to jako ve starých příbězích. Mlha, po níž si hrdina vyprosí cestu na druhou stranu propasti.“

„Jenže tam pod tou mlhou je utrpení a kruté hemžení, snaha urvat ještě chvíli života. Jsou tam dozorcí i nejbídnější tvorové, o jakých vím, moje milá. Přes tuhle mlhu tě žádné kouzlo nedostane,“ pronesla vážně Jelmiina matka. Nezdržovala se díky svému průvodci a pokynula zbylým čtyřem mladíkům, kteří je doprovázeli. Otočila dinu na stezku, vedoucí zpátky k Borodu. Nikdo jiný tu nebyl, kraj zatím spal. Snad proto Jalčiši najednou zamířila k Cihelně.

„Matko, ty to tu znáš?“ Jelmi se podivila jistotě, s níž Jalčiši na rozcestí vybrala téměř zarostlou stezku. „Znám staré mapy, dítě. Jeden z těch mužů, tuším Hers, o Cihelně mluvil. Já znám některé byliny, jaké rostou nad hlínou pro hrnčíře.“

„Paní,“ vmísil se jeden z mladých tarských jezdců, vlastně teprve chlapec z Domu jezdců. „Bezpečný čas pro nenadálou vyjížďku se končí. Velitel Daman každého z nás povolá k zodpovědnosti, že jsme s vámi jeli tak daleko.“

„Velitel Daman je výborný mladý muž, zná mnoho věcí a s těmi bylinami by mi dal za pravdu. Možná jsem tu jediná, která by mohla...“

Jalčišinu laskavou, ač patřičně hrdou promluvu, přerušilo zasvištění šípů. Podle výkřiků to schytali dva jezdci.

„Jelmi, kryj se za mnou!“

Jalčiši otočila dinu, vytrhla z pochvy meč zasaženého chlapce vedle sebe a ostatním ukázala směrem zpět. Pozdě, byli v pasti. Zaútočili sice jen tři chlapi, ale svou práci uměli. Jalčiši dokázala jen dvakrát seknout a bylo po všem. Zahnala je! Prudce vydechla. Dva chlapci leželi mrtví, ti dva se šípem v zádech se zhroutili na své diny, které vyrazily k městu. Poslední zíral na hlubokou ránu na svém stehně. Jalčiši neztrácela čas. Ani se neohlédla, křikla na Jelmi, strhla závoj z hlavy a mžiku stáhla.

Když zvedla hlavu, uvědomila si, že Jelmi chybí. Otočila se kolem dokola, ale byla tu jen dceřina dina a mrtví. Mimo kruh podupané trávy neprostupné houští. Zaslechla hluk, mlaskla na zvířata, aby přiběhla blíž. Ustoupila k šečovému houští. Tím nikdo neproleze, aby jí vpadl do zad. Znovu pevně sevřela meč, i když cítila jak se jí prsty slabounce třesou. Přestávaly ji poslouchat, může seknout třikrát, pětkrát, víc ne. Byla však odhodlaná třeba zemřít, než aby i ji... Vydechla ohromením:

„Damane?! Kde se tu... ?“

Měl s sebou deset chlapců a Herse. Stačil mu jediný pohled, pokynul Hersovi a třem chlapcům, aby prohlédli stopy. Ostatní seskočili a snažili se pomoci padlým. Nepadlo jediné slovo, ale Jalčiši věděla, že pro její rozmar mají jenom odsouzení. A pohrdání.

Velice rychle naložili mrtvé, počkali na Hersovo znamení a aniž by Daman Jalčišijakkoliv upozornil, vydali se zpátky. Její dina uposlechla velitelova zamlaskání. Na králově tetě a manželce statečného Gerela ulpívaly pohledy tisíců očí. Tak to cítila, i když dlouho jeli neobydlenou krajinou.

Teprve pomaličku chápala, že svou nejmladší Jelmi už neuvidí. Právě pro celý svět zemřela. I kdyby se ukázalo, že posloužila vyvrhelům k pobavení, i kdyby se vynořila někde z otroctví, pro takovou dívku už není cesty zpátky. Nadchází čas msty těch, kterým ji uloupili, těch, kdo jsou poškozeni, nic víc. Jelmi je pouze příčinou svárů a bojů. Jako osoba neexistuje...

Nadešel ale také čas msty těch, kdo budou oplakávat chlapce. Stále držela zkrvavený meč. Pohlédla na něj. Byl krátký, tak zrovna pro chlapce nebo nepříliš silnou ženu. Ponechá si ho. Kam ho ale zastrčit? Postroji její diny chyběla pochva nebo vhodněji uspořádané řemení, volné šaty neměla přepásané. Položila meč napříč přes sedlo před sebou, držela ho dál, ale zbavila se tíhy. Sevřela rty a zvedla hlavu. Musí se dokázat podívat do očí Gerelovi. Za přepadení přece nemůže. To on ručí za bezpečí ve městě i kolem něj!

Dry-mana ukázala svému bratrovi nůž.

„Vyber si místo, kde chceš čestně ukončit svoje zajetí. Dohlédnu na správný obřad.“

Mladý muž pohlédl tázavě na Kaj-mačuva. Ten přikývl.

„Já vám ale nic neřekl?“

„Součástí obřadu je přece očista od závazků a zločinů,“ připomněla mu Dry-mana. Ve tváři se jí nepohnul ani sval. „Nyní jsi opět synem Prvního domu v Surutuma je tvou povinností otevřít svou mysl všemu, co to pro tebe znamená.“

„Budu smět zemřít?“

„Ovšem,“ podivila se Dry-mana. „Dokonce ti na záda, mimo Vlasů smrti, namalují hlinkou ornament, který tvou duši...“

Nedořekla. Kaj-mačuv ji strhl a hodil stranou. Bleskurychle zachytil mužovu ruku s nožem, zkroutil, až zapraštěly kosti. Muž vyjekl a nalehl na čepel. Kaj-mačuv s ní však netrhnul, jak by pomahač čestné smrti měl udělat, jen odkopl tělo, aby se skutálelo o několik kroků dál, do bezpečné vzdálenosti.

„Dobré, Dry-mana?“

Zvedla k němu oči, potom se podívala dolů. Poslechl její němou výzvu a pohlédl na předloktí, kde se čerstvý šrám nezbarvil krví, jak by čekal. Jako v hrůzném snu jeho okraje podivně zmodraly. Dry-mana možná věděla co to znamená, přesto Kaj-mačuv s konečným potvrzením ortelu zaváhal. Kousl se do rtu, nadechl, zůstal přímý a tvrdý jako vždy ke svým lidem byl.

„Stejně by se vedlo mně, Dry-mana. Naše těla, vyléčená z hrozby Vlasů smrti, prozradí jed zavržených. Ale to je všechno, lék neznám. Do západu slunce zeslábneš a zemřeš.“

Přikývla, několikrát se prudce nadechla a vydechla. Hlasem beze slz dala najevo, že ovládá leknutí a neztratí důstojnost. Teď, v tuto chvíli, před svým vrahem, určitě ne.

„Dej... dej jim ho napospas, pane. Už není synem Prvního domu. Škoda však jeho krve. Toho se určitě nejvíc bál, tak ať to má.“

Ozval se chrapot, umírající muž zkoušel něco říct. Dry-mana zvedla oči k nebi, jako by tam bylo cosi zajímavějšího, než osud lupiče. Kaj-mačuv také nehodlal slyšet víc, než steny.

„Bude, jak říkáš. Hej, Sotro! Přiveď zajatce, rychle!“ Zhlédl vytřeštěné oči zkrouceného chlapa a otočil se spokojeně k Dry-maně. „Už to pochopil. Nemá dost sil, aby ještě pohnul nožem a dokončil, co předstíral, že žádá. Jeho vlastní druzi horozsápou, aby z něj dostali každou kapku léčivé krve. Chceš to vidět? Pro dítě země Surutum není příjemnějšího odchodu k předkům, než pomsta.“

Aby umírající pochopil naprosto všechno a zvětšila se jeho muka, pronesl zřetelně a jasně:

„Beze jména, bez vzpomínek na jeho činy. Své jméno neprozradil nikomu, kdo toho nebyl hoden, takže jeho duše se rozpadne v zapomnění.“

Potom jeho hlas změkl.

„Obstála jsi v každé zkoušce, Dry-mana. Zvolil bych po návratu právě tebe, tobě bych svěřil svůj dům a zázemí. Před paní Rione, víš? Nyní jsem však bezmocný. Mohu jen sledovat, jak těžkne tvá mysl...“

Dry-mana mu dlouho hleděla do očí, vážně, slavnostně. Vyčetl z nich velikou oddanost a víru, že by splnila všechno, co plánoval. S důstojností stejné povinnosti, s jakou podala kdysi dávno otrávený nápoj Jorabovi. Možná osud rozhodl správně, napadlo ho. Možná by ale v téhle mladé ženě přece jen probudil vřelost a oddanost jinou, než ctihodnou...

„Mýlíš se, pane. Je jedna věc... Dovol mi odejít k duchům z Veliké Matky žití. Jako králově nevěstě, v nosítkách.“

Kaj-mačuv strnul. Slyšela jeho myšlenky? Tuší snad, jaký je svět duchů, s nimiž se ani on neodvažuje spojit?

„Jsi si jistá, že právě tohle chceš?! Stáhnou tě tam dolů a nikdo neví... Nikdo se zpátky nevrátil.“

„Já vím, slyšela jsem vyprávění kupců. Dovol mi odejít, pane. Uzavřít kruh. Je to jejich jed a já bych kdysi skutečně byla nevěstou pro některého krále...“

Přikývl. Sotro již přivedl zajatce a ti okamžitě pochopili, jakou dostali šanci. Dali jim malé nože a dohlíželi na ně dva muži se založenými šípy. Ty nahé odsouzence s vlajícími Vlasy smrti však nezajímalo nic víc, než pomalu a soustředěně odčerpávat krev z mladého, silného těla, které jim bylo dáno v plen.

Ostatní muže zavolal velitel k nečekanému dílu. Vytáhli z hromady košů, hadrů a harampádí neobvyklou kostru z bohatě vyřezávaných dřevěných trámů. Kaj-mačuvnosítka prohlédl a podle jeho pokynů sem snesli měkké polštáře, vyšívané slavnostní pokrývky, dokonce i džekal dost velký, aby stačil na hlavní závěs. Svatební nosítka princezen rychle upravili tak, aby v nich mohla pohodlně Dry-mana spočinout.

„Dokud nejsi příliš slabá, měla by ses převléknout,“ oslovil okouzlenou ženu Kaj-mačuv. Přikývla, ale když si všimla, že jí podává chumel měkké tkaniny, zvlhly jí oči dojatým překvapením. „Rudá, pro nevěstu...“

Ukázal stroze do šera velké jeskyně:

„Tam, za tím zeleným závěsem, jsou truhlice se šperky a koše s jemnými tkaninami. Vyber si, co chceš.“

Poslechla. Pohybovala se trochu malátně, ale jed ještě tolik nemohl působit. Byla nejspíš naměkko z jeho péče a vyděšená zároveň. Přijala sdělení o svém konci příliš klidně, aby se během dlouhých chvil čekání přece jenom nezačala bát. Pomyšlení na nečekanou důstojnost, kterou si smí dopřát, na splněný dětský sen, jí však pomáhalo překonat každou slabost ducha.

Kaj-mačuv krátce sdělil Sotrovi, co se děje, ten vysvětlil přípravy ostatním. Když Dry-mana přišla v rudém úboru surutumského střihu, opět to byl Sotro, který se nabídl upravit její účes. Ozdobil ho řetízky s drobnými tepanými lístky, jediným šperkem, který si vybrala. Potom požádala Kaj-mačuva o krátké slyšení. Vypověděla, co by nemělo zůstat skryto, aby netížilo její duši.

Ještě nezaschla krev jejího vraha na tělech zajatců, když Dry-mana usedla do nosítek, všem poděkovala a spustila závoje, které ji navždy skryly všem lidským očím. Šest mužů zvedlo nosítka na ramena a sestoupilo od vchodu jeskyně směrem k valu nad břehem bývalého koryta Velké matky žití. Nevystoupili až na jeho vrchol, postavili nosítka těsně pod ním a podložili je kamením tak, aby nesjela na stranu.

Jeden po druhém popřáli Dry-maně lehké spočinutí, ale na odpověď nečekali. Sestoupili svižně a otočili se až když stáli na skále. Nosítka se jakýmsi zázrakem ocitla na druhé straně valu a klouzala dolů, jako by je někdo odnášel.

Byl čas vytáhnout všechny vozy a naložit na ně získanou kořist. Do rána zemřeli další dva lupiči a jejich těla byla spálena s tím, co zbylo z jejich mladého velitele. Nikdo neznal jeho pravé jméno. Říkali mu prý Vítř nad valem, nic víc. „Vítř“ však bylo jméno většiny lupičů, kteří kdy vedli tlupy, okrádající kupce na cestách. Kajmačuvpobral, co mohl, potom se obrátil zpět k Taru. Cesta vítěze nemusí mrtvé počítat.

Rione se vracela od Lemy Balčiši rozechvělá. Nelhala jí tak docela, když vyprávěla o svém vidění, že nohu královny Lirik obtáčí malý pestrý aferetník a poté strnul, podoben drahocennému náramku z Tianu. Jako kdyby vyčkával narození dítěte.

Měla skutečně takový sen, opakoval se již několikrát, ale byl doprovázen dalšími, stejně silnými výjevy, kterým nerozuměla. Například viděla letící ženu s kovovou obroučkou na hlavě, konejšící „Kišiho“ ve své náruči. Rione si nebyla jistá, zda dítě oslovila, ale věděla dobře, že jde o dítě, které teprve přijde. Kdo by se takovým způsobem mohl starat o Chajnova syna, který takové dětské jméno dostane? A jak se dokáže vznášet nad městem? Je to duch, který dítě odnese do světa mrtvých? Ne, takový dojem neměla...

Nebo jiná věc. Bohyně, chránící spravedlivost, vědění a moudrost, určuje při zasvěcovacím obřadu Lemy, které postupně vyniknou a povedou její chrám. Proč měla Rione zlověstné vidění chrámu Asam, zpola rudého krví? Mezi sloupy prosvítalo zlověstně ztemnělé nebe. Trosky takového chrámu?! Co strašného se stane... Cítila že nejde o zhroucení stavby, ale o porušení nehmotné stavby, jakou mají Lemy chránit a budovat. Bylo to vůbec v Taru?

Rione Bakšiši neřekla všechno, pouze splnila Chajново přání. Právě dnes začala předstírat, že Lirik a dítěti hrozí nebezpečí. Takovéto vize ji čas od času potkávají s předstihem tolika let, že je považuje pouze za jakési načrtnutí, jako když Tuiravymýšlí vzor a zpočátku si ho předkreslí na bíle omítnutou zeď tak jemným okrovým tónem, že si nikdo pořádně nevšimne, co dělá. Ano, tak nějak to bude. Vzor se může vyvíjet a měnit, zůstanou jen základní obrysy, které se musejí vejít do dané velikosti.

Lhala vůbec? Ta otázka Rione doslova páčila. Musela podruhé, potřetí a znovu sama sobě vysvětlovat, že to není a nikdy nebyla lež. Nemohla být, vždyť pouze zatajila většinu pravdy. Balčiši někdy vídá podobné obrysy možného, ale SvětciRione přece jen kdysi naučili jednu hodně podstatnou věc: To, co přichází přímo, vypadá jinak, než co je lidmi obhlédnuto při naučených postupech. Ti, kdo dar vidění dostali, jsou bohům blíží, i když se mohou právě proto setkat

s výsměchem a nevírou každého, kdo bohům jejich záměry obhlíží pomocí Istí, byť těmi samými bohy dovolenými.

Ode dneška je tedy mezi vyvolenci známo, že královnu Lirik a hlavně narozené dítě ohrozí jakési síly. Balčiši hned sama začala přemýšlet, jak Lirik včas dostat do očištěného, zaříkaného území, aniž by to vzbudilo její strach a znepokojení obyvatel.

Rione šla z chrámu zamyšleně a pomalu, doprovázena dvěma děvčátky z Jorabova domu. Nic ji nedokázalo vytrhnout, dokonce ani hluk zvířat a změk lidských hlasů. Nevšimavě minula zvědavce, kteří se před ní udiveně a také uctivě rozestupovali, aby mohla projít. Nevšimla si prázdných změn, dokud takřka nezakopla o balíky a zvířata a cizí muže uprostřed dvora. Zmateně se rozhlédla, všimla si široce rozevřených vrat. Paní Krytyp jí běžela vstříc a doslova se zalykala štěstím.

„Pohlédni, paní Rione, bohové se smilovali! Toto je další zboží od Sotra a s ním přišly moc dobré zprávy z Jarudu. Každým dnem dorazí vítězný Kaj-mačuv a můj milý Sotro, zachránci cesty k Tianu!“

„Proč až teď? A nevidím dost jízdnic, které by sloužily ozbrojenému doprovodu. To je přece skoro tolik drahého zboží, co sem Sotro poslal už minule?“

„Sotro ponechal velení tamhle Feretovi. Říkal cosi o tom, že se rozhodli v Jarudupočkat na další zprávy. A také prý má podíl na zboží i on, protože je v Jarudutrojnásobně rozmnožil. Bývá zvykem, že kupec své statky rozdělí, část zboží vyšle do Taru nebo prostě napřed, a s částí obchoduje právě v Jarudu. Nikdo netušil, že Sotro vyjel na lupiče. A přitom prý téhož jitra, kdy Zabíječ s geronskými syny vyjel jako šíp spravedlivé odplaty, chytli a zabili jarudští tři podezřelé muže. Byli to zákešní špehové lupičů...“

Paní Krytyp hořely oči skoro posvátným zanícením. Rione přikývla. Snad tomu tak bude.

„Ví Jorab, co se tu děje?“

„Poslala jsem zprávu do paláce hned, jak mne Feret pozdravil.“

„Správně. Opatři všechny tak, jak bývá v kupcově domě zvykem. Jsi paní tohoto domu, Krytyp, a tobě náleží také příprava na uvítání hrdiny.“

„Opravdu?“

„Ovšem, paní Krytyp. Sotro se přidal k výpravě králova strýce, šel plnit královu vůli. Kde jinde, než v domě králova druha a bratra by měl být srdečně uvítán?“

„Děkuji, paní. Sotro je čestný a dobrý jako chleba, který se v našem domě peče. Pan Jorab v něm přivítá věrného přítele.“

Do Krytyp vjela ráznost. Několikrát tleskla, aby získala pozornost. Rione se zájmem pozorovala, jak pomocí tichých příkazů rukou, dlaní i prstů, našpulením rtů a pokynutím hlavy dokáže každému určit jeho díl práce. Všichni se bez reptání poddali, aniž by Krytyp promluvila hlasitěji, než kolem stolu. Tohle bych vážně chtěla umět, zazáviděla Rione.

Seděla v nejobyčejnější tunice, jakou měla, stranou od ostatních, hlavu skloněnou. Jednou rukou držela ptačí pařáty a druhou škubala za spařené peří. Nikdy tu práci nedělala, jen vídala jiné škubačky. Měla daleko do jejich rychlosti, ale nikdo jí nedal ani mrknutím oka najevo, jak mizerně pracuje. Jalčiši byla sice potrestaná, ale všechny si moc dobře pamatovaly, jak přísná umí být. Bály se její pomsty a to je dobře. Jalčiši škube peří a může přemýšlet o svých věcech, sama uprostřed ostatních. Kdyby kuchyňský dvůr nebyl ohraničen pevnými zdmi, odtáhly by se ještě dál... Tohle si přece vůbec nezasloužila. Gerel se snad zbláznil. Nebo se uprostřed všech chlapů rozhodl chovat jako nejhorší buran z Haseliných vyprávění?!

„Co myslíš, že mě teď zastaví?“

Gerelův příliš tichý a příliš klidný hlas zněl nezvykle. Jalčiši došlo, že je ten správný čas přejít z bledosti na barvu mírně zelenou. Jenže to by nebyla ona.

„Asi nic. Všichni čekají, že pohneš zemí i nebem. Jelmi byla tvá...“

„Jelmi JE moje dcera, ženo. Zakazuji ti opustit kuchyňský dvůr.“

„Ty neznáš staré mapy, já odhadnu...“

„Ty nic. Odvedla jsi mou dceru a zašantročila. Možná jsi byla smluvena s někým tam venku. Nebudu tě soudit, jenom zavřu tam, kde jsi už dávno měla být. Dám ti na starost škubání ptáků, tam snad nikomu neublížíš.“

Jalčiši rudla a bledla, ohromením ztratila řeč. Gerel ještě neskončil:

„Běž a stále si opakuj: Jsem svému pánovi vděčná, že to není vodní kolo. Jsem svému pánovi vděčná, že to není vodní kolo. Prozatím to není nutné říkat nahlas.“

Kdyby ji veřejně zbičoval, možná by se cítila líp. Strnule se otočila a odešla, ale ve dveřích ji napadlo jiné řešení:

„Pojedu na Gerelim. Zajistím zásobování i z dalších dvorců a...“

„Na Gerelimu nemáš, co dělat. Chtěla jsi být spojená s Borodem. Jdi do kuchyně mezi ženy. Buď za rohož v mém domě vděčná, protože bys mohla taky dostat vůz a odtáhnout si ho k chrámu.“

Tak to celé proběhlo, aniž by se Jalčiši o Jelmi a zraněných, o hledání únosců nebo čemkoliv jiném třeba jediné slovíčko dozvěděla. Již druhý den tedy sedí králova teta, budoucí hlavní Lema chrámu Asam v Borodu, u hromady mrtvých ptáků se spařeným peřím, zalyká se tím puchem a drbe z jejich těl peří. Dara s ní zatím promluvila jediná, když donesla košíky na třídění per.

„To suché prachové dej sem, dlouhá brka z letek a ocasů sem. Zbytek pěchuj do pytle.“

Neoslovila ji jménem ani titulem, pouze zabránila, aby její paní promrhala suroviny pro další použití. Jalčiši vůbec nenapadlo, že se pírka a brka musí přebírat a dělit.

Několikrát ji svrběl jazyk, chtěla se zeptat Dary na novinky, ale kdykoliv vyhledala její oči, vyschla každá kapka odvahy. Dara malou Jelmi zbožňovala a stejně jako ostatní dnes umí Jalčiši jenom soudit. Jak hořká je vůle bohů! Poprvé pro Jelmiudělala něco, co matka shovívavě dceři dovolí. Poprvé si při Jelmiině škemrání tehdy před úsvitem uvědomila, jak je jí tohle dítě podobné. Ani Gerel nebyl tak pozorný a ostražitý, ani jeho nohsledi Daman s Deranem neodhalili přípravy.

Těsně před odjezdem k Jámě Jalčiši naprosto jasně pochopila, do tu před ní stojí. Dokonce připustila, že už dřív by na několik krátkých okamžiků právě Jelmi postavila vedle sebe a chtěla ji učit jiným věcem, než je pouhé vedení domu nebo statku. Právě tady, v Borodu, během těch několika týdnů Jalčiši stále silněji cítila, jak zvláštní pouto mezi nimi je. Jediná Jelmi ze všech jejích dcer a synů má v sobě cosi, co Jalčiši v těch dávných časech, kdy stanula bratrovi po boku a řídila část jeho kroků...

Tomu nikdo neuvěří. Nemá smyslu pokoušet se o svém poznání mluvit, protože není nutné kohokoliv obměkčovat. Jelmi nepotká božskou Hasel, která jí vrátí čistotu! Na tom jediném před světem záleží. Ano, dnes by Jelmi i ona strčila Deranovi pod přikrývku, kdyby ji chtěl. Kdyby aspoň slíbil, že z ní nevymlátí duši a nebude ji dřít ke smrti. Tomu ani velké věno nedokáže zabránit.

Jenom bohové dokážou prudce změnit nezvratný osud. Kdyby už chrám... Jalčišise náhle napřímila. Ne, ona ještě není bezmocná! Zná muže, který by mohl chtít pomoci, ve vší vážnosti a bez postranních myšlenek. On jí pomůže vzkřísit svatyni chrámu, probudit z dlouhého spánku. Kde je chrám, kde sídlí vůle bohů, tam jsou požehnaná lidská sídla, tam teprve se vrací život. Gerel je jen tupý Kirunův druh, odmítá dědictví Zavržených jako tvrdohlavý kníže, ale už Skerit byl dost chytrý, aby vše pochopil a leccos přijal.

Jalčiši má ještě možnost zasáhnout do dceřina osudu! Odhodila holé ptačí tělo na připravený tal a rychle se pustila do dalšího. Tentokrát musí být hotova před slunce západem. A bude, kdyby těmahle rukama už ani svítilnu neuzvedla! Na tom nezáleží, protože noci jsou tak světlé, že svítilnu nebude potřebovat ani Hers. Ne dřív, než spolu s ní sestoupí do podzemí.

Chajn zvolil k přijetí Kajima a Sotra velkou síň, ovšem připravenou k hostině.

„Váš vjezd do Taru byl slavnostní právě tak, jak si zaslouží vaše vítězství nad lupiči z Božích zubů. Teď vám chci udělit zvláštní výsadu, jakou budou mít všichni takoví vítězové po vás. Nejdříve mi vy dva povíte o celé výpravě, potom pošleme pro vaše druhy a gerony. Ty, Sotro, jsi mne překvapil svou oddaností věci. Nejsi jediným kupcem, který tehdy v Jarudu byl. Proto jsem tě zavolal do paláce spolu s Kajimem.“

Sotro se uklonil, Chajn vstal z trůnu a pokynul oběma, aby usedli po jeho levici a pravici ke stolu.

„Vím už, že jste ztratili dva muže, Kajime. Proč ale do Taru nedorazil žádný z těch zajatců? Bývá zvykem rodinám nahradit ztrátu v otrocích nebo zboží.“

„Nuril z Najetimu si náhradu zaslouží v plné výši, zato Marak Bejmatovec jen pověst mezi lidmi. Nemáme důkazy, pouze podezření. Až při návratu do Jarudu jsem ze Sotra dostal přiznání, že se ho Marak nepokusil vytáhnout z tekutého písku. Z Najetem bych rád probral ještě Budilovo přání, jak mi je sdělil Nuril ústy mé služebnice.“

Chajn přikývl a Kajim pokračoval:

„Zajatce jsme nebrali. Z hlubin věků se vynořily Vlasy smrti. Všichni lupiči byli jejich otroky a my zatím nevíme, komu přesně sloužili. Abychom to prokletí nepřivedli do Taru, obětovali jsme ty muže na místě, kde vytéká Hnis země. Jejich těla jsme spálili, ale Vlasy, které vyrostly již předtím z Nurilova těla a pomohly nám obelstít lupiče, ty máme sebou. Pro výstrahu i poučení.“

Chajn udiveně prohlížel bílá vlákna s jemnými chloupky. Nechal si vysvětlit, v čem spočívá jejich nebezpečí a upřímně si oddechl, že v chrámu Asam umějí útok Vlasů zastavit a dokonce vyléčit.

„Zřejmě by nebylo od věci tyhle Vlasy nasadit důležitým mužům a ženám a potom je v chrámu prokletí zbavit, aby je nepřítel nikdy nemohl tak strašně napadnout,“ uvažoval. Kajim přikývl. „Máš pravdu, králi. Porad' se o tom s Lemou Balčiši, protože ani já příliš o Vlasech smrti nevím. Tedy o tom, jak je získat a nasadit na lidi schválně. Mezi čarodějnicemi se říká, že malé děti přežijí skoro všechny, ale mezi dospělými i přes léčbu v chrámu zahyne čtvrtina. Dospělí muži i ženy jsou závislí na opakování té léčby a zařikání, takže když osud zasáhne a oni včas nenajdou pomoc...“

„Rozumím, Kajime, budu se tedy starat jen o děti. Stačí mi být ve službách své země a rodu, nemusím ještě potupně někam chodit a prosit o prodloužení života.“

Kajim ho chvíli zamyšleně pozoroval zúženými očima, potom přikývl.

„Kdysi jsem se rozhodl právě s takovou hrdostí, králi. Nesl jsem Vlasy smrti sotva jeden den a tehdy jsem o chrámu Asam nic nevěděl. Vyzkoušel jsem jednu věc, která se povede půl napůl. Buď ano nebo rychlá smrt. Přežil jsem, ale vždycky si budu pamatovat, jak jsem se odmítl podřídít prodlužování života. I když čarodějnice, která mi chtěla pomoci, patřila k těm neškodným.“

„Jsme z jednoho rodu, Kajime. Odkud se tu ale tahle věc bere?“

Kajim vyprávěl o Dry-maně, o jejím vysvobození od Světců a podivném čarodějovi v jejich službách. Vlastně o čarodějích, kteří jsou podobni jeden druhému, takže není známo, kolik jich vlastně je.

„To není dobrá zpráva,“ mnul si Chajn zamyšleně kořen nosu. „Otec mi vyprávěl, jak těžko kníže Kirun obhajoval své odmítnutí všech bohů Zavržených. Nitky, kterými kněží různých bohů a Světci a Červení mniši a ještě další a další, které neznám, obmotali a propojili královské rody i nuzáky, na chvíli zpřetrhal. Jenom na chvíli, protože nemohl dokázat úplně všechno. Bohužel právě příchodem mé matky Světci zvedli hlavy. Věděla to? Proč nás ale nevarovala? Má snad být správné, že nás mohou ovládat znovu?“

Nad třemi muži se rozhostilo tíživé mlčení. Chajn naředit další víno a nalil si do poháru. Vybidl společníky, aby si dolili také. Obrátil se na kupce:

„Pověz mi, Sotro, jak se Vlasy smrti a čarodějové u Světců srovnávají s tím, co vidíš po světě?“

Mladý muž pokrčil rameny.

„Svět se mění, můj králi. Na sever od Surutum je prý krajina, odkud se mohou vracet mrtví, podél stezky k Tianu, ještě před Božími zuby, se Veliká Matka žití propadá hluboko pod zem. Přesto z kamení a písku nad ní vylézají duchové, aby tu a tam k sobě stahovali živé, jako to udělali s Marakem. Podle starých zkazek je někde mezi Pašavskými vrchy místo, kde se Vlasy smrti líhnou v bahně jezera, uprostřed něhož stojí palác jako utkaný z krajkoví. Z vody se však nedostanou, někdo by musel z jezera všechnu vodu odvést. Jak se tedy po staletích dostaly ven? Po zkáze Zavržených se objevují záhady a nebezpečí, jakým jsme odvykli čelit. Jednoho jsem si však dobře povšiml: lidé jsou rádi, že se jim bozi vracejí.“

Chajn přikývl.

„Ano, v tom se nemýlíš. Bozi mi starost nedělají. Vítám i návrat své matky, třebaže znamenal příliš časnou otcovu smrt. Starost mi dělají ti, kdo mají bohům sloužit, ale myslí především na moc. Je mi jedno, jestli na moc svého společenství nebo pouze svou vlastní. Hasel nám Světce přivedla do paláce, ale naštěstí ještě v dobrý čas, aby jen učili děti domu a jakmile se vzchopily chrámy a Dům jezdců, jejich služeb již nebylo třeba. Co já se pamatuji, můj učitel Jorabovi ani mně necpal do hlavy nic o poslušnosti nebo úctě k nim. Na to můj otec s Rione dokázali dohlédnout.“

Kajim se rozhlédl.

„Jsme tu my tři, ale Jorab by prý měl vědět, co víš ty, králi. Nebo téměř všechno.“

Chajn přikývl a znovu oslovil Sotra:

„Setkali jste se vy dva?“

„Ano, králi. Řekl, že splní nějaké tvoje přání, ale počkal na můj příjezd, abychom se vyrovnali. Byl velice štědrý, ačkoliv mohl zapomenout na staré zákony a rozhodnout podle sebe. Nechal mne rozdělit zboží a zisky, svůj díl dostal i můj zástupce Feret.“

„Rád slyším, že je Jorab spravedlivý a že s mužem, jako jsi ty, nebude ve sporu.“

Sotro se uklonil s dlaní na srdci.

„Králi, jsem oddaný tvému rodu a vděčnost k domu, kde jsem vyrost, patřila především paní Krytyp. Ta mi byla matkou a ochránkyní. I kdyby mi Jorab dovolil pouze postarat se o ni, byl bych mu vděčen.“

„Tos ale měl hned vzkázat, hned po Sachšenských polích! Jorab by získal a ušetřil hodně zlata,“ zasmál se Chajn. Sotro se zazubil. „Jsem kupec a obchoduji, pane. Proto nerozhlašuji svá předsevzetí.“

Rozesmátý Chajn tleskl a přivolal strážce. Nadešel čas, aby se k nim přidali ostatní. Vstal a usedl na trůn. Kajim se naklonil k Sotrovi a zatímco se všichni klaněli králi a děkovali mu za pozvání, pochválil mladíka za oddanost nevlastní matce, kterou se nestyděl prokázat.

„Úcta k té, která tě vychovala, zvýšila v králových očích tvou cenu.“

„Nebylo to úmyslné, ale potěšil jsi mne, Kaj-mačuve. Chajn je podle všeho právě tak zralým mužem, jak říká pověst.“

Kajim přikývl. Poplácal Sotra uznale po rameni a zhluboka se napil. Musel přepít podivné myšlenky, které mu vzaly klid a soustředění. Setkal se s Rione, kterou pohled na něj téměř vyděsil. Po žensku si sáhla na břicho a hned strčila ruku za záda, jako kdyby to nebylo správné. K tomu měla v očích cosi... skrývaného. V každém případě to znamená, že Kajim zůstane osamělým Zabíječem. Věrným králi, paláci a lidem v něm.

Jorab ukázal Filtě na úbočí kopce před nimi.

„Vidíš? Splazy kamení, které tu viděla kdysi moje matka, už téměř zarostly. Odtud pocházely první sazenice eldrenů, které Domit množí a společně s Hajnem plánují jejich výsadbu. Společně s aferetovými keři zadržují prach z pouště a

rozšiřují území, na které se vrací život. A tam, za hradbami Taru, je dnes vidět mnoho střech, které tu kdysi nebyly. Matka viděla hodně zubatých trosek...

„Tvá matka si jen tak vyjela do hor?“

„Královna ji poslala prohlédnout kamenné taly tam nahoře, kde se za časů zavržených čistily džekaly.“

„Samotnou?!“

„Rione vyrostla v lesích. Copak jsi zapomněla, že jste spolu soutěžily ve střelbě z luku? Nebála se ničeho. Ale máš pravdu, nejela sem samotná. Doprovázet ji jeden pěvec.“

Filta pohrdavě odfrkla.

„Ten jí asi byl co platný! Někteří jsou horší, než ženské.“

„A nepovídej,“ podivil se Jorab. „Jaký vy jste tam měli život, když můžeš srovnávat několik pěvců?“

Filta se nenechala zmást, pokrčila rameny.

„Znala-neznala. Náhodou dvě písně o Hasel a jednu o knížeti Kirunovi jsem slyšela, dokonce na vlastní uši, abys věděl. Ale víc jsem zaslechla vyprávění o tom, jak se s nimi dozorcí bavili. Několik jich zmizelo na dně Jámy. A co tam budeme dělat? Zase tam budou čistit džekaly?“

Jorab zavrtěl hlavou.

„Je tam ukrytý poklad mého rodu. Zvyk ale říká, že tam našince musí provázet odvážná žena.“

„No, tak to ten pěvec opravdu za to stál,“ ušklíbla se Filta.

„Já žasnu. Ty jsi den ode dne drzejší,“ snažil se ji zkrotit Jorab. „Jaký pán, taký krám,“ hbitě mu odsekla. Potom zrudla, když si uvědomila, že pokouší velmi, velmi teninké hranice. Jorab se naštěstí zazubil a Filta ulehčeně kousla do rtu. Potom nejistě ukázala na slunce, které bylo nízko nad obzorem:

„Co budeme dělat? Blíží se noc. Já tedy usnu i na trávě, ale zhýčkaný pán velkého domu...“

„Necháme řečí a popoženeme naše diny. Tam o kus dál v lese je přístřešek. Snad v něm budeme sami.“

Dost nerada uposlechla pokynu. Nechápala Jorabův rozmar. Sotva před dvěma dny mu dala najevo, že si nepřeje, aby se jí dotýkal. Dokonce paní Rione jí dala za pravdu! Té by svěřila všechno, úplně všecičko...

Potom Jorab přišel a jen stroze oznámil, že s ním pojedje pryč. Málem ji nenechal ani převléknout. Ten toho o lese tedy asi ví! Neřekl, na jak dlouho odjedou, zatajil i kam. A to se Filta těšila na uvítací hostiny kupců, na jejich vyprávění z dalekého světa. Všechny ženy v domě se na to těšily už týdny – a ona najednou musí pryč! A ještě sama s Jorabem... Nebylo to příjemné, ale snad mu dala dost jasně najevo, že není nějaká taková jako – ostatní.

Netrvalo dlouho, ještě bylo dobře vidět, když se ocitli u dřevěné vížky. Tady mohlo přenocovat několik lidí, byly tu dokonce částečně zarostlé stopy po vozech. Jorabhitě vylezl nahoru, prohlédl to tam, podupal na trámy. Potom vynesl nahoru rance a zajistil diny.

„Tamhle je malá studánka, ale jenom na omytí. Vodu máme ve vacích. Oheň dělat nebudu, takže se opatři a polez. Všechno je připravené.“

„A co když někdo přijde?“

„Tak zůstane dole. Nic si nevymýšlej a dělej!“

Filta byla docela ráda, že má přespat v něčem, co připomíná obydlí. Jenže Jorabje... Jorab. Chtěl ji políbit a je pán domu – i její. Měla strach, že se něco stane. Kam by se poděla, pokud by Joraba zranila nebo dokonce zabila?

Nemohla moc dlouho zdržovat. Natolik Joraba znala, aby věděla, že ji může prostě vzít a vynést nahoru. Když byla nahoře, seděl na hromadě sena a rozbaloval plátno s chlebovými plackami.

„Tamhle je ovoce,“ ukázal. Musela si sednout vedle něj. Srdce jí bušilo až v krku, ale Jorab se choval, jako by vůbec nebyla Filtou. Jako kdyby tu byl s nějakým svým druhem. Vzpomněla si na jeho slova, že potřebuje odvážnou ženu kvůli nějakému pokladu. Možná proto spolknul svou zlost, protože jinou takovou po ruce neměl.

Přesto trvalo dlouho, než dokázala usnout. Dívala se průlezem na hvězdnaté nebe a teprve Jorabovo chrápání Filtu přesvědčilo, že už na nějaké líbání nebo ty svoje noční hrátky dnes nemyslí. Těsně před odplutím do snů ji ale kupodivu napadlo, že to od něj vlastně může být docela urážlivé.

Jelmi se probrala na místě, které nepoznávala. Dívala se do šera, nad sebou tmavou tkaninu bez vzorů. Stan? Snad. Ležela na docela měkkém, na hrubé látce – ano na slamníku, nepříliš proleželém. Přikrývka poněkud nakysle páchla, ale hřála. V ústech měla hnusnou pachuč. A bolela ji hlava. Co se stalo? Pamatovala si jen vzrušení z projížďky, nečekanou vřelost své vznešené matky – víc nic.

„Měli jste ji tam nechat. Nemusíte sebrat všechno, co vidíte.“

Jelmi strnula. Neznala ten hlas, ale věděla, že jistě mluví o ní.

„Jak by zjistili, že je tady? Nikdo o tobě neví. Stopy jsme zahladili – a navíc by se v nich vyznali jen staří dozorcí.“

„Gerel má prý svitky se zakreslenými starými cestami. Pro něho to bude jednoduché. A nezapomeňte na ty mladíky. Všechny obelstili! Vetřeli se sem, všechno prolezli. To potom rozhodlo bitvu, žádná bohyně!“

„No, aspoň můžete vyjednávat, získat nějaký podíl nebo práva na doly a tak, né?“

Jelmi se zatajeným dechem naslouchala nečekané rozmluvě. Nakonec z ní ještě udělají překážku, přítěž nebo dokonce nebezpečí? To se jí líbilo. Otec sem vtrhne a všichni se budou plazit v prachu!

„Hlupáku! Pokud by se dalo s Gerelem nějak úspěšně vyjednávat, potom bych nesměl mít na svém území nic z jeho domu! Nemluvě o té jeho čarodějnici. Copak jsi nikdy neslyšel o Skeritově sestře? Hm, možná, že kdybyste přitáhli ji, tak by mi Bělovlasý ještě poděkoval a ani ji nechtěl zpátky.“

„A co byste s ní dělal?“

„To byl vtip, hlupáku! S takovou ženskou nic nenadělá ani smečka démonů.“

„Pane, vždyť se skoro na nic nezmohla. Ale ty kluky jsme přecenili, to jo.“

„Hele, ty tupá hlavo, až zase budeš stát proti neozbrojený ženský a ta vzápětí tvému druhovi málem usekne ruku, tak si tohle hezky přeříkej. Možná bude zajímavý, když to zkusíš nahlas. Ona i Jalčiši je někdy schopná se zasmát. Měl bys dobrou možnost ji odzbrojit. A teď zmiz.“

Podle všeho majitel velitelského hlasu toho druhého nakopnul, takovou směsici zvuků a vzdechů Jelmi znala. Zaslechla ještě vzdalující se kroky. Najednou ji někdo popadnul za nohy a vytáhl ven. Vyjekla.

„Ticho. Zavážu ti oči a vyvedu tě ven. Netoužím po trestné výpravě Gerelovýchmužů, protože on je blízkým krále, kterého uznávám. Chápeš to? Jestli ne, tak si to aspoň zapamatuj.“

Jelmi přikyvovala, ale ačkoliv se snažila zahlédnout tvář toho velkého muže, nerozeznala nic. Světlo za ním ji bodalo do očí. Jen vůně oříšků z jeho dechu byla k rozeznání – a také divný pach. Cosi jí připomínal, cosi dost vzdáleného, snad souvisejícího s Darou...

„Já... Řeknu otci, že jste to nechtěl.“

Potlačila chuť na jásot a pýchu, že jméno otce dokáže přimět jejího únosce ke strachu a nápravě. Ještě nebyla venku, ještě nestála před otcem. A tenhle chlap byl opravdu veliký a silný, když ji popadl za ruku a trhnutím postavil na nohy, ztrácela se v jeho ohromné tlapě i půlka dívčího předloktí. Jenže co se povede

udržet na jedné straně, vykoukne jinudy. Jelmiin jazýček přece jen vyšlehl tichou otázkou:

„Vy nemáte rád mou matku?“

Muž se už odvrátil a vedl ji za sebou, ale dobře slyšela chrčení potlačovaného smíchu.

„Věř, holka, že i kdybys byla jediná na světě, tak bych o tebe nestál. Dcery se podobají matkám a tohle bych vážně pod svojí střechou nesnesl. Plémě od Jalčiši, cha!“

„Jsme na místě, dál nic není,“ pronesl tiše Hers a v duchu vzpomínal, ke kterému bohu by se dalo modlit, aby získal ochranu před následky dnešní noci. Byl pořád ještě zmatený a udivený skutečností, že k němu do rozestavěného domu docela klidně a bez okolků přišla místokrálova žena a požádala ho o výpravu do podzemí zasypaného Boroda. Teď stáli někde za hlavní síní chrámu, v docela dlouhé a široké chodbě, kterou uzavíral zával.

„Posviť na stěny, prosím,“ požádala ho paní Jalčiši. Uposlechl, ale moc nechápal, co by mohlo být zajímavého na nějakých kytkách a ornamentech. Přešel ke zdi vlevo a ze tmy vystoupily dvě ženské postavy, které se skláněly k jakýmsi tvorům. Zůstal stát a zíral. Celou takovou zeď viděl poprvé. Jalčiši zkusila odfouknout prach, potom vzala do prstů kraj svého oděvu, ale pohyb nedokončila. Místo toho uvolnila pramen svých vlasů.

„Ó moudrá Asam, naznač mi, prosím, co dál.“

Ometla konečky vlasů prach z malby. Ulehčeně oddechla, že obrysy vidí zřetelněji. Vytrhla svého společníka z úžasu.

„Hersi, pomoz mi. Mám dva silné copy, ale musím to dělat opatrně, velice jemně. Očisti od prachu tenhle kousek.“

Neprosila, ani se nesnažila o podobný tón, přesto hned uposlechl a podřídil se. Byl sám zvědavý, co tady najdou a co může paní Jalčiši vykoumat z pomalované zdi. Jak může prastará chrámová zeď pomoci nalézt unesenou holku? Nicméně chápal, že i bláznivá a hloupá matka je matka, která pro své dítě chce zkusit všechno, o čem slyšela. Přece jenom mu to připadalo ženštější, než všechny ty její chytrosti se starými mapami. Ženská by neměla zahanbovat muže, potom moc zpychne a dělá nesmysly. Přesně tohle říkají všichni, když se probírá ta její cesta k Jámě a přepadení. Tohle by nikdo se zdravým rozumem neudělal.

„Výborně, Hersi. Teď se podíváme, co tady je.“

„No, chrše. Teda myslím, že je to chrše, protože tak hnusný zvíře jsem v životě neviděl. A říká se, že jenom chrše můžou bejt tak odporný.“

Usmála se a přikývla.

„Ano, ty ženy se dotýkají chrše. Ale já očistila i kus zdi za nimi, podívej.“

„Jo, to vypadá jako Trojzubá hora. Táhle je takový jezero, dřív tam přebejvalyvodní víly. Měly uprostřed palác, ale to se jen tak říká. Tady, jak vede ta řeka, tak z druhé strany kopce jsou štoly, možná se tam ještě těží stříbrná ruda. No a tady někde by mohly být vidět hutě, kdyby tam ta ženská neměla zadek.“

„Nebyla jsem si jistá, zda si to myslím správně. Kde asi ty ženy jsou?“

„Hm, údolí to tak úplně není, stojí někde vejš. A dost bokem, řekl bych. No, já natáhle straně nikdy nebyl, on se tam potlouká kde kdo. On sem občas někdo uteče a žije po svém, někdy jako zvíře. Taky ho zabijou moduvy při páření – nebo někdo z dolů. Je to tu takový divný, říká se. Zvířecí lidi, duchové šílených a zabitých, ale jinak docela dobrý loviště. Pro ty nejdovážnější.“

„Dobře, Hersi, takže ty víš, kterým směrem to je?“

„No, dost na sever, skoro u pouště. Ale jestli se domníváš, paní, že ta tvoje dcera je někde tam, tak to ti nepomůžu.“

Jalčiši přikývla. Zamířila podél stěny k hromadě, vevalené do chodby od dkudsize stropu vzadu.

„Vím, že od tebe jsem pomoc vyčerpala. Máš svých starostí dost. Teď se podívám ještě blíž k tomu závalu. Zdá se mi, že tady někde by měla chodba končit – nebo tu budou dveře. Trochu toho odhrnu a uvidíme. Takovéhle malby mají jenom dvě nebo tři velké postavy uprostřed, vedle nich bývaly nějaké keře a květinové pásy a... Podívej! Ten lem, ty ozdoby, celý pás, jak lemuje podlahu, se tady zvedá!“

Rozhlédla se, všimla si nějaké tyče na zemi a vrhla se k povrchu závalu. Hers se neochotně pohnul, ale zadržela ho. Chtěl tedy poznamenat cosi o spoustě mrtvých, co tady musela zůstat, ale potom si to rozmyslel. Bylo docela výjimečné pozorovat urozenou paní, jak se hrabe v kamení, cihlách a špíně. Musel uznat, že se vyzná. Co tak ze svého místa pozoroval, skutečně se prohrabávala k nějakému rohu zdi, možná ke dveřím. Navíc to vypadalo, že se tudy může někam dostat. Strop se propadl na druhé straně chodby a všechno se svalilo trochu šikmo. No, uměla si vybrat, kam potřebuje.

Už našla i nějaký štít, kterým odhrnovala, co se sypalo. Pěkně z vrchu, jako kdyby to měla promyšlené. Jenže je to ženská, ozvalo se v Hersovi. Mlčky se přidal a tahal pryč největší kameny. Ty stavěl do jakési zídky podél zasypanější stěny, kam vršil, co Jalčiši odhrabala. Když to mělo smysl, udělal si za Jalčišinými zády místo a zpevňoval kamením a kusy zdiva odkrytou suť. Už rozeznal i překlad nad dveřmi. Narazili na první kosti a lebky, ale Hersovi nepřipadalo moudré na ně upozorňovat. Byly obalené vším tím

neřádstvem a Jalčiši si v zápalu práce ani neuvědomila několika odhrnutých cárů látek.

Čas plynul, nahoře byl možná den, ale tady cítil Hers jen vyschlá ústa, nestačil mít ani hlad. Nebral si zásoby, protože sem přišli z domu, kde byly ještě zapečetěné nádoby s vínem a medem. Chvillemi zalitoval, že trochu vína nevzal, ale Jalčišinaúpornost ho strhla. Děkala to dobře, jako kdyby se závaly prokutávala každou chvíli. Nejdřív se ujistila, že má s tím průchodem pravdu, potom vylezla nahoru, aby se jí co nejmíň suti sypalo na hlavu. Nehledala jen úzký průlez, rovnou odklízela dostatečně široký pás, který mělo cenu zajišťovat Hersovými kameny.

„Volno, přede mnou je volno! Hersi, podej mi světlo!“

Poslechl, ale sotva se mohla Jalčiši prohlédnout vnitřek další místnosti, kam se dostala, prudce se obrátila a ukazovala, aby šel pryč. Dokonce ho strkala, když se otáčel a chtěl ptát, co se stalo. Teprve ve vedlejším domě se uklidnila.

„Zavři cestu do těch míst, Hersi. Musíme se do chrámu dostat jinudy, ale ne dnes. Dnes je nutné, abychom se neprodleně vrátili a ty se mnou půjdeš do Gerelovadamu. Musíme se očistit.“

Nic nechápal, ale přikývl. Zatarasil průchod do chodby. Tady byla kdysi nějaká zásobárna, nejspíš některé z Lem, jejichž obydlí obklopovala malý chrám. Vzal s sebou jen menší nádobu s medem, protože nějakou odměnu si zaslouží, než ho Gerel potrestá. Přesto se odvážil těsně před vstupem do denního světla zeptat, cože tam paní Jalčiši uviděla.

„Zdroj strašné smrti, Hersi. Pokrývala těla a podlahu i zdi. Snad jsme utekli včas, ale stejně se musíme chránit.“

Hers pocítil dotek smrti. Věděl, že mnoho podzemních šmejdilů dorazilo až do chrámových zdí a kobek, ale jen málokdo se vrátil. Někteří potom onemocněli, svíjeli se v křečích, ale umírali stejně: Dozorci je nechali uhořet v jejich domku nebo na ně navršili chrastí a dřevo na tom místě, kde leželi. Proč jenom na tohle zapomněl?!

11.kapitola

„Tohle je stará strážní věž, ale zbyla z ní jen přízemní místnost,“ ukázal ráno Jorab Filtě. „Chodí sem hlavně lovci a větší zvířata, dokonce i moduva tu už byla. Proto náš král Skerit nechal postavit tamtu věž dřevěnou, kde jsme přespali my. Sem jsme s ním jezdili na lov, než se na Najetimu do rodiny dostala Lirik. Ustoupil jsem a víc cvičil v Domě jezdců, ale on tam Chajn brzy utíkal taky,“ usmíval se vzpomínkám Jorab. Filta do polozřícené stavby nahlédla a přikývla.

Tam nahoře přenocovali určitě mnohem bezpečněji a pohodlněji. Vydali se dál, po cestě zřejmě spravované, ale nepříliš dobře a před dávnými časy.

„Pohled, tyto kameny mohou být právě těmi, které do děr navalil můj otec. Prý cestu sám vyspravil tak, že první vozy s džekaly od časů Zavržených mohly projet až na místo. Ten štěrk a zbytky písku, to už byla jen snaha o pohodlnější jízdu.“

„Proč tvůj otec spravoval cestu, když tím zároveň vydával rodinný poklad napospas kdejakému chytrákovi, co se o něm dozví?“

„Byl to čestný muž, Filto, urozenější, než všichni tušili. Takoví hledí mnohem výš, protože znají cennější věci, než zlato. Nebo zelený chylát, jaký se tu někde štípal.“

„Tak to znám. On můj otec byl taky vznešený, ale nakonec musel jíst a pít a dýchat jako všichni ostatní. Pokládal se za Istivého, když ze mne udělal chlapce...“ zarazila se a honem dělala, že spěchá nahoru a zadýchala se. Kousala se do rtu a byla moc ráda, že i Jorab se věnuje příkré zatáčce víc, než její poznámce.

„Podívej, už jsme tady. Slyšíš?“ vydechl Jorab.

„Tady?“

„Přesně tak. Tady se spojením čtyř potoků rodí Tarana. Vidíš? Nejsilnější z nich padá sem do tůně. Tam za keři bys viděla vysoký vodopád, který zpívá. Mám jeho píseň rád, zpívá mi o předcích.“

„Hele, domy!“

Jorab přikývl. Byly stejné jako vždycky. Čtyři domky se slaměnou střechou, jednoduše zařízené, přitom jako by hospodyně vše pečlivě uklidila a odešla na trh.

„Jako by je tu postavili včera, vid'š? Otec dohlédl na všechny opravy a král Skeritpřed pěti lety nařídil, že kdokoliv sem zavítá, bude se k obydlí chovat s úctou a pokud bude třeba, opraví je nebo škody nahlásí v Taru. Ty domy chrání kouzlo jednoho příběhu – ale teď není čas na vyprávěnky.“

„Tamhle je taky nějaká voda – jééé, podívej, Jorabe, tady jsou nádrže! Jako když se vyplavuje hornina v dolech a vybírají zlatěnky nebo ruda a tak...“

„Tamhle jsou zase taly, kamenné desky s děrami na odtok vody z džekalů.“

Jorab ukázal směrem ke skále, z níž stékal proud vody a rozbíjel se o výčnělky.

„Tam nad vodopádem je výhled do širokého kraje, až za Tar, až k Veliké Matce žití. Ani z Hory Světců tak daleko není vidět!“

„Musím tam lézt?“ Filta byla unavená. Bylo horko, její dina už dávno odpočívala, ale Jorab by pořád někde šplhal, ukazoval památná místa a vůbec byl nadšený jako malý kluk. A tohle už vládne domu, pomyslela si.

„Jen pojd', tak utahaná nejsi. Nebo se z tebe stala změkčilá ženská z kuchyně?! To bys mne překvapila...“

Filta se kousla do rtu. Když tak znenadání vyrazili z města, ani si nestačila uvědomit, že cestování dívkám a ženám přináší obtíže. Za dva tři dny přijdou její ženské dny, kdy se štítí sama sebe, bolí ji všechny klouby v těle a je odporně odulá. Nedala ale na sobě nic znát, tohle se mužským neříká. On Jorab není žádný zralý muž, možná se dokonce narodil ve stejný čas jako ona, tudíž se dá čekat, že se projeví jako každý jiný mladíček. Stejně hloupě, jako mladíci z povídaček v kuchyni.

Vydala se nahoru za tím svým bláznivým pánem. Možná právě tady a teď bude potřebovat tu statečnou dívku, co mu pomůže s pokladem? Filtu popohnala zvědavost.

„Podívej,“ ukázal jí Jorab do kraje. Měl pravdu, cosi takového ještě neviděla. Dech se jí zatajil, když uviděla rozlehlý kraj u svých nohou. Ach, moci setřást všechno, co ji poutá jako hroudy těžkého bláta! Být čistá, lehká, vznášet se jako duhový pták a...

„Opatrně, vždyť spadneš!“

Jorab ji strhl dozadu k sobě. Nepřítomně se k němu ohlédla.

„Bylo to tak zvláštní... Jako by mi kdosi zpíval. Toužila jsem vzlétnout, svobodná a volná...“

„Jaké to bylo v dobách, kdy jsi byla svobodná?“

Probrala se do skutečnosti a svésila hlavu.

„Nikdy jsem svobodná nebyla, pouze znám písně a vyprávění...“

Otočil ji k sobě, objal, ale nepřitiskl.

„Moje matka tu kdysi také zatoužila vzlétnout a skončit se starým životem. Chtěla zemřít na prahu nového života. Měla oči zaslepené smutkem a neviděla, že svítá do jejích nejkrásnějších dnů. Někdy jsou ty zpěvy větru v uších hodně šalebné.“

„Mám ráda paní Rione. Je mi ctí, že nás srovnáváš. Jsem ale pouhá...“

„Ále, jdi s tím někam,“ nenechal ji domluvit Jorab. „Asi bys už měla slézt dolů, rozdělat oheň a já se poohlédnu po nějakých sireách. Můžeš se vykoupat v tůni, není tam odnikud vidět a jsme tady jenom my dva.“

Přikývla, ale hned pokrčila rameny. „Neumím se koupat v takové rozlehlé vodě. Jenom se polévat s ostatními v lázni.“

Poslušně se však obrátila k sotva viditelné stezce a opatrně slézala dolů. Přidržovala se kořenů a kmínků. Téměř dole zaslechla Jorabovo volání. On je vážně blázen! Stojí si tam nahoře, na tom velkém kameni, který rozděluje proud, a – on skočí?!

Filta se bála křičet i dýchat. Bylo jí, jako by tady stála a zároveň hleděla odněkud zpovzdálí na sebe i Joraba. Ona dole, bezmocně čekající, jestli se neumoudří, on bláhově mávající vysoko nad vodou... Už na ni mává, spokojený, že se Filta dívá.

„Ne, prosím, ne,“ žadonila. Marně. Nedopověděla, nedomyslela, s otevřenými ústy sledovala oblouk Jorabova skoku doprostřed temné hladiny. Na kratičkou chvíli se jí zazdalo, že tak napjaté tělo, paže a nohy, ten pohyb vstříc hladině, že to všechno vypadá, jako by tu neskákal poprvé. Jenže jak se zdola vyvalila stříbřitě zelená voda a vlny se roztáhly do kol, klesla na kolena.

„Jorabe, to ne...“

Nohy jí ujely a Filta se ve zmatku odrazila směrem do vody, aby se vyhnula ostrým kamenům. Bylo tu vody po pás, osmělila se a zamířila k místu, kde se Jorab stále ještě neukázal. Náhle šlápla do prázdna, padala do hloubky. Polkla vodu a marně bojovala o nádech. Ruka jí přesto hrábla nad hladinou a tvář se na chvíli ocitla na vzduchu. Najednou ji kdosi chytil v pase a vynesl nahoru. Prskala, kašlala, uvnitř hrudi ji páliło. Rychle se ale uklidnila, protože Jorab ji už přitáhl ke břehu a pomohl zachytit se trávy.

Filta si hned uvědomila, jak byla pošetilá. On opravdu věděl, co může dělat. Teď se jí vysměje... Bylo jí do pláče. Nevěřila tomu, že ji stále drží a mlčí. To jí nejspíš pohrdá... A ona přitom měla strach! O něj, o sebe, o to, čím by bez něj byla...

„Už je dobře, neboj se. Já to tu znám, ale tebe by mohla voda dole semlít a nepustit ven.“

Přikývla a byla ráda, že nevidí jeho tvář. Sice podle tónu řeči poznala, že se nešklebí a nevysmívá, ale radši se o tom nechtěla přesvědčit.

„Pojď, rozděláme ten oheň, musíš se usušit a prohrát. Časem tě naučím plavat, to u nás musí ženy umět.“

„U nás? Nejsem královna,“ vzpamatovala se už trochu Filta a poněkud nedůstojně se škrábala na břeh. Vůbec nepostřehla, že ji Jorab podepírá až tam dole, co se ani nesluší vnímat. Vlastně si toho všimla a hlavou jí proběhla jediná myšlenka. Zadek jí už po jízdě přestal bolet, studená voda má něco do sebe. A Horanovy dlaně hřejou, kdekoliv se dotknou jejího promáčeného oděvu. Bylo to docela směšné a hezké a...

„Nejsi královna,“ souhlasil. Strkal ji zadýchaně před sebou k plochým kamenům, vyhřátým od slunce. „Jenže já mluvím o svém rodě. A teď se o tebe musím postarat. Kazajku máš celou nacucanou, teče ti z ní voda čůrkem na několika místech. Copak jsi nějaké vodní zjevení?! Musí to dolů a hned!“

Svlékal ji jako dítě, zatímco Filta zaraženě přemýšlela zmínku o rodě. Bylo jí dobře, bezpečně, dokonce se vůbec nestarala o to, že Jorab líbá odkrývanou kůži pod košilí a v pase jí uvolňuje kalhoty. Mělo to tak být a bylo to velmi příjemné. Prsty mu hřály a nejspíš by bylo báječné, kdyby měl rukou trochu víc. Hřálo i jeho tělo a bylo zvláštní cítit, jak se chvěje pod Filtinými prsty. Pomohla mu z promáčené košile. Něco zamumlal, než ji něžně položil do trávy. Znělo to zvláštně, jako by poděkoval Ponbově fintě nebo tak podobně. Potom zatajila dech a všechno zapomněla. Uviděla němou výzvu v očích muže nad sebou a bez váhání Joraba přijala.

Gerel nasupeně čekal, co se konečně dozví. Naprosto nechápal, proč se Jalčišivzepřela jeho hněvu a dokonce se vykradla s cizím mužem. Měl právo ji uškrtit, přivázat ke stromu a nechat napospas komukoliv, měl právo připoutat ji k vodnímu kolu na Gerelimu. Velice se těmi představami kochal a namlouval sám sobě, že si vybírá a nemůže se rozhodnout. Věděl jenom jedno, to samé, co dřív: už Jalčišinechce. Začala mu překážet, nevěděl pořádně, co s ní. Ona jako kdyby to věděla, vyvádí víc a víc!

Gerel přestal rázovat po místnosti a stoupl si k oknu. Už se setmělo, Jalčišis Hersem po jakési léčbě pevně zavinutí spí, nikdo se neodvažuje mluvit nahlas. Gerel se kousal do rtu. Ne, není tu za slabého muže, všichni kolem něho vědí, že se „paní“ dotkla jakéhosi zlého nebezpečí. Možná by se už měla ujmout toho svého chrámu a nedělat potíže.

Gerel si všiml pohybu dole. Honem se stáhl do stínu, potom si ale uvědomil, že není vidět, kolem něj je tma, zatímco dole hoří ohně. Lesk očí na takovou dálku může postřehnout jen cvičené oko. Jenže kolem vozů žen a prostoru, který si hbitě zabraly a rozdělily, se touhle dobou asi jen tak nějaké bystré a cvičené oko, zirájící vzhůru, nenajde.

Nenastaly žádné spory ani rvačky, ženy si rozdělily plochu tržiště a dávaly všem mužům najevo, že si z nich budou pečlivě vybírat. Teď už viděl, že dva nebo tři uspěli. Ušklíbl se. Jak dlouho už...? Možná by měl přemýšlet o nějaké mladší, která mu povede dům.

Zvláštní představa. Měl takovou ženu jako ostatní, ale zemřela pár měsíců po narození druhé dcerky. Jak se jen... Tia, ano, Tia. Nebo tak nějak. Nebylo nutné jméno používat, na co taky. Říkal jí moje milá, ty, ženo, ... Pro všechny v domě byla paní a hotovo. Hasel to změnila. Už ani Lema chrámu Asam nebyla dost vznešeným jménem, Balčiši jako první si ponechala jméno. Nebo se to stalo tím, jak ji Hasel dál tvrdošijně oslovovala a vyhledávala v chrámu?

Gerel prudce zatoužil po návratu starých dob. Neměl by takové starosti, nemusel by přemýšlet o divných tajemstvích své domácnosti, neztratil milovanou dcerku. Co s tebou je, Jelmi štěbetalko?! Ještě bude štěstí, jestli tě Deran najde... A přijme.

Došel temnou místností ke stolu s vínem, nalil si nemíšeného a zhluboka napil. Musel, aby nevzlykl jako baba.

„Pane?“

Dara stála ve dveřích a světlo z lampy na chodbě ji ozařovalo. Vypadala jako oživlá a vyrostlá soška dobrého ducha domu, jaký bývá vidět v odlehlých domech a na vsích.

„Něco nového?“

Odkašlal si, ale byl spokojený, jak pevně jeho hlas zněl.

„Paní i ten její průvodce jsou v pořádku. Měla dobrou mast.“

„Radši se jí zeptej a Hers ať opustí dům co nejdřív. Věděl jsem, že ji můžu svěřit právě jemu.“

„To bylo dobře. Ona by tam šla sama a...“

„Nechci nic slyšet.“

„Šla prosit bohy o Jelmi,“ pokoušela se mu domluvit stará žena naříkavým tónem. Přijala s přikývnutím jeho smyšlenku o Hersovi, ale nestačilo jí to. Gerel zvedl ruku. Pochopila, že už by chtěla moc, otočila se a odešla. Ovšem nebyla by to Dara, kdyby z chodby nebylo slyšet její broukání. Spokojeně neznělo, to jistě ne.

Gerel se otočil k oknu a s pohárem vína v ruce pozoroval tajený život kolem vozů dole. Z tech prvních se mu nelíbila žádná. Počká a vybere si. Opatrně, ale nebude se odříkat potěšení, na které už Jalčiši odmítla pomyslet.

Vzdychl si. Jalčiši! Byl blázen, že si s ní začal. Měla být chlap a stali by se přáteli, pobratimy... Kolik mu jen ubrala starostí! Všechno se před ní jen třáslo, leč čemu v hospodaření rozuměla tak, že se mu o tom dřív ani nesnilo. Bystře odhalovala nové a nové příležitosti. Gerelim vzkvétal, dům v Taru se rozrostl na malý palác, dcerkám zařídila dobré postavení ve vážených rodinách, přitom ještě jezdívala do paláce a nenápadně sledovala, jak žije Skerit.

Jak do toho vstoupily ty ženské blázniviny, byl konec. Hlavně od narození Jelmi se Jalčiši chovala divně, ani malou nekojila. Už si nepamatuje, nač se vymluvila a strčila dítě ženám. Ona se Jalčiši vlastně o žádné děti moc nezajímala, dokud nepobraly trochu rozumu.

Poslední dva roky se Gerel nenamáhal s nějakým chápáním, neměl příliš času na rodinu ani ženu. A najednou...

Tady nic nespraví ani výprask, jakým si udrží domácnost v klidu ostatní. Ne, kdepak. Jeho kdysi povolnou manželku Jalčiši, družku a matku dětí mu už nic

nevrátí. Přišla chvíle, kdy musí myslet na to, co ještě užije, ne se užírat. Na to by se měl pořádně posilnit. Ve džbánu má vína dost.

V tarském paláci rozebíral Chajn plány na stavbu zvláštního domu pro Lirik. Sice stejnou měrou pro Rione, ale ochrana královny a jejího dítěte zní mnohem lépe.

„Co myslíš, matko, potřebujete komoru s ohništěm? A okna asi jenom takováhle, na malý vnitřní dvůr, že?“

„Dobře jsi to vymyslel,“ chválila ho Rione. „Lirik bude potřebovat nějaký pohyb, mohly bychom tam mít nějaké květiny, keře... Staraly bychom se o ně samy.“

„Budeš to dělat sama, znám Lirik. Nechci o tebe mít strach.“

„Pokud tam budeš chodit, přežiju to. A tvé dítě také.“

Chajn se usmál.

„S Lirik bych dlouho nenechal samotného ani nepřítel. Proč myslíš, že jsem tak pilně chodíval do Domu jezdců?!“

Rione potřásla hlavou. Pamatovala si moc dobře, jak býval Lirik v patách, kdykoliv se vrátil do paláce.

„Nevymýšlej si, Skerit si přál, abys ty i chlapci tvé družiny byli stejně dobří jako ti ostatní. Společný výcvik spojuje.“

„To ano, ale kdo si to vymohl, když tam šel Jorab? A proč tam utekl Jorab?“

Rione mlčela, ale v očích měla námitky. Chajn jí nabídl ovoce a najednou smetl svítky z pultu stolu. Nic víc. Stál mezi nimi potom se zhluboka nadechl, zvedl ruce a propletl prsty na zátylku.

„Proč? Proč nic nejde přímo a jednoduše?!“

Rione mlčela a pouze sledovala tanec prachu v paprscích světla. Chajn se jí před očima měnil právě v toho mladíka, kterým by mohl stále být. Kdyby nemusel převzít vládu. Teď mívá v očích vážnost starého muže – pokud v nich nezasvitne dravčí oheň vášně nebo vzteku.

„Dům jezdců mne naučil, jak dobrý je řád. I slabí se o něj mohou opřít. Když jezdci vyrazí, velitelé jen ukážou a oni vědí, co dál. Přitom každý také zná toho, který vstane po veliteli a vede je dál. Jak prosté a přímé! Proč tohle není možné s ostatními? Pletou se do toho chrámy a Světci a možná další, o kterých nic nevím. Co je mi platné, že nějaká ženská od dalekých bohů může přijít, když budu v maléru?!“

„Je to tvá matka. Chrání tě i tím, že vůbec je. Že se objevila stejně mladá, jako když musela odejít,“ namítla Rione. Přerušil ji, ohledně matky zase zahořklý až nesmiřitelný. „Blá blá blá. Možná by mi bylo líp, kdyby mne odvedla s sebou.“

„Nechme toho,“ snažila se Rione odvést řeč jinam, „radši mi řekni, jestli počítáš s dlážděnou nebo prkennou podlahou? Víš, nejlepší by podle mého byla prkenná. Když udusanou hlínu necháš pomazat chrší močí a...“

„Co? Žertuješ?!“

Rione k němu otočila vážnou tvář. S těmi chršemi to myslela vážně. Chajn si živě představil silný smrad a hned tušil, že takovou práci zadá jenom za trest.

„Ne, kdepak. Ty přece budu ješ příbytek pro Lirik jako ochranu. Proto se udusaná hlína ošetří tak, jak o tom mluvím. Na ni se postaví cihly, mezi kterými proudí teplo a teprve potom se nad tím vším na trámy položí prkna. U nich nezáleží tolik na druhu dřeva, jako na potření olejem z modrých hlíz taratu. Jenom z těch modrých, ani ze zelených, ani z bělavých.“

„Jsi žena, Rione, jak toho můžeš tolik vědět? To já přece byl s otcem u přestavby Sechunu a sledoval, co probírají s Batitem. To já potom v chrámu Ásam luštil staré zápisy, když jsem chtěl vědět, co vlastně pozoruju v rozvalených troskách severní části paláce. Učil jsem se to všechno a spoustu podrobností sám hledal ve sviticích - a tys mi snad koukala přes rameno?“

Rione se usmála, Chajnuv údiv ji pobavil.

„No vidíš, a já si myslela, že se chceš se mnou poradit, ale měla jsem jen žasnout a chválit, vid'? Když dohlížím celé roky na palác, tak vím, proč jsou pece a ohniště kuchyňského dvora stavěny právě tak, jak jsou. Víím, kudy vedou průduchy, odvádějící teplo dovnitř. Jsem také dost stará, aby se ke mně doneslo, jak chránit nové obydlí před zlými kouzly.“

„Nech si toho, už nejsem kluk. Na ty zaříkací hlouposti jsem nepomyslel.“

Rione pokývla hlavou, což Chajnovi na náladě nepřidalo. Mrzutě přehazoval svitky a hledal pohozený brk. Na pořádek v psacích potřebách si příliš nepotrpěl. Pouze chylátová nádobka na olejnatou černou kaši měla své pevné místo, byla součástí stolu. Podle uschlých kapek psadla poznal, že zase hrudkovalo, zapomněl nádobku uzavřít. Přesto se nezdržoval ředěním a narychlo naškrábal poznámky. Když se podíval znovu na Rione, pořád se tvářila divně.

„Tak mi to řekni,“ smířil se předem s poznámkou, ze které asi mít radost nebude. Rione promluvila rozvážně a velmi tiše, aby nikdo třeba za dveřmi nerozuměl.

„Když jsme začali mluvit o nebezpečí, které Lirik hrozí, měli bychom je mít na paměti. Já na ně myslím a podle toho mluvím. Ve tvých myšlenkách ale stále

vládne ta první, že jde o lest. Možná by nebylo marné zvat ke stavbě nějakou Lemu a dávat obětiny nějakým chrámům.“

Chajn se poškrábal na nose.

„Na tom něco bude,“ uznal. „Víš, Rione, nějak se mi to mele všechno najednou. Poslední tři roky se ani moje družina moc často nescházela. Přitom potřebuji mít kolem sebe dost věrných lidí, ale ne jenom rodinu. Jorabovi jsem řekl, ať se kouká ženit, že ta jeho svatba bude důvodem k setkání geronů a delším slavnostem. Jak to ale udělat dál?“

„Tvoji druhové jsou mnohem mladší, než když začaly svatby Skeritovymládenecké družiny po příchodu Hasel. Byla to spíš tlupa veselých a divokých lovců, než nějaká záruka bezpečnosti země. Tvoji druhové tedy ještě nebudou mít starosti s převzetím svých dvorců, proč bys je nemohl mít v Taru?“

Chajnovi pobaveně zasvitlo v očích. Luskal prsty.

„To víš, že ano! Jak to říkáš? Že neštěstí druhého potěší a pomůže líp nést vlastní starosti? To je ono! Zadováděli si na Sachšenských polích, jsou hrdinové, tady u mě nebudou ovlivnění staříky a ještě to bude všechno vypadat jako ohromná pocta. Chlapi budou se mnou, jejich ženy s Lirík. Tedy až opustí to porodní sídlo. Nejdřív bys asi měla povolat svoje dcery a možná Batitovny. Až budete s Liríkzavřeny, musí tu být ty nejvěrnější, jasné?“

Rione přikývla a trochu zrudla. Celá rodina bude tušit... Chajn si toho nevšiml, už zase myslel na bůhví co.

„Rione, jsi báječná! Matka i rádce, paní domu, cokoliv můžu chtít... Jenom mi nezpychni. Nemáš náhodou přehled o vhodných nevěstách?“

Rione vstala a pečlivě si srovnala záhyby na volné tunice.

„Tohle není hra, Chajne, jsem trochu unavená a také jsem v téhle komoře moc dlouho. Ale pokud souhlasíš, promluvíme o tom s Lirík. Budou to její dívky.“

„Hm, no ovšem, Lirík. Ty vážně myslíš na všechno. Možná bych jí to měl říct já? Ne, na to už opravdu není čas. Vyříd' jí moje pozdravy, zajdu za ní ještě před večerem a probereme, co jí do té doby napadne.“

Chajn se vrátil k poznámkám a potom chvíli přemýšlel nad plánem palácového komplexu. Bylo tu ještě jedno zajímavé místo, stálo by za úvahu obnovit je v bývalé velikosti. Zatím se tu cvičili muži jen tak, v rozvalinách, ale vrátit tomu oválu všechno, co má cvičiště mít? Bylo by mnohem lepší, než má Dům jezdců... Pokud má palác pojmout pár dalších desítek obyvatel, musí vypadat mnohem lépe, než teď. Pro hosty krále, jakým chce Chajn být, už sebehezčí stany mezi zbytky starých zdí nepostačují.

Jelmi brzy v trávě a mezi keři ztratila stezku, na kterou ji vystrčil ten velký muž, který znal její matku. Sedla si na bobek a po odeznění vlny strachu přemýšlela, co dál. Byla mimo bezpečné zdi a ohrady, na místě, před jakým ji pořád varovala její chůva Dara. Jak se děvče ztratí, číhají na ně samá nebezpečí a také tresty. Lekla se a rozhlédla. Jako by tu někde Dara byla, tak jasně jí v hlavě zazněl ztišený hlas chůvy. Musí co nejdřív domů! Ale tak, aby ji nikdo neviděl...

Kudy se dát? Je tu sama a nikdo neporadí... schoulená v trávě neměla daleko k pořádnému breku. Jako když je doma, něco pokazí a zaleze do koutka. Potom usně a probudí ji Dařino pohlazení. Strašně moc by to chtěla přesně takhle mít! Oni si z ní sice bratři utahují, že si všechno vyřve, že je pořád jako malá, ale když ono to není tak špatné...

Nějaký hlásek vzadu v hlavě Jelmi prozradil, že tentokrát by ji brekot naopak hloupě prozradil. A jako na zavalanou si hned vzpomněla na řeči před odjezdem, že z rodného Gerelimu vyjedou na sever a potom trochu na západ. Unesli ji určitě jedním z těch dvou směrů od Boroda, protože je v horách. A Borodo leží před nimi, říkala tlustá Dara. Ukazovala také, že domů je to na druhou stranu, víc k rannímu slunci. Takže by Jelmi měla jít spíš někam do údolí a směrem ke slunci v první půli dne? Ano, to bude správné, zaradovala se. Hned se jí vynořila vzpomínka, která napovídala, že se rozhoduje správně: jednou tyhle věci vysvětloval i otec, když spolu s bratry a sestrami objížděli pole a lesy, patřící ke Gerelimu. Nejlíp si zapamatovala, jak měřit čas podle stínu hole a jak také poznat strany světa.

Hlas tlusté chůvy se v Jelmiině hlavě opět vynořil a nabádal k opatrnosti. Možná by radši měla jít chvíli na východ? Kdyby si to ten chlap nebo jeho muži rozmysleli, tak ji budou hledat právě tím směrem, který je rozumný. Jelmi se rozhodla nejdříve jít proti slunci do kopce. Vždyť i to ji otec učil, vyjít někam nahoru a rozhlédnout se. Hlavně nenechat moc stop... Ohlédla se. Možná za ní vidět nejsou, ale tam výš, na skále, jich bude ještě míň. Žízeň ani hlad ji netrápily, zná většinu bylin, které tu rostou. Může žvýkat nakyslé listy nebo sebrat bobule, vytrhnout a vyhrabat kořínky. Na skalách hnízdí ptáci a možná jim vypije pár vajec...

Jelmi srdnatě začala stoupat do vrchu. V chůzi si obírala kousky větviček a různě velké ostnaté kuličky a šišky. Měla jich na rukávech hodně, na kožené kazajce ani kalhotách nedržely. Když vylezla nahoru, na samotný vrchol, byla zklamaná. Přes stromy neviděla vůbec nic. Takhle vypadá správná hora? Má na ní být přece holá skála! Skála při cestě je nanic, musí se celá obcházet... Mrzutě se podívala na slunce a to ji také zklamalo. Bylo hodně vysoko a Jelmi teď nevěděla, jak určit správný směr. Nejspíš bude dobré sejít dolů a potom už jenom údolím...

Na téhle straně také byla hladká skála, kterou musela obcházet. Dokonce upadla a sjela po zadku dost daleko dolů, aby bolestivě pocítila několik hrbolů a klacků. Jau! Naštěstí si nic neroztrhla, ale mít na sobě šaty, to by nejspíš doopravdy oplakala.

Zaslechla nějaké funění. Moduva?! Lekla se, ale hned rozeznala také pískání mladých. Sedla si na bobek a přemýšlela. Když bude sedět a do ničeho se nepřiplete, ani moduva nebude útočit. Tamhle je mezi rovnými stromy vidět příhodný subroň, po tom umí vylézt i ona. A moduva ne, ta leze jen po zemi. Jenže to vůbec nemusí být moduva, ta klade vajíčka. Nebo ne?

Z podrostu vykoukla světle hnědá hlavička, zakníkala nebo zapípala a honem zmizela. Jelmi otevřela pusu. To je přece...? Už neváhala a popolezla tím směrem, pod větve nějakého páchnoucího keře. Brzy zjistila, že to nepáchne keř, nýbrž chršíporod. Nejošklivější zvíře na zemi leželo na boku a těžce oddychovalo. Jelcin příchod už samici nezajímal, byla vysílená. Kolem se motala dvě mláďata a třetí nehybně trčelo z matky. Jelmi uměla pomáhat při zrození všeho, co na dvorci žilo. Hned ji zalil soucit.

„Chudinečko, já ti pomůžu, neboj...“

Opatrně chrši obešla a pohladila břicho. Ještě tam jedno nebo dvě mláďata byla. Začala chrši třít, aby se obnovily stahy. Potom jemně zkusila uvolnit a rozevřít kruh, svírající napůl porozené mládě. Jednu přední tlapku už mělo venku. Srovnala ji, tím vybavila další kus těla, zbývala hlava a druhá tlapka. Tělíčko bylo nepříjemně studené. Náhle leželo v trávě, jak matka znovu zatlačila. Otočila hlavu, ale nenamáhala se mládě ani očichat.

„Vidíš, teď ještě vyplivni ty ostatní a máš pokoj. Jé!“

Jelmi se lekla, protože mrtvolka pohnula tlapkou. Právě tou, co předtím uvízla a byla prohřátá z matčiných útrob. Jelmi honem uškulba trávu a tělíčko očistila. Ucítla slabounký tlukot srdce. Třela toho malého tvorečka a vůbec si nevšímal chrše, která zatím unaveně přivedla na svět ještě tři potomky. Znovu jí mládě nabídla. Chrše ho olízla, ale potom jazykem odvalila směrem k dívce.

„Počkej, co já s tím? Já nemám mléko... Ale vy chrše žijete ve stádech, že jo? Někdy si prý pomáháte s mladými,“ postavila se Jelmi a mezi větvemi keře vyhlížela další zvířata. „Tak nic, musíš mu dát napít,“ rozhodla za chvíli. Přiložila mládě ke struku a chrše na ni zírala s divným výrazem v očích. Jelmi mlčela. Důležitější bylo, aby maličká chrše dostala mléko. Chrše se totiž tváří divně pořád. Mají zamáčkly čumák a odporně vráscitou, lysou hlavu s řídkými chomáči chlupů. Pořád slintají a teče jim z očí, ale tahle byla trochu čistější.

Mládě se najedlo a odvalilo s plným kulatým bříškem. Chrše ho zase jazykem převalila blíž k Jelmi. Ostatní mláďata jazykem masírovala od hlavy přes bříško k ocásku. Jelmi ji napodobila, hladila tělíčko dlaní. Dvě nejstarší mláďata se už snažila běhat, ale ta čerstvá si nejdřív v matčině péči ulevila. Dívce trvalo trochu déle, než to její mládě zvedlo ocásek a vyčůralo se, ale potom už se také začalo stavět na nožičky. Motalo se s ostatními a Jelmi se od nich nechťelo.

Slunce už končilo svou cestu nebem, když se chrše po krátkém spánku zvedla a ňafala na mláďata. Už běhala jistěji. Když se všechny připojila k matce, chrše otočila hlavu k Jelmi a ňafala i na ni.

„Jé, já nejsem jako ty, ale víš co? Půjdu s tebou a dám pozor, jestli budeš hodná na toho třetího mrňouska,“ ujišťovala ji Jelmi, ale ve skutečnosti byla ráda, že není úplně sama. Prodírala se za chrší rodinkou co nejlíp, ale sotva jí stačila. Najednou se ocitla na kraji lesa přímo proti třem zvědavým chrším čumákům. Její přítelkyně ňafala na pozdrav a předvedla mláďata. To třetí zase odstrčila směrem Jelmi. Mládě zanaříkalo a Jelmi se pro ně shýbla. Bylo dost prochladlé a na rozdíl od ostatních nemělo plné břicho.

„Ty jsi ale máma! Nedala jsi mu napít. Podívejte se,“ natáhla dlaně k uvítací skupině. Možná je přijmou a dají jiné matce? Ve stínu keřů se tísnilo stádečko různě velkých zvířat. Největší chrše mládě očichala, potom sklonila čumák k jeho sourozencům, znovu se otočila k mláděti. Jako kdyby vydala rozkaz, matka si lehla a dala na místě svým dětem znovu pít. Jelmi svého svěřence přiložila také. Potom se malá chrše proběhla, vyprázdnila a tentokrát běžela přímo k Jelmi jako k mámě. Ostatní zvířata se začala točit v trávě a Jelmi pochopila, že se ukládají ke spánku. Jen ta velká kroužila kolem. Viděla, že všechna mláďata se tisknou ke starým, vzala tedy toho svého zavržence a zastrčila si ho do záňadří. Také si našla místo s vysokou trávou a přikryla se kazajkou.

„Když budeš potřebovat, tak si vylezeš, vid’?“ ujišťovala se. Byla hrozně unavená a vůbec jí nepřipadalo divné, že od setkání s chrší nemá hlad ani žízeň. Mládě na prsou se v teplíčku přestalo vrtět, spokojeně oddychovalo a Jelmi se usmívala se spaní.

„Dvůr? Já budu mít svůj opravdický dvůr? Jako v příbězích?“ Rione zřejmě nemohla Lirik potěšit víc. Mladá královna hned zapoměla na všechno, co ji sužuje a s tváří, rozpálenou rozčilením, hned přemýšlela, co a jak zařídí.

„Budu přijímat pěvce a vypravěče a zvolím z nich toho nejlepšího! A vyberu ty správné ženichy a nevěsty k sobě. Hm, počkej, to nebude jednoduché,“ zamyslela se Lirik najednou. „Co když chce mít Chajn plný palác ženských? Naše se mu už okoukaly... a to moje břicho...“

Začala se ohmatávat. Rione pokrčila rameny.

„Jsi královna, korunovaná Hasel. Chajn si nemůže dovolit žádnou takovou chybu. Ostatně, v Tuiřině dílně tkají koberce nové dívky a on pořád cvičí nebo rokuje s mužskými. A vysedává nad svitky buď sám nebo s Jorabem.“

„A chlastá,“ doplnila Lirik a ohrnula rty. „Že se ti nedaří mu to víno aspoň naředit, co? Přitom by jeden řekl, že na tebe dá. S tím kupcem jak se jen – Sotro, ten kupec z Jorabova domu, pamatuješ? Ti si dopřávali! Ráno Chajn vypadal, že toho

vypil za celou karavanu. Chlastá víc, než dědeček Najet, a ten přepil všechny, i když už ani nevěděl, jak se jmenuje!“

Rione potřásla hlavou a Lirik to pochopila jako přitakání. Spokojeně se usmála a začala přecházet po místnosti. Vzpomínala, kteří geroni mají dcery vhodného věku.

„Většina Chajnových družiníků jsou mlíčňáci a ani ta bitva na Sachšenskýchpolích jim vyrůst nepomohla,“ pravila zamyšleně, jako by ona sama již byla letitou matkou rodu. „Nemůžeme jim ale cpát dětské nevěsty, vždyť z toho, jak malou mne dali do Skeritovy postele, bylo hotové pozdvižení. Nejjednodušší by bylo vyvdat naše děvčata. Co ty na to?“

„Máš pravdu, holčičko, Hasel by na tebe byla pyšná. Vždycky dávala přednost prospěchu Skeritova rodu. Jenže mám dojem, že Chajn zamýšlel dostat sem do paláce co nejvíc lidí zvenku. Víš, promísit rody a mít všechny jejich budoucí hlavy tady, na očích, svázané přátelstvím a výsadami. Oddělené od starých.“

Lirik se znovu zamyslela, pokyvovala hlavou.

„To je ta druhá možnost, ale určitě bych na to taky přišla. Nejsem tak hloupá, jenom to břicho mne obtěžuje.“

„Ty a tvoje dítě jste jedno,“ chlácholila ji Rione. „Tvé dítě vnímá radost a smutek, veselí i vážná zamyšlení.“

„Opravdu? A kdybych mu zpívala jako naše služky, bylo by veselejší?“

„Určitě spokojené,“ potvrdila Rione. Lirik si začala pobrukovat a bez sebemenšího pokynu vyšla na chodbu a zamířila ven, do zahrady. Rione stiskla rty, ale vydala se za ní. Nesměla si všimnout urážek, ale cítila, že bude potřebovat většinu svých zkušeností, aby s Lirik vydržela být zavřená až do porodu. Co když ztratí svůj klid dřív ona? Také má přece svoje smutky a strachy. Bude dost silná, aby se neprozradila?

Zalapala po dechu, najednou jí v hrudi cosi poplašeně stisklo srdce. Jako blesk Rioninou myslí proběhlo několik obrazů. Sáhla na ni smrt, sotva stačila sevřít prsty kolem lemu ozdobného kobercového pásu na zdi, aby se udržela na nohou. Už to bylo pryč, jenže Rione věděla, že tomu není konec. Sotva se dokázala zhluboka nadechnout, vzduch prořízl výkřik. Rione se narovнала. Stála strnule, po tvářích se jí koulely lepkavé krůpěje potu. Nepohnula se, ani když kolem proběhly dívky a potom Chajn přinesl v náruči bezvládnou Lirik.

Měla na šatech krev? Rione doufala, že ne. Konečně dokázala projít chodbou zpátky a ztěžka se posadila na lůžko u bledé královny. Chajn poslal jediným pohybem ruky všechny pryč. Rione se dotkla studené ruky, potom břicha. Bylo měkké, cítila v něm život. A ještě něco. Podívala se vyděšeně na krále:

„To dítě... Vidí co já!“

„Co vidíš, Rione?“ zeptal se vážně Chajn.

„Ještě nevím, ale možná... její a potom tvoji smrt. Bylo to jako blesk. I to dítě vidělo... Zestárl jsi, synku... Mé dítě spí.“

„Pššt. Hrubá stavba už bude hotová. Uchýlíš se do ní s královnou co nejdřív. Je to... Cítíš, jestli tam je syn?“

Rione zavrtěla hlavou. Draly se jí slzy do očí. Vidiny se rozevíraly jako svitky a byly strašlivé. Jak mluvit o hrůzách? Věděla, že nesmí. Ale tu létající postavu již někdy předtím viděla... Proč vždycky právě ona musí být nejsilnější?! Kéž by ještě žil ten starý Světec, který jí věřil. Vzpomínka na dny na Hoře Světců Rione dovolila trpce pronést:

„Co mohu říci jiného, než že se narodí chlapec, který ponese jméno Skeritovaotce?“

Chajn se sklonil k Lirik, pohládl ji po vlasech.

„Nic jiného to opravdu nebylo? Jenom se to dítě leklo?“

Rione přikývla. Zaslechli blížící se kroky. Políbil svou ženu na tvář, už se probírala. Stiskl Rione ruku a podíval se jí do očí tak, aby pochopila, že řekne cosi víc, než by kdo jiný mohl slyšet:

„Polož se tu vedle ní a hlídej ji. Požádám Balčiši o pomoc.“

Odešel dřív, než se Lirik úplně vzpamatovala, hned na chodbě tlumeně rozkazoval. Rione si lehla vedle obluzené královny, která se k ní hned přitiskla. Rione ji kolébala, hladila a šeptala, že je tím největším pokladem paláce. Démon tudy proletěl, ale neublížil. Chajn zařídí, aby matka jeho dítěte byla v bezpečí.

Hradby Taru před nimi rostly. Filta pohlédla na dlaň, lehce ovázanou po jednoduchém svatebním obřadu tam nahoře. Jorab se tvářil spokojeně a pokud tomu dobře rozuměla, tam dole jen čekají, aby dokončili přípravy na slavnosti.

„Proč? Proč já?“

Šeptala příliš tiše a Jorab otázku neslyšel. Jako kdyby slunce ozářilo kraj, zapadly jí do sebe některé střípky. Nechácala ten obraz a proto se zeptala hlasitěji.

„Proč?!“

Jorab se otočil.

„Cože?“

Zeptala se ho znovu, ale stálo ji hodně sil dívat se mu do zářících očí. Rudla jako malá holka a nenáviděla se za to. Nezačal se smát, ale také nijak nezávažněl.

„Protože je jasné, že to máš být ty.“

„Jasné? Odkdy?“

Otočil dinu a přijel tak blízko, že se dotýkali stehny.

„Tak podívej, já nejsem stavěný na holčičí písně a vzdychání o svatbách. Toho jsem si u svých sester a ostatních holek v rodině užil až nad hlavu. Nebudu ti lhát, že když jsem ti čirou náhodou neusekl hlavu nebo ruku v bitvě, že za to může nějaký blesk z nebe. Prostě jsem zahlídl ten metač a blesklo mi hlavou, že k němupotřebuju střelce. Určitě jsi mne neoslnila šmouhami a prachem na tváři, podle vlasů taky nebyl poznat rozdíl mezi klukem a holkou, to až ten baculatější zadek, co tak pěkně vyvažoval přehozené tělo, něco napověděl.“

Filta zrudla až po kořínky vlasů, pamatovala si moc dobře, jak ji dlaní přidržoval. Jorab se ale ani neušklíbl a mluvil klidně dál.

„Bylo mi jasné, že takovou zvláštnost Chajn dovede ocenit, jenže já jsem také ten, kdo má Chajna a jeho rod chránit. Takže jsem tě prohlásil za svou kořist, aby na tebe Chajn při první příležitosti neskočil. Má se starat o Lirik a její důstojnost, na královny moc zvyklí nejsme. Rozumíš mi?“

Přikývla. Věřila každému Jorabovu slovu – ostatně s Chajnovým zamyšleně hladovým pohledem už měla jistou zkušenost. Dychtivě čekala na další vysvětlování.

„No a potom bylo nutné taky z tebe nechat vychovat trochu ženštější postavu, abys mohla mezi lidmi. To je tak všechno k tomu, co si lidi stejně přemelou jako lásku na první pohled. Já na to ale nevěřím. No, netrhej sebou, je to tak. Zamilovat se můžeš do jakéhokoliv hejhuly s opálenými rameny, ale to, co chci já, roste mezi manžely celý život. Nechci nic víc ani míň, než ženu, která se mi vyrovná, která bude vedle mne stát a dokáže přemoci překážky tak nemyslitelné, jaké zvládala moje matka. To je ten poklad, na který jsem potřeboval statečného průvodce k pramenům Tarany.“

Vykulila oči. Teď už se zasmál, přitáhl ji k sobě a políbil Filtu na ústa. Potom ji brnknuv prstem do nosu a dinu srovnal do správného směru.

„Jedem, dole čekají.“

Filta zamžikala a ožila. Tohle přece nemůže být všechno!

“Počkej, to není tak jednoduché!“

Nezastavil, takže musela chvílku počkat na další kousek širší cesty.

„Co bylo to tvoje laškování se všemi ženskými? To teď mám přijít a dělat, že jsem jediná, jak naznačuješ?!“

„Snad nežárlíš? To bych zrovna u tebe nečekal... Jsem chlap a mám svoje potřeby. Navíc mi spadl do klína dům plný nepřátel. Řekni sama, jak získáš ženy na svou stranu? Vidíš, nejsi si jistá. Udělal jsem z nich matky svých dětí. Kde taky pořád hledat služebnictvo, nejlepší jsou přece vždycky děti domu. To nemůžeš popřít. Jak jsme se kdysi informoval v chrámu Asam, obětinami se děti domů opravdu nemnoží. Skerit, jako můj druhý otec, mi leccos o vedení domu předvedl. Pokud tě to ale utěší, Chajn byl v téhle oblasti mnohem rychlejší a zběhlejší, než já.“

Filta chvíli mlčela a přemýšlela o všem, co Jorab řekl.

„A kdyby – kdybych neuměla s tím pokladem pomoci, co by se stalo?“

„Asi nic zvláštního. Nejspíš bys šla k Tuiře do dílny. Mně by matka narychlo vybrala nějakou tu nevěstu, aby Chajn mohl sežvat gerony. Možná bych to s tebou zkusil znovu, vyzvedl tě časem na první ženu, ale na to se mi nechce myslet. Věřil jsem, že to budeš ty a přáli tomu lidé i osud sám. Nezdálo se ti, že tam nejsme sami?“

„Je to zvláštní místo,“ souhlasila Filta, najednou velice spokojená. V dílně ji tkaní koberců vůbec nebavilo a nejspíš by skončila u česání a barvení příze. Tu práci přímo nesnášela. Nadchla ji představa, že džekaly, které má Jorab v domě, budou muset opravovat úplně jiné ruce, než její. Paní domu! Nevěřila, že jí má být zrovna někdejší ztýraná malá Filta, skrývaná před dozorci. Teď vděčně vzhlédla k Jorabovi, že ji vzal nahoru a nějak došli k tomu, aby se přísnému vedení Tuiry vyhnula. Vlastně to místo nějak samo... „Ráda bych o něm věděla víc.“

„Večer ti o něm budu vyprávět – pokud se v Taru něco nepředvídaného nestalo. Můžeme zrychlit?“

12.

Starobylý Tar se těšil na veliké svatby Joraba a té jeho válečné kořisti. Příběh, vyrostlý z bitvy na Sachšenských polích, budil velikou zvědavost a košatěl nejen kolem kuchyňských dvorů, ale i během popíjení a her mužů. Kdo ale znal pravdu o Jorabových rodičích, mlčel. Žádné vyprávění, žádná píseň o námluvách paní Rione, takže Filta musela čekat, až Jorab sám prozradí staré tajemství.

Rione sama přípravu svateb nevedla, jak by se slušelo. Pozvala si paní Krytyp ze Sotrova domu. Kdysi vládla tomuto Jorabovu, je jako rodiny, takže děkovala za čest, že neupadla v zapomnění. Přišla Rione poděkovat do královského paláce ještě dřív, než Jorab matce představil Filtu jako svou ženu.

„Děkuji ti za poctu vést obřady, paní. Přisahám, že se postarám, aby vše bylo, jak náleží. Věřím i Filtě, mnohé se naučila.“

„Posadte se sem, ke mně, paní Krytyp. Ochutnejte koláčky a tady sladké hrozny... Jak se vám to děvče líbí, paní Krytyp?“

„Oblíbila jsem si ji ještě v dobách, kdy jsem patřila k domu. Tak jako je výjimečným mladíkem pan Jorab, je ona výjimečnou dívkou. Měla jsem však obavy, aby ji pán nezlomil...“

„Ano,“ přikývla Rione a zvažněla. „Naznačila jsem Jorabovi, že se chová jako poraněná.“

Na tváři paní Krytyp se objevila úleva.

„Ona se mi nesevěřila, snad byla ještě čistá, ale v duši měla stíny.“

Rione vzdychla.

„Zamilovaný muž sice mnoho věcí překoná, ale já sama bych Filtě nezazlívala, kdyby se dostala do spárů nějakého dozorce v Bodoru. Podle zpráv od Gerela se tam děly strašlivé věci. Filta snad jako dítě viděla umírat matku, na které se střídali. Možná s tou vzpomínkou vyrostla.“

Obě ženy sklonily hlavy. Jsou události, které sevřou srdce každé z nich. Násilí mužů patří k nejhorším. Po chvíli Krytyp zašeptala:

„Jak to uděláme s prostěradlem?“

„Ach, to... Paní Krytyp, ono se to asi neví, ale přijeli už sezdaní, spojení krví. Svatby jsou pouze oslavou jejich lásky, které požehnali předkové. Jorab přivedl dívku k místům, které bylo důležité pro jeho předky již z časů před zničením světa. Čekal na znamení souhlasu a získal je.“

„Och, taková věc! To jsem nevěděla... Myslím, že ten příběh svatby povyšuje mnohem víc, než kdybychom prokázali její panenství. Upravím obřady a řeknu pěvci, aby...“

„Ne, to raději ne. Promluvím s pěvcem sama. Jorabův otec mi vysvětlil, co smí do písní proniknout. Ať zpívá vybranými slovy o lásce, seslané bohy.“

Krytyp si dobře pamatovala, jak záhadně Jorabův otec zemřel. Komusi tolik překážel, že vyslal vraha s otrávenou šipkou. Prý z jiného koutu světa. Tajemní nepřátelé rodu by mohli pokazit Jorabovo štěstí i dnes. Přikývla.

„Jak si přeješ, paní. Nic nesmí pokazit tak slavné dny.“

Rione vzdychla.

„Bude to velmi důležité, paní Krytyp. Je mi líto, že svého syna neprovedu slavnostmi, jak náleží. Nepřijede ani paní Jalčiši, aby vám pomohla, aby vedla královský palác, když se sjedou geroni na rokování. Svatba a vzápětí potom začne sněm, tak to král Chajn rozhodl. Palác svěří džekalminen Tuiře. Ještě se o tom příliš nemluví, ale na Jorabovy svatby právě proto nikdo neodmítl přijet. Geroni i s nejstaršími syny, geronské dámy se dcerami.“

„Myslela jsem, že jen dvě stě, tři sta hostí,“ vykulila oči Krytyp a bylo jí všelijak. Rione se usmála a vzala ji za ruku. „Většina bude hostem paláce, buďte klidná. Dokonce chrám Asam se podílí na slavnostech, na prostranství mezi chrámem a palácem bude deset velkých stanů a stoly pro všechny, kteří se chtějí radovat se svatebčany. Bude tam přebývat také služebnictvo geronů a obyvatelé Taru, poutníci, doprovod kupců. Ostatní chrámy přislíbily také stany s jídlem a lůžky, Dům jezdců vyšle chlapce, na hlídky. Dohlédnou také na přivábení motýlů na sladké pásy. Budou to rušné dny, ale vy se jich neobávejte.“

Krytyp se zasníla. Jsou to dobré časy, když se tolikrát do roka město vyzdobí! Neuměla si představit větší nádheru, než když si na šedé zdi domů posedali motýli s velikými křídly a olizovali sladkou návnadu. Snad jenom svatební tance duhových ptáků se tomu mohou vyrovnat. Ty ale nikdy neviděla. Bohové sami zřejmě přejí těmto svatbám, protože již končí měsíc růstu stromů, turta, a přitom po čtyřech měsících opět vylétají motýli, jako by se chtěli pářit. I kdyby to znamenalo tuhé nadcházející zimy, alespoň se na sladkém napasou a ještě zesílí... Náhle jako když se probudí, pohlédla na Rione, jako kdyby ji viděla poprvé. Sjela pohledem na její postavu, na zvětšené břicho pod nařaseným pruhem látky.

„Musíte do ústraní, že...“

Rione zachytila přemýšlivý pohled a rty se jí stáhly do přísné škvíry.

„Je to tak. Démoni kdesi v říši bohů válčí a do světa lidí zasahují některá jejich kouzla. Chajnova matka nás varovala, takže budu chránit královnu v zaříkaném domě. Času není nazbyt, nedávno...“

„Och, rozumím, paní,“ plaše souhlasila Krytyp a zvedala se k odchodu. „Radost celého Taru a přátelství spokojených geronů zaštití králova potomka i před zlobou bohů, natož mizerných démonů. Je mi ctí, že Vám smím pomoci. Že mohu vyplnit Haselino přání.“

„Vážená paní Krytyp, jste jedinou bytostí, které v této době mohu svěřit šťastné dny svého syna.“

Rione se zlomil hlas dojetím. Stará žena se uklonila a rychle rozloučila. Hlavou jí vířilo tisíc otázek, ale jako zkušená vládkyně domu je nechala padnout k zemi. Rozhodla se provést věci tak, jak bylo řečeno. Vědět jen to, co má, nedomýšlet se a nehádat.

Paní Rione, žena, kterou ctí i Světci, zkrátka musí chránit královnu a jejího potomka, spřízněného s bohy. Zaplatí za to velikou cenu, bude žít v odloučení za velikých slavností. Neuvidí svatby vlastního syna! Obětovala se jako málokterá matka... A jen bohové v+ědí, kolik bolestí ji ještě čeká!

„Bohové... Jelmi!“

Otevřela oči. Chvíli nevěděla, co se děje. Dostala se domů? Byl to její putování pouze sen? Jenže jak se Deran dostal tak blízko, Dara se snad zbláznila... Co by tak asi mohlo přesvědčit starou chůvu, aby pustila mladíka k urozené gerelské dívce? Neuvěřitelná věc, kterou nemohla pochopit.

„No tak, Jelmi,“ Deranovi divně přeskakoval hlas. „Prober se!“

Třepal s ní, až se malá chrše začala z Jelmina záňadří drát ven.

„Poškrábeš mne, šmudlinko,“ napomenula ji mdle. Než stačila pohnout rukou, aby mláděti pomohla, Deran halenu roztrhnul. Chrše se rychle vyhoupla ven a utekla ke stádu, které stálo nehybně v kruhu. Jelmi cítila, že ji chtějí bránit. Nejradši by ještě spala...

„Ty vypadáš! Jak dlouho jsi...“ Otevřela oči natolik, že rozeznala, jak se kousl do rtů. Vzal malý vak na vodu, který měl uvázaný u pasu, a polil Jelminu tvář i hrud'. Rozhlédl se, uškubl nějaké lístky za Jelminou hlavou a místo hadříkem ji otíral tímhle. Nebránila se, ani neucukla před vodou, ale na hrudi tlačil až moc. Jako kdyby z ní sdíral nějaký nános či co. Myšlenky měla velice pomalé a líné, jen těžko se probírala k úplnému probuzení. A chrše je pozorovaly, jako by se nemohly rozhodnout, co dělat.

„Napij se!“

Poslechla, i když vůbec neměla žízeň. Bolest ji zaskočila. Cítila, jak se chladná voda prořezává ústy, krkem dolů do břicha. Jako kdyby jí tam všechno srostlo. Vyhrkly jí slzy do očí. Měly by vyhrknout, ulevilo by se jí tím, ale páliło to, jako by žádné slzy nebyly a kolem očí jí někdo řezal. Ještě jednou ji Deran polil vodou a znovu nutil pít. Už to bylo lepší.

„A teď žvýkej tohle,“ strčil jí do úst cosi suchého a tuhého. Poslechla, ale nejradši by to vyplivla. Už si vzpomněla. Byla tu s chršemi, přijaly ji mezi sebe a starala se jim o to třetí mládě, které jí chrší matka pořád strká. Dává mu již sice pít několikrát denně, ale potom nechá Jelmi, aby mrně třela a v noci zahřívala. Stará se jen o ty ostatní mláďata. Kolik nocí už to trvá? Jelmi nevěděla. Deran s ní zase zatřepal.

„Jak dlouho?!“

Pokrčila rameny. Den jako druhý... Nene, to musel být jen jeden, když nemá hlad. Nepamatuje se, že by se jí kroutilo břicho hlady. Včera přece... Nevěděla. Někdy

sbírala a jedla bobule a kyselé lístky, ale teď jí to připadalo tak strašlivě dávno! Znovu s ní zatřásl. Vzlykla, naprosto nechápala, proč se na ni zlobí. Nikdo jí přece neublížil?

„On... mne pustil. Nechtěl rozzlobit matku...“

Chrše po jejím vzlyknutí postoupily o několik kroků blíž. Deran k nim zvedl otevřenou dlaň. Podepřel Jelmi, postavil na nohy a táhl pryč. Musel ji držet, slábla mu před očima. Chrší mládě, o které se dosud Jelmi starala, popoběhlo k nim. Deran pohybem ruky naznačil, aby se otočilo zpátky. Poslechlo a vůdkyně stáda je olízla. Poté potřásla hlavou a otočila se zpátky, zády k lidem. Ostatní ji následovaly. Deran zrychlil a zadýchaně děvče poučoval:

„Chrše jsou nebezpečné, i ty v klecích. Příliš mnoho jejich léčivých tento se změni v jed. Copak neznáš staré příběhy? Sloužila bys jim, živila se jen jejich výpary, to mládě ti nahradilo jídlo i pití. Neměla bys už nikdy děti, seschla a zašla...“

Nic takového nevěděla a nebyla schopná tomu věřit nebo se divit. Chrše jsou vzácností a ctíme je, to jediné znala. Dnes chovají chrše pouze v královském paláci v Taru a jiných zemích. Ona pomohla jim, ony pomohly jí, když byla sama, tak to je. Nebo ne?

Myšlenky se utápěly v jakési mlze a únavě. Prostě šla s Deranem a vzrůstal v ní smutek nad tím, že ji našel právě on a ne veselý Daman. Trpně dovolila, aby ji zatáhl do potoka, svlékl a celou drhnul hrstmi trávy. Postupně jí celým tělem pronikal chlad. Roztřásla se.

„Ještě vydrž, musím tě umýt celou, Lehni si do toho proudu, neboj se, držím tě.“

„Ddddammann?“

Drkotala zuby a Deran jí nerozuměl.

„Tak, teď je to dobré,“ pochválil Jelmi, když ji třikrát za sebou ponořil i s hlavou pod proud vody. Vynesl ji v náruči na břeh. Jelmi ani nevěděla, kdy se tu předtím svlékl a odložil svůj opasek a vaky. Z toho velkého nyní vytáhl ženskou košili, širokou jako pro těhotnou. Potom se ale zarazil a přehodil sedící Jelmi přes ramena svou košili.

„Nejdřív se osuš, abys nenastydla.“

Dívala se skrze něj. Jako kdyby sekyra prolétla mlhou a rozčísila ji. Záblesk světla zabolet. Je konec, nahá tu zůstala s mužem, otec ji nepřijme... Bolelo to víc, než předtím první doušky. Pomalu se z toho pochopení vzpamatovávala. Viděla před sebou jenom zlé věci. Deran zatím vykládal cosi o dině a ukrytém vaku se zbytkem šatů, aby se vrátila jako slušně oblečená urozená dívka. Přerušila ho:

„Kde je Daman?“

Deran umkl, posadil se vedle ní a košilí třel Jelmina záda.

„Kde by byl, s velitelem. Mají dost starostí, nemyslíš? Já se v horách vyznám líp, než kdokoliv jiný.“

„Nepřišel...“ protáhla zklamaně. Zadoufala, že je něco jinak, než se bojí.

„A nepřijde,“ přikývl Deran. „Poslyš, Jelmi, nevím, co mezi vámi bylo, ale byl jsem to já, kdo okamžitě přišel za tvým otcem a dostal svolení tě hledat. Jsi mi zaslíbená, Jelmi. A co nejdřív se musíš stát mou ženou.“

Pootevřela pusu, pořád nevěřila ničemu, co se děje. Jako kdyby její myšlenky znovu pohlcovala šedá mlha. Copak takhle se jedná o svatbě, o manželství?! Jako o kus placky... Tatínek, ten, který jí plnil, cokoliv si vzpomněla, teď jenom dovolil, aby ji někdo hledal... Uvědomovala si, že bát se něčeho je pořád lepší, než když se hrozby naplní.

Deranovy ruce ji třely a rozehřívaly kůži, to bylo dobré, už se netřásla zimou. Chladla jen uvnitř, ztracenější, než kdykoliv předtím. Deranovi zaslíbená. Je hodný, věděla, že se mu líbila, ale... Měl to být Daman. On ji měl hledat, i když je jenom zahradníkův syn a teprve sám získává slávu a majetek.

„Netušil jsem, že tu jsou chrše, zlatíčko. To všechno mění, nemáme čas. Nemůžu hvízdnout na dinu a slavně tě dovézt do Boroda. Musím to udělat hned, spojíme krve, spojíme těla. Zastavíme chrší jed...“ Začal ji líbat. „Budeš mou hlavní ženou a když se podaří, že ti život s chršemi nevypálil lůno, zůstaneš jedinou, to přísahám...“

Nebránila se, jen celou dobu hleděla k nebesům. Oblaka letěla po obloze pryč a s nimi všechny její sny.

Lirik s Rione naslouchaly písni dívek z džekalové dílny, které jejich velitelka, paní Tuirá poslala za zeď přebírat a čistit barvená předena vlněné příze. Chajr svou královnu nenechal zcela odloučenou od světa, kdykoliv mohla v pohodlí síťové houpačky naslouchat hlasům zpoza zdi. Manželkám geronů ani jejich dcerám ale přístup třeba jen ke zdem příbytku nedovolil. Mophl se spolehnout, že nikdo zákaz nepřekročí. Tuirá měla oči všude a děvčata ji poslouchala na slovo.

Rione byla ráda, že alespoň dívčí hlasy rozptylují jejich samotu. Náladová Lirikdávala vědět o tom, jak strašlivě se nudí. Zatímco Rione se věnovala bylinkám na záhonech a vyšívání ozdob pro každého, na koho si vzpomněla, Lirik trpěla a dávala znát alespoň své druhé matce, jak se pro svůj úděl královny, ohrožené jakýmisi potvornými démony, obětuje.

Dny plynuly pomalu, ačkoliv jen o několik kroků dál se odehrávaly slavnosti. Doléhaly sem pouze ozvěny zpěvu a výskotu. Krásné bylo troubení jezdců, jejichž dlouhé rohy zněly až k nebesům a nesly se až kamsi k Veliké Matce žití.

Plynutí dnů mohly počítat také podle příchodů Chajna, který ženám pravidelně přinášel novinky. Na Rioninu radu si vybral čas po poledni a jasně určil, že jej věnuje královně. Sám brzy uznal, že bez toho by se sem dostal jen tu a tam a jistě by se někdo opovážil vyslat posla, aby pokřikoval za zdí. Nyní měl času dost a bohatě ho využíval. Vylíčil ženám svatby Joraba a Filty, pochválil jídlo, které Filtapod přísným zrakem vdaných žen připravila, pověděl jim o chvále mezi muži. Z divošky u metače střel na Sachšenských polích se stala opravdová dáma. Uznale se podíval na matku.

„Rione, opravdu jsi...“

„Kdepak,“ přerušila jej skromně Rione. „To paní Krytyp ji zná lépe! Proto jsem ji vybrala, aby vedla svatby.“

„A kdo poradil Jorabovi cestu do hor?“

„Tohle s výchovou dámy příliš nesouvisí,“ zrudla Rione a přemýšlela, kolik toho může Chajn vědět o Isti pěvce Ponba. Lirik vstala a s hekáním se prošla po místnosti. Zívla, potom dupla, ale když se na ni Chajn přísně podával, pohodila hlavou a sedla si zády k němu. Zase trucovala, takže král již hovořil pouze s Rione. Nebylo to poprvé. Ostatně, co by s Lirik dlouho probíral? Potřeboval Rioniny znalosti, zvláště, když jednal s gerony o pevném spojení, obnově bezpečné obchodní cesty a také o dalších ženách, které bude potřebovat Borodo. Chtěl s nimi dohodnout zákon, který by místo dosavadních trestů ženy přivedl na Gerelovo území.

Dával tedy Rione pročitat svitky se zprávami od Gerela a naslouchal jejím radám. Od ní spěšný posel odvezl rozkaz Gerelovi, aby opravdu neničil jezero nad Borodem a nechal tlupu Jelminých únosců vyhladovět na ostrůvku uprostřed.

„U Světců jsem se dozvěděla mnoho věcí a doznávám, že čas mnoho zasunul pod nové vzpomínky, ale pamatuji si, že s tím jezerem je spojeno nějaké tajemství. Kdysi dávno bylo okolí kolem malého chrámu zatopeno, aby voda zničila smrtelné nebezpečí. Nevím, zda jsou před ním chráněni ti lupiči, ale i kdyby se říčka po proražení hráze nevyhlila z břehů, mohl by ten čin ohrozit vodu ve Velké Matce žití a ještě dál, až dolů na východ a k moři.“

Chajn se zarazil. Jezero... Vůbec mu nedošlo, že o takovém slyšel po návratu výpravy k Božím zubům. Polil jej studený pot. Měl Gerela varovat!

Jako na zavalanou se během sněmování geronů objevil také Kajim, zabíječ čarodějnic. Hned se Chajnovi nabídl k vyšetření těch borodských záhad. Slíbil odjet na místo, dohlédnout na to prokleté jezero a místodržícímu Gerelovi v záležitostech starých pověstí, kouzel nebo prokletí

pomáhat. Chajm mu přiznal, že strýci o pověsti s Vlasy smrti nenapsal ani stín varování, ale Kajim jej odkázal na Osud. Snad to bylo správné. S takovými věcmi si ani sebevěrnější zkušený voják nemusí poradit. Kajim navíc nedůvěřoval znalostem paní Jalčiši, kterou muž propustil z manželství a rodu pro služby pobořeného chrámu. Znal hloubku vědění Lemy chrámu Asam a králova teta na tom těžko bude líp. Chajm mu sice prozradil, že se vyléčila z nebezpečného ohrožení Vlasů smrti. Kajim sevřel rty a přikývl.

„Jalčiši znám dost dlouho, většinou spíš věřila, že něco dokáže, než aby si tím byla jistá. Jen já a Gerel jsme ji prokoukli. Já se téhle sestry co nejvíc stranil, Gerelji zkusil zkrotit. Myslel jsem, že se mu to podařilo...“

Daroval Chajnovi tři pásky, spletené z Vlasů smrti, které Dry-mana sesbírala na Nurilově těle.

„Vyhojí hluboké rány do tří dnů,“ prozradil. „Nechal jsem je utkat jedné čuvaš, která mi slouží. Možná jsou jediné, které ti dávám. Jen čerstvé, přímo z mrtvého sebrané, musejí být. Po dvou nebo třech týdnech ztrácejí léčivou moc, pokud je čuvaš neošetří bylinami a zaříkáním. Zato nyní vydrží až pět roků. Stačí jim zavinití do šátku a sucho.“

Chajm poděkoval a Kajim se rychle rozloučil. Ihned vyrazi k sachšenským polím a dál, do Boroda. Také Rione uslyšela ráda, že právě Kajim hodlá Gerelovi a Jalčišipomoci, zato Lirík naslouchala právě těmto novinkám pouze ze zdvořilosti. Vůbec ji nevzrušila ani tak napínavá věc, jakou byl únos Gerelovy dcery a rychlé manželství s mladým Deranem. Nápadně zívala a když se Rione odmlčela, pronesla nespokojeně:

„Kajim neměl odjíždět. Určitě by si poradil i s démony. Já ho potřebuji víc!“

Chajm vstal a něžně políbil Lirík na čelo. Trochu to vypadalo jako konejšení děcka.

„Moje milá, o Kajimovi nebylo ve věštbách ani slovo. Naopak bude důležité, aby právě Kajim zajistil bezpečí celého kraje. Nelíbí se mi, že se objevily Vlasy smrti. Domníval jsem se, že zůstaly v dávných příbězích nebo povídačkách, jaké si vyprávějí chlapci v Domě jezdců za dlouhých večerů.“

„Pověz nám o tom, prosím,“ ožila Lirík. „Strašidelné povídání mám ráda.“

„A odkdy? Když jsme si je s otcem vyprávěli, vždycky ses zlobila, že přejdou do tvých snů.“

„Mám je ráda a chci nějaký slyšet,“ zamračila se Lirík. Chajm vzdychl, vyhledal pohledem Rioniny oči a když v nich zahlédl stejné otázky, neochotně si utrl proužek z pečeně a spustil. Musel si trochu vymýšlet, aby svou manželku nepolekal. Zpráva od Sotra a Kajima po jejich návratu byla příliš důvěrná a znepokojující. Ani Rione o tom neřekl a vlastně některé podrobnosti pozapomněl. Chyba! Ještě, že Rione tolik zná.

„Lema Balčiši mi v chrámu ukázala, jak vypadá ten vlas, už bez té žravé potvory vpředu. Dlouhé jemné vlákno je vlastně hebkým pevným ocáskem. Nebezpečná je kapička na konci vlákna. Nezvětšuje se a přesto dokáže prolézt kůží do masa a vnitřností, vykousat tělo zevnitř. Přitom se rychle množí, takže člověk obrostl bílými Vlasy. Pokud vím, nějakými bylinami a zaříkáním se dá udržet v kůži, takže se Vlasy používaly na udržení věrné služby. Uděláš chybu, nedostaneš mast a Vlasy tě sežerou.“

„To je hnusné,“ otrásla se Lirík. Když ale viděla Chajnovu váhání, chytla ho za ruku a vybídla: „Dopověz to, prosím. Musím přece taky vědět, do jakého nebezpečí přivedu své dítě.“

Chajn překvapeně pozvedl obočí a přemohl pokušení vyměnit si s Rionevýmluvný pohled. Stačilo, že se podivně zavrtila. Ve tváři Lirík ale nenašel ani stopu neupřímnosti. Jako by byla zase tou zapálenou dívčinou, která se hned stavěla proti všem nespravedlnostem. Potěšeně si odkašlal a vylíčil, že se prý s Vlasy setkal Kaj-mačuv na výpravě proti loupežníkům a také že již dříve ta jemná vlákna viděl na ozdobách některých čuvaš, které zničil. Je to veliké takjemství a hrozba, že se smrt v téhle podobě vrací, proto Chajn mlčel.

„Jenže to nemusí znamenat o mnoho víc, než že si ty čarodějnice předávají vlákna jako dědictví. Jsou prý stejně odolná jako kůže moduvy. Pamatuješ, jak se plní pískem a valy z těch pytlů mohou zdržovat postup pouště? Kdyby se tak ta vlákna dala nějak využít...“

„... třeba na zašití těch kůží?“ napověděla Lirík. Chajn vykulil oči.

„No to je nápad! Odpočinek tady ti velice svědčí, má milovaná. Oproštěná od většiny starostí bystře rozlouskneš kdejakou hádanku. Přemýšlel jsem o tom, že podle zpráv je pod Kalebskou pahorkatinou za Peregrimem docela málo nánosů písku a snad bychom mohli Živou zemi rozšířit o veliké území, skoro tak veliké, jaké máme dnes.“

Lirík zrůžověla radostí. Chajn svůj obdiv vůbec nepředstíral, byl najednou stejně rozzářený, jako ten, do kterého se zamilovala. Vracely se jí vzpomínky na dávné lovecké výpravy ve společnosti Skerita. Tam si večer u ohně takhle vyprávěli... Zvážněla. Dávné? Bylo to ještě před rokem, před několika měsíci. Jak se to všechno změnilo! Král zemřel v náručí božské Hasel, Chajn nějak ztvrdnul a Rione...

„Matko, změnila ses,“ podívala se jakoby novými očima na svou společnici. Na ženu, která by měla být stará, shrbená a na konci života. Jako kdyby jí naopak smrt jejího milence a pána svědčila?! Rione sklopila oči. Nastalo dlouhé, tíživé ticho. Lirík měla dojem, že měla už dávno cosi poznat, jen ještě tápala, oč jde.

„Je to tak, Lirík,“ rázně a tvrdě promluvil Chajn. „Rione čeká dítě domu, které bude našeho potomka chránit. Proto je tady s tebou právě ona, ukrytá před očima zvědavých. Nikdo nesmí znát původ jejího děcka ani tušit, že takové dítě

přijde. Rione se vždy bude starat o dítě naše a její bude svěřeno někomu v rodině. Daleko odtud.“

„To je ale...“ Lirik neměla slov. Rudla a bledla, ale když se rozzlobeně otočila k Rione, viděla slzy v jejích očích a ruku, hladící kulaté břicho. Rázem jako když všechna zlost opadne, přitiskla se k té, která ji opravdu vychovala. „To je tak kruté! Právě ty! Mohla ses stát královnou, kdyby Skerit nechtěl pokazit vzpomínky na tu jedinečnou Hasel, co od něj odešla. Mohla jsi mít všechno a tvůj syn by měl žít jako Chajnův bratr...“

„Možná to bude dcera, která bude jako já, Lirik. Sloužit královu domu,“ dojatě jí Rione hladila po valsech.

„Tento dům vás bude chránit ještě po královnině šestinedělí. To je čas, kdy přijde na svět také Rionino dítě,“ prozradil Chajn. Lirik znovu zaplavil soucít a vnukl nápad.

„Ano, tak je to správné. Odřeknu se všeho rozmazlování nedělek a zůstanu tady, Rione, abych ti ulehčila tvůj smutný osud.“

Tak tohle bychom měli, vyčetla Rione z Chajnova úsměvu. Snad ano, odpověděla mu pochybovačně, ale cítila ohromnou úlevu. Její dítě bude díky mlčení těch dvou v bezpečí. Jen ať vyroste třeba na Sechunu, jen když bude daleko od závidi, zloby a vypočítavosti mocných. Možná bude mít mnohem hezčí dětství, než si kdo myslí.

Dny nevěsty Jelmi byly ošizené, na nějaké velké rozmazlování mladičké ženy ani na veliké slavnosti nebyl čas. Gerel vyhradil manželům celé jedno patro domu, aby to nějak vypadalo, svěřil je Daře a dalším dvěma dívkám. Ve skutečnosti čekal pouze na známku očekávání vnuka, aby dceru poslal na Deranovo rodné sídlo. Deran mu již vysvětlil, co o chrších věděl a z toho bylo stárnoucímu vojákovi úzko. Poptal se ještě u Damana, jehož matka se před lety v Taru starala o královské chrše.

„Je to tak, veliteli. Matka se musela často koupat v bylinách a pročistit své tělo uvnitř, třebaže ty chrše žily s lidmi hodně dlouho. Jelmi však potkala chrše volné, divoké. Možná poznala jediné stádo, jaké ne světě zbývá. Slyšel jsem o něm pouze pověsti, jako by zaniklo spolu se Zavrženými. Řekl bych, že pokud se k nim někdo dostal, sloužil chrším až do své smrti a víc ho nikdo neviděl. Paní Jelmi je ještě hodně mladá, může to překonat, ale Deranova spojení krve bych se já sám asi neodvážil.“

„Proč?“

Daman rozpačitě přešlápl. Není příjemné být poslem špatných zpráv. Bývalo zvykem ořezávat jim uši.

„Pokud se pověst o životě mezi chršemi roznese, budou chtít Deranovu ženu do všech chrámů a možná i na okolních královských dvorech. Její krev je vzácná, ochrání totiž před Vlasy smrti. Její děti budou také chráněny a navíc samotná její přítomnost již navždy v budoucnu uzdraví nemocné chrše. Měla by být jednou pohřbená bez spálení uprostřed chršního dvora.“

„Na to je času dost. Hm, tak i její potomci jsou v nebezpečí?! Jestli ovšem bude mít děti.“

Daman se ušklíbl. Zase to byl ten mladík s jiskřičkami smíchu v očích.

„Můj přítel je přičinlivý, navíc byl tak zodpovědný, že se o svou nevěstu ihned postaral. Promiňte, pane, ale bylo to skoro hrdinství.“

Gerel se odvrátil. Ano, Jelmi vypadala jako vychrtlé strašidlo s kruhy pod očima, když ji Deran dovezl. Uvila si sice nějaký věnec z vonných bylinek, ale stejně z ní slabě cítil chrše. Teď byl rád, že zakázal cokoliv vyprávět a šířit mezi lidem. Pro všechny mimo dům končil dceřin únos strachem velitele lupičů z pomsty a jejím vyvedením z tábora. To, že v horách potom bloudila a živila se bobulemi, které znala, tedy skoro ničím, lidem vysvětlovalo dost a začalo huby. Ať se tedy pomluvy vyřadí s lupičovým strachem z Gerelova hněvu a na představách o Deranově záchraně ztracené dívky. Rozhodl se chránit její klid za každou cenu. Do místnosti nečekaně vstoupila tlustá chůva Dara.

„Odpust'te, pane, ale přijel Kaj-mačuv a chce mluvit s naší nevěstinkou. Copak to se smí, narušit dny nevěsty? Beztak za moc nestojí, hubená je a nechce mi jíst,...“ lámal se ženě hlas. Gerel mávl rukou.

„Jdi, Damane, obhlédni stavbu terasových polí. Prý přichází čas dešťů a napadlo mi, jestli přebytečná voda může z teras odtéct jinam, než sem do města.“

„Koryta nejsou dokončena, veliteli. Počítal jsem s takovým nebezpečím, ale... Promyslím, jak práce urychlit.“

Daman se odporoučel a Gerel požádal Daru, aby Kaj-mačuva přivedla. Rovnou naléval víno do pohárů a hned Zabiječe pobízel, ať se posadí a svaží hrdlo po daleké cestě. Bylo příjemné vidět po takové době letitého známého. Vlastně švagra, kus rodiny. A kdysi dobrého vojáka. Věrné lidi si Gerel považoval.

„Určitě mi neseš divné zprávy, Kajime. Poslední dobou potřebuju dost opory ve víně, aby se mi z toho rozum nezkalil. Jsem voják a nepřítel rozsekám, nabodnu, podříznu, zadupu do země, stačí odhadnout, co je účinnější. Na nějaké divnosti nemám výcvik. Chybí mi ty staré časy, kdy nám k zápasení stačily pouze záludnostigeronů.“

Kajim přikývl.

„Jsou to pro tebe těžké časy, bratře. No, jen poznamenám, že i tehdy v nich byly další záludnosti, včetně kouzel. Však víš, moje nejstarší bolest...“

Gerel přikývl. Zrádná Latél, která chtěla Skerita získat jen pro sebe, oblafla svým nevinným pohledem i jeho. Jen těžko uvěřil, co všechno vyváděla. Zvěstem o tom, jak velela lupičům, přesto dodnes jen těžko věřil. Byla to jen ženská. Zhluboka se napil, aby mu myšlenky nezabíhaly, zatímco Kajim pokračoval:

„Proto sem pospíchám. Prosím, pověz mi všechno, o čem víš.“

Zachmuřeně vyslechl zprávu o Jalčišině výpravě podzemím do chrámu, o léčení jejím a toho muže Hersa, mimochodem dost dobrého chlápka. O rozchodu manželů, o tom, co před chvílí potvrdil Daman o Jelmi.

„Hm, snad tvoje dcera bude schopná nějaké děti mít. Nezaškodí mít tak otužilé potomky, Gerele. Pokud ne, nech ji sloužit chrámu. Ne tady, vždyť Jalčiši už odolná Vlasům bude, to ještě dokončím. V Taru by tvé dceři bylo nejlépe, Balčiši by se o ni dobře starala. Ano, tam bude v bezpečí a důležitá. Deran ji může časem propustit jako jsi to udělal ty. Kvůli královské a tvé krvi, něco se najde. Horší je, jak zadržet pověsti, i když jsem zatím slyšel jenom o Vlasech smrti. Držte Jelmi stranou, chraňte hlavně před Světci. Těm přestávám věřit, prolézají celý svět jako divná nákaza.“

„Ještě tyhle tu mít!“ Gerel I znechuceně postavil pohár na stůl, až víno vystříklo. Olízl si hřbet ruky, aby ani kapka neutekla... „Nikdy jsem jim moc nevěřil, ale Haselv nich viděla jakési pojítka mezi dávnou minulostí a budoucností. Řekl bych, že na to hodně spoléhají. Víš, pořád o ní melou a jak jim důvěřovala. Přes ty povídačky se snaží získat moc. Vtírají se do geronských domů, učí jejich děti. Čemu ale? Aspoň, že v Chajnově paláci jejich místa zase obsadily děti domu...“

„Příteli, bratře, jednu dobrou zprávu mám! Čím později některý tvou dceru uvidí, tím hůře rozezná, jak je výjimečná.“

„Opravdu?! Aspoň tak. To snadno zařídím,“ zajásal Gerel a prohrábl prsty své bílé vlasy. Jenže Kajim mu hned zkazil náladu.

„Jak přijala svatby Jalčiši?“

„Není moudré o ní mluvit přede mnou, Kajime.“

„To chápu, ale nemůžu ji obejít. Musím za ní jít, jenže... Svou plnokrevnou sestru samozřejmě znám. Dlouho jsem se s ní však nesetkal a vzpomínky už nepopíšu, jaká je dnes.“

„Máš pravdu,“ vzdychl Gerel. „Úplně se změnila. Je z ní ještě něco jiného, než co vládlo paláci, když si Skerit užíval s družiníky. Chvíli po svatbách byla – no, jak ženy bývají, když mají houf dětí a dům a hospodářství. To bývaly časy, to se i smála a...“ Zasnul se. Potom sklonil hlavu a mumlal, sotva mu bylo rozumět.

„Nebyli jsme jako muž a žena dost dlouho, chápeš. Nestál jsem o jinou a ona po Jelmi už zase nestála o mne. No, mohl bych se o to postarat, trestat ji, ale – je mezi námi ještě cosi jiného, než u jiných mužů a žen. Ne proto, že

byla Skeritovousestrou od stejné matky. Plnokrevná, jak ty říkáš. Nebál jsem se ničím hněvu, můj dům je můj a nikdo v něm nemá, co soudit. Ctil jsem, že nějak skončila s tím, co mezi manželi bývá. Ale bouří se to ve mně. Dodneška, víš?! Má svůj věk, ale...“

Kajim mlčel. Po svěření takové důvěrnosti by jiný muž zítra svého společníka zabil. Vzpomněl si na další část věštby paní Liomli. Od cesty k Božím zubům utekl dost času a teprve teď se plní věc? Myslel tehdy, že obsáhla pouze výpravu proti lupičům.

„Chrám plný smrti

vyschlá paní zkrátí,

rána v dlani Země

vydá staré sémě.“

Jalčiši by tedy měla něco dokázat, Kajim tedy vzal na vědomí zásah Osudu. Rázemmuý bylo lhostejné, jak se chovala. Neměl, proč by ji soudil, jen soucítil s jejím manželem. Gerel po dlouhém tichu zvedl ztěžklá víčka:

„Rozzlobilo mne, že tajila své učení na Lemu. Možná bych jí ho dovolil, ale ona si řídila svůj život, jako kdybych byl jen ... No, zase velitel stráží v Taru. Bezohledně, odvrhla nás všechny, mne i děti!“

Bouchl pěstí, ale tentokrát se o rozstříklé kapičky vína nestaral. Kajim přikývl.

„Jsi silný muž, Gerele, jiný by ji dávno upoutal ke kolu nebo zabil. Jsi výjimečný muž a já jediný to dokážu ocenit. Jsou ženy, které projdou našimi životy a pocuchají je, ale svět je potřebuje právě takové. Jsou to dobré ženy, Gerele, ale bohové jim daly poslání, ke kterému se musejí prodat. I když se snaží plnit úkoly dobrých manželek.“

„Pche. Jenom náš svět povedou do zkázy ještě horší, než bylo zničení Zavržených. To je taky těžké. Kajime, co když jsem ustoupil a dal základ právě té nadvládě ženských, o které jednou mluvila Hasel?!“

„Hm, o tom nic nevím. Tys byl větší Skeritův důvěrník, možná jediný. Pokud ale správně chápu, stane se tak za mnoho let. Za to ty nemůžeš.“

„Nesměješ se mi...“

„Nemám proč se posmívat ranám, které se mně samotnému čas od času otevírají.“

„Ty taky? Tumaš, napijem se na to, brácho.“

Mlčky pili a vzájemně si dolévali, dokud jim hlavy neklesly. Kajimovi se i do příjemné opilosti pletl význam věštby. Bylo ono staré sémě stádem chrší? Vždyť právě ta díra v zemi byla důvodem, proč se ženy vydaly z chráněného města. Co když je čeká ještě něco? Povstanou snad bývalí dozorcí?

Dry-mana si pamatovala jen tolik, že nosítka královské nevěsty kdosi zvedl. Tiše, bez jediného slova. Snad s ní míří přímo do zászvětí, snad se setká s tou, která tehdy k ženichovi nedorazila, to byly poslední myšlenky, které jí, smířené, pomalu a jako po špičkách, prošly myslí.

Opravdu byla v říši mrtvých. Ve věčném šeru, stěží rozeznala bledé tváře duchů. Podivné bylo jen to, že ji ošetřovali. Po smrti se mohou rány hojit? Zřejmě ano, po smrti je již jed nemůže rozežrat, to dá rozum. Ani to, jak ji probouzeli a krmili, jak dávali pít, nebylo divné. Vždyť se lidem do zászvětí dává jídlo a pití, takže je vidět, že všechno potřebují. V zászvětí tělo pracuje jako dřív, musí se vyprázdnit i omývat... K čemu tedy umíráme? Jaké tělo slouží duši, když tam v hrobě začne tlít?

Nechali ji na úzkém lůžku, ale v čistých, příjemných tkaninách. Voněly tak zvláště, že marně hledala v paměti, co za byliny mohou připomínat. Probouzela se z těžkých dřimot stále častěji a zjistila, že duše, které o ni pečují, jsou snad pouze tři. Nemohla promluvit, ani když se napila. Jed Zavržených způsobuje také ochrnutí těla, naposledy zasáhne hrdlo. Je milosrdný pouze v tom, že člověk usne dřív, než se udusí. Snad tedy bezmoc nad hlasem znamená, že tělo se již probouzí, jen z hrdla jed neodstoupil?

Bylo velice příjemné probouzet se a stále více vnímat. Usmívala se na ty dobré duše, které k ní přicházely, a snažila se rozumět jejich pokynům. Mluvily zvláště, jako kdyby smrt změnila jejich mluvu na jakési šišlání a vzdechy. Zřejmě tomu tak bylo, protože právě tak si šepotání zemřelých Drya představovala již od dětství.

„Probud' se, dcero surutumského krále, je čas vstoupit do nového života.“

U lůžka stála dáma, oblečená jako přední manželka krále. S velikým vějířem a dalším malým, zavěšeným u pasu. Ten velký je mluvící, tím lze dát pokyn přes celou síň, ten malý skrývá vrhací šipky s různým účinkem. Dostala se snad přímo do zászvětí rodné Surutum?! Drya se posadila tak prudce, až se jí zamotala hlava. Chtěla ji pozdravit, ale hrdlo ještě neposlouchalo. Jen prsty předvedla pozdrav nejvyšší úcty.

„Napij se z tohoto pohárku,“ pravila vlídně dáma, aniž se usmála. Její tvář byla nalíčená právě tak silně, aby skryla všechny projevy citu a zůstala vznešeně nehybná. Drya poslechla a dáma zatím pokračovala:

„Potěšilo mne, že si pamatuješ, jak tě vychovali. Nepřišla jsi již tak čistá, jak se sluší na nevěstu krále, ale zde, v této říši je dobré vědět, že jsi plodná. Můj syn potřebuje ženu vznešené krve a vhodnou matku svých dětí.“

„Jak... Kde?“

Dryu vylekal vlastní chrapot, první slova po dlouhé době. Dámu ty zvuky nepohoršily, zůstala vlídná. Její velký vějíř zatím kouzlil obrazy. Klid, bezpečí, bohatství, spokojenost. A klepnutí do Dryina kolene znamenalo přibuzenství.

„Tetičko...?“

Potvrdila její dohad a naznačila svatební nosítka. Následoval znak pro zradu a útěk.

„Tys nevěsta... Ztracená...“

Královna, odpověděla jí dáma a nahlas pravila:

„Má nosítka čekala na další nevěstu. Moudře ses rozhodla a čeká tě jen dobré. Víím, že umíš být poslušná zákonů, proto jsem rozhodla, že synovi dovolím váš sňatek.“

Vrací se domů! Do pořádků starého paláce, do snů malého děvčátka, které toužilo v nosítkách přejít do jiného života. Drye vyhrkly slzy. Honem je utírala a hltala očima postavu, která jí otevírá bránu zpátky. Je to stará královna, do nejmenších podrobností taková, jaká má být. Kdyby tohle tušila, zemřela by bez obav mnohem dřív!

Končil první chladný měsíc a Lirik měla co dělat, aby se s tím svým velikým břichem dokázala posadit nebo vstát. Začaly jí otékat nohy a propadala mrzutým náladám. Už denně prosívala bohy, aby jí dovolili dítě porodit a Rione nevěděla, jak ji utěšit. Lirik měla pravdu, po porodu se urozeným dámám uleví, o děcko se starají kojné a chůvy, ona se jen zotaví a stane hrdou oslavovanou matkou.

Pokud si v prvních týdnech Rione skoro zoufala z toho, že tu spolu mají být zavřené tak dlouho, nyní byla spokojenější. Od odhalení jejího očekávání se Lirikdokonce snažila tu a tam Rione vystřídat při uklízení a jednoduchém vaření. Královská matka jako královská matka, říkala. Když se to Rione nelíbilo, chlácholivě dodávala:

„Jen si to užij. Až dítě přijde, bude všechno zapomenuto. Budeš jen ta stará Rione, strážkyně našeho rodu, Chajnova a moje druhá matka. Víš co? Když o tom přemýšlím, bohové tě velice zkoušejí. Ve tvém věku dítě! Napadlo tě, že to nemusíš přežít?“

Tehdy si Rione říkala, že celá královna Lirik je pořád jenom děcko, které hloupě mluví a nemyslí, koho slovem trefí. Má pravdu, ovšem, jenže pokud Rione zemře tak či onak, třeba vysílením nebo prostě jen proto, aby už od blábolení Lirik měla klid, nebude to tady nic moc vznešeného. Chajn je pořád jenom výrostek, který si hraje na dospělého, Lirik roste do svárlivé a naduté geronské ženy, jakých byl jejich Najetim plný. Marná sláva, rodinu nezapře.

Možná bylo velice moudré, že se to všechno seběhlo tak, aby byla Lirik odklizená z očí lidí v paláci. Když naslouchají písním a povídání dívek z Tuiřiných dílen, Lirik často vlídně odpoví a děvčata odcházejí poctěná a vděčná. Kdyby znala královnino fňukání nebo tiché zuření, viděla rozsápané šaty a šátky, ještě by se země Chajnoviposmívala.

Zprávy, které Chajn přinášel po odjezdu geronů, byly skoro nudné. Obchodní karavany klidně procházely přes Boží zuby bez ohrožení, ze Surutum přijelo poselstvo s nabídkou výměny drahocenného koření za chrší léky, zahradník Domitjiž předal vedení palácových zahrad třem mladším synům a ve výběhu chrší se narodilo pět mláďat. Zpráva vzbudila v ostatních Živých zemích veliký zájem a Chajnby si podle velmi přátelských listů z královských dvorů měl určit cenu, za kterou by tu a tam některou chrší prodal.

„S tím buď opatrný, nejvhodnější by snad bylo dohodnout cosi s gerony. Chršejsou darem bohů a Matky země. Snad by se po dvorcích rozptýlené kusy mohly čas od času shromáždit pohromadě, volně spářit a tím co nejlépe rozmnožit. Víím, že starost o stádo patří mezi nejtajnější vyjednávání mezi rody, aby udržely dobré chovy.“

„To jsem nevěděl. Proč něco tak důležitého nevím?!“

„Protože se staráš o lidi a stát, zatímco my ženy o hospodaření domu a chrše. Lirik se stala královnou, když byla v očekávání a navíc tu již Skerit ustanovil Nirupijako zodpovědnou za chrše. To bylo v časech, kdy byly v tak hrozném stavu, že by si před nimi geroni ani neodplivli. Teprve nyní je to tak krásné stádo, že má smysl přemýšlet o změnách.“

„Aha, takže jsem nic nezanedbal?“

Rione jej ujistila, že nikoliv. Pokud se obrátí na Nirupi, jistě se dozví další podrobnosti. Možná jej požádá o cestu po dvorcích, kde mají chrše, aby vybrala vhodné kusy k rozšíření chovu.“

„Přitom také může zjistit, jak na tom jsme. Geroni mi slíbili otevřít své dvorce, kdykoliv to bude nutné. I těch žen se prý zbaví, aniž by je to mrzelo. Buď slyšeli o Borodu a dolech jen samé hrůzy nebo se jim zabíjení starých nebo zlobivých žen zprotivilo.“

Lirik nakrčila nos a její hlásek se změnil skoro na dětský.

„Jsou mezi nimi přece jejich matky, ale jak moc zestárnou, ty mladší ženy se postarají, aby šly pryč. Nosila jsem mamince jídlo k vodnímu kolu, než mne chytli a zbili. Ani nevím, kdy umřela. Už jsem ji tam nikdy nenašla.“

„Pojď ke mně, holčičko,“ objala ji Rione. „Najetovci jsou sice jedni z nejvěrnějších, ale co se děje za bránou dvorce, nikdo netuší.“

Chajn se podrbal na zátylku.

„Napadá mi, že poslat na Najetim to děvče, se kterým se chudák Nuril ještě stačil vyspat, asi nemusel být ten nejlepší nápad. Kdoví, jestli by jí jako tanečnici nebyl olíp.“

Podívaly se na něj a na sebe. Lirik váhavě dodala:

„Ta malá není urozená a nevím, jestli si s tanečnicí Nuril spojil krev. Vidíte, vůbec mne nenapadlo, že na Najetimu může skončit jako nejposlednější služka. Její dítě ještě může být dítětem domu, ale ona?“

Chajn vstal a ukončil dnešní setkání.

„Požádám Nirupi, aby se po té malé podívala. Třeba s tím, že jí pošlu dar za podíl Nurila na bezpečí kupecké cesty.“

Lirik vzdychla a přitulila se k Rione. Obě myslely na to, zda ještě vůbec bude, komu ten dar předávat.